

Missziós Naptár

MARTON L. 1929.

KIADJA:
A FERENCES
MISSZIÓS
ÜGYVIVŐSÉGE

1930. ÉVRE.

BUDAPEST,
II. KERÜLET
MARGIT-KÖRÜT
23. SZÁM.

ÁRA: 80 FILLÉR.

Budapest-belvárosi ferencrendi templom részére készített
3000, 1700, 820 és 350 krg.-mos harangok.

✿ Magyarország aranykoszorus mestere ✿

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangláb- és felszerelésgyár

Budapest

V. Frangepán utca 77. szám.

Az 1900. évi párisi világkiállítás-
son díszoklevéllel, az 1921—23
évi vasipari kiállításokon arany-
éremmel, az 1925—26. évi kézmű-
ipari tárlaton kormány-díszokle-
véllel, az 1927—28. évi budapesti,
székesfehérvári, szentesi és szom-
bathelyi kiállításokon nagy
aranyéremmel kitüntetve.

Telefon:
Lipót 913—22.

GYULAI FERENC

FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST II., MARGIT-KÖRÚT 87.

Telefon: Aut. 517—71.

Telefon: Aut. 517—71.

Készít művészi főlvételeket és nagyítóso-
kat. A komoly katolikus céget
mindenkinek ajánljuk!

MISSZIÓS-BOLT

BUDAPEST I., Krisztina-körút 127.

papir-,
könyv-,
kegytárgy-
és kép-keretező-
üzlet. Könyvkiadó-
hivatal, könyvkötészet,
kölcsonkönyvtár.

A budaiak egyetlen kegszerüzlete!

Csekk számla-szám 34.946. Telefon: T. 292-05.

**JUSZT
GYULA
OPTIKUS
MARGIT-
KÖRÚT 6.**

ZSIGMOND
U. BAROK

TEL:
159-9

PUNKTAL ÉS ULTRAS
ÜVEGEK
LORNETTEK
LÁTCSÖVEK

**SZOLID
ÁRAN !!!**

Fióközlet: Lipótkörút 27.

Kapható minden
bárhol megjelent
katolikus szellemű
könyv!

KORDA
KÖNYVKERESKÉSE
Budapest VIII. Mikszáth Kálmán tér 3-4.

Szentképek, rózsá-
füzerek, fali- és álló
keresztek, érmek stb
dús választékban.

Páduai Szent Antal.

**Festette Moroni János olasz festőművész † 1578-ban.
Jelenleg a milánói Poldi Pezzoli képtárban van.**

PÁDUAI SZENT ANTAL

MISSZIÓS

NAPTÁRA

1930. évre.

IV. ÉVFOLYAM.

AZELŐTT FERENCES NAPTÁR.

KIADJA :

A FERENCES MISSZIÓK ÜGYVIVŐSÉGE

BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRÚT 23.

A NAPTÁR TISZTA JÖVEDELMÉT A MAGYAR FERENCES KINAI MISSZIÓRA FORDITJUK.

VÁC, 1929.

KAPISZTRÁN NYOMDA NYOMÁSA.

NAGY-BOLDOG-ASSZONY-HAVA.

Rége: **VIZÖNTŐ HAVA.**

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferences naptár	Nap		Hold	
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szerd.	Újév	Újév	7 47	16 19	9 20	17 23
2 Csüt.	Makár apát	Bentivol, Gerard ht.	7 48	16 20	9 51	18 28
3 Pént.	Genovéva szűz †	János ap. ev.nyolc.	7 48	16 21	10 16	19 36
4 Szom.	Titusz püspök	Folignói Angela özv	7 48	16 22	10 37	20 43

1. Kat. ev. Minekutána eltelt a nyolcadnap. Luk. II. 21. — Uj gör. ev. János a pusztában. Márk 1. r. 1. sz.

5 Vas.	Jézus sz. neve	Jézus sz. nev. ün.	7 47	16 23	10 55	21 50
6 Hétfő.	Vizkereszt	Vizkereszt ünnepe	7 47	16 24	11 11	22 58
7 Kedd	Lucián vértanú	Vizkeresztéről	7 47	16 25	11 26	—
8 Szerd.	Szeverin (Szörény)	"	7 47	16 27	11 42	0 7
9 Csüt.	Julián vértanú	"	7 46	16 28	12 00	1 19
10 Pént.	Vilmos püspök †	"	7 46	16 29	12 23	2 35
11 Szom.	Higin pápa vértanú	"	7 45	16 30	12 52	3 56

2. I. vas. Vizkereszt után. Kat. ev. Midőn Jézus 12 esztendő s lett. Luk. II. 42—52. — Uj görög ev. Jézus elhagyja Názáret városát, Máté 4. r. 8. sz.

12 Vas.	Sz. Család	Jézus, Mária, József	7 45	16 31	13 31	5 19
13 Hétfő	B. Veronika	Vizkereszt nyolcad	7 44	16 33	14 27	6 38
14 Kedd	Hilár pk. egyht.	Hilár pk. egyht.tan.	7 44	16 34	15 40	7 46
15 Szerd.	Remete sz. Pál	Pál első remete	7 44	16 36	17 5	8 37
16 Csül.	Marcell p. vt.	Berárd s tsai vt.	7 43	16 37	18 34	9 16
17 Pént.	Antal apát †	Remete Antal apát	7 42	16 38	20 1	9 43
18 Szom.	Piroska szűz vt.	Péter ap. r. székf.	7 41	16 40	21 22	10 6

3. III. vas. Vizkereszt után. Kat. ev. Mennyegző lőn galileai Kánában. Ján. II. 1—11. — Uj görög ev. Nehéz a gazdagnak üdvözülni Luk. 18. r. 91. sz.

19 Vas.	Vizkereszt u. 2. vas.	Tam. Kár. Ber. hv. 1 r	7 40	16 41	22 39	10 25
20 Hétfő	Fábián, Seb. vtk.	Fáb. Seb. vtk.	7 39	16 42	23 55	10 42
21 Kedd	Ágnes szűz és vt.	Ágnes szűz és vért.	7 39	16 44	—	10 59
22 Szerd.	Vince, Anaszt. vtk.	Vince és An. vtk.	7 38	16 45	1 8	11 19
23 Csüt.	Pennaforat Rajmund	M. eljegy. Józs.	7 37	16 46	2 20	11 40
24 Pént.	Timót püsp. vt. †	Timót püsp. vt.	7 37	16 48	3 31	12 7
25 Szom.	Pál fordulása	Pál ap. megtér.	7 36	16 49	4 39	12 39

4. vas. Vizkereszt után. Kat. ev. Mikor Jézus lejött a hegyről, Máté VIII. 1—13. Uj görög ev. A jerikói vak meggyógyítása. Luk. 18. r. 93. sz.

26 Vas.	Vizkereszt u. 3. vas.	Vasp-ról. Pol. p.v.	7 35	16 51	5 41	13 23
27 Hétfő	Aranyszájú János	Ar. Ján. püsp. egyht.	7 34	16 53	6 34	14 14
28 Kedd	Nagy Károly	Rog. Odor. Egy. hv.	7 32	16 54	7 19	15 18
29 Szerd.	Szal. sz. Ferenc	Szal. F. p. egyht.	7 31	16 56	7 54	16 19
30 Csüt.	Martina szűz vért.	Hiácinta sz. III. r.	7 30	16 57	8 20	17 27
31 Pént.	Nolászközi Péter †	Lud. Paula özv. III. r	7 29	16 58	8 42	18 35

Hold fényváltzásai

- ☾ Első negyed 8 án 4 ó. 11 p.
- ☽ Holdtölte 14-én 23 ó. 21 p.
- ☾ Utolsó negyed 21-én 17 ó. 7 p.
- ☽ Ujhold 29-én 20 ó. 7 perckor.

földtávolban 1-én 17 ó.
földtávolban 15-én 1 ó.
földtávolban 28-án 17 ó.

Bolygók járása

- E hó elején:
Vénusz kél 7 ó., lenyugszik 1/216 ó.
Mars kél 1/28 ó., lenyugszik 1/216 ó.
Jupiter kél 14 ó., lenyugszik 5 ó. után.
Szaturnusz kél 1/28 ó., lenyugszik 16 ó.
3-án a Föld a Napközelben.
6-án Merkur a legnagyobb keleti kitérésben 19°

3. Időjárás Herschel szerint.

Január 1—8 kemény hideg, 8—14-ig havazás, viharos idő, 14—29-ig kellemes, enyhe idő, 29-től változó.

4. Naphossza.

Elsőjén a nap hossza 8 ó. 32 p.; a hó végéig 58 perccel nő.

5. Búcsúk januárban.

TB. 4, 5, 16, 19, 28, 30, 31
tb. 1, 2, 6.
AF. 1, 6.

JEGYZETEK.

Tél van sokszor az emberi szivben is. Néha meg egész népek lelkét hó takakró borítja. Amikor a XIII. században sok szív kihült és bennük a kereszt csak teher és emlék maradt, elküldötte a világra Isten szent Ferenc Atyánkat, akinek isteni szeretettől lángoló lelke tavaszt hozott a télbe. Mikor ő kezében a kereszttel és szivében a szeráfi tüzellel bejárta az olasz városokat, egyszerre új élet rügyei fakadtak mindenütt: az evangélium édes tanai erényekben virágoztak ki. Egymás után hagytak el az emberek a világot, hogy az evangélium tanácsait sz. Ferenc szellemében kövessék. Nemcsak a férfiak, hanem a nők is vállakoztak sz. Klára vezetése alatt a kemény, de Jézus szeretetében édes terhű életre. Egymás után keletkeztek a férfi és női kolostorok, melyekben szent odaadással szentelték magukat Istennek a különféle rangú és származású emberek. És e kolostorokból az egész világra kiáradt a szeráfi szellem, mely nemcsak magának akar élni, mikor Istennek szenteli életét, hanem embertársainak is használni kíván. Mikor Istene a mindene, akkor ő is mindenkinek mindene akar lenni, hogy mindenkinek megnyerjen Krisztusnak! Neki a keresztben van dicsősége, mert a szeráfi szeretet áldozatok, lemondások és szenvedések árán is, ha kell élete feláldozásával is lelkeket igyekszik szerezni Jézusnak . . .

Szent Ferenc példájára olyanok is szerettek volna lemondani a világról, akiket elválaszthatatlan kötelekek fűztek a családhoz stb. Ezek számára alapította sz. Ferenc a III. rendet, hogy a világ zürzavarában ők is részesülhessenek a szerzetesi élet áldásaiban, kegyelmeiben és mégis kinn maradhassanak családjuk körében. A pápák örömmel erősítették meg sz. Ferenc III. rendjét, sőt maguk is sokan tagjai közé léptek, mert látták, hogy az evangéliumi szellem megvalósítására legalkalmasabb eszköz, mint ahogy ezt 700 esztendő elléggé igazolta. Te ismered-e sz. Ferenc III. rendjét?

BŐJTELŐ HAVA.

Régente: HALAK HAVA.

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferenes naptár	Nap		Hold		Hold fényváltozásai
			kelle ó. p.	nyug. ó. p.	ke- ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szom.	Ignác pk. vt.	Eust. 2.r. Verid. 3.r.	7 28	17 00	9 1	1 43	☾ Első negyed 6-án 18 ó. 26 p.
5. IV. vas. Vízkereszt után Kat. ev. Jézus parancsol a tengernek. Máté VIII, 23—27. — Új gör. ev. j. Kr. találkozása Simeonnal. Luk. 2. r. 7. sz.							
2 Vas.	Gyertyasz. B. A.	Gyertyasz. B. A.	7 27	17 2	9 17	20 49	☽ Utolsó negyed 20-án 9 ó. 39 p.
3 Hétfő	Balázs pk. vt.	Arig. Máté pk. 1 r.	7 25	17 3	9 32	21 57	☽ Újhold 2-án 14 ó.
4 Kedd	Korzini András	Leon. József hv. 1 r	7 24	17 5	9 47	23 7	☽ földköziben 12-én
5 Szerd.	Ágota szűz vt.	Péter tsai j. vt. 1 r	7 22	17 6	10 5	—	☽ földtávolban 25-én
6 Csüt.	Dorottya szűz vt.	Títusz pk.	7 21	17 8	10 24	0 20	☽
7 Pént.	Romuárd ap. †	Riz. E. és Ant. hv.	7 20	17 9	10 49	1 36	
8 Szom.	Máthai János hv.	Máthai János hv.	7 18	17 11	11 23	2 55	
6. V. vas. Vízkereszt után. Kat. ev. A jó magról és konkolyról. Máté XIII, 24—30. — Új görög ev. A vámos és a farizeusról. Luk. 18. r. 89. sz.							
9 Vas.	Vízkereszt után 5 v.	Vas. Alex. Cirill p.	7 17	17 13	12 8	4 14	Bolygó járása E hó elején: Vénusz kd ^{1/28} , nyug. 17 ó. Mars „ 7. „ 1/216 „ Jupiter „ 12. „ 3 „ Szaturn „ 1/26. „ 14 „ 6-án Vénusz a Nappal felső együttállásban. 15. Merkúr a legn. nyug. kiterésben (26°).
10 Hétfő	Skolasztika szűz.	Skolasztika szűz.	7 15	17 14	13 10	5 25	
11 Kedd	Mária ludi megj.	Mária ludi megj.	7 14	17 16	14 29	6 23	
12 Szerd.	Szerviták 7 alap.	A Szrv. rend 7 alp.	7 12	17 18	15 56	7 7	
13 Csüt.	Katalin szűz	Trior. János vt. 1 r.	7 10	17 19	17 25	7 40	
14 Pént.	Bálint vt. †	Valéz. Joanna özv.	7 9	17 21	18 52	8 5	
15 Szom.	Fausztin vt.	András hv. 1 r.	7 7	17 22	28 14	8 26	
7. Septuagesima. Kat. ev. Hasonló mennyeknek országa a családos emberhez. Máté XX, 1—16. — Új görög ev. A tékozló fiúról.							
16 Vas.	Hetvenedvasárnap	Fülöpke szűz 2 r.	7 6	17 24	21 33	8 45	Időjárás Herschel szerint. Február 6-ig változó, 6—13-ig pedig derült és enyhe, 13—28-ig változó időjárás.
17 Hétfő	Donáth pk. vt.	A mh. rt. r. s jótev.	7 4	17 26	22 50	9 2	
18 Kedd	Simon pk. vt.	Simeon pk. és vt.	7 2	17 27	—	9 21	
19 Szerd.	Konrád hitv.	Konrád hitv. III. r.	7 00	17 28	0 5	9 42	
20 Csüt.	Aladár ph. vt.	Trej. Péter hv. 1 r.	6 59	17 30	1 19	10 7	
21 Pént.	Eleonóra †	A hétköznapról	6 57	17 32	2 30	10 38	
22 Szom.	Péter ap. ant. szfg	Kort. Margit III. r.	6 55	17 33	3 35	11 18	
8. Sexagesima. Kat. ev. Midőn nagy sereg gyűlt egybe. Luk. VIII, 4—15. Új görög ev. Az itélétről. Máté 25. r. 106. sz.							
23 Vas.	Hatvanedvasárnap.	Damián Péter pk.	6 53	17 35	4 31	12 6	Naphossza. Elsajén a nap hossza 9 ó. 32 p.; a hó végéig 1 ó. 26 p. nő.
24 Hétfő	Mátyás ap.	Mátyás apostol	6 51	17 36	5 19	13 4	
25 Kedd	Géza	Sebestyén hv. 1 r.	6 49	17 38	5 55	14 8	
26 Szerd.	Kort. Margit	Izabella szűz. II. r.	6 48	17 39	6 25	15 16	
27 Csüt.	B. Báthory L.	A hétköznapról	6 46	17 41	6 49	16 26	
28 Pént.	Román apát †	Flór. Antónia özv.	6 44	17 42	7 7	17 33	

Búcsúk februárban.

TB. 1, 4, 5, 15, 19, 22, 26.
tb. 2.
ÁF. 2.

JEGYZETEK.

Páduai szent Antal idejében tömérdek volt az eretnek Riminiben. (Olaszország). Szentünk sokat vitatkozott velük és beszélt nekik, hogy visszatérítse őket az igaz hit és az erény útjára, de azok megkeményítették szívüket és még beszédjét sem akarták meghallgatni. Erre sz. Antal kiment a tenger partjára, ahol folyó torkollik a tengerbe és így szólt a halakhoz: „Tenger és folyóvíz halai, hallgassátok Isten ígését, mert a hitetlen eretnekek vonakodnak azt elfogadni!—

Szavára rögtön a kicsiny, közepes és nagy halak oly csapatokban úsztak a part felé, hogy annyit addig azon a vidéken nem láttak. Azután sz. Antallal szemközt szép rendben felsorakoztak úgy, hogy elől a part mentén a kicsinyek, utánuk a közepesek és a mély vízben a nagy halak helyezkedtek el. Ezután Szentünk ünnepélyesen beszélni kezdett nekik Isten jószágáról, amiért annyi köszönettel tartoznak. Ők megmenekültek a vízőn alkalmával, ők mentették meg Jónás prófétát, ők szolgáltatták Jézusnak az adópénzt és eledelül is ők szolgáltak Nekí feltámadása előtt és utána. „Minek okáért szoros kötelességetek dicsérni és áldani Isten, ki a többi teremtményt fölött ily nagy és sok jótéteményben részesített benneteket!“

A halak figyelmesen hallgattak és e szavakra tátogatni kezdték szájukat, hajtogatták fejüket és a tisztelet egyéb jeleivel dicsérték Isten, ahogy tőlük telett. És minél tovább beszélt, annál több lett a hallgató halak száma is. E csoda láttára az eretnekek sz. Antal lábaihoz borultak és mind megtértek, a hívek pedig hitükben megerősödtek. Végül Szentünk Isten áldásával elbocsájtotta a halakat, amelyek meg a hívek is vidám zsbongással eltávoztak, ő pedig néhány napig sok lelki haszonnal prédikált Riminiben.

BÖJTMÁS HAVA.

Régente : **KOS HAVA.**

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferenczes naptár	Nap		Hold	
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szom.	Albin pk.	Szűz Máriáról	6 42	17 44	7 42	18 40

9. Quinquagesima. Kat. ev. Magához véve Jézus a 12-öt. Luk. XVIII. 31—43 — Új görög ev. A mennyei kincsről. Máté 6. r. 17 sz.

2 Vas.	Otvened (fars.) v.	Prágai Ágnes sz. II.	6 40	17 45	7 39	19 49
3 Hétfő	Kunigunda	A hétkn. Halottakról	6 38	17 47	7 55	20 58
4 Kedd	Kázmér hv.	Kázmér hitvalló	6 36	17 48	8 11	22 11
5 Szerd.	Hamv. szerda. ††	Szerd. Ján. Józ. I. r.	6 35	17 50	8 29	23 26
6 Csüt.	Perp. Felic. vt ††	Koléta szűz II. r.	6 33	17 51	8 51	—
7 Pént.	Akv. Tamás et. ††	Keresztuti titok ün.	6 31	17 53	9 21	0 43
8 Szom.	Istenes János ††	Istenes János irg. r.	6 29	17 54	10 00	2 —

10. Büjt I. vas. Kat. ev. Jézus a pusztába vitették a Lélektől. Máté. IV. 1—11. Új görög ev. Natánael kétkedéséről. Ján. 1. r. 5. sz.

9 Vas.	Böjt I. vasárnapja	Bol. Kat. sz. II. r.	6 27	17 55	10 54	3 12
10 Hétfő	40 vértanú ††	Negyven vértanú	6 25	17 57	12 3	4 14
11 Kedd	Szilárd vt. ††	Ján., Krist. hv. I. r.	6 23	17 59	13 24	5 2
12 Szerd.	I. Gerg. p. Kánt††	I. Gerg. p. és egyht.	6 21	18 00	14 52	5 38
13 Csüt.	Szabin vt. ††	Agnellusz hitv. I. r.	6 19	18 1	16 19	6 4
14 Pént.	Matild kné ††	A hétköznapról	6 17	18 3	17 43	6 27
15 Szom.	Longin vt. ††	Szombatról	6 15	18 5	19 4	6 46

11. Böjt. II. vas. Kat. ev. Maga mellé véve Jézus Pétert, Jakobot és Jánost. Máté XVII. 1—9. — Új gör. ev. Az inaszakadról. Márk 2. r.

16 Vas.	Böjt 2. vasárnapja	Vasárnapról	6 13	18 6	20 24	7 4
17 Hétfő	Patrik p. ††	Patrik püspök	6 11	18 8	21 44	7 23
18 Kedd	Sándor pk. ††	Szalvátor hv. I. r.	6 9	18 9	23 00	7 42
19 Szerd.	József ††	József, sz. Már. jegy.	6 7	18 10	—	8 6
20 Csüt.	Wolfram pk. ††	Ján., M. I. r., lp. III. r.	6 5	18 11	0 13	8 35
21 Pént.	Benedek apát ††	Benedek apát	6 3	18 13	1 23	9 12
22 Szom.	Gen. Katalin ††	Benvenut pk. I. r.	6 1	18 14	2 25	9 57

12. Böjt. III. Kat. ev. Jézus néma ördögöt üze ki. Luk. XI. 14—28. Új görög ev. Aki szégyel engemet. Márk. 8. r. 37. sz.

23 Vas.	Böjt 3. vasárnapja	Vasárnapról	5 59	18 15	3 16	10 53
24 Hétfő	Gábor főangyal ††	Gábor főangyal	5 57	18 17	3 56	11 54
25 Kedd	* Gyüm. o. B. A'	Gyümölcsoltó B. A.	5 55	18 19	4 29	13 2
26 Szerd.	Manó vt. ††	Didám-József hv. I. r.	5 53	18 20	4 53	14 11
27 Csüt.	Dam. János ††	Dam. Ján. egyhtan.	5 51	18 21	5 13	15 20
28 Pént.	Kapisztrán Ján. ††	Kapisztr. János I. r.	5 49	18 23	5 31	16 27
29 Szom.	Augusztá assz. ††	Malliákói Joh. III. r.	5 47	18 24	5 46	17 36

13. Böjt. IV. vas. Kat. ev. Jézus a Gal. tengeren túl méne. Ján. VI. 1—15. Új. gör. ev. Az ördögös némáról. Márk 9. r. 40 sz.

30 Vas.	Böjt 4. vasárnapja	Vasárnapról	5 45	18 25	6 2	18 47
31 Hétfő	Guidó apát ††	A hétköznapról	5 43	18 27	6 17	19 50

Hold fényváltozások

- ☾ Első negyed 8-án 5 ó. 0 p.
- ☽ Holdtölte 14-én 19 ó. 58 p.
- ☾ Utolsó negyed 22-én 4 ó. 13 p.
- ☽ Ujhold 30-án 6 ó. 46 p.
- ☽ földközben 12-én 21 ó. földtávolban 24-én 18 ó.

Bolygók járása

- E hó elején :
Vénusz kél 7 ó., lenyugszik 18 ó.
- Mars kél 6 ó., lenyugszik 1/2 16 ó.
- Jupiter kél 10 ó. lenyugszik 1/2 2 ó.
- Szaturnusz kél 5 ó., lenyugszik 1/2 13 ó.

3. Időjárás Herschel szerint.

Március 1—8 havazás, nedves, 8—22 változó, 22-től nedves, hűvös szeles idő.

Naphossza.

Tavas kezdeté 21-én 9 ó. 30p. Elsején a nap hossza 11 ó. 2 p.; a hó végéig 1 ó. 42 p. nő.

Búcsuk márciusban.

T.B. 5, 6, 7, 9, 19, 22, 26, 28. t.b. 25.
A.F. 7, 19, 25.

JEGYZETEK.

Franciaország Bourges nevű városában egy eretnekkel sokat vitalkozott Szent Antal és sehogyse bírta rávenni, hogy higgyen a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Végül, hogy vakságától megszabadítsa a következő ajánlatot tette neki:

„Halgass ide, barátom: kész vagy-e hinni a legméltóságosabb Oltáriszentség igaz voltában úgy, ahogy azt az Anyszentegyház tanítja, ha lovad (mások szerint öszvér) imádni fogja Krisztus testét a szentségi Kenyér színe alatt,?”

„Hiszek—válaszolta az eretnek—, de csak egy föltétel alatt: ha előbb két napig éheztem az állatot és a harmadikon én magam vezetem ki a nyilvános térre. Itt majd megkínálom jó friss zabbal, és ha az állat hagyja az ételt, hogy leboruljon imádni az Oltáriszentséget, akkor én is megvallom ajkammal és szívemmel e szentség igaz voltát.”

Szent Antal azon kijelentéssel fogadta el a föltételt hogy bizik Istenben, de ha az állat mégsem imádná az Oltáriszentséget, azt „tulajdonítsd az én és a te büneidnek, a nagy Szentség igaz volta és szentsége azonban mindig sértetlenül megmarad!” És minden a megbeszélés szerint történt. A harmadik napon nagy néptömeg: hívők és eretnekek jöttek ki a piacra. Szentünk kezében az Oltáriszentséget jelent meg. Az eretnek kivette lovát és finom zabbal kínálgatta, de hiába. Az feléje se nézett, hanem két első lábát meghajtva mint valami buzgó katolikus tisztelgett az Oltáriszentség előtt és addig maradt ilyen leboruló állapotban, amíg Antalunk meg nem engedte neki, hogy fölemelkedjen,

SZENT GYÖRGY HAVA.

Régente: BIKÁ HAVA.

A hó és hét napjai	Róm. kath. és új görög naptár	Ferenccs naptár	Nap		Hold	
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Hugó püsp. ††	A hétköznapról	5 41	18 28	6 34	21 15
2 Szerd.	Paulai Ferenc ††	Gáich. Lipót hv I. r.	5 39	18 30	6 55	22 32
3 Csüt.	Rikárd pk. ††	Gandulf, Jan hvk I. r.	5 37	18 31	7 23	23 52
4 Pént.	Izidor pk. ††	Fil. Benedek hv. I. r.	5 35	18 32	7 59	—
5 Szom.	Ferreri Vince ††	Ferreri Vince htv.	5 33	18 34	8 46	1 5

14. Bőjt V. vas. Feketevas. Passionis. Kat. ev. Ki fedd meg engem bűnről? Ján. VIII., 46—59. — Uj gör. ev. Jakab és János nagyra-vágyása. Márk 10. r. 47. sz.

6 Vas.	Bőjt 5 (fekete) vas.	V-ról H. Kreszc. III. r.	5 31	18 35	9 51	2 10
7 Hétfő	B. Hermann ††	Gvilelm rem. III. r.	5 29	18 37	11 36	3 00
8 Kedd	Dénes pk. ††	Julián hitvalló I. r.	5 27	18 38	12 29	3 39
9 Szerd.	B. Konrád ††	Tolent Tam. vt. I. r.	5 25	18 40	13 54	4 7
10 Csüt.	Ezekiel próféta ††	Tantuci Márk hv I. r.	5 23	18 41	15 17	4 31
11 Pént.	Fájdalmas Szűz ††	Fájd. Szűz. Leó p.	5 21	18 42	16 38	4 50
12 Szom.	Gyula pápa ††	K. Angelusz hv I. r.	5 19	18 44	17 57	5 8

15. Bőjt VI. vas. Virágvas. Kat. ev. Midőn Jézus Jeruzsálemhez közele-
dett. Máté XXI. 1—9. — Uj gör. ev. Jézus bevonulása Jeruzsálembe.
Máté 21., r. 83. sz.

13 Vas.	Virágvasárnap	V-ról Hermeneg. vt.	5 17	18 45	19 16	5 25
14 Hétfő	Jusztin vt. ††	Nagyhétfőről	5 15	18 46	20 34	5 44
15 Kedd	Anasztázia vt. ††	Nagykeddről	5 13	18 48	21 51	6 6
16 Szerd.	Labr. Benedek ††	Fogadalm. megúj.	5 11	18 50	23 5	6 32
17 Csüt.	Nagycsütörtök ††	Nagycsütörtök	5 9	18 51	—	7 6
18 Pént.	Nagypéntek ††	N. pént. Andr. h. I. r.	5 8	18 52	0 12	7 49
19 Szom.	Nagyszombat ††	N. szom. Konr h. I. r.	5 6	18 54	1 8	8 40

16. Husvéty. Kat. ev. Mária Magd. és Mária Jak. a sírnál. Márk XVI.
1—7. — Uj gör. ev. Kezdetben vala az ige. Ján. 1. r. 1. sz.

20 Vas.	Husvévasárnap	tb. Husvévasárnap	5 4	18 55	1 54	9 38
21 hétfő	* Husvéthétfő	Hétfő Anzelm pk.	5 2	18 57	2 30	10 47
22 Kedd	Szótér és Kájus vért	Fabr. Ferenc hv. I. r.	5 00	18 58	2 56	11 55
23 Szerd.	Béla pk. és vt.	Béla pk. vt. Ass. Egy.	4 58	18 59	3 17	13 4
24 Csüt.	György vt.	Szigmar. Fidéj vt. I. r.	4 57	19 1	3 37	14 12
25 Pént.	Márk ev. Buzaszt. †	Márk ev. Buzaszent	4 55	19 2	3 51	15 20
26 Szom.	Kilit és Marcellin vt.	Kilit, Marcellin p. vt.	4 53	19 4	4 7	16 30

17. I. vas. husvét u. Fehérvas. Kat. ev. Midőn este lőn azon nap. Ján.
XX. 19—31. — Uj gör. ev. A hitetlen Tamásról. Ján. 20. r. 65. sz.

27 Vas.	Fehérvasárnap	Fehérv Kaniz Péter	4 51	19 5	4 23	17 42
28 Hétfő	Kereszt Pál htv.	Luchézius hv. III. r.	4 50	19 7	4 40	18 58
29 Kedd	Péter vt.	Péter vertanú	4 48	19 8	4 59	20 16
30 Szerd.	Sziennai Katalin sz.	Benedek, Jakab I. r.	4 46	19 9	5 25	21 37

1. Hold fényváltozásai.

- ☾ Első negyed 6-án
12 ó. 25 p.
- ☾ Holdtölte 13-án 6 ó.
49 p.
- ☾ Utolsó negyed 20-án
23 ó. 9 p.
- ☾ Újhold 28-án 20 ó.
8 p.
- ☾ Földközlelben 9-én
12 ó.
- ☾ Földtávolban 21-én
14 ó.

2. Bolygók Járása.

- E hó elején:
Vénusz kél 6 ó után, le-
nyugszik $1\frac{1}{2}$ 19 ó.
Mars kél 6 ó., lenyug-
szik $1\frac{1}{2}$ 16 ó. után.
Jupiter kél $1\frac{1}{2}$ 9 ó., lenyug-
szik éjféltkor.
Szaturn. „ 2 ó. „ $1\frac{1}{2}$ 11 ó.
13-án holdfogyatkozás;
nálunk nem látható.
27-én Merkur a legna-
gyobb keleti kitérésben 20°
28-án napfogyatkozás;
nálunk nem látható.

3. Időjárás Herschel szerint.

Április 20-ig nedves, hű-
vös, szeles idő, 20-28-ig szép
enyhe idő, 28-tól változó.

4. Naphossza.

Elsajén a naphossza 12 ó.
47 p. a hó végéig 1 ó. 36 p. nő.

5. Búcsúk áprilisban.

TB. 4, 23, 24, 28, 30. tb.
16, 17, 20.
ÁF. 13, 14, 15, 16, 17, 18,
19, 20.

JEGYZETEK.

Szent Ferenc az állatok közül legjobban kedvelte a báránycákat, mert az Úr Jézusra az Isten Bárányára emlékeztették aki elvette a világ bűneit és bennük látta a Megváltó szelidségét és alázatosságát. Mikor báránycákat látott, egész elérzékenyült, mert mindig a bűneinkért szenvedő Megváltó jutott eszébe. A szelid és alázatos lelkű Leó testvért is ilyen becéző néven szólította: Isten alázatos báránycájája!

Mikor egyik nap Marca d' Anconán keresztülmentek, megpillantott sz. Ferenc egy pásztor, aki kecskéket és bakkecskéket legeltetett és köztük szaladgált és csöndesen legelészett egy báránycá is, Szent Ferenc megállott, mélyen felsóhajtott és így szólott Pál testvérhez, aki kísérte: „Látod-e ott a kis bárányt is mely a kecskék és bakkecskék között oly szeliden jár-ke? Így járt-kelt Jézus Krisztus Urunk a farizeusok között kegyesen és szeliden, Föhlvlak tehát, fiam az Ő szerelméért, azonnal légy részvéttel ezen báránycáival szemben, hogy megvedd és kivezesd őt a kecskék, bakok ezen társaságából.”

Pál testvér csodálta Ferenc testvér részvételét és benne is hasonló könyörület ébredt. Nagy zavarba jutottak azonban a vételár miatt, mert szegényes csuhájukon kívül semmijük se volt. Szerencsére egy kereskedő jött arra és kifizette a báránycá vételárát. Így a báránycá testvér kíséretében vándoroltak tovább Osimo püspöki város felé.

Osimóban Szentünk arról beszélt, miben hasonlít a báránycá Krisztushoz, Isten Báránycához, aki mint a báránycá elmúlt üldözöi előtt és mikor a halálra vitték, nem nyitotta meg száját.

PÜNKÖSD HAVA.

Rége: IKREK HAVA.

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferences naptár	Nap		Hold	
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.
1 Csüt.	Fülöp s Jakab ap.	Fülöp és Jakab ap.	4 45	19 10	5 58	22 55
2 Pént.	Atanáz pk. †	Atanáz pk. és eht.	4 43	19 12	6 43	—
3 Szom.	Sz. kereszt feltal.	Szent kereszt feltal.	4 41	19 13	7 43	0 4

18. II. vas. husv. u. Kat. ev. Én vagyok a jó pásztor. Ján. X. 11—16.
— Uj görög ev. A kenetozó asszonyokról. Márk. 15. r. 69. sz.

4 Vas.	H. u. 2. v. Flórián†	Vas-ról. Monika özv	4 40	19 15	8 56	0 59
5 Hétfő	V. Piusz pápa	V. Piusz pápa	4 38	19 16	10 17	1 41
6 Kedd	János ap. evang.	Olajbafőtt Ján. ap. ev.	4 37	19 17	11 40	2 12
7 Szerd.	Sz. József oltalma	Sz. József főünnepe	4 35	19 19	13 2	2 37
8 Csüt.	Mihály főa. megjel	Mihály főangyal mj.	4 34	19 20	14 21	2 56
9 Pént.	Naz. Gerg. pk. †	Naz. Gerg. pk. eht.	4 32	19 21	15 28	3 13
10 Szom.	Antonin pk.	Antonin püspök	4 31	19 23	16 55	3 30

19. III. vas. husv. u. Kat. ev. Egy kevéssé és már nem láttok engem. Ján. XVI. 16—22. — Uj gör. ev. Az inaszakadról. Ján. 5. r. 14. sz.

11 Vas.	Husv. u. 3. vásár.	Jul. Lász. I. r., V. III. †	4 29	19 24	18 12	3 48
12 Hétfő	Pongrác vt.	Pongrác és tsai vtk.	4 28	19 26	19 29	4 8
13 Kedd	Szervác pk.	Reg. Péter hv. I. r.	4 26	19 27	20 44	4 32
14 Szerd.	Bonifác vt.	Petronilla sz., II. r.	4 25	19 28	21 55	5 3
15 Csüt.	De la Salle János	De la S. J. iskttest. al	4 24	19 29	22 58	5 41
16 Pént.	Nep. Ján. vt. †	Ubald pk.	4 23	19 30	23 47	6 29
17 Szom.	Paskál htv.	Bajlon Paskál I. r.	4 22	19 31	—	7 28

20. IV. vas. husv. u. Kat. ev. Ahhoz megyek, aki engem küldött. Ján. XVI. 5—14. — Uj görög ev. A szamariai nőről. Ján. 9. r. 34. sz.

18 Vas.	H. u. 4. v. Venánc	Kantal. Félix hv. I. r.	4 21	19 32	0 29	8 32
19 Hétfő	Cölesztin pápa	Ivó hv. III. r.	4 20	19 34	0 58	9 39
20 Kedd	Bernárdin htv.	Szién. Bern hv. I. r.	4 19	19 35	1 22	10 48
21 Szerd.	Bob. András	Teofil és tsai hv. I. r.	4 18	19 36	1 41	11 56
22 Csüt.	Julia szűz	For. Ján. s tsai vt. I. r	4 17	19 37	1 57	13 3
23 Pént.	Dezső pk. vt. †	Bert. I., Gellért III. r.	4 16	19 39	2 12	14 11
24 Szom.	Mária, ker. segítés	Pr. János vt. I. r.	4 15	19 40	2 28	15 21

21. V. vas. husv. u. Kat. ev. Ha mit kérendetek az Atyától. Ján. XVI. 13—30. — Uj görög ev. A vakon születetről. Ján. 9. r. 34. sz.

25 Vas.	Husvét u. 5. vas.	Fer. Aty. baz. felsz.	4 14	19 41	2 44	16 35
26 Hétfő	Neri F. hv.	Mária-Anna sz. III. r	4 13	19 42	3 2	17 52
27 Kedd	Beda eht.	Beda egyháztanító	4 12	19 43	3 25	19 13
28 Szerd.	Ágoston p.	Ágoston püspök	4 11	19 44	3 55	20 34
29 Csüt.	Aldozócsüörtök	Aldcs. Istv., Raj. I. r.	4 10	19 45	4 35	21 50
30 Pént.	Arki Janka †	Nándor kir. hv. III. r	4 9	19 46	5 31	22 53
31 Szom.	Angela. sz.	Merici Ang. sz. III. r	4 8	19 47	6 41	23 40

Hold fényváltozások

- ☾ Első negyed 5-én 17 ó. 53 p.
- ☾ Holdtölte 12-én 18 ó. 29 p.
- ☾ Utolsó negyed 20-án 17 ó. 22 p.
- ☾ Ujhold 28. 6 ó. 37 p.

- ☾ földközben 4-én 20 ó.
- ☾ földtávolban 19-én 9 ó.
- ☾ földközben 31-én 7 ó.

2. Bolygók járása

- E hó elején:
- Vénusz kél 1/26 ó. után, lenyugszik 21 ó.
 - Mars kél 1/24 ó. után, lenyugszik 16 ó.
 - Jupiter kél 1/27 ó. után, lenyugszik 22 ó. után.
 - Szaturusz kél éjf., lenyugszik 1/29 ó.
- 17-én Vénusz és Jupiter együttállásban.

3. Időjárás Herschel szerint.

Május 5-ig változó, 5-28. derült, meleg idő, 28-tól sok eső.

4. Naphossza.

Elsőjén a nap hossza 14 ó. 25 p.; a hó végéig 1 ó. 14 p. nő.

Búcsuk májusban.

- TB. 7, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 31.
- t. b. 29, 30.
- ÁF. 29.

JEGYZETEK.

Leirhatatlan az a gyöngéd szeretet, mellyel szent Ferenc Szűz Máriát tisztelte és feléje vonzódott. Nem elégedett meg azzal, hogy elvégezte Szűz Mária zsolozsmáját, Celanói Tamás szerint Jézus Anyját meg külön dicséző énekekkel is magasztalta, saját imáival tisztelte és oly gyakran, oly bensőségesen mutatta ki irányában szeretetét, hogy azt emberi nyelv le nem írhatja. Krisztus után őbelé helyezte minden bizodalmát, neki külön megvallotta hibáit és általa remélte naponta elkövetet állítólagos bűneinek bocsánatát.

Egész éjjeleket töltött Isten magasztaló imádásában és a dicsőséges Szűz Anya dicséretében. A nap különböző részeiben végezte a szenvedés zsolozsmáját, melyet ezen előénekekkel fejezett be: "Szentséges Szűz Mária, az asszonyok között a világon senki sem hasonlít hozzád: a legfölségesebb Királynak, az égi Atyának leánya és szolgálója, Jézus Krisztus Urunk legszentebb Anyja, a Szentlélek jegyese, imádkozzál érettünk szent Mihály főangyallal és az egek minden ereivel és az összes szentekkel, akik a te szentséges szerelmes Fiad, a mi Urunk és Mesterünk mellett vannak."

Még kedvesebb ennél „A legeslegboldogabb Szűzhöz intézett üdvözlöte”, melyet ő készített és folytonosan ismételt. Ez a befejezése: „És legyetek üdvözlölve ti összes szent erények, melyeket a szentlélek kegyelme és megvilágosítása önt a hívek szívébe, hogy a hitleneket Istenben hívökké változtassatok!” —Nem csoda, hogy ilyen nagy áhítatának jutalmát is élvezte és Szűz Mária közbenjárására Rendjének és az emberiségnek sok kegyelmet eszközölt ki. Légy te is május Királynőjének buzgó tisztelője és Szűz Mária nem hagy el!

SZENT IVÁN HAVA.

Rége: RÁK HAVA.

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferences naptár	Nap		Hold	
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.

22. VI. vas. husv. u. Kat. ev. Mikor eljövend a vigasztaló. Ján. XV. 26—
XVI. 4. — Uj gör. ev. En téged dicsőítettek. Ján. 17. r. 56. sz.

1 Vas.	Husvét után 6 vas.	Herk. Fél. 1 Ján. 3 r.	4 8	19 48	8 3	—
2 Hétfő	Erazmus vt.	Humiliána özv. III.	4 7	19 49	9 28	0 15
3 Kedd	Klotild kirné.	H. András htv. 1 r.	4 7	19 50	10 51	0 41
4 Szerd.	Kar. Ferenc htv.	Kar. Ferenc htv.	4 6	19 51	12 1	1 2
5 Csüt.	Bonifác pk. vt.	Bonifác pk. vt.	4 6	19 52	13 27	1 20
6 Pént.	Norbert pk.	Norbert pr. r. alp.	4 5	19 52	14 43	1 37
7 Szom.	Róbert htv.	Baptizta sz. II. r.	4 4	19 53	15 58	1 54

23. Pünkösdvas. Kat. ev. Ha ki engem szeret. Ján. XIV. 23—31. — Uj görög ev. Az ünnep utolsó napján. Ján. 7. r. 27. sz.

8 Vas.	Pünkösdvas.	Pv. Cer. Pac. h. 1 r.	4 4	19 54	17 14	2 13
9 Hétfő.	*Pünkösdhétfő	Ph. Pr. és Fel. vt.	4 4	19 55	18 28	2 34
10 Kedd	Margit kirné.	Margit kirné. özv.	4 3	19 55	19 40	3 3
11 Szerd.	Barnab. ap. Kt. ††	Barnabás ap.	4 3	19 56	20 47	3 37
12 Csüt.	Fak. János htv.	Fakudói János hv.	4 3	19 57	21 41	4 21
13 Pént.	Páduai Antal ††	Pád. Antal hv. 1 r.	4 3	19 57	22 25	5 17
14 Szom.	Nagy Vazul ††	Nagy Vazul p. et.	4 3	19 58	22 59	6 19

24. I. vas. pünk. u. Kat. ev. Minden hatalom nekem adatott. Máté.
XXVIII. 18—20. — Uj gör. ev. Mindennek elhagyásáról. Máté. 10. r. 38. sz.

15 Vas.	Sz. Hároms. vas.	Szh. Jolán özv. 2 r.	4 2	19 58	23 25	7 26
16 Hétfő.	Regiszi Ferenc htv.	Kort. Guidó hv. 1 r.	4 2	19 59	23 46	8 34
17 Kedd	Rájner htv.	A hétköznapról	4 2	19 59	—	9 42
18 Szerd.	Efrém egyht.	Efrém hv. és et.	4 2	19 59	0 2	10 49
19 Csüt.	Urnapja	Urnapja. Julián. sz.	4 3	20 00	0 17	11 55
20 Pént.	Szilvér p. vt. †	Mihelir a özv. III. r.	4 3	20 00	0 32	13 2
21 Szom.	Gonzaga Alajos	Gonz. Alajos hv.	4 3	20 1	0 47	14 13

25. II. vas. pünk. u. Kat. Egy ember nagy vacsorát szerze. Luk. XIV.
26—24. — Uj gör. ev. Az apostolok meghívásáról. Máté 4. r. 9. sz.

22 Vas.	Pünkösd után 2 vas.	Vasn. Paulin pk.	4 3	20 1	1 4	15 26
23 Hétfő	Ediltrud kirnö sz.	A hétköznapról	4 3	20 1	1 24	16 46
24 Kedd	Ker. sz. János	Ker. sz. János szül.	4 4	20 1	1 50	18 7
25 Szerd.	Vilmos apát	Vilmos apát	4 4	20 1	2 25	19 27
26 Csüt.	János és Pál vt.	János és Pál vt	4 4	20 1	3 15	20 39
27 Pént.	Jéz. Szive, László†	Jéz. Sz. Benv. hv.	4 5	20 1	4 20	21 33
28 Szom.	Iréneus pk. vt.	Iréneus pk. vt.	4 5	20 1	5 40	22 14

26. III. vas. pünk. u. Kat. ev. Közledeknek Jézushoz a vámosok. Luk.
XV. 1—10. — Uj gör. ev. Két urnak nem lehet szolgálni. Máté 6. r. 18. sz.

29 Vas.	P. u. 3 v. P. P. ap.	Péter és Pál ap.	4 5	20 1	7 6	22 43
30 Hétfő.	Pál ap. eml.	Pál ap. emlék.	4 6	20 1	8 34	23 7

1. Hold fényváltozásai.

☾ Első negyed 3-án
22. ó. 56 p.

☾ Holdtölte 11-én 7
ó. 12 p.

☾ Utolsó negyed 19-én
10 ó.

☾ Ujhold 26-án 14 ó.
47 p.

☾ földtávolban 16-án 2 ó.
☾ földközelpben 28-án 4 ó.
Nyárkezdet 22. 4 ó. 54 p.

2. Bolygók járása.

E hó elején:
Vénusz kél 6 ó., lenyug-
szik 22 ó.

Mars kél 1/23 ó. lenyug-
szik 16 ó.

Jupiter kél 5 ó., lenyug-
szik 21 ó. előtt

Szaturusz kél 22 ó. le-
nyugszik 1/27 ó.

15-én Merkur a legna-
gyobb nyugati kitérésben
23°

20-án Jupiter a nappal
együttállásban.

3. Időjárás Herschel szerint.

Június 3-ig sok eső,
11—26 változó, 26-tól ned-
ves idő.

4. Naphossza.

Elsején a nap hossza
15 ó. 40 p.; 22-ig 18 p. nő;
a hó végéig 2 p. fogy.

Búcsuk júniusban.

TB. 1, 13, 19, 20, 27.
t.b. 2, 8, 15, 24, 29.

ÁF. 15, 19, 27, 29.

JEGYZETEK.

Pádui szent Antal nagy gyöngédséggel szerette a Szűz Máriát, aki őt szintén anyailag viszonszerette, de egész különös áhitattal viseltette a Gyermek Jézus iránt. Szűztiszta lelke a maga egyszerűségében, alázatosságában és szeráfi szeretetében önkéntelen vonzódott Jézuska felé. Szent Ferenc példájára ő is hittel, buzgósággal és lelki ujjongással ünnepelte meg karácsonyt, és a greccioi mintára igyekezett mindenütt a jászolyt stb. felállítani. A Kisdéd meg is jutalmazta ezt a buzgalmát.

Egy ilyen alkalommal Páduától 20 km-re Camposampieróban szállott meg a rendnek Tiso nevű jötevőjénél. Mikor a kastélyban már mindenki lepihent, a vele szomszédos szobában levő házi úr Szentünk szobájából titokzatos fény kisugárzását vette észre. Mivel félt, hogy tűzvészről van szó, Antal testvér ajtaja elé ment és az ajtón keresztül égi jelenség tárult szeme elé. A Szent imázsálmolyán térdelt és az előtte kinyitott zsolozsmakönyvében állott a Kisdéd legkedvesebb alakja: kezeckéjével a Szent arcát simogatta és a legédesebben mosolygott rá. Antalt elragadta az öröm és a szeretet, többszörösen megcsókolta ezt a gyönyörű szép Kisdédet, és olyan erősen és gyöngéden ölelte magához, mintha kényszeríteni akarta volna, hogy szívébe térjen.

Tiso úr csodálkozott a jelenségen és nem tudta elképzelni, hogyan jött be ide ez a szépséges Kicsike. Közben látta, hogy a szobát beragyogó világosság az égi Kisdéd testéből árad. Míg így álmélkodott, Jézuska eltűnt. Másnap Szentünk megkérte Tisót, akihez Antal testvért bensőséges barátság is fűzte, hogy míg ő él, ne szóljon semmit a látottakról. Ez a kis Jézus akarata. Így barátkozik Jézus a tiszta és egyenes szívűekkel

SZENT JAKAB HAVA.

Régente: OROSZLÁN HAVA.

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferences naptár	Nap		Hold	
			kelte ó p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Jézus legsz. vére	Jézus legsz. vére	4 6	20 1	9 58	23 26
2 Szerd.	Sarlós B. A.	Sarlós B.-asszony	4 7	20 00	11 17	23 44
3 Csüt.	M. Sz. pápa e.	II. Leó pápa	4 8	20 00	12 34	—
4 Pént.	Ulrik püsp. †	Rájmund v. III. r.	4 8	20 00	13 49	0 00
5 Szom.	Zak. Antal hitv.	Zakkaria Antal hitv.	4 9	19 59	15 4	0 18

27. IV. vas. pünk. u. Kat. ev. Midőn a sereg Jézusra tódult. Luk. V. 1-11
Uj görög ev. A hívő századosról. Máté 8. r. 25. sz.

6 Vas.	Pünkösd u. 4 vas.	Pét. és Pála. nyolcad	4 10	19 59	16 19	0 39
7 Hétfő	Ciril és Metód püs.	Cirill és Metód püsp.	4 10	19 59	17 31	1 4
8 Kedd	Erzsébet királyné	Port. Erzs. kir. III. r.	4 11	19 58	18 38	1 37
9 Szerd.	Veronika szűz	Miklós s t. gork. I. r.	4 12	19 58	19 36	2 18
10 Csüt.	Amália	Juliáni Veronika 2 r.	4 13	19 57	20 23	3 9
11 Pént.	I Pius pápa vér. †	I. Piusz p. és vt.	4 14	19 57	20 59	4 9
12 Szom.	Guald. János htv.	Gvalberti János htv.	4 15	19 56	21 28	5 14

28. V. vas. pünk. u. Kat. ev. Hogyha nem tökéletesebb a ti igazságtok.
Máté V. 20-24. - Uj görög ev. Jézus a bűnöket megbocsátja. Máté 9. r. 29. sz.

13 Vas.	Pünkösd u. 5 vas.	Szoláni Fer hitv. 1 r.	4 16	19 55	21 49	6 23
14 Hétfő	Bonaventura püsp.	Bonaventura p. 1 r.	4 17	19 54	22 8	7 31
15 Kedd	Henrik császár	Jézus Kr. Szentsírja	4 17	19 54	22 24	8 38
16 Szerd.	Kármelhegyi B. A.	Kárm. (ska) Bol Asz.	4 18	19 53	22 38	9 44
17 Csüt.	Elek hitv.	Elek hit. Ren. halotta.	4 19	19 52	22 52	10 49
18 Pént.	Kamill hitv. †	Lellísi Kamill hitv.	4 21	19 51	23 8	11 57
19 Szom.	Paulai Vince htv.	Paulai Vince hitv.	4 22	19 50	23 26	12 8

29. VI. vas. pünk. u. Kat. ev. Midőn nagy sereg volt együtt Jézussal.
Márk VIII. 1-9. - Uj gör. ev. Jézus ördögöt űz ki. Máté 9. r. 29. sz.

20 Vas.	Pünkösd u. 6 vas.	Emlíáni Jeromos. hit.	4 23	19 49	23 48	14 24
21 Hétfő	Praxedes szűz	Angelina özv. 3 r.	4 24	19 48	—	15 41
22 Kedd	Mária Magdolna	Brindízi Lőr. hitv. 1 r.	4 25	19 47	0 17	17 1
23 Szerd.	Apollinár püsp. vt.	Apollinár p. és vért.	4 26	19 46	0 59	18 16
24 Csüt.	Kinga. Krisztina	Kinga (Kune) szűz 2 r.	4 27	19 45	1 57	19 19
25 Pént.	Jakab apost. †	Jakab apostol	4 28	19 44	3 12	20 6
26 Szom.	Anna assz.	Anna assz. sz. M. anyj.	4 30	19 43	4 36	20 41

30. VII. vas. u. Kat. ev. Óvakodjatok a hamis prófétáktól. Máté VII,
15-21. — Uj görög. ev. Jézus két vakot gyógyít. Máté 9. r. 33. sz.

27 Vas.	Pünkösd u. 7 vas.	Mar M-Mag. szűz 1 r	4 31	19 42	6 6	21 7
28 Hétfő	Ince pápa vért.	Nazár, Vik. Ince vért.	4 32	19 40	7 35	21 39
29 Kedd	Márta szűz	Márta szűz	4 34	19 39	8 58	21 48
30 Szerd.	Judit vért.	Sim. Pé. és Ark. h. 2 r.	4 35	19 38	10 18	22 5
31 Csüt.	Loy. Ignác hitv.	Lolajal Ig. a jeksu. al.	4 36	19 36	11 37	22 23

1. Hold fényváltozásai.

☾ Első negyed 3-án
5 ó. 3 p.

☽ Holdtölte 10. 2 ó. 1 p.

☾ Utolsó negyed 19-én
0 ó. 29 p.

☽ Újhold 25-én 21 ó.
42 p.

földtávolban 13-án 15 ó.
földközélen 26-án 11 ó.

2. Bolygók járása.

E hó elején:
Vénusz kél 7 ó., lenyugszik 22 ó.

Mars kél 1/2 ó. lenyugszik 16 ó.

Jupiter kél 1/4 ó., lenyugszik 1/20 ó.

Szaturusz kél 20 ó., lenyugszik 4 ó. után.

1-én Szaturusz a Nap-pal opozícióban.

3-án Föld a naptávolban.

3. Időjárás Herschel szerint.

Julius 10-ig nedves idő,
10-18-ig változó, 18—25-ig szép, meleg napok, 25-től a hó végéig változó.

4. Naphossza.

Elsőjén a naphossza 15 ó. 55; a hó végéig 55 p. fogy.

Búcsuk júliusban.

TB. 8, 9, 10, 13, 14, 22,
26, 27.

t.b. 21, 24.

AF. 2.

JEGYZETEK.

Szent Ferenc a nap-testvér himnuszát éneкли

Mindenható fölséges és jóságos Úr,
Tied a dicséret, dicsőség és imádás,
Tied minden áldás,
Minden egyedül Téged illet Fölség,
És nem méltó az ember, hogy nevedet ki-
[mondja.

Áldott légy Uram és minden alkotásod
Legfőképen urunk-bátyánk a nap,
Aki a nappalt adja és aki ránk deríti a te
[világosságod,
És szép ő és sugárzó, nagy ragyogással ékes:
A te képed, Fölséges.

Áldott légy Uram, hold nénénkért és minden
csillagaiért az égnek,
Őket az égen alkotta kezed, fényesnek, drága
szépnek.

Áldott légy, Uram, szél öcsénkért,
Levegőért, felhőért, minden jó és rút időért,
Kik által élteted minden alkotásod.

Áldott légy, Uram, víz hűgünkért,
Oly nagyon hasznos ő, oly drága, tiszta és
alázatos!

Áldott légy, Uram, tűz bátyánkért
Vele gyűjtass világot éjszakán,
És szép ő és erős, hatalmas és vidám.

Áldott légy, Uram, Földanya nénénkért,
Ki minket hord és enni ad
És mindennemű gyümölcsöt terem, füveket
és színes virágokat.

Áldott légy, Uram, minden emberért, ki sze-
relmedért másnak megbocsát.

És aki tűr gyötrelmet, nyavalyát,
Boldogok, kik tűrnek békességgel,
Mert tőled nyernek majd, Fölséges, koronát.

Áldott légy, Uram, a testi halálért, mi testvé-
rünkért,

Akitől élő emker el nem futhat.
Akiik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak!
És boldogok, kik megadták magokat te szent
akaratomnak,

A második halál nem fog fájni azoknak.
Fordította Sik Sándor.

Dicsérjétek és áldjátok az én Uramat
És mondjátok neki hálát, minden teremtmé-
nyek,

És szolgáljatok neki
Nagy alázatossággal. Amen.

KISASSZONY HAVA.

Régente: SZŰZ HAVA.

A hó és het napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferenccs naptár	Nap		Hold	
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.
1 Pént.	Vasas Péter sz. †	Vasas sz. Péter ap.	4 37	19 25	12 53	22 43
2 Szom.	Liguori Alfonz	Porciunkula	4 38	19 33	14 8	23 7
31. VIII. vas. pünk. u. Kat. ev. Vala egy gazdag ember, kinek sáfára vala. Luk. XVI, 1—9. — Új görög ev. Jézus a népet táplálja. Máté 14. r. 58. sz.						
3 Vas.	E. 8. István vt.	István vt. holtt. megt.	4 39	19 32	15 23	23 37
4 Hétfő	Domonkos hv.	Domonkos r.-alap.	4 40	19 31	16 32	—
5 Kedd	Hav. B.-A.	Havi Boldogassz.	4 41	19 30	17 32	0 16
6 Szerd.	Úr színváltoz.	Jézus színevált.	4 43	19 28	18 22	1 3
7 Csüt.	Kajetán hv.	Agatangel és K.	4 44	19 27	19 1	2 1
8 Pént.	Cirjék vt. †	Cirjék és társai vt.	4 45	19 25	19 32	3 6
9 Szom.	Román vt.	Vianney János hv.	4 46	19 24	19 54	4 13
32. IX. vas. pünk. u. Kat. ev. Amint közeledett Jézus Jeruzsálemhez. Luk. XIX, 41—47. — Új görög ev. Jézus a tengeren jár. Máté 14. r. 59. sz.						
10 Vas.	Pünkösöd u. 9 vas.	Lőrinc vt.	4 48	19 22	20 14	5 22
11 Hétfő	Zsuzsanna vt.	Szab. Ludovika özv.	4 49	19 20	20 30	6 29
12 Kedd	Klára szűz	Asszisi Klára sz.	4 51	19 18	20 44	7 36
13 Szerd.	Ipoly és Kasszián	János és Vince hv.	4 52	19 17	20 59	8 42
14 Csüt.	Öszéb* vt. ††	Szanktesz, Piz. Fer.	4 53	19 15	21 13	9 47
15 Pént.	Nagyboldogassz.	Nagyboldogasszony	4 54	19 14	21 30	10 56
16 Szom.	Joákim, Rókus hv.	Joákim, Mária atyja	4 56	19 12	21 49	12 8
33. X. vas. pünk. u. Kat. ev. Két ember méne fel a templomba. Luk. XVIII, 9—14. — Új görög ev. A holdkóros ifjúról. Máté 17. r. 72. sz.						
17 Vas.	Pünkösöd u. 10 v.	Rókus hv.	4 57	19 10	22 15	13 23
18 Hétfő	Ilona császárné	Montáldi Paula sz.	4 58	19 8	22 50	14 40
19 Kedd	Lajos püspök	Tolozáni Lajos pk.	5 00	19 6	23 38	15 55
20 Szerda	* István király	István magy. kir.	5 1	19 5	—	17 3
21 Csüt.	Chant. Franciska	Chantal J.-Franciska	5 3	19 3	0 43	17 56
22 Pént.	Timót vt. †	Mária hét ör. ünn.	5 4	19 1	2 2	18 35
23 Szom.	Beniti Fülöp hv	Beniti Fülöp hv.	5 5	18 59	3 31	19 6
34. XI. vas. pünk. u. Kat. ev. Kimenvén Jézus Tyrus határaiból. Márk VII, 31—37. — Új görög ev. A királyember számot vet szolgálva. Máté 18. r. 77. sz.						
24 Vas.	Pünkösöd u. 11 v.	Bertalan ap.	5 6	18 57	5 2	19 30
25 Hétfő	Lajos király	Lajos francia kir.	5 8	18 55	6 29	19 50
26 Kedd	Zefirin p. vt.	Timót és Bernát	5 9	18 54	7 54	20 8
27 Szerd.	Kalazanti József	K. Józsefpiaristák al.	5 11	18 52	9 15	20 26
28 Csüt.	Agoston pk.	Agoston pk. e.-t.	5 12	18 50	10 35	20 46
29 Pént.	K. János fejtét. †	K. János fejtétele	5 13	18 48	11 53	21 9
30 Szom.	Limai Róza	Limai Róza sz.	5 14	18 46	13 10	21 37
35. XII. vas. pünk. u. Kat. ev. Az irgalmas szamaritánus. Luk. X, 23—37. Új görög ev. A gazdag ifjúról. Máté 19. r. 79. sz.						
31 Vas.	Pünkösöd u. 12 v.	Nonnátí Rajmund	5 16	18 44	14 22	22 13

1. Hold fényváltozásai.

- ☾ Első negyed 1-én 13 ó. 26 p.
- ☾ Holdtölte 9-en 11 ó. 58 p.
- ☾ Utolsó negyed 17-én 12 ó. 31 p.
- ☾ Újhold 24-én 4 ó. 37 p.
- ☾ Első negyed 31-én 0 ó. 57 p.
- ☾ földtávolban 9-én 20 ó. földközelpben 23-án 21 ó.

2. Bolygók járása.

- E hó elején :
Vénusz kél 1/29 ó. lenyugszik 21 ó.
- Mars kél 1/31 ó., lenyugszik 16 ó.
- Jupiter kél 2 ó., lenyugszik 18 ó. előtt.
- Szaturusz kél 1/218 ó., lenyugszik 2 ó.
- 25-én Merkur a legnagyobb keleti kitérésben 27°.

3. Időjárás Herschel szerint.

- Augusztus 1—24-ig sok eső, 24—30-ig hűvös idő, 30-tól szép meleg idő.

4. Naphossza.

- Elsajén a nap hossza 14 ó. 58 p.; a hó végéig 1 ó 30 p. fogy.

Búcsuk Augusztusban.

- TB. 1-én déli 12 ó.-tól 2-án éji 12 óráig porciunkulai TB. (többször) 4, 7, 12, 15, 16, 17, 19, 22, 25, 26. t.b. 18.
- AF. 12, 15, 22, 25,

JEGYZETEK.

Mennyi fõvis szagatja meg szívünket az élet útján! Szinte szüntelenül vérzõ sebek sajognak bennünk, mert alig mulik el az egyik kereszt, máris vállunkra nehezedik a másik. Különösen fáj az, hogy szenvedésünkben, küzdelmünkben egyedül vagyunk és nincs résztvevõ kebel, melyre lehajthatnók fáradt homlokunkat. Még jobban érezzük a göröngyös és keresztos utak keserveit, ha születésünknel vagy anyagi körülményeinknél fogva is ránk szakadnak a megpróbáltatások . . . Mily erős hitre van szükségünk ilyenkor, hogy meg ne tántorodjunk a csapások súlya alatt és Jézussal türelmesen járjuk a Kálváriát!!

Szent Ferenc megértette a szegény és szenvedõ lelkek nyomorát és még a belpoklost is szeretettel ölelte magához, hogy megnyugtassa zaklatott szívét. Szent Ferenc fiai is mindig „barátai” voltak a népek, mely megérezte, hogy az egyszerű szerzetesi öltöny alatt csakugyan érte aggódó szív dobog. A fáradt munkás is szívesen tér be a ferences kolostorba, ahol mindig kap egy-két jó szót és szükség esetén anyagi támogatást is. Ha vállán pihen sz. Ferenc fiának biztató karja, új bátorsággal megy haza, hogy küzdjön családjáért.

Mikor a különbözõ rangú és állású emberek között forgolódunk és õket Jézus köré tömöríteni igyekszünk, mindig gondoljunk Jézus szavaira: Amit egynek embertársaitok közül cselekesztek az én nevemben, velem cselekeszitek. Vagy jusson eszünbe sz. Ferenc szava: Aki a szegényt gyalázza, az az értünk szegény nyé lett Krisztust sérti meg, akinek áldott képét viseli az a szegény. Mert az embereket könnyebben el lehet vezetni Istenhez szelid szavakkal, mint durva kifakadásokkal. Aki közelebb akarja hozni egymáshoz az embereket, az tanuljon meg önmagán uralkodni.

SZEPTEMBER MŰHÁLY HAVA **Régei: MÉRELEG HAVA**

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferences naptár	Nap		Hold	
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Egyed apát	Per. János és Péter	5 17	18 42	15 28	22 58
2 Kedd	István király	Halottakért	5 19	18 40	16 21	23 53
3 Szerd.	Manszvét pk.	A hétköznapról	5 20	18 38	17 3	—
4 Csüt.	Viterbói Róza sz.	Viterbói Róza sz.	5 21	18 36	17 36	0 56
5 Pént.	Juszt. Lőrinc	Gentiliz vt. I. r.	5 22	18 34	18 1	2 3
6 Szom.	Ida †	Liberát és Peregrin	5 24	18 32	18 21	3 12

Hold fényváltozásai.

☾ Holdtölte 8-án 3 ó.
 48 p.
 ☾ Utolsó negyed 15-én 22 ó. 13 p.
 ☽ Újhold 22-én 12 ó. 42 p.
 ☽ Első negyed 29-én 15 ó. 58 p.

36. XIII. vas. pünk. u. Kat. ev. Midőn Jézus Jeruzsálem felé tartott. Luk. XVII. 11—19. — Új görög ev. A gonosz szőlőművelőkről. Máté 21 r. 87. sz.

7 Vas.	Pünkösöd u. 13 v.	Vasárnapról	5 25	18 30	18 37	4 19
8 Kedd	Krisztus Pétrosszony	Szerelma szüzsége	5 27	18 28	18 52	5 27
10 Szerd.	Tolent. Miklós	Apollinár és tsai vt.	5 29	18 24	19 21	7 39
11 Csüt.	Protusz és Jácint	Barc. Bonaventura	5 31	18 22	19 39	8 47
12 Pént.	Mária neve	Mária nevenapja	5 32	18 20	19 54	9 58
13 Szom.	Notburga †	Kálderolai Ferenc	5 33	18 18	20 17	11 12

földközlemben 5-én 23 ó.
földtávolban 21-én 6 ó.

Bolygók járása.

E hó elején:
 Vénusz kél $\frac{1}{2}10$ ó., lenyugszik 20 ó.
 Mars kél $\frac{1}{2}24$ ó., lenyugszik $\frac{1}{2}16$ ó.
 Jupiter kél $\frac{1}{2}1$ ó., lenyugszik 16 ó.
 Szaturnusz kél $\frac{1}{2}16$ ó., lenyugszik éjfélkor.

37. XIV. vas. pünk. u. Kat. ev. Senki két úrnak nem szolgálhat. Máté VI 24—33. — Új görög ev. Atyám! dicsőítsd meg a te nevedet. Ján. 12. r. 42. sz.

14 Hétfő	Hétfő napján szü.	Sárk. K. fejnyagsz.	5 35	18 16	20 47	12 27
16 Kedd	Kornél pápa vt.	Kornél és Ciprián vt.	5 36	18 14	21 29	13 42
17 Szerd.	A. Fer. sebh. K. ††	Ferenc Atyánk sebh.	5 38	18 12	22 25	14 50
18 Csüt.	Kupertinói József	Kupertinói József	5 39	18 10	23 36	15 48
19 Pént.	Január pk. vt.	Január és társai vt.	5 40	18 8	—	16 32
20 Szom.	Euszták vt. †††	Euszták és tsai vt.	5 41	18 6	0 59	17 5
			5 43	18 3	2 28	17 30

12-én Vénusz a legnagyobb keleti kitérésben (46°) 27-én Mars és Jupiter együttállásban.

38. XV. vas. pünk. u. Kat. ev. Jézus Naim városába méne. Luk. VII. 11—16. Új görög ev. A főparancsolatról. Máté 22. r. 92. sz.

21 Hétfő	Mónika u. 15 v.	Wladislawi Tamás pk	5 44	18 1	3 55	17 52
23 Kedd	Tekla sz. vt.	Klára holt. megf.	5 46	17 59	5 22	18 10
24 Szerd.	Fogoly kiv. B. A.	Szept. Pacifik hv.	5 47	17 57	6 45	18 28
25 Csüt.	Gellért pk. vt.	A hétköznapról	5 48	17 56	8 7	18 47
26 Pént.	Ciprián és J. vt.	Luca, R. halottakért	5 49	17 54	9 29	19 9
27 Szom.	Kozma és Demjén	Elzeár hv.	5 51	17 52	10 50	19 35
			5 52	17 50	12 7	20 9

Időjárás Herschel szerint.

Szeptember 8-ig szép, meleg idő, 8—15-ig hűvös, esős, 30-tól szép, meleg idő.

39. XVI. vas. pünk. u. Kat. ev. Beméne Jézus egy farizeus házába. Luk. XIV. 1—11. — Új görög ev. Egy ember előhívva szolgálait. Máté 25. r. 105. sz.

28 Hétfő	Mihály és György v.	Mihály és György	5 53	17 48	13 16	20 51
29 Kedd	Jeromos egyht.	Jeromos egyht.	5 54	17 46	14 16	21 43
30 Kedd			5 56	17 43	15 3	22 45

Naphossza.

Elsőjén a nap hossza 13 ó. 25 p.; a hó végéig 1 ó. 38 p. fogy.

Bűcsűk szeptemberben.

TB. 1, 4, 12, 17, 18, 24, 27. tb. 8, 30. ÁF. 8, 17.

JEGYZETEK.

Páduai sz. Antal az egész világ szegényeinek atyja, akihez mindenki bizalommal fordul anyagi és lelki bajaiban. Csodálatos, hogy ép a szegény ferences rend tagja az, akit az isteni Gondviselés a szegények és nyomorgók védelmezőjévé és táplálójává tett.

Csakugyan a ferences szegénység által ma is mérhetelen sok jót művel Isten a világon. Ez az a kifogyhatlan bőségszaru, melyből egyre áradnak az égi adományok, még akkor is, amikor emberi számítás szerint már nincsen semmi remény. Mikor Páduai szent Antal segítségével könyörgünk a minden adomány Urához, kezünk sohse marad üresen és szívünk fajdalmas sebeire is mindig kapunk enyhítő irt.

Mintha Szentünkben is bevalósulna Jézus mondása: Szegények mindig lesznek veletek! Ahol Pádúa Szentjét látjuk, ott sóhajtozik az emberi nyomor és sajog a küzködő emberi szív. Ahogy az ősegyház kincsei a szegények voltak, úgy Antalunk is a nélkülözők és az egyébként szenvedők között érezte jól magát. Azért kapta meg kiváltságképen azt a hatalmat, hogy testi-lelki inséget enyhít közbenjárása. Neki még ott fenn is boldogsága, hogy a mindennapi kenyeret biztosíthatja annyi szegénynek . . .

Ez a szellem bontakozik ki az *egri ferences terciárius szegénygondozó nővérek* önfeláldozó működésében is, akik egész életüket arra szentelik, hogy a koldusokat, nyomorgókat, nélkülözőket ne csak segélyezzék, hanem nekik édesanyjai odaadással szolgáljanak és életüket tűrhetővé és jó keresztényhez méltóvá tegyék. S mint a jelek mutatják, egyre nagyobb körben terjed ez az igazán krisztusi eszme és sok lélekbe viszi bele az evangélium örömet.

MINDSZENT HAVA

Rége: BÖKÖLY HAVA.

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferences naptár	Nap		Hold		Hold fényváltozásai.
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerd.	Remig pk.	D. János, Miklós	5 57	17 41	15 31	23 51	☾ Holdtölte 7-én 19 ó.
2 Csüt.	Orangyalok	Orangyalok	5 59	17 39	16 6	—	☾ Utolsó negyed 15-én 6 ó. 12 p.
3 Pént.	Liziói Teréz sz. †	Liz. Teréz, R. bőjt	6 0	17 37	16 27	1 0	☽ Újhold 21-én 22 ó.
4 Szom.	Asszési Ferenc	Sz. Ferenc Atyánk	6 1	17 36	16 44	2 8	☽ Első negyed 29-én 10 ó. 22 p.
40. XVII. vas. pünk. u. Kat. ev. Jézusoz járulának a farizeusok. Máté XXII, 34—46. — Új görög ev. A kananei asszonyról. Máté 15. r. 62. sz.							
5 Vas.	Pünkösd u. 17. v.	Meda Félix sz. I. r.	6 3	17 34	17 00	3 16	földtávolban 3-án 10 ó.
6 Hétfő	Brunnó hv.	M. Franc. sz. III. r.	6 4	17 32	17 14	4 22	földközelen 19-én 9 ó.
7 Kedd	Olvasós B. Assz.	Olvasós B. Assz.	6 6	17 29	17 28	5 27	földtávolban 31-én 3 ó.
8 Szerd.	Magy. Nagyassz.	Magy. N. A. Brigitta.	6 7	17 27	17 43	6 37	
9 Csüt.	Dénes püsp. vért.	Dénes p. s tsai. vtk.	6 9	17 26	18 00	7 48	
10 Pént.	Borgia Ferenc †	Dániel és tsai. vt. I. r.	6 10	17 24	18 21	9 2	
11 Szom.	Placidia szűz	Ferenc A. nyolcada	6 11	17 22	18 49	10 17	
41. XVIII. vas. pünk. u. Kat. ev. Bemenvén Jézus a hajócskába. Máté IX, 1—8. — Új görög ev. A csodás halfogásról. Luk. 5. r. 17. sz.							
12 Vas.	Pünkösd u. 18. v.	Szeráfin hv. I. r.	6 13	17 20	19 27	11 33	
13 Hétfő	Ede angol király	Ede ang. kir. hv.	6 14	17 18	20 17	12 43	
14 Kedd	Kalliszt pápa vért.	Kalliszt pp. és. vt.	6 16	17 16	21 22	13 44	
15 Szerd.	Teréz szűz	Teréz szűz	6 17	17 14	22 40	14 31	
16 Csüt.	Gál apát	A hétköznapról	6 19	17 12	—	15 6	
17 Pént.	Hedvig asszony †	Hedvig özvegy	6 20	17 10	0 3	15 33	
18 Szom.	Lukács evang.	Lukács evangélista	6 21	17 9	1 29	15 55	
42. XIX. vas. pünk. u. Kat. ev. Hasonló mennyeknek országa egy királyemberhez. Máté XXII, 1—14. — Új görög ev. Az ellenség szeretéről. Luk. 6. r. 26. sz.							
19 Vas.	Pünkösd u. 19. v.	Alk. Péter hv. I. r.	6 23	17 7	2 53	16 3	
20 Hétfő	Vendel hv.	Kenti János hv.	6 24	17 5	4 16	16 31	
21 Kedd	Orsolya szűz vért.	Sztrapai Jakab p. hv.	6 26	17 3	5 38	16 49	
22 Szerd.	Kordula szűz vért.	A rendi templ. felsz.	6 28	17 1	6 59	17 9	
23 Csüt.	Ignác püsp.	Jozefina sz. vt. II. r.	6 29	16 59	8 22	17 33	
24 Pént.	Raffael főangy. †	Ráfael főangyal	6 30	16 58	9 43	18 3	
25 Szom.	Bold. Mór püsp.	Krizánt és Dária vt.	6 32	16 56	10 58	18 43	
43. XX. vas. pünk. u. Kat. ev. Egy királyember beteg fiáról. Ján. IV, 45—53. Új görög ev. Az özvegy fiának feltámasztása. Luk. 7. r. 30. sz.							
26 Vas.	Pünkösd u. 20. v.	Krisztus k. Bonav. I. r.	6 32	16 54	12 4	19 31	
27 Hétfő	Szabina vt.	Simon s Juda ap. vig.	6 35	16 52	12 57	20 31	
28 Kedd	Simon és Juda ap.	Simon és Juda ap.	6 37	16 50	13 47	21 36	
29 Szerd.	Nárcisz püsp.	A r. temp. felsz. 8ad	6 38	16 49	14 8	22 45	
30 Csüt.	Rodr. Alfonz	Akriói Angy. hv. I. r.	6 40	16 47	14 31	23 53	
31 Pént.	Farkas püsp. ††	Krist. s Tam. hv. I. r.	6 41	16 46	14 51	—	

Bolygók járása.
A hó elején:
Vénusz kél 1/211 ó., lenyugszik 19 ó. előtt.
Mars kél 23 ó., lenyugszik 1/215 ó.
Jupiter kél 23 ó., lenyugszik 1/215 ó.
Szaturnusz kél 1/214 ó., lenyugszik 22 ó.
7-én Merkur a legnagyobb nyug. kiterésben 18°, 7-én holdfogyatkozás; nálunk látható.
18-án Vénusz a legnagyobb ragyogásban.
21-én napfogyatkozás; nálunk nem látható.

Időjárás Herschel szerint.
Október 15-ig változó, 15—21-ig szép, enyhe idő, 21-től változó.

Naphossza.
Elsajén a nap hossza 11 ó. 44 p.; a hó végéig 1 ó. 39 p. fogy.

Búcsúk októberben.
TB. 4, 6, 10, 12 19, 26, 30.
tb. 2, 11, 31.
AF. 4.

JEGYZETEK.

Porciunkula mellett kicsiny cellában fekszik Asszisi nagy Szentje. Erzi, hogy közeledik szabadulásának ideje. Maga köré gyűjti bensőbb barátait és kettőjükkel elénekelteti a naptestvér himnuszát, azután maga zendít rá hattyuénekére, a 141. zsoltárra. Hangja el-elcsuklik a gyöngeségtől és a meghatottságtól. Az ének utolsó sorai általános zokogásba fulnak. Majd megáldja jelenlevő, távoli és jövődő testvéreit is, felolvastatja magának Jézus szenvedésének történetét. Végül meghinteti magát hamuval és úgy várja a haláltestvért, mely napszállat idején jön el érte. A A sirató testvérekkel együtt zokognak a pacsirták is legjobb barátjuk elvesztése miatt, de talán örülnek is, míg a porciunkulai kolostor felett körbe keringve énekelnek, hiszen Ferenc testvér égbe költözött... Ime hattyúdala:

Szólok az Urhoz szózatommal,
Könyörgök hozzá sóhajommal,
Panaszaim elébe tárom
És elmondom minden nyomorúságom.
Ha lelkem bennem elapad,
Te tudod az én utamat.

Ahol járok ösvényemen,
Titokban vetnek tört nekem.
Hiába nézek jobbra:
Sehol segedelem
Távol tőlem a menedék,
Ki sem gondol velem.
Uram, hozzád kiáltok:
Te vagy a menedékem!
Az élők országában
Te vagy az örökségem.

Figyelmezz sóhajomra,
Mert alacsonyra váltam,
Ments meg az üldözőktől,
Mert erősebbek nálam.
Börtönéből szabadítsd meg a lelkem
Hogy dicsérjem neved
És velem együtt minden igazak
Áldják jótettedet.

Ford. Sik Sándor.

SZENT ANDRÁS HAVA

Régenre: NYILAS HAVA.

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferences naptár	Nap		Hold		Hold fényváltozásai.
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szom.	Mindszent	Mindenszentek ün.	6 42	16 44	15 6	1 2	☾ Holdtölte 6-án 11 ó. 28 p.
44. XXI. vas. pünk. u. Kat. ev. A királyember, aki számot vet szolgálva. Máté XVIII. 23—35. — Új görög ev. A magvetőről. Luk. 8. r. 35. sz.							
2 Vas.	Pünkösöd u. 21 v.	A vasárnapról	6 44	16 43	15 20	2 7	☾ Utolsó negyed 13-án 13 ó. 27 p.
3 Hétfő	Halottak napja	Rajné	6 46	16 41	15 35	3 15	☾ Ujhold 20-án 11 ó
4 Kedd	Bor. Károly pk.	Boromei Rároly pk	6 47	16 39	15 49	4 22	☾ Első negyed 28-án 7 ó. 28 p.
5 Szerd.	Imre herceg	Imre magy. hrg. hv.	6 49	16 38	16 6	5 33	☾ földközben 15-én 8 ó.
6 Csüt.	Lénárd hv.	Lothar, Margit özv.	6 50	16 37	16 26	6 47	☾ földtávolban 28-án 0 ó.
7 Pént.	Engelbert pk. †	Enzelm. Ilona sz.	6 52	16 35	16 52	8 3	Bolygók járása.
8 Szom.	Gottfried pk.	Mindszent nyolcada	6 53	16 34	17 26	9 21	E hó elején: Vénusz kél 10 ó., lenyugszik 1/218 ó. Mars kél 1/223 ó., lenyugszik 1/214 ó. Jupiter kél 21 ó., lenyugszik 1/213 ó. Szaturnusz kél 1/212 ó., lenyugszik 20 ó. 22-én Vénusz a Nappal alsó együttállásban.
45. XXII. vas. pünk. u. Kat. ev. A farizeusok tanácsot tartanak. Máté XXII. 15—21. — Új görög ev. A dúsgazdag és Lázár. Luk. 16. r. 83. sz.							
9 Vas.	Pünkösöd u. 22. v.	A lat főbazilika felsz	6 55	16 32	18 13	10 34	Időjárás Herschel szerint.
10 Hétfő	Avell. András	Avellinói András hv	6 56	16 31	19 15	11 39	November 6-ig változó,
11 Kedd	Márton pk	Márton pk.	6 58	16 29	20 29	12 30	6—13-ig szeles, hideg,
12 Szerd.	Márton pápa vt.	Gábor és János hv.	6 59	16 28	21 50	13 9	13—20-ig eső, hó 20—28 ig hideg, szeles idő, 28-tól sok vihar.
13 Csüt.	Kosztka Szaniszló	Didák hv. 1. rendi	7 1	16 27	23 14	13 37	
14 Pént.	Jozafát vt.	Jozafát pk és vt.	7 2	16 26	—	14 00	
15 Szom.	Gertrúd szüz †	Gertrúd szüz	7 4	16 25	0 38	14 19	
46. XXIII. vas. pünk. u. Kat. ev. Midőn Jézus a sereghez szólott. Máté IX. 18—26. — Új görög ev. Az ördögök kiűzése. Luk. 8. r. 38. sz.							
16 Vas.	Pünkösöd u. 23. v.	Asszisi Ágnes sz.	7 5	16 24	1 56	14 36	Naphossza.
17 Hétfő	Csod. Gergely pk.	Szal., megh. szül-ért	7 7	16 22	3 15	14 52	Elsőjén a nap hossza 10 ó. 2 p.; a hó végéig 1 ó. 14 p. fogy.
18 Kedd	Péter-Pál bazil. f.	Péter-Pál bazil. felsz.	7 8	16 21	4 35	15 12	
19 Szerd.	Erzsébet assz.	Magy. sz. Erzsébet.	7 10	16 20	5 56	15 33	
20 Csüt.	Val. Félix hv.	Valóa Félix hv.	7 11	16 19	7 15	16 00	
21 Pént.	Bold Assz bem. †	SzüzMária bemutat.	7 12	16 18	8 35	16 35	
22 Szom.	Cecilia szüz vt.	Cecilia szüz és vt.	7 13	16 18	9 46	17 19	
47. XXIV. vas. pünk. u. Kat. ev. Midőn látjátok a pusztulást. Máté XXIV. 15—35. Új gör. ev. Jairus leányának feltámasztása. Luk. 8. r. 39. sz.							
23 Vas.	Pünkösöd u. 24. v.	Kelemen pápa és vt	7 14	16 17	10 46	18 15	Búcsú novemberben.
24 Hétfő	Keresztes János vt.	Ker. János hv. egyht.	7 16	16 16	11 33	19 20	TB. 1-én déli 12 órától 2-án éji 12 óráig teljes búcsú többször, de csak a megholtakért! 13, 14, 16, 19, 26, 28, 29. tb. 25.
25 Kedd	Katalin szüz vt.	Katalin szüz és vt.	7 17	16 15	12 8	20 28	AF. 1, 19, 21, 25.
26 Szerd.	Berchm. János hv.	Porto-maur. Lénárd	7 19	16 14	12 34	21 38	
27 Csüt.	Virgil pk.	Bernardin, Humilis	7 20	16 13	12 55	22 46	
28 Pént.	István apát vt. †	Markiai Jakab hv.	7 22	16 13	13 11	23 53	
29 Szom.	Szaturnus vt.	Rendi mindszent ün.	7 23	16 12	13 26	—	
48. Advent. Úrjövét 1. vas. Kat. ev. Jelek lesznek a napban. Luk. XXI, 25—33. — Új görög. ev. Az irgalmas szamaritánusról. Luk. 10. r. 53. sz.							
30 Vas.	Advent 1-ső vas.	A vas.-ról, András	7 24	16 12	13 40	0 59	

JEGYZETEK.

Miben áll a tökéletes vigasság? Szent Ferenc egyszer télvíz idején Perugiából jövet Porciunkula kolostora felé tartott Leó testvér kíséretében. A kemény hidegben fázó és didergő sz. Ferenc így szólt Leó testvérhez. Leó testvér, ha a kisebb atyafiak (Ferencsek) az egész földön az életszentség nagyszerű példáit adnák, ha vakokat, bénákat gyógyítanának, ördögöket űznének, halottakat támasztanának, minden nyelvben és tudományban jártasak lennének, jóvendőlni tudnának és a szívek titkaiba látnának, ird föl, hogy nem ebben van a tökéletes öröm és vigasság! Azután elhallgatott.

Majd így folytatta: Ó Leó testvér Isten juhockája, ha a kisebb atyafiak az angyalok nyelvén beszélnek és tudják a csillagok járását . . . , ha föltáruhnának előttük a föld mélyének kincsei . . . aztán harsányan felkiáltott: ha atyánkfiai úgy tudnának prédikálni, hogy minden hitetlen Krisztus vallására térne, még ebben sem állana a tökéletes vigasság. — Így folyt a beszélgetés majd fél óráig, míg végre Leó testvér csodálkozással kérdezte: Ugyan Atyám, miben áll hát akkor a tökéletes vigasság?

Szent Ferenc így felelt: Ha majd átázva, a hidegtől vacogva, sárosan és éhesen elérünk Porciunkulához, zörgetünk az ajtón és a kapus mérgesen ránk rivall: Kik vagytok? és mi azt mondjuk: Ketten atyádfiaink közül, ő pedig így válaszol: Hazudtok ti gaz naplopók, kik csaljátok a világot! Aztán kiver bennünket, késő estig a hóban-vízben éhezünk és dideregünk, sőt újabb könyörgésünkre még füttykössel is elver, hóba hemperget bennünket és ha mi mindezt az áldott Jézus szenvedéseire gondolva békével és vidáman tűrjük el . . . ebben áll a tökéletes boldogság. Mert legnagyobb kegyelem önmagunkon győzedelmeskedni és Jézus szeretetéért minden bajt, igazságtalanságot, gyalázatot készséggel viselni.

KARÁCSONY HAVA

Rége: **BAK HAVA.**

A hó és hét napjai	Róm. kat. és új görög naptár	Ferences naptár	Nap		Hold	
			kelte ó. p.	nyug. ó. p.	kelte ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Eligiusz püsp.	Bonfad. Ant. hv. 1 r.	7 25	16 12	13 54	2 5
2 Kedd	Bibiána sz. vt.	Rendi halottaknap.	7 26	16 11	14 10	3 11
3 Szerd.	Xavéri Ferenc hv.	Xavéri Ferenc hv.	7 27	16 11	14 28	4 26
4 Csüt.	Borbála sz. vt.	Kriz. Péter p. egyht.	7 29	16 10	14 52	5 42
5 Pént.	Szabbasz apát †	Tavil. Mikl. vt. 1. r.	7 30	16 10	15 23	6 59
6 Szom.	Miklós püsp.	Miklós pk R. bőjt	7 31	16 10	16 5	8 17

49. Úrjövét II. vas. Kat. ev. Mikor meghallotta János. Máté XI, 2—10. Új görög ev. Az esztelen gazdagról. Luk. 12. r. 66. sz.

7 Vas.	Advent 2-ik v.	V.-ról Ambrus egyht	7 32	16 10	17 3	9 27
8 Hétfő	Mária szepl. fogan.	Szepl. Fog. Ren. Ptr.	7 33	16 9	18 15	10 25
9 Kedd	Fourier Péter	Erzs. és Delf. III. r.	7 35	16 9	19 37	11 9
10 Szerd.	Melkiádes p. vt.	Szien. Pét. hv. III. r.	7 36	16 9	21 2	11 41
11 Csüt.	Damáz p. hv.	Hugolin r. hv. III. r.	7 37	16 9	22 25	12 5
12 Pént.	Ottília szüz †	Fer. Aty. test. mgt.	7 37	16 9	23 45	12 25
13 Szom.	Luca szüz vt.	Luca sz. és vt.	7 38	16 9	—	12 42

50. Úrjövét III. vas. Kat. ev. A zsidók papokat és levitákat küldtek. Ján. I, 19—28. Új görög ev. Egy ember nagy vacsorát szerze. Luk. 14. r. 76 sz.

14 Vas.	Advent 3-ik v.	V.-ról Konr. Bärth.	7 39	16 9	1 3	12 59
15 Hétfő	Valérián püsp.	Szepl. Fogant. nyolc.	7 40	16 9	2 21	13 17
16 Kedd	Etelka	Özséb p. és vt.	7 41	16 9	3 39	13 36
17 Szerd.	Lázár Kánt. ††	A hétköznapról	7 41	16 10	4 58	14 1
18 Csüt.	Grácián püsp.	A hétköznapról	7 42	16 10	6 16	14 32
19 Pént.	Pelágia ††	A hétköznapról	7 43	16 10	7 29	15 12
20 Szom.	Timót ††	Szombatról	7 43	16 10	8 34	16 3

51. Úrjövét IV. vas. Kat. ev. Tiberius császár uralkodásának 15. esztendejében. Luk. III, 1—6. Új görög ev. Jézus Krisztusnak nemzetségekönyve. Máté 1. r. 1. sz.

21 Vas.	Advent 4-ik v.	V.-ról Tamás ap.	7 44	16 11	9 26	17 5
22 Hétfő	Zenó vt.	Tamás apostolról	7 45	16 12	10 5	18 12
23 Kedd	Viktória sz. vt.	Fáktor Mikl. hv. 1. r.	7 45	16 12	10 34	19 22
24 Szerd.	Ádám és Éva ††	Karácsony vig. (bőjt)	7 45	16 13	10 58	20 31
25 Csüt.	Nagykarácsony	Karácsony ünnepe	7 46	16 13	11 15	21 38
26 Pént.	* István első vt.	István első vt.	7 46	16 14	11 31	22 45
27 Szom.	János ap. evang.	János ap. és evan.	7 47	16 15	11 44	23 50

52. Kat. ev. Az Úr anyala megjelenék Józsefnek. Máté II. 13—18. Új görög ev. Az Úr anyala megjelenék Józsefnek. Máté 2. r. 4. sz.

28 Vas.	Aprószentek	Aprószentek	7 47	16 15	11 59	—
29 Hétfő	Tamás püsp. vt.	Tamás p. és vt.	7 47	16 16	12 14	0 55
30 Kedd	Dávid	Marg., Máty. sz. II. r.	7 47	16 17	12 30	2 5
31 Szerd.	Szilveszter p.	Szilveszter p.	7 47	16 18	12 50	3 17

Hold fényváltozásai.

- ☾ Holdtölte 6-án 1 ó.
 40. p.
 ☾ Utolsó negyed 12-én
 21 ó. 7 p.
 ☾ Újhold 20-án 2. ó.
 24 p.
 ☾ Első negyed 28-án
 4 ó. 59 p.
 földközelpben 10-én 3 ó.
 földtávolban 25-én 21 ó.

Bolygók járása.

- E hó elején:
 Vénusz kél 1/27 ó., lenyugszik 1/216 ó.
 Mars kél 21 ó., lenyugszik 12 ó.
 Jupiter kél 19 ó., lenyugszik 1/211 ó.
 Szaturnusz kél 10 ó. lenyugszik 18 ó. után.
 20-án Merkur a legnagyobb keleti kitérésben 20°.
 28-án Vénusz a legnagyobb ragyogásban.

Időjárás Herschel szerint.

December 6-ig sok vihar, 6—28-ig kemény hideg, a hó végén sok hó.

Naphossza.

Elsőjén a nap hossza 8 ó. 47 p.; a hó 22-ig 20 p. fogy, azután 4 p. nő.

Búcsuk decemberben.

- TB. 1, 8.
 tb. 9, 12, 15, 25, 26.
 ÁF. 8, 25.

JEGYZETEK.

Szent Ferenc halála előtt 3 évvel eddig egész új és szokatlan módon ülte me a karácsony estéjét. Vellita János nevű barátjától Greccioban a várossal szemben erdővel benőtt sziklás területet kapott. 15 nappal karácsony előtt megkérte Vellitát, hogy készítsen a mondott helyen jászolyt, tölse meg szénával és állítson mellé egy ökröt és egy szamarat, mint ahogy az Bethlehemben volt. A jó ember csakugyan istállót üttetett össze és jászolyt helyezett beléje a kis Jézus szobrával, az istállóból ökor és szamar se hiányzott.

Karácsony estéjén ide sereglettek a testvérek és igen sok nép, akik kezükben fáklyával jöttek és éneküktől visszhangzottak a sziklák. A jászoly előtt már ott találták Szentűnket, akinek lelke sóhajokkal, áhitattal és csodás gyönyörűséggel volt tele. Aztán elkezdődött az éjféli mise, melyen sz. Ferenc mint szerpap segédkezett és csengő hangon énekelte az evangéliumot. Majd kifordult és elkezdett a bethlehemi Kisdedről beszélni.

Hangja hol erősen, hol lágyan, hol megátható zengéssel töltötte be nemcsak a sziklás erdőt, hanem az emberek szívét is. El-elcsuklott a szeretet túlaradó érzéseitől és arca csodásan ragyogott a túlvilági örömtől. A Kisded és Jézus nevének édességét szinte ajkán érezte és elragadtatásig emelkedett lelkületén visszatükröződött a kis Jézus közelsége. mintha szemtől-szembe látná. Vellita János látta, hogy a jászolyban fekvő Kisded szobra szent Ferenc karjai között életre kelt és Ferencet gyöngéden Magához ölelte. Celanói Tamás írja a széna, melyen akkor a Kisded szobra feküdt gyógyító erőt kapott Istentől, a helyen pedig templomot építettek. Innen terjedt el az egész világon a bethlehemi jászoly fölállításának szokása.

Névnepok jegyzéke betürendben.

- Abel január 2.
 Ábrahám márc. 20, jún 15, okt. 6.
 Adám december 24.
 Adél december 24.
 Adelheid december 20.
 Adolf febr. 11, máj. 11, jún. 17.
 Adorján március 4.
 Ágnes jan. 21, márc. 18, ápr. 20.
 Ágota február 5.
 Ágoston máj. 28, aug. 3, 28.
 Ákos június 22.
 Aladár febr. 15, jún. 29.
 Alajos június 21.
 Albert április 7 és 23.
 Alfonz aug. 2, okt. 30.
 Alfréd július 19, november 14.
 Amália júl. 10, okt. 7, nov. 20.
 Ambrus december 7 és 20.
 Anasztáz április 15, dec. 25.
 András febr. 4, máj. 15, nov. 10.30.
 Anna febr. 19, jún. 2, júl. 26.
 Antal jan. 17, febr. 12, máj. 10, jún. 13, júl. 28, szept. 2.
 Antónia április 19, június 13.
 Aranka december 2.
 Armin április 7, december 28.
 Arnold július 18, december 1.
 Áron április 16.
 Árpád január 5.
 Artur január 7.
 Attila március 10.
 Augusztá március 29.
 Aurél június 15.
 Balázs február 3.
 Barnabás június 11.
 Bálint jan. 7, febr. 14.
 Béla április 23.
 Benedek március 21.
 Benjámín március 31.
 Benő március 31.
 Bernardin május 20.
 Berná július 23.
 Bernát máj. 20, aug. 21, jún. 16, júl. 15.
 Bertalan augusztus 24.
 Blanka augusztus 10.
 Bódog jan. 14, máj. 30, júl. 29, okt. 24, nov. 20.
 Boldizsár január 6.
 Bonifác május 14, június 5.
 Bonaventura július 14.
 Borbála december 4.
 Carolina június 14, november 4.
 Cecília jún 3, okt. 21, nov. 22.
 Ciprián szeptember 14 és 26.
 Dániel febr. 15, júl. 21, nov. 23.
 Dávid december 29.
 Dénes ápr. 6, okt. 9, nov. 27, dec. 26.
 Demeter okt. 26, nov. 7.
 Dezső febr. 11, máj. 23, nov. 15, dec. 18.
 Domonkos aug. 4, okt. 14, dec. 20.
 Dorottyá febr. 6, jún. 5, szept. 9.
 Dömötör ápr. 9, okt. 26.
 Döme szeptember 27.
 Edmund november 16.
 Eduárd márc. 18, máj. 27, okt. 13.
 Elek február 11, július 17.
 Elemér november 1.
 Emánuel március 26.
 Ella február 10, március 24.
 Emilia ápr. 5, nov. 21.
 Emil ápr. 5, máj. 28, nov. 21.
 Emma ápr. 19, jún. 29, szept. 22.
 Ernő január 12.
 Erzsébet júl. 8, nov. 19, dec. 5.
 Ervin augusztus 25 és 26.
 Eszter május 24.
 Etelka február 5, december 16.
 Éva december 24.
 Fábrián január 20.
 Farkas szept. 1, október 31.
 Fanni márc. 9, aug. 20, okt. 4.
 Félix jan. 14, máj. 21, nov. 20.
 Ferdinánd május 30.
 Ferenc jan. 29, ápr. 2, jún. 16, okt. 4 és 10, dec. 3.
 Flóra július 29, november 24.
 Franciska március 9.
 Frigyes március 6, július 18.
 Fülöp május 1 és 26, aug. 23.
 Gabriella február 10.
 Gábor márc. 24, ápr. 7, nov. 2.
 Gáspár január 6, augusztus 27.
 Gellért szeptember 24.
 Genovéva január 3.
 Gergely márc. 12, máj. 9 és 25, nov. 17.
 Gertrud március 17.
 Géza február 25, november 23.
 Gizella május 7.
 Guidó március 30, szept. 12.
 Gusztáv április 22, augusztus 2.
 Gyárfás június 19.
 György ápr. 24, máj. 5, dec. 8.
 Győző február 28.
 Gyula április 12, május 27.
 Hajnalka július 19.
 Hedvig október 17.
 Helén augusztus 18.
 Henriette március 16.
 Henrik január 16, július 12.
 Hermann április 7.
 Hermin április 13.
 Hilda november 18.
 Hildegard szeptember 17.
 Hubert március 20, nov. 3.
 Hugó április 1.
 Ida szept. 4, novemb. 3.
 Ilka november 3.
 Ignác febr. 1, júl. 31, dec. 15.
 Illés júl. 20, aug. 9.
 Ilona máj. 22, aug. 18, nov. 3.
 Imre nov. 5.
 Ince júl. 28.
 Ipoly augusztus 13.
 Irma március 26.
 Irén márc. 25, ápr. 5, és 28. máj. 17, december 15.
 István augusztus 3 és 20, szept. 2, nov. 23, dec. 26.
 Iván június 24.
 Izabella január 4.
 Izidor ápr. 4, május 15.
 Izsák május 15, december 20.
 Jácint július 16, szeptember 11.
 Jakab május 1, július 25.
 Janka május 6.
 János jan. 27, febr. 8, március 8 és 30, máj. 6, 16 és 21, június 12 és 24, júl. 12, aug. 29, okt. 20 és 23, nov. 24, dec. 27.
 Jenő július 13, november 17.
 Jolán november 18.
 Jónás november 12.
 József febr. 4, márc. 17, és 19, máj. 8, jún. 20, aug. 27, szept. 18.
 Judit július 30, december 10.
 Júlia febr. 16, máj. 22, jún. 19.
 Julianna február 16.
 Julián január 9.
 Kajetán augusztus 7.
 Kamilla július 27.
 Karolina június 14, nov. 4.
 Kamil július 18.
 Kálmán október 13.
 Károly jan. 28, márc. 2, nov. 4.
 Katalin febr. 13, ápr. 20, nov. 25, december 6.
 Kázmér márc. 4 és 22, ápr. 16.
 Kelemen január 23, nov. 28.
 Keresztély május 12.
 Kilit április 26.
 Klára augusztus 12 és 18.
 Klotild június 13.
 Kolozs november 8.
 Konrád február 19, nov. 26.
 Kornélia március 31.
 Kristóf március 15, július 25.
 Krisztina július 24, augusztus 5.
 Lajos augusztus 19 és 25.
 László június 27.
 Laura április 11, június 28.
 Lázár december 17.
 Leó április 11, június 28.
 Lénárd november 6.
 Lipót november 15.
 Livia február 12.
 Lőránt augusztus 10.
 Lőrinc augusztus 10, szept. 5.
 Lujza június 9 és 21.
 Lukács október 18.
 Lukrécia június 7.
 Lydia augusztus 3.
 Manó március 26.
 Malvina október 7.
 Magdolna július 22, augusztus 3.
 Marcel jan. 16, jún. 17 és 18.
 Margit február 26, június 10.
 Matild március 14.

Mária szeptember, kisasszony u első vasárnap.	Petronella május 31.	Szilveszter december 31.
Márk ápr. 25, jún. 18, okt. 17.	Péter-Pál június 29.	Sylvia november 3.
Márta július 27 és 29.	Péter január 31, február 22, ápr. 16, és 29, máj. 19, augusztus 1, október 19, december 5.	Tamárcs március 7, szeptem. 18 és 22, december 21 és 29.
Márton november 11 és 12.	Pius május 5, július 11.	Terézia október 15.
Máté szeptember 21,	Piroska január 18.	Tekla szeptember 23.
Mátyás február 24, aug. 21.	Pongrácz február 1, május 12.	Teodóra április 30.
Mária ápr. 9, júl. 22, aug. 5.	Rafael október 24.	Tibor április 14.
Medárd június 8.	Rachel július 11.	Titusz január 4.
Melánia január 7.	Rebeka márc 9, augusztus 30.	Tivadar ápr. 20, szept. 19, nov. 9.
Menyhért január 6.	Regina szeptember 7.	Tóbiás január 13 szeptember 12,
Mihály május 8, szept. 29.	Remig október 1.	Tódor február 6, november 9.
Miklós március 23, szept. 10 és 29, december 6.	Rezső április 17.	Urbald május 16.
Miksa október 12.	Richárd február 7, április 3.	Ulrik július 4.
Mór január 15 február 1.	Róbert április 22, június 7.	Valér január 29, december 15.
Móric február 21, szeptember 13.	Rókus augusztus 16.	Vazul június 14, március 22.
Mózes szeptember 4.	Róza aug. 30.	Vendel október 20.
Napoleon augusztus 15.	Rozália szeptember 4.	Vencel szeptember 28.
Natália december 1.	Rózsa március március 8.	Veronika jan. 13, febr 4, júl. 9.
Nándor május 30, október 19.	Rudolf április 17,	Viktor február 26, július 28.
Nárcisz október 29.	Rupert március 27.	Viktória december 23.
Nesztor február 23.	Salamon febr. 8 október 24.	Vilma október 25.
Norbert június 6.	Sámson július 28.	Vilmos jan. 10, ápr. 6, május 28, június 25.
Oktafia március 22.	Samu augusztus 26.	Vince jan. 22, ápr. 5, máj. 24, július 19.
Olga június 21.	Sándor február 26, márc. 10 és 18, május 3.	Wladimir július 24.
Orbán május 25.	Sára január 19.	Wolfram március 20.
Orsolya október 21.	Sarolta július 5.	Xaver december 3.
Oszkár december 1.	Sebestyén december 30, jan. 20.	Xenia január 12.
Ottó március 23, november 18.	Seréna június 28.	Zakariás márc. 15, szept. 6.
Ottília december 13.	Simon jan. 5, febr. 18, okt. 28.	Zoltán március 8.
Ottokár november 4.	Sixtus március 23.	Zsigmond május 2.
Órzi, lásd Erzsébet	Szaniszló május 7, nov. 13.	Zsófia május 15.
Ódön november 16.	Szevér február 21.	Zsuzsanna febr 19, augusztus 11.
Ózséb márc. 5, aug. 14, dec. 16.	Szidónia június 23.	
Paula jan. 26, március 9.	Szigríd február 15.	
Pál jan. 15 és 25, március 7, június 26 és 30.	Szilárd március 11.	

Pénzügyi illetékek.

Adásvételi szerződés az érték után 2%
 Adóslevelek, kölcsönszerződések, nyugták 0,5%
 Albérleti és alhaszonbérleti szerződések 0,5%
 Anyakönyvi kivonatok 80 fillér.

Beadványok közigazgatási ügyekben bélyegen első íve 1 P 60 fillér. Minden felzet után 16 fillér.

Bevásárlási könyvek darabonként 16 fillér.

Cseléd- és munkakönyvek 8 fillér

Tanoncszerződések 16 fillér.

Haszonbérleti szerződés 0,5%
 Házassági és szolgálati szerződések 1,5%
 Hitelesítések, minden aláírás után 80 fillér.

Mindennemű hivatalos bizonyítványok 80 fillér.

Az állampolgársági bizonyítványok 8 P.

Marhalevelek illetéke: a) minden juh és kecske után 2 fillér; b) minden sertés után 4 fillér; c) kétévesnél fiatalabb ló, szarvasmarha után, továbbá minden szamar vagy öszvér után 8 fillér; d) minden kétévesnél idősebb ló, szarvasmarha után 16 fillér.

Névváltoztatást kérő beadványok 8 P.

Számlák, ha az azokban kitüntetett érték főösszege:

200 P-t meg nem halad	—	—	—	2 f
200 P-nél több, de 500 P-t meg nem halad	5 f			
500 " " " 1.000 " " " "	10 l			
1.000 " " " 2.000 " " " "	20 f			

Táncvigalmak, hangversenyek, zene és dal-estélyek iránt benyújtott beadványok illetéke 4 P.

Az útlevelek kiállításáért: Napszámások, munkások, iparossegédck, tanoncok, közszolgálati alkalmazottak 1 P 25 fillér. Minden más foglalkozású egyén 10 P-t. Egy évnél hosszabb időre szóló útlevel után a díj kétszerese, ennél hosszabbnál a díj háromszorosa.

Váltók illetéke:

	6 hónapi lejáratig	12 hónapi lejáratig
100 P-ig	10 fillér	50 fillér
500 "	50 "	250 "
700 "	70 "	350 "
1.000 "	100 "	500 "
2.000 "	200 "	1000 "

Magánváltó-úrlapokat minden postahivatal köteles felülbélyegezni. Elrontott váltókat, míg azokon aláírások nincsenek, a postahivatalok tartoznak becserélni.

Tudnivalók 1930-ra.

Kortani ismertető jellegek.

	Új modorú	Ó-modorú
Aranyszám	12	12
Epakta, vagy hold kulcsa	0	12
Napkör	7	7
Római adószám	13	13
Vasárnapi betű	E	F
Orosz naptár szerint aranyszám	9	9
napkör	18	18
vasárnapi betű	A	A
osnovanie	12	12
epakta	9	9
klucs granic ó 17 új 30		

Ünnepek.

1. Az új kánonjog szerint a *római katolikusoknál* a következő ünnepeken *nem kötelező* szentmisét hallgatni vagy a szolgai munkától tartózkodni: Karácsony másnapján, husvét másnapján és pünkösdszombat másnapján, Gyertyaszentelő B. Asszony, Gyümölcsoltó B. Asszony, Kisasszony napján, Sz. István király napján; az utóbbi ünnepeken azonban a *hazai törvények szerint* általános munkaszünet van. Mindazonáltal a szentséges Atya óhajtja, hogy ezen ünnepek ugyanazon ünnepélyességgel ülessenek meg, mint azelőtt. Így tulajdonképpen csak a hívek lelki terhein akar könnyíteni, mikor nem teszi kötelezővé a jelzett napokon a szentmise hallgatását és a szolgai munkától való tartózkodást. Ezen ünnepek a naptárban egy vörös csillaggal (*) vannak jelölve.

2. Változó ünnepek.

a) *A római kath. anyaszentegyházban.*

Parancsolt ünnepek.

Hetvened vasárnap	febr. 16.
Husvét vasárnap	ápr. 20.
Áldozó csütörtök	máj. 29.
Pünkösdszombat	jún. 8.
Szentháromság vasárnap	jún. 15.
Úrnapija	jún. 19.
Úrjövét (Ádvent) I. vasárnapja	nov. 30.

Csak egyháziilag megült ünnepek.

Jézus szent nevének ünnepe	jan. 5.
Hamvazó szerda	márc. 5.
Fájdalmas Szűz ünnepe	ápr. 11.
Sz. József oltalom emléke	máj. 7.
Keresztjárom napok	máj. 26, 27, 28.
Jézus szentséges szívének ünnepe	jún. 27.
Krisztus király ünnepe	okt. 26.

b) *A keleti keresztény egyházban.*

Triodium kezdete	jan. 27., febr. 9.
Hetvened vasárnap	febr. 3., febr. 16.
Húshagyó (Maszopusz) febr. 10., febr. 23.	
Vajhagyó v. (Sziropusz) febr. 17., márc. 2.	
Nagybőjt I. vasárnapja febr. 24., márc. 9.	
Husvét vasárnapja	ápr. 7., ápr. 20.
Áldozócsütörtök	máj. 16., máj. 29.
Pünkösdszombat	máj. 26., jún. 8.
Mindszt.-vasárnapja	jún. 2., jún. 15.

c) *Szent misét kell hallgatnunk*

1930-ban a következő napokon:

1. *Minden vasárnap*, 2. mindazon *parancsolt ünnepnapokon*, melyek *nem esnek vasárnapra*. Tehát:

Jan. 1-én újév napján.

Jan. 6-án vízkereszt napján.

Máj. 29-én áldozócsütörtökön.

Jún. 19-én úrnapiján.

Aug. 15-én Nagyboldogasszony napján.

Nov. 1-én mindenszentek napján.

Dec. 8-án Szeplőtelen Fogantatás ünnepén.

Dec. 25-én Karácsony napján.

De az Anyaszentegyház szent óhaja, hogy a katolikusok ne csak vasár- és ünnepnapokon, hanem lehetőleg *naponta* vegyenek részt a sz. miseáldozat bemutatásán, mert ebből nyerik azt a sok lelki-erőt, amely az igazi katolikus élet áldozataira képesít.

Bőjti rendelet.

A római kat. anyaszentegyházban.

A magyar egyházmegyék területén következőképen kell bőjtölni:

1. *Szigorú bőjti napokon* naptárunkban két vörös kereszttel (††) Tilos a húsfélék élvezése és csak egyszer szabad jóllakni. E napok a következők: hamvazó-szerda, márc. 5, nagybőjt minden péntekje, kántorbőjtök péntekjei (márc. 14, jún. 13, szept. 19, dec. 19). karácsony, pünkösd és Nagyboldogasszony előtti napon (dec. 24, jún. 7. és aug. 14). és ez évben mindenszentek vigíliája. (okt. 31.)

2. *Enyhített bőjti napokon* (két fekete kereszttel ††) délben és este szabad ugyan húst enni, de kötelező az egyszerű jóllakás. Ezek a napok: a nagybőjt többi napjai (vasárnap soha sincs bőjt); kántorbőjtök szerdái és szombatjai (márc. 12, 15, jún. 11, 14, szept. 17, 20, dec. 17, 20 és nagyszombat délig).

3. *Megtartóztatási napokon* (egy vörös kereszttel †) szabad a többszöri jóllakás, csak a húsevés tilos. Ilyen napok az év minden péntekje, a fentiek kivételével.

4. *Kiveteles felmentvényben* részesülnek a tilalom alól: 1. az összes hívek, valahányszor valamely parancsolt ünnepnap megtartóztatási napra esik a nagybőjti időn kívül;

2. egyes községek, midőn búcsunapja, vagy ha országos vásár megtartóztatási napra esik;

3. egyes személyek:

A) Minden bőjti napon — kivéve a nagypénteket, karácsony és pünkösd vigíliáját — *a hústilalom alól felmentetnek* a) a gyári munkások és bányászok, b) kik vendéglőben kénytelenek étkezni, vagy az ételeket vendéglőből hozatni, amennyiben bőjti eledelt nehezen kapnak.

B) Minden hústilalom alól — kivéve a nagypénteket — *felmentetnek*: a) a vasutakon szolgálatot tevő személyek, b) mindazon utasok, kik vasúti vendéglőben vagy gőzhajón kénytelenek étkezni, c) kik egészségük helyreállítása végett fürdőhelyeken tartózkodnak kíséretükkel

együtt, d) az alamizsnából élő szegények és cselédek, ha uraik bőjti eledelt nem adnak nekik.

A keleti egyházban.

1. Nagybőjt: a vajhagyó vasárnaptól húsvétvasárnapig.
2. Sz. Péter és Pál apostolok bőjtje. Mind-szent vasárnaptól jun. 28-ig bezárólag.
3. Isten sz. anyjáról nevezett bőjt: aug. 1-től 14-ig bezárólag.
4. Karacsonybőjt: nov. 15-től dec. 24-ig bezárólag.

Farsang tartama.

A farsang tart Vízkereszt napjától húshagyó keddig, vagyis január 7-től márc. 4-ig bezárólag, tehát 57 napig.

Nap- és holdfogyatkozások 1930.

Ezen évben két nap- és két holdfogyatkozás lesz.

1. Április 13-án részleges holdfogyatkozás; nálunk nem látható. A fogyatkozás kezdete látható a Csendes-Oceánon kivéve nyugati pontjait, Amerikában, az Atlanti-Oceánon, Spanyolország, Portugálban és Afrika északnyugati partján; a fogyatkozás vége látható a Csendes-Oceánon a nyugati partvidék kivételével, Amerikában és az Atlanti-Oceánon.

2. Április 28-án gyűrűs, részben teljes napfogyatkozás. Nálunk nem látható. A centrális fogyatkozás vonul a Csendes-Oceánból indulva S.-Franciskó mellett az amerikai szárazföldet érve Labradorig és végződik az Atlanti-Oceánon.

3. Október 7-én részleges holdfogyatkozás; nálunk látható, de az elsötétítés a holdátmérőnek csak háromszázad része. A fogyatkozás kezdete és vége látható Európában, Ázsiában, Afrikában, az Indiai-Oceánon és Ausztráliában. A fogyatkozás kezdődik 19 óra 46 perc, közepe 20 óra 5 perc, vége 20 óra 27 perc.

4. Október 21—22. teljes napfogyatkozás; nálunk nem látható. A teljes fogyatkozás Uj-Guineától északra kiindulva végig megy a Csendes Oceán déli részén és véget ér Patagóniában.

Csillagászati évszakok.

Tavaszk kezdete: március 21-én 9 óra 30 perckor. Ezen időben a nappal egyenlő az éjjel: tavaszi napéjgyenlőség (aequinoctium vernale).

Nyár kezdete: június 22-én 4 ó. 54 perckor. A mi földrészünkön leghosszabb ez időtájt a nappal: nyári napfordulás (solstitium aestivale).

Ősz kezdete: szeptember 23 án 19 ó. 36 perckor. A nappal ez időtájt ismét egyenlő az éjjel: őszi napéjgyenlőség, (aequinoctium autumnale).

Tél kezdete: dec. 22 én 14 ó. 42 p.-kor. Most a mi földünkön leghosszabb az éj: téli napfordulás (solstitium hiemale.)

Természeti évszakok a mi égajunk alatt.

1. <i>Tél:</i> dec. 24-től febr. 24-ig	62 nap
2. <i>Télutó:</i> febr. 24-től márc. 19-ig	24 "
3. <i>Tavaszk:</i> márc. 19-től jún. 16-ig	58 "
4. <i>Nyárelő:</i> máj. 16-tól jún. 8-ig	23 "
5. <i>Nyár:</i> jun. 8-tól aug. 20-ig	73 "
6. <i>Nyárutó:</i> aug. 20 tól szept. 21-ig	32 "
7. <i>Ősz:</i> szept. 21-től nov. 11-ig	51 "
8. <i>Télelő:</i> nov. 11-től dec. 24-ig	43 "

A nap és rendszerének csoportja.

1. Központi test a nap.
2. Főbolygók: *Merkur*, közel 8 millió mérföldnyire a naptól, 88 napból áll az éve.

Vénusz, 15 millió mfdnyire a naptól mintegy 225 napból áll az éve.

Föld, 20 millió mfdnyire a naptól.

Mars, 32 millió mfdnyire a naptól esztendeje 687 napból áll.

1057 kis bolygó, de mindig újakat fődöznek fel azon a tájon.

Jupiter, 107 millió mfdnyire a naptól, majdnem 12 év alatt teszi meg útját a nap körül.

Szaturusz, 194 millió mfdnyire a naptól, körútját 29 év és 116 nap alatt teszi meg.

Uránusz, 396 $\frac{1}{2}$ millió mfdnyire a naptól, 84 év alatt teszi meg útját a nap körül.

Neptun, 621 millió mfdnyire a naptól, körútját 164 év és 216 nap alatt teszi meg.

Mellékbolygók vagyis holdok, a Földnek van 1, Marsnak 2, Jupiternek 9,

Szaturusznak 10, Uránusznak 4, Neptunnak 1 holdja van.

A hold fényváltozásának jegyei.

☾ új hold, ☾ első negyed, ☾ hold tölte, ☾ utolsó negyed.

Az úgynevezett uralkodó bolygó a Szaturusz.

Nevezetes korszakok és korszámítások.

7661. a septuaginta évszámítás szerint.
7528. a görög egyház korszámítás szerint.
6643. a Julius-féle korszámítás szerint.
5690 l. a zsidók korszámítása szerint.
5377. a vízözön vége óta.
3797. a zsidók kivonulása Egyiptomból.
3359. a görög areopág megállapítása óta.
2919. a jerusalemi I. temp. felépítése óta.
2709. az olympida korszak kezdete óta.
2680. Róma város alapítása óta.
1930. Krisztus urunk születése óta.
1348. Mohamed menekülése óta.
1035. őseink megjelenése a mai honban.
933. sz. István magyar trónra jutása óta.
748. Asszisi sz. Ferenc születése óta.
749. a delejtű megismerése óta Európában.
711. a ferencesek megjelenése a sz. földön.
699. Pádúai sz. Antal halála óta.
698. Pád. sz. Antal szenttéavatása óta.
490. a könyvnyomtatás feltalálása óta.
474. Hunyady J nándorfhv. győzelme óta.
437. Amerika fölfedezése óta.
404. a mohácsi vész óta.
231. a gőzgép feltalálása óta.
127. a gőzhajó használata óta.
124. a vasúti mozdony első kísérletei óta.

Törvényhozási Szünnapok.

Törvénytörvények iránt az 1868-iki LIV. t.-c. rendeli hogy III. c. I. fejezet 100. §. sürgős eseteket kivéve, senki sem idézhető meg vallásának ünnepén. Ilyen idézés elrendelése vagy elhalasztása miatt helye van a perorvoslatnak. V. t. c. I. fej. 225. §. Az 1840-iki XV. t.-c. 2. r. 210. §-nak intézkedése egyelőre itt is alkalmaztatván, a határidők, tekintet nélkül a közbeeső ünnepekre, az ott megállapított szünnapok alatt is folynak. Ha a határidő végnapja ilyen szünnapra esnék, a legközelebbi köznapig terjed. VIII. c. I. fej. 375. §. (1881. LX. t.-c. 22. §.) A

Postai tájékoztató.

Levélpostai díjszabás

A küldemény neve	Belföldre		Ausztria és Németországba	Cseh-Szlovák-Lengyelországba és Romániába	Egyéb külföldre	
	helyben	vidékre				
	f i l l é r					
Levél	20 g-ig	8	16	32	32	40
	40 g-ig	12	24	minden további 20 g-ért		
	250 g-ig	16	28	16	20	20
	500 g-ig	24	40			
Levelezőlap	4	8	16	16	20	
Nyomatvány súlyhatár 2000 gr.	10 g-ig	2 f.	50 grammonként			
	50 "	3 "				
	100 "	6 "				
	250 "	12 "				
	500 "	20 "	4	6	6	
1000 "	40 "					
2000 "	70 "					
Ajánlási-díj	15	30	50	50	50	
Express-díj	belső ker. 50 f. külső ker. 160 f.		80	80	80	

Postautalvány-díjszabás

Belföldre :	Külföldre :
20 P-ig 15 f	40 P-ig 50 f.
100 " 50 f	100 " 80 f.
500 " 100 f	200 " 130 j.
1000 " 180 f	1000 " 580 f.
1200 " 200 f	1200 " 630 f.

Ürlap. Belföldre rózsaszínű, külföldre sárgaszínű utalványürlap használandó. Ára 1 fillér.

Belföldi csomagdíjszabás

Nem terjedelmes csomagért.

Súlyfokozat	I. II. III. IV. V. VI. VII.						
	díjövben a díj						
	P f	P f	P f	P f	P f	P f	P f
1 kg-ig	30	30	50	50	50	50	50
1-5 "	40	40	70	70	70	70	70
5-10 "	50	50	120	120	140	2	2
10-15 "	60	60	120	160	2	3	3
15-20 "	70	70	150	2	280	4	4

Szállítólevél közönségesé 2 f. utánvételesé 3 f.

Légipostai küldemények.

Leveleket, levelezőlapokat és postautalványokat a feladó kívánására légi uton is továbbítja a posta. Ilyen levelekre bal felől a felső részen szembeötlő betűkkel a „Poste aérienne” megjegyzést kell írni és a borítékra a küldő köteles nevét és lakását is feljegyezni.

Légipostai pótdíj (20 grammonként) :

Ausztria, Bulgária, Csehszlovákia, Románia, Szerb, Horváth országba 16 fillér. — Európa többi országaiba 31 fillér. — Oroszország, Japán, Kína, Perzsiába 64 fillér. — Amerikába 2 P.

Távíró-díjszabás

Belföldre :

10 szóig — — 70 fillér Minden további szó
20 szóig — — 1'40 " még —'07 fillér.

Külföldre :

Ausztria szavanként	—	—	—	—	12 fillér
Cseh-Szlovákia	—	—	—	—	18 "
Lengyelország	—	—	—	—	20 "
Németország	—	—	—	—	28 "
Románia	—	—	—	—	18 "
Jugoszlávia	—	—	—	—	18 "

A sürgős távirat díja háromszoros.

A közönséges táviratlap ára 2 fillér.

Vasárnap és Szent István napján pótdíj 40 f.

Távbeszélő-díjszabás.

Helyben, nyilvános állomásról — — 20 fillér

A távolsági forgalomban : Budapestről
vagy Budapesttel 15 km-en belül

3 percnként — — — — 96 fillér

Vasárnap és Szent István napján pótdíj 80 fill.

Sürgős távolsági beszélgetésért az egyszerű beszélgetési díj háromszorosa jár.

Hívószámcseret az előfizető bármikor kérhet. Az ezért fizetendő díj 5 P.

Amerikából pénzt csak postautalvánnyal küldessen. Személyazonossága igazolására a postán válthat igazoló-jegyet. — Külföldi hírlapokra legkényelmesebben a posta útján fizethet elő.

Postatakarékpénztári betétkönyvet minden postahivatalnál bárki válthat.

A hadikölcsönök esedékessé vált kamatszelvevényeit minden postahivatal beváltja.

Tudnivalók a rádióról.

Bármilyen rendszerű rádióberendezés létesítésére vagy üzemeltetésére minden magyar állampolgár engedélyt kaphat. Vidéken a helybeli postahivatalnál. Kérvényminta a levélkézbesítőknél díjmentesen kapható.

Díj : havonként 2 P 40 f.

Ha a rádióengedélyes a lakásból elköltözik, ne felejtse el a postahivatalnál bejelenteni. Ne használjon engedély nélkül rádiót, mert ez büntetendő cselekmény. — Ha szomszédjai a rádió vételében fűtyüléssel zavarják, panaszával a rádió üzemcsoporthoz [Főposta, II. emelet] forduljon.

Katolikus szentbeszédék hallgatása ajánlatos. Rádióval való misehallgatással nem teszünk eleget az Egyház parancsának. Más vallások istentiszteletének hallgatása tilos.

Páduai · szent · Antal · oltalma · alatt ·

indul el új címen naptárunk, hogy bővült munkakörét jobban betölthesse. Szent Antal! te azért léptél Rendiinkbe, hogy a szaracénok közé mehess és a hitért életedet adhasd. Isten másképp rendelkezett rólad, de azért a lelki vértanusággal fölékesített és a hitetlenek, az eretnekek lángszavú apostolává tett. Akiket beszéded meggyőző erejével nem tudtál az igazság követésére bírni, azokat csodatetteiddel terelted vissza az Egyházba vagy hallgattattad el.

A Kapisztránói sz. Jánosról nev. ferences rendtartomány 1929. őszén több tagját küldte Kinába, hogy sz. hitünket a pogányokkal megismertessék. Nagy feladat ez és sok áldozatot kíván. Mikor a magyar ferencesek erre a hősiés apostolkodásra vállalkoztak, a te és a régi magyar ferencesek példáját tartották szemük előtt, akik nemcsak hazánkban, hanem a környező országokon kívül (bolgár, stb.) a messze tatár miszsiókban is hirdették az evangéliumot és többen nyertek vértanúi pálmát is.

A te oltamad alá helyezzük, Páduai sz. Antal, a magyar ferenceseknek ezen vállalkozását! Hiszen ez is egy lesz a te sok szegényed közül, akiket mindig olyan csodálatosan segítesz! Mikor nélkülözésünk dacára is arra gondoltunk, hogy Kína sötét-ségben járó pogányainak megtérítésére sietünk, biztunk a te hathatós pártfogásodban. Olyan kedves eszményed volt neked a hithirdetés, melyet te nem gyakorolhattál betegség miatt. Vedd most gondjaid alá messze Keletre igyekvő testvéreinket és szerezd meg számukra Isten áldását és az emberek jóindulatát!

Életedben annyiszor megtörted az ördög hatalmát. A magyar ferences miszióáriusoknak is sok küzdelmük lesz a sátánnal, aki nem akarja kiengedni karmai közül Kelet pogány népeit. Amint ifjúkorodban egy kereszt jelével, később pedig Szűz Mária által győzedelmeskedtél a gonosz ellenségen, kérünk, úgy oltalmazd meg testvéreinket Lucifer minden cselekvésétől és járj közbe értük, hogy a pogányok szívéhez tudjanak férközni és őket Jézus üdvözítő aklába terelhessék...

Mivel azonban anyagiakra is nagy szükségük van, hogy templomokat, kolostorokat, iskolákat, kórházakat, stb. építhessenek és a kínaiak lelki és testi bajait is orvosolhassák, gondoskodj anyagiakról is. Annyian költik haszontalanságra pénzüket! Te megteheted Istennél, aki a szívek Ura, hogy nekik ezt a szent ügyet eszükbe hozod és áldozatkészségüket a magyar kínai ferences misszionáriusokkal szemben fölébreszted!

Szent Antal! arra is kérünk, eszközöld ki Isten bő áldását azokra, akik e nap-tárt terjesztik és olvassák! Szerezz családjuknak békét és minden testi-lelki jót. Érez-zék, hogy te igen hálás vagy tisztelőiddel szemben és amit neked tesznek, azt soh'se felejtjed el. Legyen minden tisztelődnök boldog és megelégedett új esztendeje. Amen.

Csodatevő · szent · Antal · életéből

udjuk, hogy 1931. június 13-án lesz 700 éve, hogy Páduai sz. Antal meghalt. Erre a nagy ünnepre az egész világ készül, hiszen

ő az egész világ szentje. Naptárunknak is egyik célja, hogy ebből a nagy készülétből kivegye részét. Ez okból szükségesnek tartjuk, hogy életét kedves olvasóinkkal röviden megismertessük.

Születése.

Szentünk Portugália gyönyörű fekvésű fővárosában, Lisszabonban látott napvilágot, amint általában hiszik, 1195. augusztus 15-én. Anyja donna Mária Terézia és atyja don Martino, aki II. István király udvarában szolgált mint lovag. Szülei mindketten erényekben gazdagok voltak, különösen édesanyja, aki mély hite, finom és gyöngéd szíve által hasonlított IX. Lajos francia király édesanyjához, Blankához. Mennyiszor hangzott el ajkán Isten, Jézus és Mária neve, hogy kicsikéjének korán szívébe vesse e szent neveket! Szentünk keresztnéve *Ferdinánd* lett, kanonok nagybátyja után. A templommá alakított szülői ház 1775-ben földrengés következtében összeomlott. A romok maguk alá temettek egy gyermeket, aki több napig maradt ilyen életveszélyes helyzetben. Ezalatt reggel és este egy ferences jelent meg

neki, enni és innivalót hozott neki és biztosította védelméről s legközelebbi kiszabadításáról. Úgy is történt.

A gyermek csodái.

Szüleinek palotája a székesegyházzal szemben állott. Édesanyja gyakran térdelt Szűz Mária oltára előtt és felajánlotta Máriának kis Ferdinándját. A legenda szerint az öt éves Ferdinándka ugyanezen oltár előtt szüzességi fogadalmat tett, melyet szülei titokban meghallgattak. Még mielőtt járnai tudott, anyja karjáról üdvözölte kezecskéjével az ablakon keresztül az Oltáriszentséget és Szűzanyánkat. Igen szeretett imádkozni és titokban a templomba menni, hogy Jézust imádjá és a Madonnát tisztelje. Ezen nagy szeretetét már gyermekkorában csodával tüntette ki Jézus, melyről ma is beszélnek Portugáliában,

Szüleinek a Tágó partján Sant' Emanuele nevű villájuk volt. Ide vitte ki atyja Ferdinándkát aratás idején és megbízta, hogy a madarakat tartsa távol a vetéstől. Ő szívesen szót fogadott, de a közeli kápolnából olyan hívogatólag nézett rá a szentségi Jézus, hogy nem bírt ellenállni. Befutott a kápolnába és így imádkozott: „Te tudod, hogy szívesen itt maradnék, de az engedelmesség kívánja, hogy örködjek. Mondd Te, aki mindenható vagy, őrangyalaidnak, jöjjenek segítségemre, hogy ne hágyam át

atyám parancsát és eljöhessek ide Közleledbe!" Erre kiszaladt a kertbe, maga köré gyűjtötte a kismadarakat és mind egy szobába terelte. És a madárkák táncolva, énekelve mind bementek a számukra kijelölt szobába. Ő pedig visszasiétt édes magányába az Oltáriszentség elé Mikor atyja szelíden szemrehányást tett neki, elküldötte a kérdéses szobához és csakugyan ott találta a kis foglyokat.

A szegényeket kicsi korától kezdve különösen szerette. Önmagától vontta meg a jobb falatokat, hogy nekik adhassa. Irgalmasságát is megjutalmazta Isten még gyermekkorában, mint a jámbor hagyomány beszéli. Egyik napon kis barátaival valamelyik közhasználatú kút körül játszadozott. Egyikük összetörte egy idős asszonynak a korsóját, mellyel a nénike vizet szokott hordani. Ferdinándka megsajnálta a siránkozó öregasszonyt, imádkozott, összeillesztette a korsó darabjait — és ime a korsó teljesen ép lett. Megtöltötte vízzel és így adta át gazdájának: „Köszönje meg az isteni Gondviselésnek, amely mindig kész segíteni azokon a szegényeken, akik Benne bíznak!”

A tíz éves kispap.

A középkorban még nem voltak elemi iskolák és gimnáziumok, mint ma. A székesegyházak és kolostorok közelébe gyülekeztek a tanulni vágyók. Itt nemcsak vallásosan, hanem a kornak megfelelően a szükséges ismeretekre is oktatták őket. Így járt a 10 éves Ferdinándka is a lisszaboni székesegyház iskolájába, ahol mint kispapocská az istentiszteleteken is segédkezett, sőt a papi karimán is részt vett. Este pedig a szülői ház melege várta. Gyors felfogása, éles esze és készséges emlékezete által hamarosan kitűnt társai között és mindenki megkedvelte. Itt részesült az első sz. áldozás kegyelmében is.

Az ördög nem jó szemmel nézte

az angyali ifjú erényeinek fejlődését, melyekből következtethette, hogy valamikor sok lelket ragad el tőle és ment meg az égnek. Miután a kevélység, a hiúság stb. eszközeivel nem boldogult nála, ijesztéssel akarta legyőzni.

„És a madárkák táncolva, énekelve mind bementek a számukra kijelölt szobába.”

Mikor egyik este szokása szerint az Oltáriszentség előtt imádkozott, hirtelen dühöngő szél ordított a székesegyház hajójában, majd sűrű köd lepte el a templomot és ijesztő visszhang hallatszott mindenfelől. A rémületes sötétségben a kisértő útálatos alakja tűnt fel. A gyermek tetőtől talpig remegett, de nem veszítette el bátorságát. Istennek, Szűz Máriának és őrangyalának ajánlotta magát és futás helyett keresztet írt a lépcső márványára, mire a legyőzött és megalázott sátán dühösen ordítózva eltűnt. Másnap a kanonokok örömkönnyek között állapították meg Ferdinándka győzelmét, mert ujjával mint viaszba írta rá a márványra a kereszt jelét, mely ma is látható. *Facchinetti* személyesen győződött meg róla. (La Vita di S. Antonio da Padova, Milano 1923. 30. oldal).

Az ágostonrendi szerzetes.

Öt évig tanult Ferdinánd a székes-egyházi iskolában, azután mint 15 éves ifjú szülei előkelő házába tért vissza, akik azt gondolták, hogy elsőszülött fiuknak most mér mindene megvan ahhoz, hogy a világ szerint boldog lehessen. A jólét, a szinte paradicsomi fekvésű Lizabon, a kínálkozó ezerféle szórakozás Ferdinánd szívét is megérintette és megkísértette, de le nem győzte.

Továbbra is kitartott buzgóságában és ájtatossági gyakorlataiban, melyek közben egyre jobban érezte Isten hívó szavát: „Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el mindenedet, amikkel birsz, oszd ki a szegényeknek... és jöjj, kövess engem!” Szülei nem ellenkeztek Isten akaratával. 1210 februárjában elterjedt a hír, hogy a gazdag és előkelő Don Martino első szülött fia lemondott örökségéről és ágostonrendi szerzetes lett.

A ^{sz}San Vincenzo de Fora ágostonrendi apátság Lizabontól keletre feküdt gyönyörű halmon. I. Alfonz portugál király néhány év előtt alapította hála-ból, hogy fővárosa megmenekült a mórok igájától. E jó hírnevű apátság élén

a szentéletű Pelágius álló, aki örömmel vette fel a buzgó és eszes Ferdinándot. Az ujoncév alatt „igazán angyali, mindig ájtatos és összeszedett tekintetével az összes szerzetesek szívét megnyerte magának; pontos volt minden

kötelességekben és nem mellőzte a legkisebb törvényt se." Örömmel engedelmeskedett és alázatossága szívből jött. Fogadalmait valóságos lelki újjongással tette le.

A Santa Croce apátságban Coimbrában.

Az érzékeny lelkiismeretű szerzetest bántotta, hogy a közeli Liszabonból rokonsága gyakran látogatta meg. Hogy egészen Istennek élhessen, alázattal, de határozottan kérte apátját, helyezze más kolostorba ahol zavartalanul élhet áhitatosságainak és tanulmányainak. Előjárója nehezen, de mégis teljesítette kérését és az ágostonrendiek akkori székhelyére, a Santa Croce apátságba küldötték, mely a Mondego partján épült Coimbra egyetemi városnak ma is egyik legértékesebb művészi és vallási emléke. Itt készült a Szentírás, a sz. Atyák, az egyházjog és hitvédelem stb. tanulmányozása által a papi hivatásra. Csodálatos emlékezete mindent megőrzött, amit olvasott, elméje a legnehezebb kérdéseket is gyorsan megértette. Tudásával együtt haladt élő hite és egyre jobban lobogott szeretetének lángja. 1220 körül szentelték pappá. Coimbrában is kitüntette Jézus Szentünket.

Egyik reggel sürgős ügy miatt nem vehetett részt a közös sz. misén. Mikor azonban a harang az úrfelmutatásra megszólalt, annyira elfogta áhitata, hogy térdre borult és karjait ég felé tárva hódolt a Legméltóságosabbnak. És ebben a pillanatban e földi szeráf előtt megnyílt a fal és ő szemlélhette a pap kezében a felmutatott sz. Ostyát és sz. Vért! — Másik napon pedig miséjének végén látta az alanqueri kolostor (Liszabon közelében) egyik ferencesének lelkét, amint gyorsan átrepült a tisztítóhelyen és galamb módjára egyenesen az égbe ment. (A sz. mise hatása!) — Egyik szerzetes testvérét dühöngő örület fogta el és

semmifele orvoság se segített rajta. Szentünk isteni kinyilatkoztatásból megtudta, hogy az illetőt ördög szálotta meg. Megsajnálta az szenvedőt, letérdelt ágya mellett és buzgón kérte Istent. Azután fölkelte és köpenyét a betegre dobta, aki abban a pillanatban megszabadult az ördög megszállásától és a kolostorba visszatért a csend.

Az ifjú ferences misszionárius.

Mióta áldozópap lett Szentünk, azóta folytonosan növekedett benne a vágy, hogy ő is hirdethesse a katolikus hitet a pogányoknak, mint azok az egyszerű ferencesek, akik az apátságtól nem messze az Olivarez nevű kicsi kolostorban laktak olajfák között. Ismerte sz. Ferenc szabályait, melyeknek egyik fejezete a szaracénok és a más hitetlenek közé menő hittérítőkről szól. A hagyomány szerint találkozott Rendünk első vértanúival is (Berárd, Ottó, Adjut, Péter és Akkurziusz), akik 1220-ban Marokkóban áldozták fel életüket. Mikor a megdicsőültek holttestét II. Alfonz portugál király testvére, Don Petro hozatta és a legnagyobb pompával és leírhatatlan lelkesedéssel épen a Santa Croce apátság templomában helyeztette el, Csodatevőnk szívében egészen lángra lobbant a vágy, hogy ferences hithirdető és így vértanú lehessen.

Az ágostonrendiek nem könnyen egyeztek bele, hogy Don Fernando (Szentünk) ferencessé legyen. Viszont a ferencesek örömmel fogadták a bölcs és lelkes ágostonrendi szerzetest, aki olyan föltétel alatt kérte sz. Ferenc egyszerű öltönyét, hogy ha új előjárói neki is megengedik, hogy a hitetlenek országába menjen az evangéliumot hirdetni. Abban a szerencsében részesült, hogy sz. Ferenc bűnbánó ruháját a marokkói vértanúk sírja mellett ölthette mágará. Mikor elbúcsúzott társaitól, egyik fájdalmasan és

tréfásan is megjegyezte: „Menj csak, menj csak; kitudja nem lesz-e belőled szent!”

Várakozásban.

Mint ferences ujonc Antal nevet választott, hogy kövesse alázatosságában és a magányosság szeretetében sz. Antal apátot. Az *olivazeri* kis ferences kolostorba vonult vissza, mely távol a világ zajától, olajfák, erdők és mezők között húzódott meg. A kicsi cellák és a költői szép vidék még kedvesebbé lett számára az által, hogy sokat hallott itt mesteréről, Asszissi nagy Szentjéről. Szemlélődés és bűnbánati cselekedetek gyakorlása közben várta e szent remeteségben azt a pillanatot, melyben előljárói őt a pogányok megtérítésére küldik. Végre meg is érkezett az engedély és ő Fülöp testvérrel együtt elindult Lisszabonból, hogy a hön óhajtott vértanúi pálmát elnyerhesse. Afrika partján valószínűleg Ceutában kötöttek ki.

Antalunkat a sok virrasztás, böjt és bűnbánati cselekedetek annyira legyengítették, hogy a fáradságos tengeri út egészen kimerítette és ágyba döntötte. Az új éghajlatot se szokta meg úgy, hogy folytonosan láz gyötörte. Mikor betegsége napok, hetek, sőt hónapok mulva sem fordult jobbra, Szentünk belátta, hogy az isteni Gondviselés neki más munkakört rendelt és lemondott reményéről, hogy hitéért életét adhassa. Ezalatt testvére Fülöp értesítette az otthoni előljárókat Antal egészségi állapo-

táról, kik természetesen visszarendelték Szentünket Portugáliába. Tudjuk, hogy 1221 tavaszán Portugália helyett Szicíliába vitte őket az ellenkező szél. Így jutott apostolkodásának helyére.

Az ismeretlenségben.

A szentföldről visszatérő sz. Ferenc 1221-ben testvéreit nagy káptalanra hívta össze a Porciunkulába. Mivel ötezernél többen gyűltek egybe, a szabadban kellett tartaniok a gyűléseket (gyékényes káptalan). Szent Antal is eljött ide, de senki se vette észre. Mikor mindenkinek megadták az utasítást, hová menjen, ő még mindig nem tudta mi lesz a teendője. Végre P. Grácián, Bologna provinciális észre vette az alázatos, buzgó és szerény szerzetest és megkérdezte:

Pap a testvér?

Igen Atyám, pap vagyok az Ur kegyelméből.

Nos tehát, akar velem jönni?

Ha úgy tetszik Önnek, Atyám, én kész vagyok menni, bárhová hív az Úr.

Ha úgy van, menjünk.

Igy jutott el Antalunk Montepaoloba, ahol naponként misét kellett mondania a laikustestvéreknek, mert csak ő volt pap, itt ebben a remeteségben. Ezen rejtekében senki se tudta, mi rejlik Szentünkben. Ő pedig boldogan merült szemlélődéseibe, melyek közben Isten egyre jobban készítette elő lelkét riagszerű hivatására. *(Folytatjuk.)*

P. Majsai Mór O. F. M.

A karácsonyfa eredete és jelentése.

Irta : Dr. Solymossy Sándor.

karácsony előtti napokban a családos házaknál különös változás tapasztalható. Valami titkolódzás, dugdosás vehető észre, az egyik szobát lezárják s abban titkos machinációk mennek végbe.

A dolog persze nem nagyon komoly, mert minden rejtegetés mellett valami derű sugárzik le az arcokról. Ekkor rendeződnek a kiszemelt s már megvásárolt ajándékok csomagjai s. azt az illetőnek, akinek szól, nem szabad látni. De legtöbb időt és fáradozást mégis a karácsonyfa díszítése igényeli. A karácsonyfa valóban annak a szent estének ez az igazi középpontja; az az égőgyertyás, felcicomázott házi disz, amely az ünnepi estében a legtöbb hangulatot és elmélyedést viszi bele. A gyermeknek örökre felejthetetlen élmény, felnőtteknek az emlékezésbe menekülés áldása. Minden régi emlék, minden elköltözöttünk alakja, hangja, viselkedése

ott rajzik fel akkor e különös csodás megjelenésű fa körül.

Hogy jutottak rá az emberek erre a legbensőségesebb, legköltőibb szokásra? Mi is az a karácsonyfa voltaképpen? Mit jelent, honnan ered, hogyan alakult ki ilyen tökéletes formában? Hányan felvetették már magukba ezeket a kérdéseket s bizony nem hiszem, hogy sokan meg tudták adni rá a kellő feleletet! De hát azért kutat, vizsgálódik, turkál az emberelme a régi hagyományok és írások tömkelegében, hogy ilyen kérdések is tisztázódjanak előtte. A karácsonyfanak valóban érdekes, várrailan fordulatokban gazdag története van.

Meglepő mindjárt az a tapasztalat hogy a szokás voltaképp nem is nagyon régi és nincs is mindenütt elterjedve. A nyugati nagy nemzetek közül az angol meg a francia nép nem ismeri, sem az olasz, sem a spanyol, az orosz és álta-

ában a szlávság szintén nem tud róla. Persze ne az előkelőbbek osztályát értjük ez alatt, mert ezek már itt-amott mégis eltanulták, hanem a köznépet, a lakosság zömét. Különös pl. az is, hogy nálunk sem ismerték 100 év előtt, sőt a földmivelő elem a tanyai világban alig tud róla egy-két évtizede, sok helyt még

most sem követi. Körülbelül száz éve annak, hogy főuri családainknál fölbukkant; ide a Németországból beházasodott vagy rokon nők telepítették be. Egyesek azt mondják, hogy a nagy tehetségű Brunzwick Terézia hozta magával 1824-ben, mások szerint báró Podmaniczky Frigyes édes anyja, aki egy

P. BONAVENTURA MARRANI,
a ferencesek általános rendfőnöke.

szászországi miniszter leánya volt, állította fel az első karácsonyfát 1829-ben, tehát éppen egy évszázada.

Minden szokás, bárminő legyen is az, ha még oly szép és tetszetős is, csak lassan terjed el. Még Petőfi: a nép fia, nem ismerte; az irodalomban Jókai regényírónk honosítja meg egy kis karácsonyi történettel, a „Koldusfiú“-ról 1886-ban. Szülőhazájában, német földön is sok idő kellett hozzá, hogy elter-

jedjen. Az kétségtelen, hogy a luteránus Közép-Németországban találunk legrégebbi nyomaira, de az sem megy vissza régebbi korra a XVII. század elejénél. Most már azután az a kérdés, vajjon akkoriban ki találta ki? — nincs-e annak semmi nyoma a régi emlékezősekben? Valóban nincsen, még pedig azért nincs, mert voltaképen nem kellett senkinek kitalálni. A karácsonyfa állítás ugyanis egy másik, régebbi karácsonyi

szokásból sarjadzott ki és pedig abból, amit ma is ismerünk elcsenevészedett formájában: t. i. a betlehemes pásztorjátékból, amiket most néhány picula összekoldulásáért adnak elő suhanc gyerekek, mert régen bizony felnőtt legények adták elő sokkal bővebben és sokkal ünnepélyesebben.

Ez a betlehemmél való járás, ez a házaló szokás majd ezer esztendősi régiségű. Az egyház akkoriban még csak nagyobb helyeken: püspöki székvárosokban és monostorokban birt templommal, a legtöbb falu, tanya, telephely ennek hijjával volt. Az egyháznak gondoskodnia kellett, hogy Jézus Krisztus születésének nagy ünnepén, amikor a téli zord időjárás miatt a lakosság mérőföldekre el nem zarándokolhatott a messze templomba, ezek a kis helyek is kivehessék részüket az ájtatosságból. Ezért küldte szerteszét ministráló legényeit, sekrestyéseit betanított énekekkel, velük hordott kis templommal, vagy betlehemet ábrázoló szekrénnel széjjel a falvakba. Ezt a kedves szokást aztán nagyon megszerették mindenfelé. Az előadás egyre bővült, jeleneteket toldottak bele, sőt idővel egy másik önnálló darabot is kezdtek előtte előadni, tudniillik Ádám és Éva bibliai történetét, mert hiszen épen a karácsonyi ünnepeket megelőző nap, tehát a szent este napja Ádám és Éva nevenapja a kalendáriumban. Abban a színi előadásban persze Ádámon és Éván kívül szerepelní kellett a csábító ördögnek, sőt kellett hozzá még egy kellék is, t. i. a

tudás fája az almával és kígyóval. A betlehemetjárók ilyenkor ezt a fát (rendszeresen örökzöld fenyőt) is vitték magukkal s rajta volt az alma, amit a játékban Éva leszakít és a kígyó, melyet a fára csavarodva, színes papírlánc formájában ábrázoltak.

Igy virágzott ez a karácsonyi játékforma az egész középkoron át, kb. 1500-ik évig. Amikor aztán a lutherizmus Németországban fellépett, a katolikus szokásokat eltiltották, közöttük a karácsonyi népjátékokat is. De a köznép már akkor úgy megszerette és megszokta, hogy mikor nélkülözniök kellett, maguk az egyes családok állították asztalukra a tudásfáját, eleinte csak olyan egyszerűen, amint a betlehemes énekesektől látták, egy rajta lógó almával és a papírláncos kígyóval. Csak idők folytán, lassan kezdtek a fát egyébbel is díszíteni: így került rá a sok gyümölcs, fényes cicoma és legutoljára az égő gyertyák, amint ahogy az istentiszteleteken is gyertyákat gyujtanak.

Íme tehát ez röviden, néhány szóban a karácsonyfa története. Benne eszerint a bibliai, paradicsomi tudás fáját kell látnunk, amely ugyan az emberiséget bűnbe vitte, de neki köszönhetjük Jézus Krisztus eljövetelét, aki a bűntől megváltott bennünket és a legmagasztosabb eszmékkel és tanokkal ajándékozott meg, hirdetvén az emberek között a szeretetet és testvériséget. Ez eszmék jelképe a tudás fája is, amelynek felállításával Krisztus magasztos emlékét elevenítjük fel évenként meghitt családi körünkben.

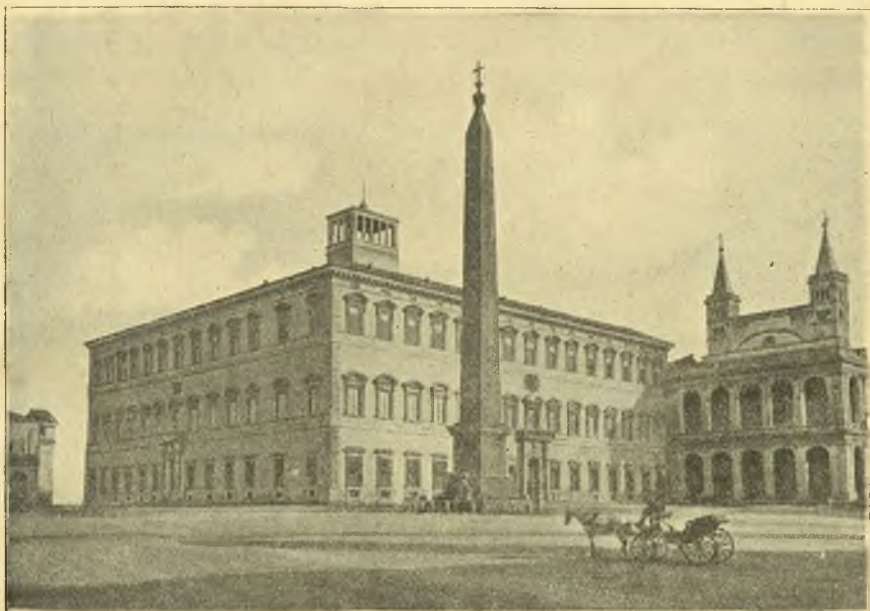

Szent Antalhoz címzett levelek eredete.

Szentünk tisztelete megnyilatkozásának egyik legszebb virága az a nagyfokú bizalom, amely nem elégszik meg azzal, hogy szavakba, panaszokba, ájtatosságba önti a maga kérését és nehéz ügyét, hanem — amint más országokban s hazánkban is szokásos — levélpapírra veti azokat. Páduában, Rómában, Amerikában, Spanyol-

országban a Szent tisztelői panaszaiikkal, kéréseikkel tele irt leveleiket beleteszik külön e célra telállított leveles ládába. Hazánkban is: Kecskeméten, Baján, Budapesten, Szabadkán — minden kedden található a szegényeknek adott alamizsna pénz közt leragasztott leveleket.

A szent Antal tisztelőit bizonyára

Lateráni palota Rómában,

a Sz. János Bazilikával, ahol a pápai állam visszaállításáról szóló szerződést aláírták.

érdekelni fogja, vajon e jámbor szokásnak lehet-e és van-e alapja, mikor indult meg, ki által és hogyan?

P. Smitz Felicián brazil misszionárius a holland ferencesek *Sint Antonius* nevű lapjában a szent Antalhoz címzett leveleknek a történetét ilyképen adja elő:

Antonio Dante gazdag oviedói spanyol kereskedő üzleti ügyeinek lebonyolítása végett elutazott Délamerika Lima nevű városába. Felesége, aki a gyermekekkel otthon maradt, többször irt utána levelet,

de választ tőle sohasem kapott, ami természetesen nagy aggodalommal és nyugtalansággal töltötte el.

Egyik napon, amikor a kétségbeesés a legmagassabb fokra hágott benne, elment szent Ferenc templomába, amelyben szent Antalnak nagy tiszteletben álló szobra állott. Itt letérdelt, könnyes szemmel kérte a Szentet, eszközölné ki számára az Istennél azt a kegyelmet, hogy megtudná, merre van férje, hogyan van, hogy megszünjenek gyötrő aggodalmai.

Mivelhogy nagy volt a hite és bizodalma a csodatevő Szent iránt, hát egy levelet tett a Szent kezeibe, amelyben ezeket írta: — „Kedves szent Antal! Itt van a levél bizom benned. Gondoskodjál arról, hogy e levél rendeltetési helyére jusson, hogy végre halljunk valamit Antónioról.“

Másnap visszament a templomba abban a hiszemben, hogy szent Antal meghallgatta kérését. De keserű meglepetés szállta meg bizakodó lelkét, amikor előtte való napon irt levelét még mindig ott találta a szobor kezében. Sírni kezdett, könnyei patakokban omlottak alá és így kiáltott fel:

„Óh szent Antal! miért nem vitted el a levelet, amelyet férjemnek küldöttem. Miért vagy részvét nélkül a kétségbeesett anyának kérése iránt?“

A templom sekrestyése hallván a keserű panasz szavakat, odasietet hozzá, hogy megvigasztalja. „Ki bántott, mi bajod szegény asszony? Miért e kétségbeesett zokogás?“ . . .

Az asszony erre így felelt: „Mióta férjem Délamerikába ment, egy szó irást sem kaptam még tőle. Mivelhogy senkim sem volt, akihez tanácsért és felvilágosításért fordulhattam volna, eljöttem a Szenthez és levelet adtam át neki és most — el-

Kinai ház belseje.
Bemutatja a lateráni missziósmuzeum Rómában.

kezdett ismét keservesen zokogni — visszajöttem és a levelet ugyanott találtam, ahová tegnap tettem.“

„Biztos benne jó asszony — kérdezi a sekrestyés — hogy ugyanaz a levél, amit tegnap odatett, mert én ma reggel ezt a levelet észrevettem és ki akartam venni a Szent kezéből, de nem bírtam. Erőlködtem, de hiába való volt minden“.

Az asszony erre a levél után nyult s az csodálatosan reszkető kezébe esett, a szobor ujjából pedig 300 darab arany hullott ki.

El lehet képzelni, milyen nem várt öröm töltötte el az asszonyt és csodálkozás a sekrestyést, ki újjongva sietett be kolostorba, hogy összehívja az egész konventet a csoda megtekintésére. A boritékot felbontották, de elámultak mind-

nyájan, amikor egy levelet találtak benne, amelyben Antonio Dante maga kezével írja: „Kedves feleségem! Már régóta megérkeztem Límába, de tőled még egy sor írást sem kaptam. Tegnap kaptam meg kétségbeesett soraidat, mindjárt sietek is megvigasztalni téged. Leveledet egy ferences adta át nekem. Megvallom, ez az első levelem, amit neked írok, de tőled se kaptam eddig semmiféle írásos üzenetet, kivéve azt, amit most egy ferences kezemhez juttatott. Már azt hittem, hogy meghaltál. Képzelheted, mekkora volt örömöm, amikor az ellenkezőjéről győződtem meg saját kézírásos leveled. Ezzel a ferencessel küldöm vissza az én választleveletemet, amelyhez 300 darab aranyat is mellékelek, hogy legyen miből megélnetek, amíg hosszú utamról vissza nem térek. A közeli viszontlátás reményében kérem az Istent, oltalmazzon még téged és a gyermekeket. Védőszentem Pádúai szent

Antal oltalmába ajánlva maradok szerető férjed: Antonio Dante.

Lima, 1629. július 23-án.“

Ezt a levelet mai napig is az oviedói ferences templom melletti kolostorban illetve most kórházban őrzik.

Az elveszett tárgyak visszaszerzéseért szent Antalhoz fordulni középkori eredetű, — a távol messzeségben történő dolgokat megtudni a Szenthhez címzett levelekkel pedig az oviedói esettel vette kezdetét.

Ne keressük az oknyomozó történetészel a fentemlített esemény történelmi valódiságát. Az az egy bizonyos, Istennek számtalan eszköz áll rendelkezésére, hogy szentjei által az emberi ügyeket emberileg fel nem fogható szerencsés módon elintézzék. Amikor szent Antalhoz fordulunk, csak bizodalunk és hitünk legyen erős, a meghallgatás mikéntjét bizzuk a jó Istenre.

P. Unyi Bernardin O. F.M.

Miért harangoznak délben.

Irtá: dr. Koczab Frigyes

A mindjobban terjeszkedő török birodalom trónjára az 1450. év körül egy hatalmas, nagyravágyó szultán került II. Mohamed személyében. Amikor ez a nagy szultán Konstantinápolyt is elfoglalta, elbizakodottsága nem ismert határt. Büszkén hangoztatta, hogy amint egy Isten van az égben, úgy lesz ő egyedüli ura a földnek s nemsokára a római Szent Péter templomba fogja bekötni lovait. Hatalmas seregével mindjárt meg is in-

dult hazánk ellen s Nádorfehérvárt, a mai Belgrádot vette ostrom alá. Közeledésének pusztá hírére Magyarország akkori Habsburg királya, V. László Bécsbe menekült. Ha a király ily gyáván viselkedett is, akadt még megmentője szerencsétlen hazánknak. A török réme: Hunyadi János ekkor is megtette kötelességét. Mint mindig, úgy most is készen állott a haza védelmére. Ez a nagy és szent feladat ezuttal is az ő vállára nehezedett, min-

Rózsafüzér Királynéja.

Sassaferrótól. Ő a hithirdetők segítsége.

den vagyonát feláldozta a haza oltárán és a saját pénzéből állított sereget. Csak egy szegény szerzetes, Kapisztrán János, mostani nemzeti hadseregünk védőszentje, osztotta meg vele a honmentés nagy gondjait. Nem volt ennek a szegény barátnak egyebe, mint Istenbe vetett hite és elszánt akarata. De ezzel csodákat le-

het művelni és az eredmény nem is maradt el. Kapisztrán faluról falura járva keresztes háborút hirdetett a török ellen, és a szegény nép ásót, kapát, kaszát ragadva sereglett a keresztes zászlók alá. Az ily módon összegyűlt néphadsereget Hunyadi azután Szegeden összeolvasztotta a maga seregével és így indult el Nádorfehérvár felmentésére.

A várat, amelyet Hunyadi fia, László és sógora Szilágyi Mihály védelmeztek, a török 150,000 emberével, 300 ágyújával és 200 hajójával már erősen szorongatta. A török ostromgyűrű oly erős volt, hogy a várba csak a madár repülhetett be. Még a hajóhadat is úgy állították fel a Dunán, hogy vizen se mehessen felmentő sereg a várbeliak segítségére. Mikor Hunyadi odaérkezett, mindjárt tisztában volt a helyzettel. Neki mindenáron be kellett jutnia a várba, hogy az őrségnek élelmet és hadiszert vihessen. Mindennel számot vetve úgy találta, hogy legkönnyebben mégis csak a török hajók láncát áttörve juthat be a várba. A gondolatot mindjárt tett követte. 200 sajkát megrakva katonáival, a várőrségtől is támogatva, sikerült utat nyitnia a török hajók között, bejutott a várba és ezzel új erőt és lelkesedést öntött a vár vitéz védőibe. Kapisztrán viszont továbbra is a Száva partján táborozott.

A török Hunyadi ezen sikerének ellenére sem tágitott és éjjel-nappal folytatta a vár ostromát. A folytonos ágyútűz azonban már nagyon megrongálta a falakat, sok egészen rombadőlt, mire Hunyadi belátta, hogy a várat már nem lehet sokáig tartani. Így, hogy mielőbb kenyértörésre vigye a dolgot, cselhez folyamodott. Katonáit elrejtette a külső városban s a törököt szinleg beengedte a várba. A török abban a hitben, hogy most már övék a vár, a köteles elővigyázatot elmulasztva, rabolni, fosztogatni kezdtek. Hunyadi ekkor hátbafogta a zsákmányra éhes törököket és egész éjjel aprította tar fejüket. Reggel azonban a török új segítséget kapott. Hunyadi katonái most a várban felhalmozott rőzsét felgyújtották és azt dobálták a törökökre. A törökök bő ruhája gyorsan tüzet fogott és mint égő fáklyák-hanyat-homlok rohantak kifelé a várból Hunyadi mindig a nyomukban volt és most Kapisztrán is közbelépett keresztes vitézeivel. Így egyesült erővel

halomra vágták az ostromló törököt a vár bástyái előtt.

De a török még mindig újabb erőt vetett harcba. Hunyadi és Kapisztrán is összeszedték minden erejüket és Jézus kiáltással ismét a törökre vetették magukat. Szörnyű küzdelem kezdődött. Kapisztrán a rettenetes nyílzáporban is feszülettel a kezében rettenthetetlenül imádkozva buzdította katonáit. Maga Mohamed szultán is odaállt serege élére. Mindkét fél érezte, hogy most dől el a sorsuk hosszú időre. A törökök többségben voltak és a győzelem már-már az ő oldalukra hajlott. Egy török fel is jutott a vár falára, hogy diadaluk jeléül feltűzze a lófarkas török zászlót. De ott termett a hős Dugonics Titus, aki bírokra kelt a nagyerejű törökkel. Minthogy azonban másképpen nem boldogult vele, hősi elhatározással magával rántotta ellenfelét a mélységbe. Életét feláldozta, de megmentette a magyar becsületet.

Ez a hősi tett a magyar seregbe új erőt öntött és az ismét megindult elkeseredett harcban végre is Hunyadi lángelméje és a magyar katonák halált megvető hősiessége győzött. Az óriási török sereg az éjszaka sötétjében futásnak eredt és meg sem állt hazáig. Mire a nap felragyogott, 25.000 török vitéz holtteste borította a csatateret, az ellenség összes ágyui, puskái, társzekerei a győztes magyar sereg kezére kerültek és Nádorfehérvár orrán ismét büszkén lengett a magyar lobogó.

Az egész keresztényvilág örömmámorban úszott. A pápa hálaadó istentiszteletet tartott a Szent Péter templomban és meghúzatta Róma összes harangjait. Ezóta szólnak délben a harangok, hogy örökké hirdessék a magyarok vitézségét és önfeláldozását a kereszténység védelmében. Erre is gondolj, amikor reggel, délben, este az Urangyalát imádkozzák!

ZUMARRAGA

MEXIKÓ ELSŐ PÜSPÖKE ÉS ÉRSEKE.

A római katolikus Anyaszentegyház Mexikó földjén akkor vetette meg a lábát, amidőn a spanyolok Amerikának ezt a részét meghódították. A hódítók vérszemet kapva az ott látott és talált mérhetetlen sok kincstől, szivtelenekké, embertelenekké váltak a bennszülött lakosokkal szemben és így az indiánok csak a hithirdetőkben tisztelhatték azokat az embereket, akik nemcsak Krisztus „szelíd igájába” belenevelték őket, hanem az elnyomatás és embertelenség ellen meg is

védtek őket. A misszionáriusok vigasztalói, jó angyalai lettek a szegény mexikói népnek. Fényes szerepet töltött be a hódítás és térítés eme első szakában *Zumarraga János* ferencendi, aki Mexikónak első püspöke, majd érseke volt. Kevés történelmi szerepet játszó egyén van, akiről oly keveset, vagy semmit sem írtak a történetírók, mint éppen *Zumarragáról*. Pedig Mexikó történetében és az indiánok védelmében vetekedhetik a híres *La Casas Bertalannal*. Mégis pl. Holzwarth

P. HÜFFER O. F. M. misszionárius (Kina) kápolnájának romjain.

világtörténelme egy szót sem ír róla. Ha ujabban meg is említik, éppen csak nevét hozzák; ha meg érdemeit is elismerik, akkor meg elfelejtik, hogy ferences volt. Ma, amikor annyit beszélnek és írnak Mexikóról, nem lehet érdektelen, hogy Mexikó nagy hithirdetőjéről, apostollelkű apostolutódjáról, első főpapjáról dióhéjban elmondjunk egyet-mást.¹

*

A világ egyik legbátrabb és legme-

¹ V. ö. P. Hermann Schwethelm O. F. M. *Der Franziskaner Johannes Zumarraga ersten Bischof und Erzbischof von Mexiko*. Trier 1913. Mint az „*Aus allen Zonen*“ c. sorozat 18-ik példánya.

részebb férfija, *Cortez Ferdinánd* spanyol hódító volt, aki 1520—21-ben kevés emberével páratlan vakmerőséggel elfoglalta az aztékeknek nevezett indiánok fővárosát, a nagy és kincses *Tenochtitlant*, vagyis a későbbi Mexikót. A főváros után hamarosan az egész birodalmat bevették a spanyolok. A meghódított új nép keresztényesítésében Cortez Ferdinándnak segítései, evangéliumi hírnökei a ferencendiek voltak. Már Kolumbusz Kristóf, Amerika felfedezője korán hívott ferencendieket az újvilágba, sőt Haiti szigetén ő maga alapított számukra kolostort. — Cortez szintén ferenceseket kér a királytól, V. Károlytól. Nemsokára 1523-ban

Quinonez ferencrendi generális tizenkét szerzetest küld Mexikóba, vagy mint akkor nevezték — *Uj Spanyolországba*. Az első raj után következett a többi utánpótlás és megkezdődött a mexikói népnek oktatása, nevelése, keresztyenyítése. Mikor már szépen haladt a misszió ügye, 1527. dec. 12-én V. Károly *Zumárraga János* ferencest kinevezi Mexikó első püspökévé. Zumárraga hiába tiltakozott szerzetesi alázatosságában e méltóság ellen, el kellett némulnia a rendi előljáró engedelmességi parancsával szemben. Imígy Jánosunknak a hön szeretett, csendes zárdai életet fel kellett cserélnie a hiveiért aggódo és a politikai ármánykodástól zaklatott főpásztori és apostoli étellel. Mexikóban Jánosunk a missziós buzgóságnak és krisztusi buzgalomnak központja és lendítő kereke lett csakhamar.

Amióta Szent Ferenc fiai a spanyol Ximenez, ferences bíboros intézkedésére és fölkérésére 1502 óta nagyobb számban léptek Amerika földjére (v. ö. *Pastor*: *Geschichte von Pápste III. 521.*), hamarosan dülőre vitték az apostoli munka sikerét. Mexikóban ők voltak az első misszionáriusok, akiket még Cortez fogadott ünnepélyesen; mivel ők voltak a legszámosabban is — a legnagyobb tekintélynek is ők örvendtek. A mexikói hittérítés óriási léptekben haladt előre. Zumárraga halála előtt (1546) már azt jelenthette III. Pál pápának, hogy rendtársai körülbelül egymillió bennszülöttet keresztelek meg. (*Pastor* u. o. V. 718). Ennek az elemi lendülettel meginduló megtérési áramlatnak is megvan a maga oka. Ez pedig a ferencesek példás élete mellett nem jelölhető meg másban, mint az azték-indiánok kegyetlen bálványimádásában. Bálványaik emberáldozatot követeltek. Ezrével dobták el babonás félelmükben a bálványok előtt életüket. Az istenek és bálvány-ördögök vérszomját mindennek dacára csak nem tudták eloltani. A szegény mexikói népnek babonáságáért életével, vérével kellett fizetnie. Itt valóban az ördögök uralkodtak. Mikor a spanyolok a bálványtemplomokat lerombolták, egyik ily rombolásnál 136.000 emberkoponyára bukkantak. Ez a szörnyű szám a bálványnak föláldozottak sokaságáról beszél nekünk. Amikor 1486-ban *Huitzilopotchli* főistenük templomát fölavatták,

állítólag 70.000 embert áldoztak föl. Maga az áldozatra szántak fölvonulása, illetve annak hosszúsága két mértföld volt. Cholula városában évenként legkevesebb 6000 embert áldoztak föl.

Innét származtathatjuk a mexikói nép gyors megtérését. A keresztyen aztékek és indiánok számára Krisztus vallása a szó szoros értelmében élet és öröm, boldogság, újraszületés és szabadság volt. Érthető tehát, hogy midőn Szent Ferenc fiai oly hévvel lelkesítették az új hit fölvételére Mexikó lakosait, a keresztyen hit

Kinai talált gyermek dajkája kezében,

felvétele nemcsak lelkük értékére, de egyáltalán életük megtartásának öntudatára ébresztette őket és azért csapatostul, ösztönös áradatszerűséggel rohanták meg Péter hajójának mentődeszkáit, melyeket „az egészen katolikus és apostoli férfiú” gyermekei nyújtottak nekik. Meg is jegyezték a Mexikóiak az első áttérés buzgalmanak és hősiességének mély meglátásával az első apostolok, a franciskánusok működését. Mexikóban mindig otthon voltak Szent Ferenc fiai.

De megvoltak a térítés nehézségei is, főleg az áldatlan többnejűség és a

megtörhetetlen sziklákra, hegyekre épített lakások miatt. Nagyon sok nehézséget okozott a hittérítésben a spanyolok rossz példája, akik kegyetlen zsarnokok módjára bántak a szegény lakossággal. Különösen ez utóbbi téren volt gondviselés-szerű férfiú Zumarraga; valóban megérdemelte, a királytól neki adott jelzőt: „Az indiánok védője“.

A spanyol hódítók ugyanis a legkeményebb munkákra fogták a mexikóiakat, kegyetlenkedtek velük, árúciók módjára adták-vették őket, ütötték-verték őket; kibíratatlan robotmunkával terheltek meg és szörnyű adókat követeltek tőlük. A szerencsétlenektől mindent követeltek és elvettek, de helyette semmit sem adtak nekik. Mivel mindebben a főok a királyi *audencia* volt (mexikói kor-

mányzótanács), azért Zumarraga püspök keményen szemére vetette az igazságtalanságokat. Kijelentette, hogy az igazságtalanságoktól még akkor is megvédelmezi a lenyomított lakosságot, ha ez életébe kerül. Az indiánok követségben gyakran felkeresték őt, mint hatalmas pártfogójukat; és a püspök mindig megvigasztalta őket és sietett orvoslást keresni a hatóságoknál sírásra készítő sorsukra. Amikor pedig sok próbálkozása az audencia ellenállásán megtört, levelet írt egyenesen a spanyol királyhoz. Oly megrendítően ecsetelte az agyonkínzott indiánok sorsát, hogy levele olvasásakor a jószívű királyné sírásra fakadt. Levele meg is hozta a kívánt eredményt. Mexikó új kormányzó tanácsot kapott, amelynek tagjai emberesebbek és együttérzőbbek voltak a benn-

A kínai szüzek ferences missziónáriusnővérek (herminák) akarnak lenni.

szülötték iránt. Az előbbi audencia erőszakoskodásai miatt Zumarraga odáig ment egy ízben, hogy Mexikó városára kimondta az egyházi átkot (1430. márc. 7.). Saját nemzetbelieinek igazságtalanságait és erőszakoskodásait nem volt hajlandó túrni. Mindez természetesen fölbátorította az indiánokat, hogy annál bátrabban és nyiltabban forduljanak hozzá.

Végre Zumarraga maga ment el Spanyolországba, ahol a vádaskodások és aljas gáncsok ellenében fényesen tudta tisztázni magát; sőt ekkor 1533 április 27-én Valladolidban püspökké szentelték. Megragadta az alkalmat arra is, hogy most személyesen is fölfedezze a király előtt a rabszolgasorsban élő indiánok elnyomatását. 1533

márc. 20-án rendeletet eszközölt ki a királytól, amely szigorú büntetést mér mindarra, aki az indiánokat elnyomja és rajtuk erőszakoskodik. Kivitte azt is, hogy az indiánok robotmunkáját és adóját csökkentette egy királyi rendelet. Egyszóval még Spanyolországban is elnyomott védenecseiért dolgozott. Valóban megérdemelte „az indiánok védője” címet. A jutalom mindezt rágalmazás, fenyegetés, bitófaigérés stb. volt. De az erős akaratú főpap ment a maga útján.

1537-ben zsinatot is tartott, amelyen rendezték és megbeszélték a szükséges egyházfegyelmi és pasztorációs ügyeket.

Mialatt a spanyol urak csak kiszípolyozták Mexikó népét és semmit sem tettek annak boldogulására, addig Zumárraga adott is hiveinek valamit. Megtánította az indiánokat ügyes gazdálkodásra, hogy így jobblétnek örvendhessenek. Spanyolországban divó növényeket hozatott át Mexikóba. Meghonosította a selyemhernyótenyésztést és pedig a legszélesebb körben. A spanyolok csak lovat hoztak át az Újvilágba, ő egyéb teherhordó állatot is meghonosított, hogy a hegyen lakó nép életét megkönnyítse. Juhokat hozatott és iparaggá tette a gyapjúszövést; rokkákat, szövőszékeket kért otthonról és szakmunkásokat hívott meg püspökségébe. Így nevelte a reábizottakat polgárisodásra, munkaszeretetre, kulturára. Valóban a mexikói keresztény műveltség és kultúra ferenceseivel együtt Zumárraga püspök főapostol gyanánt tekintendő!

A legelső iskolát Mexikóban és talán az egész Újvilágban Genti Péter, flamand ferences testvér alapította Tetzco-coban. Ugyancsak ő nyitott egy másik iskolát is Mexikóban Sz. Ferenc kolostora mellett. Zumárraga pedig még csak nő-

velte az iskolák számát. Két kollegiumot alapított: egyet fiúk és egyet leányok részére. A kollegiumban neves rendtársai tanárkodtak. Tanítottak írást, olvasást, latin nyelvet, szónoklattan, bölcséletet, zenét, sőt még orvostudományt is.

Zumárraga állította föl Amerikában a legelső nyomdát. Népét elárasztotta jó könyvekkel. Ő maga is sok jó oktató és házagpótló könyvet írt.

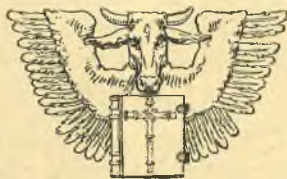
Valóban a mexikói népnek mindene volt Zumárraga. Hogy mennyire szerette őket, abból az egyetlen hősires tettéből kitűnik, hogy fogait kitördeltette, csakhogy a nehéz mexikói nyelvet annál érthetőbben kiejthesse. Szerette népének lelkét, de földi boldogságán is munkálkodott — úgy, hogy már az adót is könnyebben fizette meg a szegény indián, mivel püspökük jövedelemforrásokról is gondoskodott számukra.

Élete végén 1546-ban még megérte azt, hogy a pápa, III. Pál 1546. febr. 11-én érsekké nevezte ki. Ezzel a ténnyel legalább érezhette azt, hogy az Egyház elismeréssel adózik apostoli és polgárisító munkásságának. Még halála előtt is 14,500 léleknek szolgáltatta ki a bérmálás szentségét. Meghalt 1546. június 3-án.

*

Meggondolták-e a katolikus Egyházat üldöző mexikói zsarnokok, hogy a keresztény katolikus vallás üldözésével anyjukat, saját műveltségük és emberiségük adományozóját üldözik. Üldözik a papságban és Sz. Ferenc fiaiban azokat, akik minden jót adtak Mexikó népének, nemcsak lelkiekben, hanem anyagiakban is. Ha mégis üldözik ezt az Egyházat, ezért őket háladatlanoknak, a műveltség ellenségeinek és magának az emberiség alásóinak kell bélyegeznünk. Hogy ez igaz, a tények sajnos! fényesen bizonyítják.

P. Takács Ince O. F. M.

SZENT LÁSZLÓ ÚTJA.

— Legendás történet. —

Tordától a Maros felé a föld takarója a viharos tengerhez hasonlít. Olyan mint-ha a hullámos vízhegyek az egyik pillanattól a másikig keményre váltak volna. A görbe háton cikcakosan fut a mészpóros országut, dombtetőről—dombtetőre. ezüstös színét fönt a magasban egy pihe-nésnyit megragyogtatja a nyári napsütés-ben s aztán gyorsan tovasiklik a menedé-kes lejtőkön, pántlika módjára átszalad a téres völgy ölén és ismét újra kezdi a kapaszkodást.

Oldalan a sárgavízű Aranyos kanya-rog s a ráboruló sziklafalnak csendesen mormogva beszéli a rég elmúlt századok csodás dolgait. A legszebbet, a legmeg-hatóbbat Szent Lászlóról susogja. Ennek emlékeztető jele is maradt ott az élesen letört sziklafalak derekán: messzire ellát-szó fehér sáv, amely jobbra-balra a szem-határig ér, mint a folyót kísérő hegylánc. „Szent László útjának“ nevezik az elérhe-tetlen meredélyen fehérlő sávot és a hozzá fűződő jámbor hagyományt, melyet az Aranyos sárga vize mormol róla, a folyó-parti lakosok mély áhitattal mesélik el az odavetődő idegeneknek.

A trónjavesztett Salamon, akinek Szent László királyunk annyi hitszegése után is kegyesen megbocsátott, semmi-képen sem tudott megnyugodni Istennek igazságos ítéletében, hogy nem méltó Sz. István koronájának viselésére. A nagyra-

vágyás gonosz szelleme a vad és pogány besenyők közé vitte és hitét, honát meg-tagadva szövetséget kötött velük Szent László ellen.

A kegyetlen népség örömmel fogad-ta a zsákmánnyal kecsegtető frigyét és menten megrohanta Erdélyt, pusztítva, égetve mindent, ami csak eléje került.

A besenyők támadása olyan várat-lanul jött, hogy a védtelen nép azt sem tudta, mihez kezdjen. Némelyek elhagyták földjüket, házukat és erdőségek sűrűjében vagy a barlangok mélyén kerestek mene-deket. Mások viszont kardot ragadtak és megpróbálták szembeszállni a dühös ellen-séggel. De vesztükre cselekedtek, mert vagy elhullottak az egyenlőtlen küzdelem-ben, vagy sanyaru fogságba kerültek.

A besenyők szörnyű dúlása nyomor-ba ejtette a kis Erdélyt, hogy az élők immáron megirigyelték a holtak sorsát. A rémület hatása alatt még arra sem mer-tek vállalkozni, hogy a rejtkehelyeikről előbujjanak a föld megérett termésének learatására. A buzakalászból kipergett a mag, a szőlőtökéről lehullott a levél s a gazdag fürtök ott senyvedtek el a száradó vesszőkön. A ragadozó állatok ellepték a falvakat és az emberek pedig hajléktalanul bolyongtak s a vadállatok oduiban húzták meg magukat. De még ott sem volt nyugtuk, mert a rettegésükben foly-tonosan az ellenség harci kürtjét hallották s lábuk alatt a legkisebb galy megroppa-

nására is futásnak eredtek, azt vélvén, hogy nyomukban vannak a gyilkos hadak.

Mindenütt csak a nyomoruság, mindenütt csak a siránkozás!

Szent László király, amikor hírt vette a besenyők betörésének, haladék nélkül összegyűjtötte vitézeit s sietve-sietett a szörnyű veszedelembé jutott nép megmentésére.

Am nagyon hosszú volt az út és a szent király szívét elfogta a kétségbeesés arra a gondolatra, hogy amikor odaér, talán már nem is lesznek, akiket kiszabadíthatna a veszedelemből.

Egy este némi pihenőre térvén seregével, könnyezve kérte a boldogságos Szüzet, hogy ne engedje romlásba jutni az országot, amelyet az ő kegyeibe ajánlott István király. És amikor elaludt, álmában isteni szózatot hallott és intést nyert, hogy felkeljen és meginduljon. Felkelt hát és megindult egyesgyedül az éjszakának sötéttségében. Három fehér galamb röpködte körül és velük rebbent a szent király is erdőkön, völgyeken át és

minden utkeresztelésnél, minden hegyerincnél, minden völgytorkolatánál két angyal fogadta ifju leventék képében és kitart karokkal mutatták az irányt, amelyet követnie kellett.

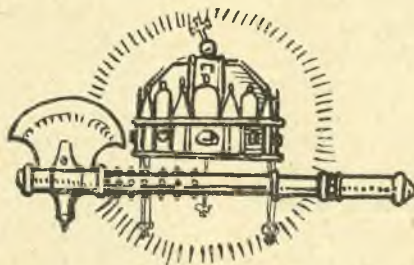
Amerre ment, eltörülhetetlen fehér sáv maradt utána s ahogy elérte a besenyők táborát, tüzes csatasorok tűntek fel az égen és azokat a tüzes csatasorokat az ő vitézei alkották.

Mint a villám vágta neki az ellenségnek és egy szempillantás alatt megsemmisítették a pusztító pogányokat.

A bujdosó nép hallotta a harci zajt, a megszabadult foglyok látták a tüzes csatasorokat, élükön a szent királlyal, a földön ott heverték élettelenül a pogányok, de Szent László győztes seregével eltűnt a feltámadó virradatban s csak az útja nyoma maradt meg.

Az eltörülhetetlen fehér sáv alatt kanyargó, sárgavizű Aranyos így susogja, mormolja ezt csendes csobogással a föléje boruló sziklafalaknak.

Gombos Albin.

Az egyes állatok és növények életének hossza.

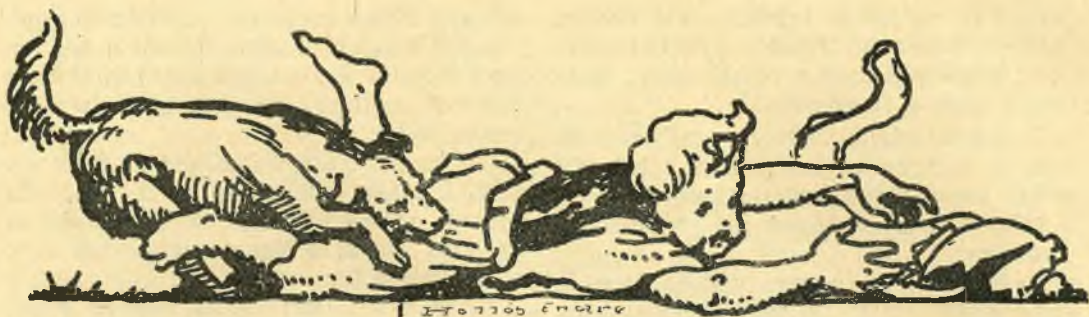
Tiszavirág két óra, a lepke két hónap, alégy három-négy hónap, a szúnyog 6 hónap, a hangya egy év, tücsök egy év, méh (királynő) egy év, nyúl 6—10 év, tengeri-nyúl nyolc év, mókus 8 év, kos 8-10 év, vipera 10 év, fülemüle 12 év, farkas 12-15 év, róka 14-16 év, a macska 15 év, béka 15 év, bölény 15 év, kanári madár 15-20 év, stiglic 18 év, varangyos béka 20 év, medve 20 év, kutya 20 év, ökör 25 év, ló 25-30 év, sas 30 év, szarvas 35-40 év, gólya 35-40 év,

szalamandra 40 év, gém 50 év, oroszlan 50 év, rinocerosz 50 év, holló 80 év, hattyu 100 év, csuka 100 év, elefánt 100 év, papagály 100 év, tokhal pedig 100 év.

Borostyán 200 év, szilfa 300—350 év, akácfa 400 év, tölgyfa 400-500 év, veresfenyő 800 év, hársfa 500-1000 év, jegenyefenyő 700—1200 év, tiszafa 2000-3000 év, daracéna 2000-5000 év, baobabfa 4000-5000 év.

És az ember? általában 40 évig él.

A CSUTORA.

Írta: KINCS ISTVÁN.

Ott kezdem, ahol Szérü Mihály szívére vette a pap prédikációját.

Az írásból olvasta az rá, hogy a nap ne nyugodjék le haragotok fölött. S ezt szívére vette annyira, hogy elkezdett egy kicsit gondolkodni. Eszébe jutott, hogy jóformán neki is van haragosa s hogy ez a haragosa éppen a tözsomszédja, Kopasz György uramnak érdemes perszonája.

Lassan-lassan még több is jutott eszébe.

Eszébe jutott az a nagy ribillió, hogy a korcsma udvarán miért se? összevesztetek. Rágondolt arra a számtalan kakasra, amit azóta már csupa barátságból kölcsönösen agyonverték; rá arra a tenger szitokra, mikből egymás jóvoltából mindketőtöknek olyan derék rész jutott, hogy ha egy-egy a háztetőnek egyetlen cserepén fogott volna, hát biz Isten ötszöri zsindelezés után is a nyakába szakadt volna az eső Szérü Mihálynak csak úgy, mint Kopasz György uramnak.

És ezen akart Szérü valamit másítani. Hogy nagy fába vágta a fejszéjét, annyi bizonyos.

Hiszen csak elgondolni is hihetetlen, hogy ő avval menjen ezután a templomba, aki miatt innen-onnan egy álló esztendeje nem tud csak egy „Miatyánkot“ is ájtatosan elimádkozni. Ahányszor föl néz abból az ezüst-csattos könyvből, mindig Kopasz Györgynek bozontos üstökén akad meg tekintete. S az Isten tudja miért? miért se? de annyi bizonyos, hogy

minden ilyen tekintetre fölfortyan benne valami.

És evvel akar ő egyezsége lépni?

Jó, hogy nem mondta senkinek. Kinevette volna még a szopós gyerek is érette.

Pedig nem vette tréfára. Megmutatta a következés.

Épen szénát kaszáltak. Neki való volt az idő is: a nap úgy tűzött, mint a gondolat.

Megizzadt bele a kasza is, a kaszás meg éppen hogy el nem dőlt a szomjú-ságtól.

Hogy Kopasz György uram is künn volt a réten, az mitsem változtatott a dolgon. Miatta az Uristen csak nem tehetett csodát. Szomjazott biz ő akár Izrael földje, mikor Illés korában három esztendeig és hat hónapig nem kapott esőt. Három álló órája várja már fiát, Lacit, kit a közeli szőlőkbe küldött vizért.

Küldhette volna azt akár a halálért is. Attól ugyan nem görbedt volna meg a hajaszála.

Szegény gyerek cipelte a nagy csereporsót; volt is benne dicséretes igyekezet; de hát tehet ő róla, hogy a véletlen nagy kutyát hozott utjába? Pedig hogy az ilyen négylábuval, ha mindjárt csak egy ködörös erejéig ki ne kössön, azt sehogysem tudta volna a szívére venni. Nyolcéves kölyök létere gyehenna — lélek lakott benne. Most is úgy dobta fejbe azt az etet, hogy az felét sem vehette tréfának.

Neki is eredt, nem ugyan a tág mezőnek, hanem a kerekre nyílt szemekkel nevető kölyöknek.

Laci az első percben szinte elképedt a kutya vakmerőségén. Még ő neki mer rontani! . . . de hogy gyilkos szándékáról és tekintélyének nem respektáláról innen-onnan mégis bizonyosságot szerzett, hát irgalmatlanul kerekét oldott. Futott a korszóval, futott eszeveszetten; s egyszer csak azon vette magát észre, hogy a földön hever, hogy a korszó ezer darabra törött, meg hogy a kutya kegyetlenül ráncigálja a boldogabbik felét.

Az ülő kínai leány a magyar ferences misszióközponttól kapta fehérruháját.

Nagyobb kár is esett volna benne, ha Szérü uram a pincébe menet arra nem vetődik s az ebet a nadrág egy csinos darabjával szájában meg nem futamítja.

A gazda lábára állította a gyereket. De ez reszketett akár a nyárfalevél. Ugy kellett ölében fölvenni a szőlőjébe.

Itt vette csak észre, hogy a képe is csunyául helyben van hagyva.

Mit volt, mit tenni? hát csak bekötötte s a gyerek béggett hozzá akkorákat, mintha nyársra húzták volna.

Szérüt majd hogy cserben nem hagyta a türelme. Hogyisne! Majd ő hallgatja egy Kopasz — nemzetség illeten muzsikálását! Már a nyelvén volt, amivel rá akart mordulni a kornyikáló kölyökre. Hanem mégsem tette.

Faggatni kezdte inkább, mi járatban van? De egy hallgatásban gyakorlott honatyának előbb lehetne szavát venni, hogy sem ebből a gyerekből Szérü a legjobb igyekezet mellett is képes lett volna egyetlen árva szót kipréselni.

Hanem vagy háromfertály órai biztatás mégis használt.

Használt és Szérü Mihály uram megismerte belőle, hogy Kopasz György ő kelme lenn a réten már nehezen várja a vizet, meg azt is hogy a derék Laci gyereknek eszeágában sincs korszó nélkül, félgatyaszárral, meg összevert ábrázattal az ő derék apja előtt megjelenni, érdekében állván nadrágmentesített testrészét mindenemü kellemes és kellemetlen külbenyomásoktól jó eleve biztosítani.

Szóval Kopasz uram szomjuhozhatik ítéletnapig.

De Szérü Mihály most mégis egyet gondolt s ennek a gondolatnak azt lett a vége, hogy hazamenet csordultig teli csutoráját baloldalt akasztotta. Talán csak hogy az a halálra kínozott Kopasz ott az út mellett balról kaszál, annál előbb meglássa? Az nem bizonyos. De hogy Kopasz a csutorát tényleg megpillantotta, az bizonyosabb, mint hogy a két szomszéd percre össze nem fért.

Kopasz szeme tehát rátapadt a csutorára. S az eszében alighanem az fordult meg, hogy kár ezt a jószágot hazáig vinni.

Szérü Mihály sejdített valamit. S hogy megsejdítette, mindjárt meg is szólalt: Nem innál egyet szomszéd?

Tudjátok, mi a gazdának a végrehajtó távozása? a szabaduló rabnak a börtönzár utolsó nyikorgása? a pipás embernek kilenc font szűz dohány? no hát annyi volt Kopasz uramnak Szérü Mihály kínálása.

Jutott is eszébe, hogy a haragosa áll előtte!

Ebben a percben csak annyit tudott, hogy ihatnék, hogy rengeteg szomjával bevénne a Dunát minden folyójával és patakával együtt. Azért se felelt, se vonakodott, hanem megfogta a csutorát. A

vizbefuló sem ragadja meg görcsösebben a mentő deszkaszálat, mint ahogy azt Kopasz evvel a két—három pecséttel foltozott jószággal megcselekedte. Isten csodája, hogy meg nem roppant a bordája.

A csutora éneklésbe átmenő csendes kotyogása nemsokára már azt jelentette, hogy Kopasz uram átadta rendeltetésének. Olyan volt mint a pióca; el nem eresztette volna addig, míg csak az utolsó csep-

pet is ki nem szoritotta belőle.

S mikor a csutora szavát többé nem adta, Kopasz is visszaszármaztatta azt gazdájához. Csak annyit mondott hozzá, hogy:

— Fölséges!

És evvel szent volt a békesség.

Hát biz az csak úgy van. Magyar ember pohár mellett szokott összeveszni s a csutora mellett békül ki.

ADOMÁK.

A magyar természet.

Puhára főzzük majd a magyart! (Weich kochen) Mondta Deák Ferencnek a provizorium napjaiban egy osztrák.

— Tudja meg az úr, válaszolta Deák, hogy a magyar ember természete olyan, mint a tojásé: mentül tovább fő, annál keményebb lesz.

Nem sikerült tréfa.

Ment a diák az uton s egy ökröszekérrel találkozott. Megakarta tréfálni a gazdát és rászólt:

— Bácsi! Rosszul vannak befogva az ökrei, mind a kettő szélről való.

— Állj közibük öcsém! Egy ökör mindjárt a közepén lesz — felelte a gazda.

Városi iskolában.

Tanító: No, Pubi, melyik állat adja nekünk a sonkát?

Pubi: A sonkát, . . a sonkát a hentes.

Arany János ifjúságából.

Mikor Arany János Nagyszalontán jegyzősködött, egy tanácsbeli ezt kérdezte tőle egyszer: — Hogy lehet az, hogy nemzeti jegyző úr szájából soha egy atta-teremtettét nem hallunk?

Arany kurtán és nyugodtan válaszolt: — Nem szokásom.

— Hát ha nagyon haragszik, firtatta a tanácsbeli?

— Akkor hallgatok, feleli Arany.

— De ha nagyon, de nagyon megharagszik?

— Akkor még jobban hallgatok, mondja Arany, és ezzel be is érte a tanácsbeli.

Schioppa Lőrinc.

Schioppa Lőrinc pápai nuncius egri tartózkodása alkalmával történt. Két tanyai polgár beszélget az állomáson.

—Ugy hallom, sógor, hogy a pápa bent van a városban.

— Nem a pápa az sógor, csak a municiója.

Egy kínai vértanú család.

erences szellemünk virágairól irunk e pársorban, mikor Wang Antalnak és gyermekeinek vértanúságát mondjuk el.

Wang Antal szent József mesterségét követte. Wu Máriaival kötött házasságát Isten három fiúval és két leánnyal áldotta meg.

Szorgalmával és jámborságával hamar megnyerte Grassi, a felső Shansi apostoli helynökség ferences püspökének jóindulatát és szeretetét, mert a missziós házak, iskolák és templomok építésénél a fa munkákat mindig ő kapta meg. Mint buzgó katolikus fölvetette magát több hitbuzgalmi egyesületbe, úgymint: a Rózsafüzér, Szentcsalád és Skapuláré társulatokba. A Tai Yuan Fuban lakó kis család igen boldogan élt, addig amíg a keresztényeket üldöző boxer hordák városukba is be nem törtek és Grassi püspököt és társait vérpadra nem hurcolták. A jó püspök híveinek igaz atyja volt. Halála és a boxerektől felgyújtott székesegyház, püspöki lak és árvaház annyira megfélemlítették a pásztor nélkül maradt nyáját, hogy otthonukból elmenekülve a városon kívül kerestek maguknak menedéket.

Wang is családjával a város messzikerjedésű kőfalán túl valahol iparkodott volna magát biztonságba helyezni. Két napig jártak-keltek, de hiába. Élelmet és biztos fedélt sehohsem találtak, mert a boxerek útjukban mindent felgyújtottak. Az éjszakát így az országúton voltak kénytelenek tölteni. Július 13-án reggel menekülő katonák és egy mandarin kíséretével ébresztették fel őket.

A mandarin megkérdezte: katolikuskok-e?

Antal bátran felelte, hogy mindnyájan Krisztus igaz követői.

Akkor menjetez csak be a városba és a többi konok kereszténnyel együtt készüljetez a halálra! Ha megtagadiátok az idegen vallást és visszatértez atyáink igaz hitére, — megkegyelmezünk.

Az öt gyermek közül három fiú volt, kettő leány. Ferenc tíz, Antal öt éves. Mihály még csak 65 napos. Az édes apa a kereszttségben Márton nevet nyert, de hálaból Pádulai szent Antal iránt, akinek közbenjárására súlyos betegségéből meggyógyult, Antalra változtatta át nevét.

A tíz éves Ferenc a külföldi püspökök, papok és apácák megöletése után Páter Fuhoz ment, hogy tőle az első szent áldozást kérje. Mikor a Páter azt kérdezte tőle, miért akar megáldozni, azt felelte, hogy a vértanúi halálra akarja magát előkészíteni. „Én vértanú akarok lenni, de úgy félek, hogy a nagy szenvedéseket Jézus nélkül nem leszek képes elviselni.“

A további eseményeket Wang aszszony mondotta el nekem, amikor a szomorú események után három évre meglátogattam a székesegyház árnyékába eső szerény kis házikójában. „A mandarin — így kezdte elbeszélését özv. Wangné — miután az országúton otthagytott bennünket s tovább ment, férjem azt mondotta nekem: Ha most bemennék a városba, az egyenlő volna a biztos halállal, ha pedig megtagadnánk hittünket, az Egyház mint hűtlen gyermekeit kitagadna kebeléből.“ Az anya, a két leány s Ferenc szívesen beleegyeztek abba, hogy bemennek Tai Yuan Fu-ba és ha kell, meghalnak hitükért. A városban már összefogdosott keresztények egy közös udvarra néző három házban voltak összegyűjtve. Éjjelnappal imádkoztak, hogy erőt gyűjtsenek a holnapi nagy napra.

Az alkirály anyja, Yu Hsien, részvétellel viseltetett a foglyok iránt és kieszközölte, hogy legalább a nőknek kegyelmezenek meg s ne kínozzák őket halálra. Amikor a katonák 1900. július 14-én a házakba zárt keresztényekhez beléptek, kiadták szigorúan, hogy a férfiak vonuljanak az udvarra és a nők tőlük külön legyenek. Wangné 65 napos csecsemőjét

karjára vette, a kis Antalt pedig erősen magához szorította. A leányok és Ferenc vele szemben letérdeltek és férje az udvar közepére ment a többi férfivel s a kút mellé térdelve arcát kezeibe temette. Mielőtt a katonáknak és a boxereknek az ítélet végrehajtására a parancsot kiadták volna, Antal mégegyszer fölnézett bánatos kis családjára s hogy őket vigasztalja, rájuk mosolygott. A mosoly még arcán ült, amikor a felbőszült pogányok vadállati kegyetlenséggel a térdelő áldozatokra vetették magu-

kat és éles karddal fejüket, nyakukat vagdálni kezdték. Mikor a Wang Antalt megölő boxer látta, hogy áldozata kimult, kardját úgy hagyta, ahogy fejébe vágta és eltávozott.

Mint a család többi tagja, Antalka is végig nézte atyja hős halálát. A rettenetes pillanatban így szólt anyjához: „Miért térdel apuka karddal a nyakában?” Az édes anya a túlvilágon való közeli viszontlátás reményében vigasztalódva azt mondotta: „Atyátok az égbe szállott, most

Okuba József a ferences missziók első japán papja.

forduljatok onnan el és takarjátok el keze tekkel arcotokat.“ Antalka engedelmeskedett, de már a másik pillanatban anyjára pillantva kérdezte: „Mama! merre van a paradicsom, ahová papa elment? mi is oda mehetünk?” „Igen — válaszolta az anya — a Boldogságos Szűz nemsokára értünk jön.“ Amikor pedig vizet kért sze-

gényke, anyja azt mondotta: „Várj egy keveset gyermekem, mert amint mondtam, a B. Szűz értünk jön s elhozza majd a paradicsom legédesebb italát. „Ebben a pillanatban egy katona kirántja kardját s a gyermek fejének irányítja. Antal kis kacsóit feszesen szemére erősítve előre bukott. Végre azután egy másik katona

lépett hozzá s kardjával kis fejcskáját levágta.

Ferenc az öt éves, apja és bátyja kivégzése alatt fejét lehorgasztva csendben imádkozott. Egy kegyetlen szívű boxer, kí őt ez idő alatt erősen figyelte, odarohant hozzá és hajfonatánál fogva — amit abban az időben még minden kínai férfi és fiú viselt — fejét magához húzta és kardjával elkezdte nyakát lassan metszeni. Ferencke jajszó, nyöszörgés nélkül viselte el a rettenetes kínokat. Hogy meddig kínozták, vagdalták — az anya nem emlékszik; csak azt tudja, amikor a

katonák ráparancsoltak, hogy elfordított fejét emelje fel és nézzen oda — arca vérben úszott s mosolygott és fejcskáját a vágásoktól egyre lejjebb és lejjebb hajtotta, míg végre egészen a földre omlott. A boxer még egy utolsó ütést mért a fejére s azután eltávozott.

Az ottálló asszonyoknak s leányoknak szigorúan megparancsolták, hogy vérző és kínlódó hozzátartozóikhoz ne merjenek közelíteni, hogy esetleg részvét vagy utolsó búcsu szót intézzenek hozzájuk. Yu Hsien asszony közbenjárása így nem sokat ért, mert a haláltól megszabadi-

A, braziliai tengerparton.

totta ugyan őket, de arra ítélte, hogy tehetetlenül nézzék végig férjük, atyjuk és testvéreik halálkínjait.

Amikor a boxerek a férfiakkal végeztek, a nők vonultak az udvar közepére abban a biztos hiszemben, hogy most őrajtuk van a sor. De a boxerek és a katonák nem bántották őket, csak gúnyolódtak s azt mondták, hogy még nem méltók a halálra.

Wangné két kis leányával és csecsemőjével karján elment az alkirály palotája elé és kérdezte: „Miért nem öltök meg bennünket is, mi is katolikusok vagyunk, hiszünk az egy Istenben és készek vagyunk

hitünkért életünket is feláldozni. „Először összeszidták, megverték majd szigorúan ráripakodtak, hogy hagyja el azonnal a palota táját. „Mi csak a férfiakat öldöcsük, az asszonyokkal nem bíbelődünk“ — mondotta egy brutális tisztviselő. Erre az elszánt anya a karján levő kis csecsemőjét feléjük nyujtva azt mondtotta: „Nézétek ezt a csecsemőt, fiú ez is és meg van keresztelve s ha megnő, úgy fogom nevelni, hogy ha kell, ő is kész lesz hitéért vérét ontani“. Misike nyögdecselet s amikor kis kacsóit a katona felé nyujtotta, az megfogta és kirántotta anyja karjaiból és kardjával torkát egy csapással elvágta

Nem vérzett egy csöppet sem, csak a tejhez hasonló folyadék ömlött ki torkából, amely édes anyjának a ruháján végig folyt, amint a kivégzés után gyorsan felkapta s haza vitte.

Hogyan temesse most már el őket, töprengett Wangné. Pénze nem volt, hogy koporsókat vegyen. Ács meg asztalos ismerősei féltek koporsókat készíteni a vértanúknak. A halottvivők pedig húzódoztak a tetemek eltakarításától, mert a boxerek bosszújától tartottak. A kivégzés utáni harmadik napon végre mégis csak akadt a szomszédságból két pogány, akik segítettek az anyának és a kis leányoknak, hogy a holttesteket a város hatalmas kőfalá mellé temessék.

Az idősebb leány később a ferences

Mária misszionárius nővérek társaságába lépett s jelenleg Gregoria néven a Tai Yuan Fu-i kórházban a betegeket ápolja. A vértanuk húgának nem is adhatott volna az isteni Gondviselés szebb hivatást. A másik leány, Luca miután a ferences nővérek iskoláját elvégezte, nem ment férjhez, hanem anyja mellett maradt.

Wang Antal özvegye, ha a jó Isten még néhány évig élteti, remélheti, hogy jelen lehet majd férjének s gyermekeinek, mint vértanúknak a boldoggá avatásán. Milyen boldog is az olyan asszony, aki vértanú özvegye és vértanúknak édes anyja lehet!

Fr. Benedict Snyder ofm.
The Franciscan, 1927.

Hogyan segítsünk gyermekeinknek a pályaválasztásban.

Az ember életében a pályaválasztás nagyon-nagyon fontoságú kérdés. Mikor a fiatalság pályát választ: életet választ. Életünknek tulajdonképeni tartalma az a munkakör, amelyet napról-napra betöltünk. Nem kevésbé fontos tényező az a társadalmi kör, azok a munkatársak, kikkel együtt éljük le napjainkat. Pedig mindkettőt pályánkkal együtt választjuk magunknak. Ezenkívül még sok más, talán lényegtelennek látszó életkörülmény, kapcsolódik ehhez a fontos lépéshez.

Ki válassza meg az életpályát?

Mindebből következik, hogy nagyon-nagyon meggondoltan és okosan válasszunk életpályát. A jó választás első feltétele, hogy ne járjunk el könnyelműen, ötletszerűen e kérdésben. — Hiszen, — sóhajt fel sok szülő, — ha az a gyermek rám hallgatna! De a saját tapasztalatlan feje után indul. — És ez a panasz teljesen jogosult a szülő részéről.

Az a 15—16 éves ifjú, vagy leány, aki még gyermek számba megy, távolról sem rendelkezik olyan élettapasztalattal,

hogy ítéletet tudjon mondani az előtte álló életpályákról. Nagyon helytelen és sokszor szomorú következményekkel jár, ha az ifjúság a szülő akarásával dacolva, teljesen a saját feje után indul. Az az ifjú, akinek élettapasztalata még nem lehet, sokszor ötletszerűen, külsőségek után indulva, választ életpályát. A díszes katonaruha hány ifjú szívet vonzott a katonai pályára, anélkül hogy fogalma lett volna a reá váró kötelességekről. Hány leány akar színésznő, táncosnő, filmstar lenni, csak azért, mert ezeket csillogó, fényűző környezetben látja. Néha szinte nevetségesen kicsiny az az ok, amely valakit pályája eldöntésében vezet. A megszokott iskolatárssal való további együttlét, valamely szakiskola közeli fekvése, a szigorú iskolától való félelem, stb. elég ahhoz, hogy az ifjúság pályaválasztását eldöntse.

E fontos lépésnél mindezek a szempontok nevetségesen csekélyek. Csak az éretlen ifjúság szemüvegén át lehet ilyenmit komoly tényezőnek venni. Azért nagyon fontos, hogy tapasztalt, meggondolt, józanul gondolkozó szülő, tanár vagy más

szakember adjon irányítást e komoly kérdésben. Szükség van, igen nagy szükség van a szülő józan eszére és szavára a pályaválasztásnál.

Csakhogy ez a szó ne legyen rideg, ellentmondást nem ismerő parancs, amely váratlanul érje az átmeneti korban levő gyermekeket. A pályaválasztás kérdését nem lehet megokolást nem ismerő zsarnoki lélekkel elintézni. A szülő e tekintetben úgy érvényesítse befolyását, hogy a választás együttes elhatározás legyen a szülő és a gyermek között.

Az élet nehézségeit ismerő szülő sokszor nagyon is józanul gondolkozik s nem akarja meghallani a fiatal szív lelkesedését. Pedig sokszor az az ifjú tűz és merész rajongás nem alaptalan s talán valamely rejtett tehetségnek vagy szent hivatásnak a megnyilvánulása.

Hányszor hallhatjuk, hogy a papi vagy a szerzetesi hivatásra vágyókat éppen szülei tiltják el Isten szolgálatától! A szülőnek ez a túlságosan prózai gondolkozása sokszor *közönséges önzésen alapszik*. A szülő józan gondolkozása egészítse ki az ifjúság eszményi lelkesedését. A kettőnek együtt kell működnie és közös akarattal döntenie e komoly kérdésben. A szülő *ne a saját érdekét nézze a pályaválasztásnál, hanem csakis a gyermekéét, a papi vagy szerzetesi hivatásnál pedig keresse Isten akaratát!*

A gyermek hajlama.

Éppen ezért már kicsi korától fogva kell figyelni a gyermeket, hogy mihez van hajlama. Ha látjuk, hogy játszva, könnyen tanul, akkor szellemi pályára irányíthatjuk, ha nehézkes az elvont fogalmak meg-

Fehér és fekete gyermekek énekkara Báhában.

értésében, de amellet a gyakorlati élet iránt fogékony — a kereskedelmi pályára való, ha nagy a kézügyessége, ipari pályára alkalmas; — ha a gépek, az alkatrészek összeállításában leli örömét: technikai életpályán fog legjobban boldogulni. És így tovább. A szülőnek van ideje mind ezt meglátni. Csak egyre vigyázzunk, hogy a *valót* lássuk a gyermekeinkben; mert tagadhatatlan tény, hogy a legjózanabb ember is könnyen megtéved, ha a szülők szemüvegén át néz.

A megfigyelés idejét használja ki a szülő arra, hogy érdeklődést keltsen az iránt az életpálya iránt, amelyre nyerme-

két legalkalmasabbnak találja. Vázzoljuk, magyarázzuk ennek vagy annak az életpályának jóságát, előnyeit addig, míg a gyermek észrevétlenül átveszi a szülő gondolatát s maga is szívesen határozza magát a neki megfelelő életpályára. Különbösen is az *igazi hajlam* éppen abban nyilvánul meg, hogy az ember valamely munkakör, hivatás után ösztönszerűleg vonzódik, azzal a munkával szívesen foglalkozik.

Ime ezzel meg is határoztuk, hogy mi az első tényező, amely az *okosan* megválasztott életpályát eldönti. A hajlam, a képesség, a tehetség. Ez lelki, szellemi rátermettség, hivatottság életpályára.

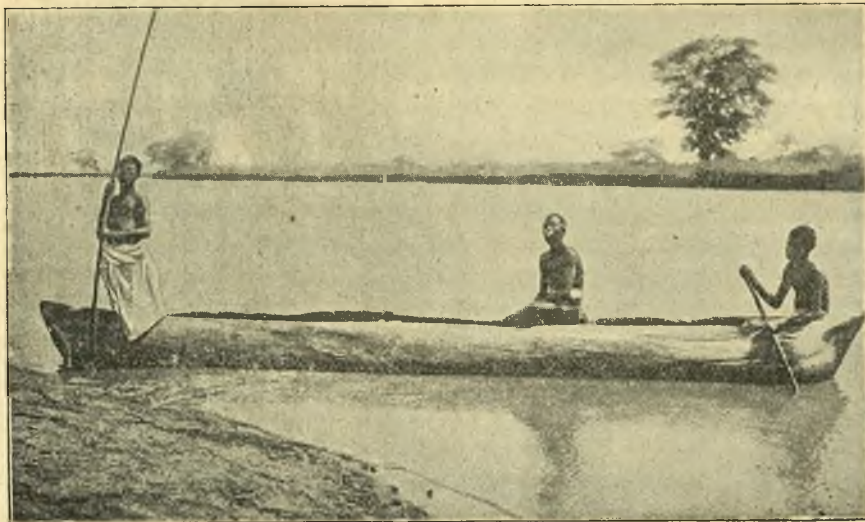
A testi erő.

De számot kell vetni a gyermek testi erejével is. Életerős, jól fejlődő szervezet több és nehezebb munkát bír, mint a cse-nevész, vérszegény. A nagyon nehéz tanulmányokat kívánó tudományos életpálya a gyenge szervezetet már a készülődés idejében úgy megviseli, hogy egész életre kiható következményei lehetnek. Tehát a testi rátermettség is döntő, — ha nem is első fokban, — az életpálya megválasztásánál.

Az anyagi körülmények.

A harmadik tényező, mely megfontolásra készíti a szülőt: a kérdés anyagi oldala. Hány évig tart valamely pálya tanulmányi ideje? Mennyibe kerül az iskoláztatás, a vizsgák díja? stb. stb. Van-e a szülőnek módja arra, hogy gyermekét ezen a pályán kiképeztesse?

Hideg, józan kérdések, amelyen már ezer és ezer szerető szülői szív fájdalmasan vergődött és keserű tehetetlenségében megtörött; hideg, józan kérdések, amelyek ezer és ezer tehetséges léleknek silány életviszonyok között való elkallódását okozták. De mindhiába, valóság, amellyel számot kell vetni, ha nem akarjuk, hogy gyermekeink félig végzettjei, hajótöröttjei legyenek az életnek. Jóllehet nem egy eset bizonyítja, hogy az erős akarat, a biztos tehetség sokszor ezzel a nehézséggel is megküzd. Sok fiatal volt már, aki önerejéből végzett és önerejéből tartotta el magát már tanulmányainak idején. De ezt nem lehet általánosítani s csak akkor engedhető meg, ha az illetőben rendkívüli szorgalom, kitartás és erős akarat van. Erős akaráttal sok nehézséget le lehet küzdeni. De ha nem ilyen egyéniségekről van szó, akkor a szülőnek idejekorán vissza kell tartania gyermekét olyan életpályá-

Fatörzsből készült csónak Afrikában.

tól, melyet anyagi eszközök híján nem tud elérni.

Mit nyújt a választott életpálya?

Ez is azok közé a fontos kérdések közé tartozik, melyre idejében kell gondolni. Milyen megélhetést, mennyi fizetést biztosít a választott pálya? Fontos, igenis fontos kérdés, mert arra kell törekednünk, hogy gyermekeink mentől jobban és könnyebben boldoguljanak az életben s ennek egyik elengedhetetlen föltétele a *tisztes-séges kereset*. Arra kell törekednünk, hogy mentől többet dolgozzunk és mentől töb-

bet keressünk. Válasszunk tehát olyan életpályát, ahol ennek megvan a lehetősége. De az anyagi érdekek mellett a lelkieket se feledjük el, t. i. *milyen erkölcsi veszedelmekkel jár az illető pálya?*

A túlszűfolt életpályák

nagyon megnehezítik a boldogulást. Ha nagy a versengés valamely munkakörben, nehéz az elhelyezkedés és kicsiny a fizetés. Nagyon meggondolandó tehát, ha valaki ilyen munkakörben akar elhelyezkedni.

Vannak életpályák, melyeket tömegesen ostromolnak évről-évre. A közép-

osztály gyermekei mértéken felül keresik a hivatalokat, viszont irtóznak az ipari és kereskedelmi pályáktól és általában a szabad pályáktól, melyeken mindenkinek egyénileg kell megteremtenie a boldogulását. Ennek egyik oka, hogy a szabad pályákon nagyobb erőt, több munkát kell kifejtteni, de viszont az eredmény is nagyobb anyagi hasznot hoz, másik oka, hogy nálunk egyes foglalkozási ágakat lenéznak, megvetnek. Az ipari, kereskedelmi, technikai foglalkozási ágakat lekicsinyelik s csak a szellemi foglalkozást tartják „úri“ munkakörnek, ha az a szellemi munka mindjárt aktamásolásból áll is.

Minden munka értékes.

Nagyfokú korlátoltságra vall az a felfogás, ha valamely munkakört szégyenletesnek tartunk. Minden munkás kéz tiszteletet és megbecsülést érdemel, még ha utcaseprőt vagy súroló kefét használ is. A szégyenpír a lusták, az élőködők, a csalók arcát égesse! De hol vagyunk mi még ettől a gondolkozástól? És addig nem is fog e tekintetben a közszellem megváltozni, míg bátran neki nem megyünk minden életpályának s ott helyezkedünk el, ahol megélhetést, boldogulást találunk. Akkor majd itthon is elmennek a polgári

Ősrégi faóriás Észak-Braziliában.

osztályhoz tartozók iparosnak, kereskedelmi alkalmazottnak, háztartási alkalmazottnak és nem kell először Amerikába áthajózniok. Minden ember Istennek tetsző missziót teljesít, aki a munkát szegénylő felfogással szemben becsületet szerez a munkának, még pedig *minden* munkának egyaránt. A testi munka megvetése a régi pogány műveltség maradványa. A gyalupadnál dolgozó Úr Jézus hirdeti először a testi munka becsületét. Ez a keresztény műveltség vívmánya.

A legjobb munkaerő a jellemes ember.

És ezzel el is jutottunk ahhoz a meghatározáshoz, hogy végeredményben minden életpálya jó, ha az ember becsülettel és Istenért tölti be. A boldogulás legjobb titka az, hogy bárhová kerülünk,

jó munkát végezzünk. Jó munkát pedig az végez, aki tanulmányai folyamán jó képesítést szerzett, másrészt a munkakör betöltésénél nem sajnálja a fáradságot. A jó munkaerőt még a legsúfoltabb életpályán is szívesen alkalmazzák. A jó munkaerő titka a lankadatlan szorgalom. A kitartó szorgalom titka az erős akarat. A jóra törekvő erős akarat állandósulása alkotja meg az emberben a jellemet. A legjobb munkaerő a jellemes ember. Bármilyen életpályát válasszanak gyermekeink, csak úgy fogják azt egész lélekkel betölteni, ha megalapoztuk bennük a jellemet, mely Isten félelmén és szeretetén nyugszik!

Masson Izabella.

Szent Antal kenyere.

Szent Antal neve elválaszthatatlan a szegényeknek nyújtott kegyes alamizsnától és az irgalmasság testi cselekedeteinek gyakorlásától, amelyek közül a legismeretebb segítségi mód a „Szent Antal kenyere“.

1890 március hó egyik reggelén történt, hogy egy touloni jámbor fiatal asszony, *Louise Bouffier* péküzletébe ment, de az ajtót ismételt próbálgatás után sem tudta kulcsával kinyitni. Először azt hitte, hogy a biztosító zár eltörött s azért lakost hivatott, ki a magával hozott kulcsokkal szintén hiába erőlködött. Már ugy lát-szott, hogy az ajtót fel kel törni. A fiatal asszony azonban szent Antalhoz fohász-kodott és ígéretet tett, hogyha a zárt sike-rül feltörés nélkül kinyitani, akkor több kenyeret fog a szegények közt kiosztani. A lakatos még egyszer próbát tett a kul-sokkal és csodálatos, amikor az elsőt a

zárban megforgatta, az ajtó azonnal a legnagyobb könnyedséggel kinyílt.

„Attól fogva — beszéli az asszony — én és barátnőim minden nehéz ügyünket és bajunkat szent Antalnak ajánlottuk és megígértük, hogy a szegényeknek kenyeret adunk. És csodálatos, kérésünk mindig meghallgattatást nyert. Egyszer egyik jó barátnőm szent Antalnak azon ígéretet tette, hogy mindennap fog a szegények-nek alamizsnát adni, ha közbenjár az Isten-nél, hogy egyik családtagja a már 33 év óta megszokott, neki igen sok szomorúsá-got és szívfájdalmat okozó hibájából sike-resen kigyógyuljon. Kérése teljesítve lett. Barátnőm ezért hálából nemcsak a város szegényeit látta el ígéretéhez hiven min-dennap kenyérrel, hanem egy kis szent Antal szobrot is vett, amit én azután üz-letem egyik sarkában emelvényre állított-

Betelehem-i pásztor és nyája.

tam és hogy a sötétben is látható legyen, egy mécesst gyújtottam meg előtte. Üzletem azóta valóságos kis kápolnácska lett, ahová a buzgó hivek százai meg százai jártak ügyüket: betegségüket, munkanélküliségüket, a haldoklók megtérését stb. szent Antalnak felajánlani, és mindig azzal az ígérettel, hogyha Isten szent Antal közbenjárására őket meghallgatja, akkor egy szegényt segíyezni fognak.“

Milyen csodálatos is Isten az ő szentjeiben. Milyen jelentéktelen kis esemény lett megteremtője azóta az egész világon minden katolikus templomban felállított „Szent Antal kenyere“ kifogyhatatlan perselyének, amelyből hány ezer és ezer éhező csillapítja kínzó éhségét! Protestánsok, zsidók közül is hányan bízó hittel dobják be filléreiket különösen keddi napokon a katolikusokkal együtt a szent Antal szobra előtt vagy oltáránál felállított „szent Antal kenyere v. szegényeinek“ perselyébe!

Szent Antal szobra a kertben.

sínylődnék, mert mint pogányok nemcsak a testi kenyér híján vannak, hanem a lélek eltető kenyerét, az Úr Jézust és evangéliumát is nélkülözik. Szent Antal nagyon szerette volna az evangéliumot hirdetni a pogányoknak és vértanui halált szenvedni, az isteni Gondviselés azonban más munkateret jelölt ki számára. Hő vágya már 700 év óta teljesül testvéreiben, akik az egész világon ter-

jesztik a pogányok között Jézus tanítását és ezer számmalra nyerik el mindenfelé a vértanúság koronáját...

Kínában most már magyar ferencesek is apostolkodnak, hogyszint Antal tisztelőinek segítségével megvalósítsák szent Antal vágyát: a pogányok megtérítését. Ők elmentek és itt hagytak mindent: hazát, szülőföldet, szülőket, jóbarátokat és mindazokat, akiknek lelkéért éveken át buzgólkodtak. Búcsuzás alkalmával perselyt nyomtak kezünkbe, hogy támogassuk a ma-

Amikor te, szent Antal jámbor tisztelője e sorokat olvasod, gondoldj ne csak itthon nyomorgó és éhező honfitársaidra, hanem azokra a millókra is, akik a távoli Kínában a legnagyobb koldusi sorsban

gyar ferencesek kínai misszióját. Aki e célra valamit szánt, küldje be a „*Ferences Missziók*“ Budapest II. Margitkörút 23. sz. címre, ahol a legkisebb adományt is hálás köszönettel fogadják! Ez is szent Antal kenyere!

P. Unyi Bernardin O. F. M.

A Ferences Missziós Bélyegeg

terjesztésével is segíted a magyar ferences missziót.

Kapható darabonkint 2 fillérért a FERENCES MISSZIÓKNÁL
Budapest, II., Margit-körút 23.

AZ ÉLETBŐL.

P. Kiera után németből fordította P. Kelemen.

Belli infanti.

Olaszországi utam alkalmával történt, 1925-ben. Villanyoson mentem Rómában. Édesanya ült velem szemben jól nevelt gyermekével. Mikor kiszállottunk, a gyermekekre célozva, mondtam az édesanyának: „Belli infanti = szép gyermekek”. Az édesanya mosolygott, és kedvesen csak ennyit válaszolt: „Boni infanti = jó gyermekek”; de oly hanghordozással és taglejtéssel, melyet sohasem fogok elfelejteni.

Nem akartam vesztés maradni, és hozzátettem: „Belli et boni infanti = szép és jó gyermekek”. Mire ő kedvesen mosolygott, de azon is meglátszott, hogy előtte lényeges csupán a jóság . . .

Később sokáig gondolkoztam ezen kis jeleneten, és elcsodálkoztam ezen fenkölt katolikus asszony, édesanya lelki finomsága, látása fölött. Vajha sok ilyen édesanya volna, kik a hitből élve, töltik be hivatásukat mint ezen műveltebb körből származó nemes édesanya!

P. HÜTTE O. F. M. „harangtornya” a missziós kápolna mellett.

A jó példa hatása.

Berlini protestáns iskolában történt. Az ötven protestáns lány mellett két katolikus lány is látogatta az iskolát. Előadás után a protestáns lányok sorfalat állottak, úgy hogy közöttük kellett a katolikus lányoknak átmenniök. Ilvenkor gúnyolódva hajtották meg magukat előttük, mint zsolozsmaima alatt a zárdaszűzek, mialatt e szavakat ismételték: „Ave Maria, Ave Maria!” A felindulás és harag minden jele nélkül, szerényen, nyugodtan haladt a hitéért kicúsíft 2 kat. leány soraikon keresztül.

Évek multak el az eset után. Urinő jelentkezett az Egyházba való áttérésre. Mikor a lelkész kérdezte az indítók felől, azt mondotta: Egy iskolatársnőmnek a csendes, fenkölt viselkedése iskolaéveimből. — És elmondotta a főnti esetet. Majd hozzáfűzte: Még ma is sokszor áll lelkem előtt társnőmnek e példája. És újra és újra vettem föl lelkemben a kérdést: Honnan merítette e gyermek a lelkierőt, mely számára ily nyugodtságot és önuralmat biztosított . . .

Élő hit. Szeretetet a szentségi Jézus iránt.

1917-ben történt Mezopotámiában.

Ninive, Nimrud és Arbela városain mentem keresztül, hogy Kerkuk pusztai városban állomásozó német katonaságnak a vallás vigaszát vigyem. Alig szállok ki a kocsiból, mikor elém áll egy orosz német. Török fogságba került. „Katolikus paphoz van szerencsem?” Mikor a tényről biztosítom, folytatja: „Hogy örültünk, mikor hallottuk, hogy katonalelkész fog jönni. De bizonytalanságban voltunk, hogy vajjon katolikus vagy protestáns lesz-e? És ime most katolikus lelkész áll előttem. Fogadj a hálás köszönetemet, hogy ide eljött. Meg fogja érteni, hogy miért örülök ennyire. Tessék csak meghallgatni. 79 társammal török fogságba estem, néhány hónappal ezelőtt. Sajnos, mindannyit el kellett temetnem: az éhség, betegség és hajsza mindannyit a sirba vitte. Az utolsó e szavakkal bucsuzott el tőlem: Ha az első katolikus pappal fogsz találkozni, kérlek mondass lelkem üdvére három szent misét. — Főtisztelendő Uram! mikor egyedül maradtam, a homokba térdeltem és így imádkoztam a Mindenhatóhoz: Édes Istenem, Te tudod, hogy a Volga mellett, Stahl községben jószágos szüleim vannak és drága, fiatal feleségem és aranyos kicsinyeim. Tudod, hogy a földön mit se szeretek annyira, mint jó szüleimet és családomat. De édes jó Istenem, készségesen lemondok arról, hogy édesatyámat, feleségemet, gyermekeimet valaha is meglássam még, ha megadod a kegyelmet, hogy még egyszer katolikus pap meggyóntasson és megáldoztasson. — Főtisztelendő Úr ime az első pap, kivel másfél év óta találkozom.

Alázattal kérem, kegyeskedjék a három szentmisét bajtársam lelkiüdvéért elmondani. — És mikor végezhetném szentgyónásomat?”

Megigértem neki, hogy a szent misék végzését azonnal elkezdem. Őt pedig délutánra hívtam meg a szentgyónásra. — A szentgyónás után papirlapot mutatott, melyre keresztet rajzolt a nap, hold és csillagok díszé között: „Ezen kereszt előtt borultam le a sivatag homokjába, mert másik keresztet nem volt, és kértem Istentől a kegyelmet, hogy még egyszer katolikus pappal találkozzak.

Mikor ez a fiatal fogoly június 3-án, a kald-római templomban a szentmise alatt otthonának szentségi énekeit énekelte akkor ezt gondoltam: Az egész földkerekségen e napon (úrnapja volt) nincs még ember, akinek lelkét annyira áthatná a hitbeli háladatosság és szive a szeretettől a szentségi Jézus iránt annyira égne, mint ezen orosz fogolyé. Mindig úgy áll előttem e fiatal ember, mint a legjobb katona, kivel négy esztendei katonalelkészi időm alatt találkoztam.

Két évvel ezelőtt irtam neki levelet, kérve, hogy az éhínség sujtotta Volga vidékét hagyja el és jöjjön Németországba. Majd gondoskodom, hogy megélhetéshez, álláshoz jusson. Abban az időben kapta meg leveletem, mikor a karácsonyi ünnepekre énekkarával latin mise előadására készült. Időközben ugyanis visszanyerte régi tanítói, kántori állását. Válaszában meghatóan irt arról, hogy levelem vétele alkalmával az éppen megkezdett éneket be kellett fejezni: énekkara tagjait annyira

meghatotta a gondolat, hogy a messze távolból oly szeretettel gondol katolikus pap kántorokra akivel az életbe egyszer találkozott . . . Majd imígyen folytatta: Ajánlatát a legnagyobb sajnálattal nem fo-

gadhatom el, mert akkor Jézusunk ezen a vidéken orgonista nélkül maradna. Inkább éhen veszünk, semmint Istenünk Fiát egyedül magára hagyjuk . . .

Imádkoznunk kell gyermekeinkért, hogy jó harcosokká váljanak.

1918-ban látogattam meg a bajorországi Burghausenben egy nagytehetségű művésznőt, hogy átadjam neki fiának üdvözlését, aki Aleppóban működik, mint orvos és mindenki becsülését és szeretetét vivta ki magának. A jó asszonynak szeme örömkönnyel telt meg, mikor arról értesült, hogy fia mennyi jót művel a messze Syriában a beteg katonák között.

Jézus Szive szerinti orvos volt. A trebnitzi irgalmas nővérek mondták egy alkalommal nekem: „Még egyetlen egyszer sem találtuk drága orvosunkat felizgatott állapotban. Mindenki példát vehet tőle, hogy miképpen kell a betegekkel szemben viselkedni“.

Mikor a jó édesanyának jeleztem, hogy hazautazásom közben meglátogatom a másik fiát Winfriedet is, Weimarban és értesitem az otthoniak és testvére felől, megindultan mondotta: „Adja át Winfriedemnek szeretetteljes üdvözlétemet. Operaénekes, de a környezet dacára is vallásos, buzgó gyermeke az Egyháznak. Mikor a háború kitört mindkét fiam elzarándokolt Altöttingbe a Szent Szűz kedves kegyhelyére. Rózsafüzért vásároltak, megáldatták azután testvéri szeretetük jeléül egymásnak

ajándékozták. Még néhány nappal ezelőtt ezt írta Winfriedem: Gyermekeink szépen fejlődnek. Imádkoznunk kell értük, hogy az Isten és az Egyház harcosaivá váljanak. Mert ha nem csalódom, olyan időket fogunk megélni, mikor az Egyháznak szüksége lesz bátor harcosokra . . . Ő is bátor harcosa hitének. Ő is jó gyermek“ . . . fejezte be az édesanya dicséretét anélkül, hogy szerénységében észrevette volna, hogy Isten kegyelmén kívül neki van a legnagyobb része abban, hogy jó, vallásos gyermekei vannak.

1918 novemberében látogathattam meg Weimarban Winfriedet. Ragályos betegségben feküdt. Szeme felragyogott, mikor szerettei üdvözlését tolmácsoltam és édesanyjáról, hitveséről, gyermekeiről, testvéréről beszéltem . . .

Ez volt az utolsó híradás. Utam végére érve, reszkető kezekkel irt levelet kaptam dec. 2-áról keltező:

Isten magához vette drága fiamat Winfriedet. Isten vigasztalja meg a szegény özvegyet és gyermekeit. Imádkozzék a drága halottért és mindannyiunkért.

Legkisebb szolgálója Krisztusban
N. N.

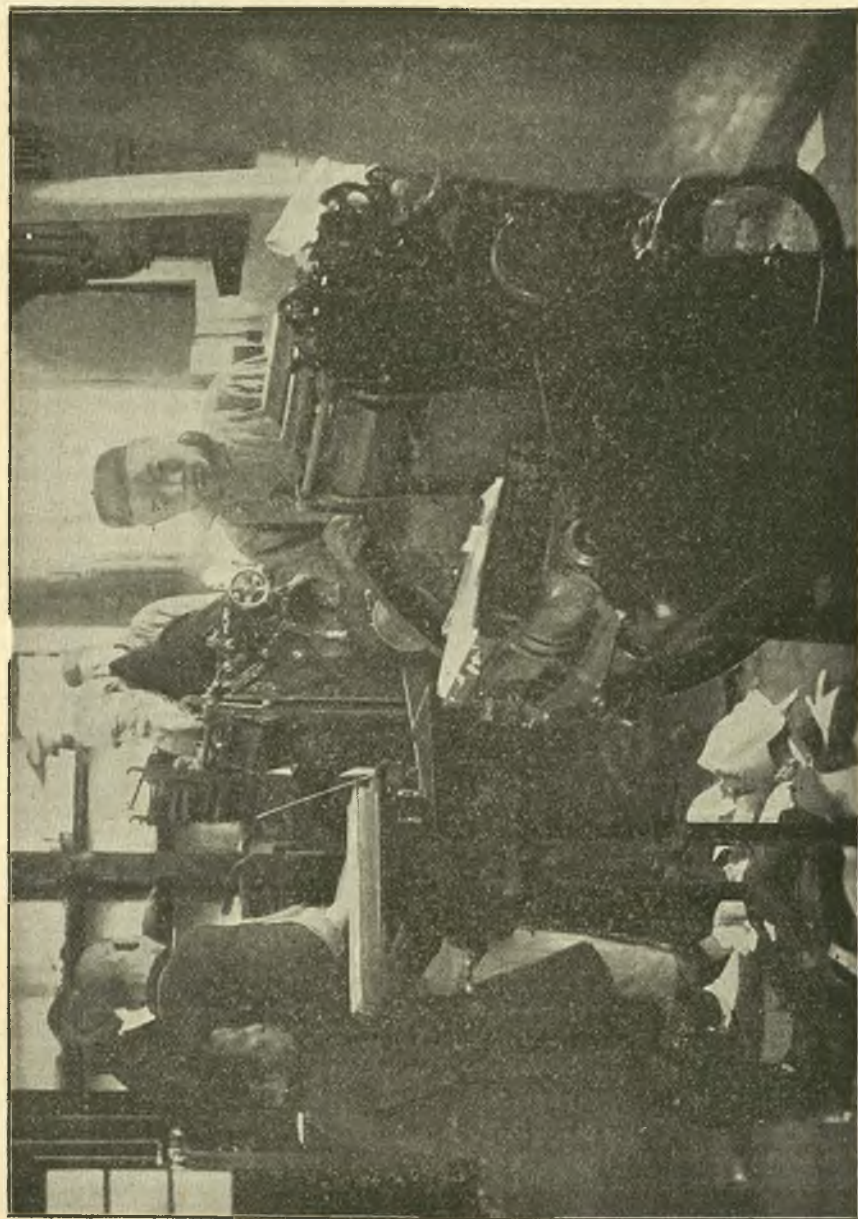

Ha tudtam volna.

Express vonaton történt. Kis gyermekkel szállott fel a vonatra egy uri ember. A kicsike állandóan sirt. A gyermeksrás rendkívüli módon felizgatott egy utast. Izgatottságában hangosan leckéztette meg a felszálló uri embert. Egyben kioktatta a dövőre nézve, hogy t. i. máskor mentse meg az utasokat ilyen kellemetlenségtől és ne vigyen éjszaka gyermeket a vonaton. —A megszólított nyugodtan válaszolta: Jó Uram, bocsásson meg, ha a kis gyermek kellemetlenül érinti. Barátom feleségének

a gyermeke. A kicsikének anyját ma délután kísértük ki a temetőbe. A gyermeket most nagyszüleimhez viszem. Sajnos más vonat nem állott rendelkezésemre.“ —Ez a nem várt felelet a méltatlankodót oly mélyen érintette, hogy szégyenülten kért bocsánatot: Óh ha tudtam volna, nem tettem volna szemrehányást . . .

Ne ítélkezzünk hirtelen, és ne gyanúsítsunk másokat. Ne kelljen nekünk is utólagosan és későn beismernünk a fönti méltatlankodóval: óh ha tudtam volna . . .

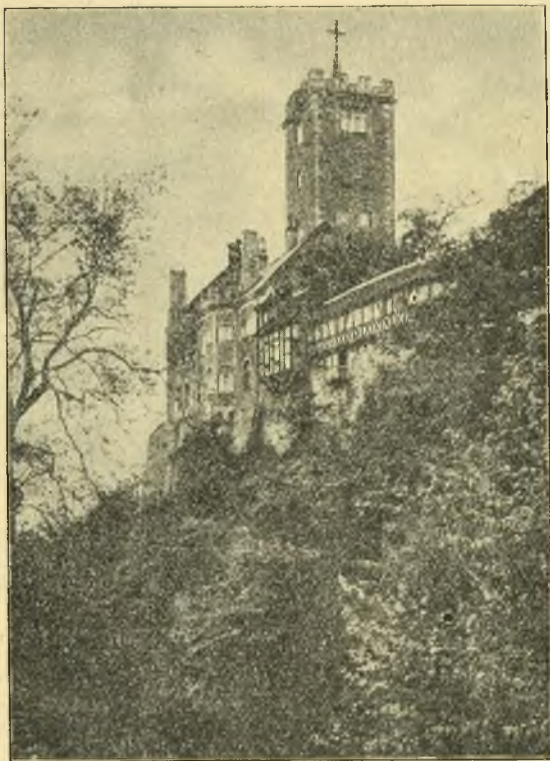

A tsinanfui ferences missziós nyomda.

Jó példa hatása.

A drezdai szintársulat tagjai között szerepelt egy katolikus színésznő is, ki veszedelmes pályája dacára is mindenben hite szerint élt. A vasárnapi szent misét sohasem szokta elmulasztani. Sőt amikor csak tehetett, hétköznap is szokott misét hallgatni. Egyik színésztársa ezért állandóan gúny tárgyává tette. Csak annyit felelt ilyenkor felindulás nélkül: „ne akarjon a

szent mise felüdüléstől megfosztani.“ Őt esztendő mulott el. Az említett színésznő levelet kapott az előbbi gúnyolódótól. A levélben arról számol be, hogy katolikus-sá lett, s ezen lépését az ő példájának köszönheti. Mert ha külsőleg gúny tárgyává is tette, belsőleg annál inkább becsülte, értékelte hitvalló magatartását . .

Wartburg Eisenach mellett, ahol Árpádházi sz. Erzsébet élt.

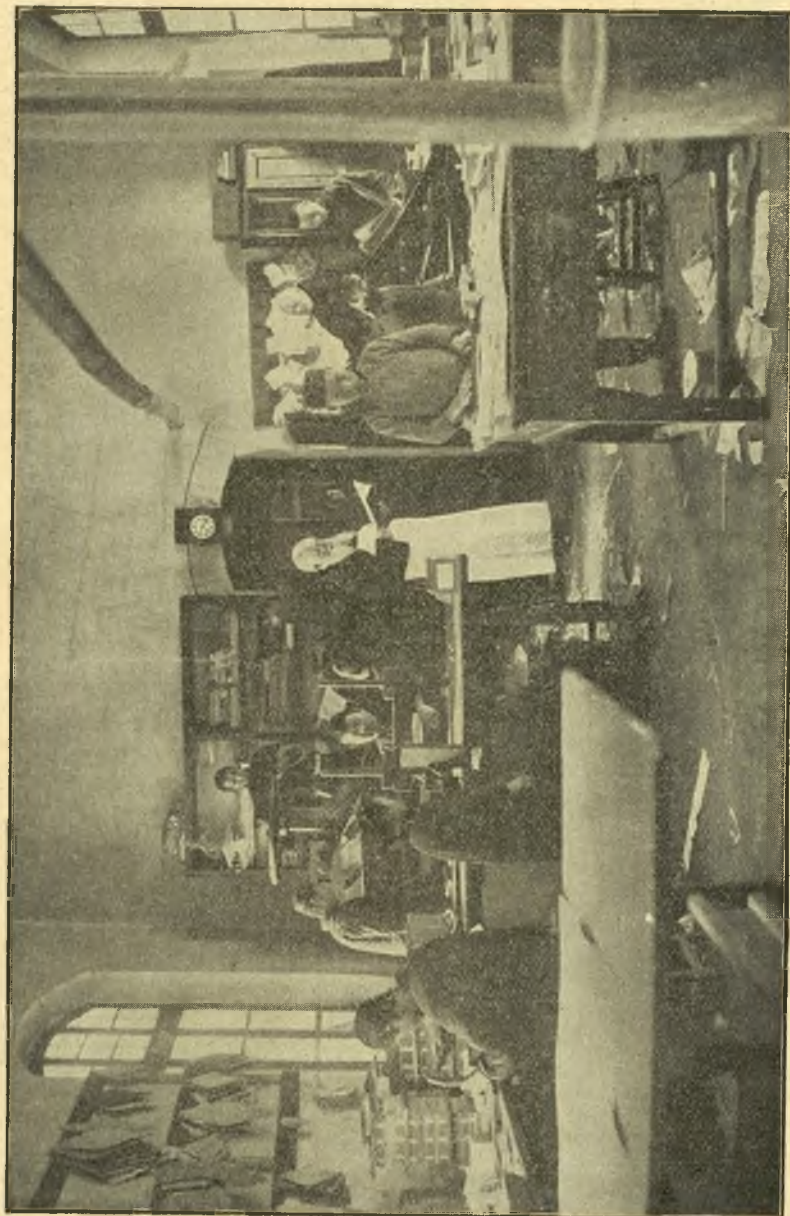
Megvakult s így lett látóvá.

Radymnóban történt a világháború alatt 1915-ben. A kemény harc után megtelt a kórház sebesültekkel. Egyik nap, hosszú álomból ébredt fel egy 25 év körüli sebesült, kinek sejtelve sem volt arról, hogy gránátzilánktól szemévilágát is elvesztette. Hozzáhajoltam: „Katolikus pap vagyok“... Mintha egészen másvilágból jött volna mondotta: „Jőjj Atyám, meg akarok gyónni“. Szent gyónás végeztével kérdezősködni kezdett, hogy vajjon még mindig éjszaka

van, hogy oly soká nem akar megvirradni... Lassan, kiméletesen vezettem rá az őt ért szerencsétlenségre. Mire a fiatal ember hangosan mondotta: „Megvakultam, mert nem hittem Istenben. Sokszor káromoltam Istent és gyaláztam“... — Szavai nagy hatást gyakoroltak a betegekre. Majd hozzátette még: „Vakságom által lettem látóvá...“

Boldogok, akik nem látnak és mégis hisznek. . .

A tsincn u ferences missziós könyvtárlészel.

Páduai szent Antal imaegyesülete.

Kötelezettség.

ÁDUAI szent Antal tisztelete az egész világon elterjedt. Hogy miért, röviden megmondja a „Csodákat kik látni vágytok“ című ének, melynek latin szövegét Speyeri b. Julián készítette. Közbenjárásának erejét érezzük a ve-

szedelmekben, a betegségekben, de különösen az *elveszett dolgok megtalálásában*. Úgy látszik, ez Szentünk különös kiváltsága! Nemcsak az anyagi dolgok elvesztésében van segítségünkre szent Antal, hanem a *lelkiekében is*. Hiszen míg élt, oly sokat fáradozott az eretnekek és bűnösök megtérítésén. Páduai szent Antal imaegyesületét ez okokból alapították a ferencesek. Egyházi megerősítése 1894. febr. 14-én történt. Központja: Szent Antalkollégium Róma (24), Via Merulana 124.

Célja.

1. Megköszönjük Istennek, hogy anynyi kegyelemmel halmozta el sz. Antalt és nemcsak az égben, hanem még most is az egész föld kerekességén fölmagasztalja.
2. Kérjük Szentünket, hogy mindazok, akik lelki-testi szükségét szenvednek és különösen akik Isten országát és az ő igazságát keresik, szent Antal közbenjárására segítséget nyerjenek. Így *a)* hogy a pogányok, hitetlenek, zsidók, eretnekek, szakadárok megtalálják az igaz hitet, *b)* hogy megtérjenek a bűnösök, akiket Szentünk annyira szeretett, *c)* hogy Szent Ferenc három rendjének tagjai Atyjuk szellemében éljenek, *g)* hogy a szegényeknek meglegyen a mindennapi kenyérük (*Szent Antal kenyere*), *e)* hogy visszanyerjék anyagi javaikat vagy becsületüket, akik elveszítették.

A tagok naponta háromszor elimádkozzák a „Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek stb.“ c. röpimát, naponta elmondják a „Csodákat kik látni vágytok“ c. éneket vagy helyette egy Miatyánkot, Üdvözlégyet és Dicsőséget — és valami alamizsnát adnak a szegényeknek, amikor meghallgatást nyertek. A nyert kegyelmek hiteles leírását a lelkiatya vagy más szavahihető személy aláírásával küldjük be a Páduai szent Antal missziós napár szerkesztőségének (Budapest II., Margit-körút 23.) A tagok kötelesek szent Antal ünnepén (jún. 13) vagy ennek nyolcadán belül — meggyónni és megáldozni.

Főtvétel.

A tagokat fölveszik a ferences kolostorokban vagy a plébániákon is, ahol erre engedélyt kértek a föntjelzett központtól. (Director Generalis Piae Unionis S. Antonii Patavini Róma (24), Via Merulana 124.) 1916-ban már 3 millió volt a tagok száma.

Kegyelmek.

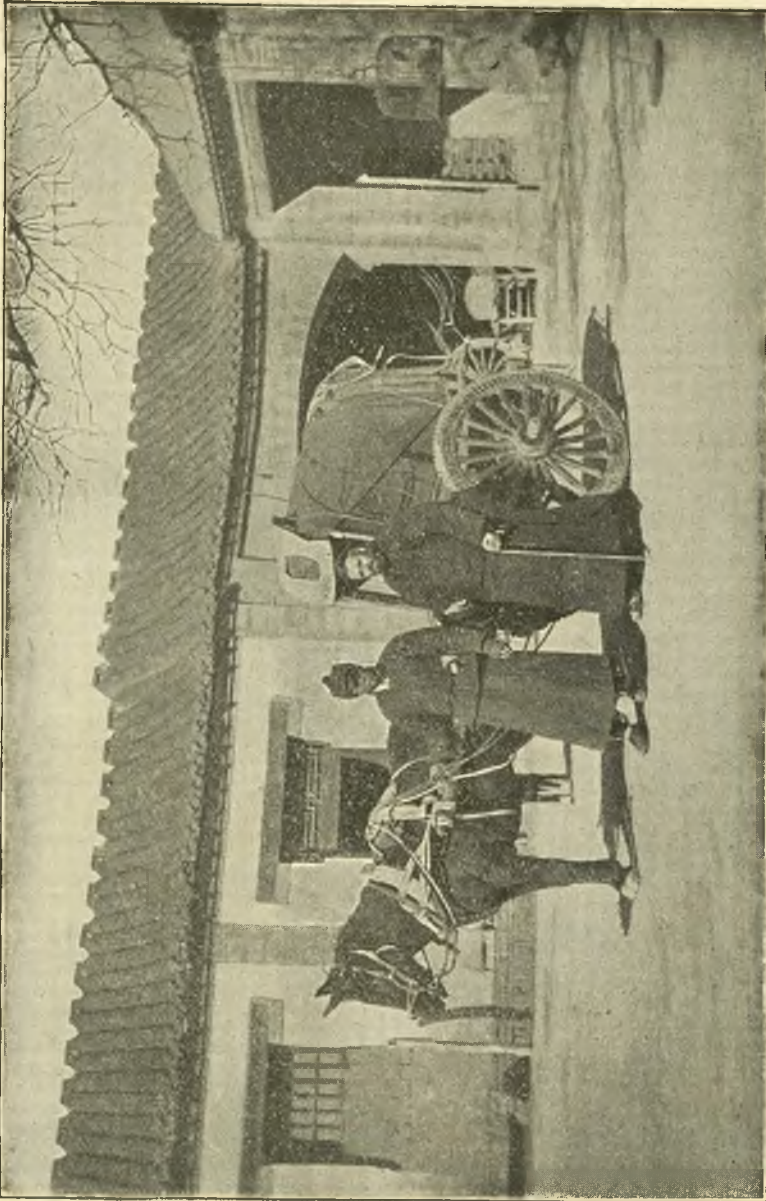
A tagokért Rómában a szent Antalkollégium templomában *minden kedden* mondanak szentmisét, azonkívül évente még több mint száz misét végeznek ugyanott a jötevőkért. A tagok részesülnek mindazon imákban és jócselekedetekben, melyeket a ferencesek (O. F. M.) az egész világon naponta véghez visznek. Továbbá *teljes búcsúban* részesülnek: 1. a főlvétel napján vagy a rákövetkező vasárnap, 2. jún. 13-án szent Antal ünnepén, 3. febr. 15-én (szent Antal ereklyéinek átvitele), 3. Tizenhárom kedden egymás után, de egy évben egyszer, ha meggyónnak, áldoznak, a pápa szándékára imádkoznak és szent Antal tiszteletére valami jámbor gyakorlatot végeznek (ima stb.) 4. Teljes búcsú halálos órán, ha Jézus nevét segélyül hívják, gyónnak, áldoznak vagy ha nem lehet, legalább szeretetből megbánják bűneiket.

„Szent Antal keresztje“.

Egyik oldalán van szent Antal a kis Jézussal, a másikon szent Antal jellegje:

kereszt e körirattal: Ime az Űr keresztje, fussatok ellenséges hatalmak! Győzött a Juda törzséből való Oroszlán, Dávid gyökere, Alleluja! — Ez az imaegyestület hi-

vatalos jelvénye, melyre pápai áldás is alkalmazható. Kapható a *Páduai szent Antal missziós naptárának* kiadóhivatalában. (Budapest II., Margit-körut 23)

Epifán testvér útra készen. (Kína.)

A görbe fog.

h hiába égett a tömjén a leghatalmasabb puzáh-kibálvány szobra előtt, — hiába volt a derék kínai házaspár minden esdeklése, — az istenek süketek voltak, — a kis kunyhó mélabús csendjét nem aranyozta be gyermekgagyogás. Mély volt, mint a tenger, szívük szomorúsága. . .

Végre, hét esztendő után, . . álmuk valóra vált. Ujabb csalódás! Leánygyermek érkezett a kis hajlékba. — Ismert dolog, hogy a kínaiak mindig fiúgyermek után sovárognak, különösen, ha elsőszülöttről van szó.

Pedig oly édes volt a kis baba, oly kedvesen csicsergett mint egy kis madárfiók. . . végre is, dacára annak, hogy leány volt, a szülők a világon bármi egyébnél jobban szerették az ő kis „Aranyharang“-jüket.

A gyermek növekedett, de ahelyett, hogy vesztett volna bájából, mindig szebb és kedvesebb lett. A szokás úgy parancsolta, hogy még mielőtt járnai megtanult, a szülők kiválásszá számára jövő évi társát. —

„Pompa“, két éves kínai fiúcska volt a kiválasztott szerencsés halandó. A jövő évi após és anyós nap-nap után ellátogattak „Aranyharang“ családjához és a két gyermek egymás mellett nőtt fel.

Aranyharang napról-napra szebb és kedvesebb lett, de óh balsors! — midőn hét éves korában elveszté tejfogait, az első fog mely utána nőtt, éppen elől a középső, . . görbe volt! . . Altalános kétségbeesés!

„Szerencsétlenséget jelent!“ mondá a gyorsan előhívott jós. — Ismétellen hozzáfordultak tanácsért. . . kérlelhetetlenül hangzott ismét az ítélet. „Balsors! . . . Szerencsétlenség!“

„Szerencsétlenség!“ — kiáltott fel a pogány pap, kit arra kértek, hogy járjon közbe Aranyharangéért az isteneknél.

„Szerencsétlenség!“ — ismételt szüntelenül a két megszorodott család.

Tanácskozásra gyűltek össze. Aranyharang édesanyja mindenáron el akarta tüntetni a vészjósló jelt. Ámde Aranyha-

rang félt a fájdalomtól, védekezett sikoltozott. . . végre is ráhagyták és. . . rémes eset, de megesett! . . Aranyharang görbe foggal nőtt fel! A bonzok, a jósök, a pogány bölcsek, a szomszédok, a rokonok, — barátok és ellenségek, mindenki egyhangulag ezt jósolta: „Szerencsétlenség! — Balsors!“ . . .

Mult az idő, . . . eljött az esküvő napja. Nagy lakodalmat csaptak. Hét hártárba hire ment a dinom-dánomnak. . . Esküvő után Pompa és Aranyharang úgy éltek, mint a hal a vízben, semmi sem zavarta boldogságukat.

Azonban, — óh jaj! — az ő kis tanyájuk is pusztá volt, — nem volt gyermekük.

„Nem csoda! — A görbe fog teszi ezt!“ — mondogatták körülöttük.

A fiatal házaspár, hogy bánatát elűzze, egy kis árvafiút fogadott magához és minden gyengédségüket és minden szeretetüket reá pazarolták.

Boldogságuk két éven át zavartalan volt, . . . azután, egy napon Pompa beteg és munkaképtelen lett.

„Ez csak természetes! — Mit is várhattak mást? — A görbe fog!“

A szép és jó napokban összegyűjtött kis vagyon lassanként elfogyott, . . . a szűkölködés, . . . majd pedig a nyomor ütött tanyát: mindennap kevesebb és kevesebb került a családi asztalra és, . . . sajnos! . . . a kis árvának is mindig kevesebb jutott az eledelből is meg a szeretetből is! . . . A szép fehér rizs helyett, mely mindig tányérkáját megtöltötte, most, ha sirt az éhségtől, egy darab száraz kenyeret vetettek oda neki, azt is csak úgy kelleltlenül.

Idő multával Pompa egy kissé összeszedte magát, már fel is tudott kelni, de bizony nem is gondolt arra, hogy dolgozzék, más keresetforrás járt az eszébe.

Egy reggelen, midőn fogadott fiacskája az ajtó előtt játszott, Pompa egy hosszú bambusznádat keresett, annak két végére két vesszőkosarat függesztett, melyek egyikébe a szegény kis árvafiút helyezte, másikba pedig egy jókora követ tett, hogy meglegyen az egyensúly. Azután vállára emelte az egész készüléket

és a város utcáin végigmenve kiáltozott:
„Eladó gyermek! . . . Eladó gyermek!...”

Jó ideig járta így Pompa az utcákat, „portékáját” kínálgatva, míg végre a katolikus misszió egyik hitoktatójával találkozott, ki megállította. Szánalommal nézett a rongyokba takart emberre és a csaknem meztelen gyermekekre, ki a kosárban sirt és fogvacogva diérggett, — mert november végére járt már az idő és csipős volt már a hideg.

„Eladó ez a gyermek?”

— Igen. —

„Mennyit akarsz érte?”

— Húsz dollárt! —

„Áll az alkul!”

Minden egyéb teketória nélkül, a gyermek újapja karjaiba került. — Pompa hazatérőben vígan csörgette zsebében kis vagyonát és egyik felhővárat a másik után építette képzeletében.

Sajnos, nem gondolt az adósságra, melyet az elkerülhetlenül szükséges rizs beszerzésére csinált. Midőn mindent kifizetett, alig maradt egy néhány napra való élnivalója. Már a szomszédok is mind tudomással bírtak a kis család nyomoráról.

„Nem csoda! — Egy görbe foggal!” — mondogatták minduntalan.

„Ah ez a görbe fog” — sóhajtozott a szegény kínai asszony.

Mikor az erszény ismét üres lett, Aranyharang egy nagy dologra határozta el magát: „Nos hát jól van! Bármily szenvedés árán is, de kihúzatom ezt a fogat! — Végezni kell vele!”

Ugy ám, — de a dolog korántsem volt oly egyszerű, mint amilyennek látszott! Ugyan ki fog vállalkozni arra, hogy kihúzzon egy. . . görbe fogat?!

Az első szomszéd, kit erre felkért, felhuzta vállait és fejbólongatva állt odébb, — egy másik minden válasz nélkül a faképnél hagyta szegény Aranyharangot; — harmadik kétségbeesett arckifejezéssel ég felé emelte karjait. . .

„Menj a fehér nővérekhez!” — mondták neki, csakhogy meg szabaduljanak tőle, — „ők mindenkit gyógyítanak, majd a te bajodon is segítenek!”

Aranyharang tehát nagy-félénken kopogtatott a Ferences Mária Missziónáriusnővérek Wei-hai-wei-i beteggondozójának ajtaján:

„Nagyon kérném, húzzák ki ezt a fogat.”

— De. . . ez a fog egészséges! —

„Tudom, — azért mégis, . . . nagyon kérném, húzzák azt ki!”

A betegápolónővér vonakodik:

— Fájdalmat okoz? —

„Semmiképen.”

— Hát akkor miért húznók azt ki? —

A páciens csak tovább könyörög:

„Ez a fog okozza minden szerencsétlenségemet gyermekkorom óta! Ki szabadít meg végre tőle? . . . Óh, ez a görbe fog! Majd elmondom a történetét!

A történet hosszú volt; . . . a missziónáriusnővér csak egy dolgot jegyzett meg belőle, azt hogy két szerencsétlen nyomorban sinylődik és két lélek várja megváltását. . .

„Vigasztalódjál szegény Aranyharang, én tudom a módját, hogyan lehet minden bajjodat és minden balsorsot rólatok elhárítani, . . . kisérd ide beteg férjedet és mindketten boldogok lesztek.”

— Hogyan? Boldogok? — A görbe fog dacára is? —

„Ugy van, a görbe fog dacára is!”

Aranyharang hitetlenül rázta a fejét, kételkedően távozott és nem jött vissza.

Végre, jó idő múlva, két szerencsétlen állott meg a beteggondozó ajtaja előtt: Pompa, csaknem haldokolva, Aranya-

rangra támaszkodott. — A lehető leggyorsabban a nagybetegek termébe vitték. Ott éppen egy szegény komédiás vívta haláltusáját, — egy kínai harmadrendes szűz készítette elő a nagy útra:

„Örökre boldog leszel, — örökre... a mi Istenünk oly igen-nagyon jó!... A keresztiség szentsége a mennyországot nyitja meg számodra“... .

Aranyharang nagybeteg férjét segítette fel az alulról fűtött ágyra, de egy hangott sem vesztett el az ápolónővér szavaiból.

Pompa sorsát illetőleg megnyugodott és azzal a meggyőződéssel távozott, hogy a fehér nővérek odaadása vissza fogja adni férje egészségét.

Tényleg mindent megtettek érte, de hasztalanul. Egy szép napon az orvos kijelentette, hogy nincs remény, — közeledik a vég.

Az ápolónővér a haldokló ágyához lépett, újra meg újra felélesztette szívében a mennyország reményét. Pompa megértette, mosolygott boldogságában és midőn Aranyharang eljött hozzá és föléje hajolt, végső erejét összeszedve tudtára adta a nagy ujságot:

„Higj nekem Aranyharang,“ — mondá megtört szaggatott hangon, —

„higj nekem! Fogadd el a Kuknené-k hitét és boldog leszel! Én már ismerem a titkot, fogadd el te is, és boldog leszel!“

A „titok“ a keresztviz volt, mely láztól izzó homlokán végigfolyt. Nyugodt és jámbor halála még inkább meggyőzte Aranyharangot. Lélekben máris keresztény volt és alapjában akarta ismerni a keresztények titkát... .

Ha az én igaz történetem úgy kezdődik is, mint egy szép tündérmese, — úgy végződik, mint ahogy a missziónáriusi győzelmek végződni szoktak; Krisztus Urunk mennybemenetelének ünnepén Aranyharang a keresztiség szentsége által az Anyaszentegyház gyermekévé lett, sőt mitőbb, első szentáldozáshoz járult és a bérmlás szentségét is felvette. — Túlboldog és áldja az isteni Gondviselést, ki őt egy görbe foggal „áldotta meg.“

Ki tudja, nem fogja-e egy napon fellelni a Szent Gyermekség ápolottjai között a szegény kis árvafiút, kit a nyomor és megpróbáltatás napján egy pár pénzdarabért eladtak. Akkor kétszeresen áldhatja majd a jó Isten gondviselését, ki isteni jóságában szeretettel hajol a kicsinyek és elhagytak fölé... .

Egy ferences missziónáriusnővér.

Hány ferences van az egész világon ?

Szent Ferenc I. rendjében:

Rendtartomány van	102.
Rendház	1.858.
Ferences rendtag,,	19 712.
Szeráfi kollégista,,	7.401.
Ferences érsek „	12.
Ferences püspök „	37.

II. rendben klarisszák:

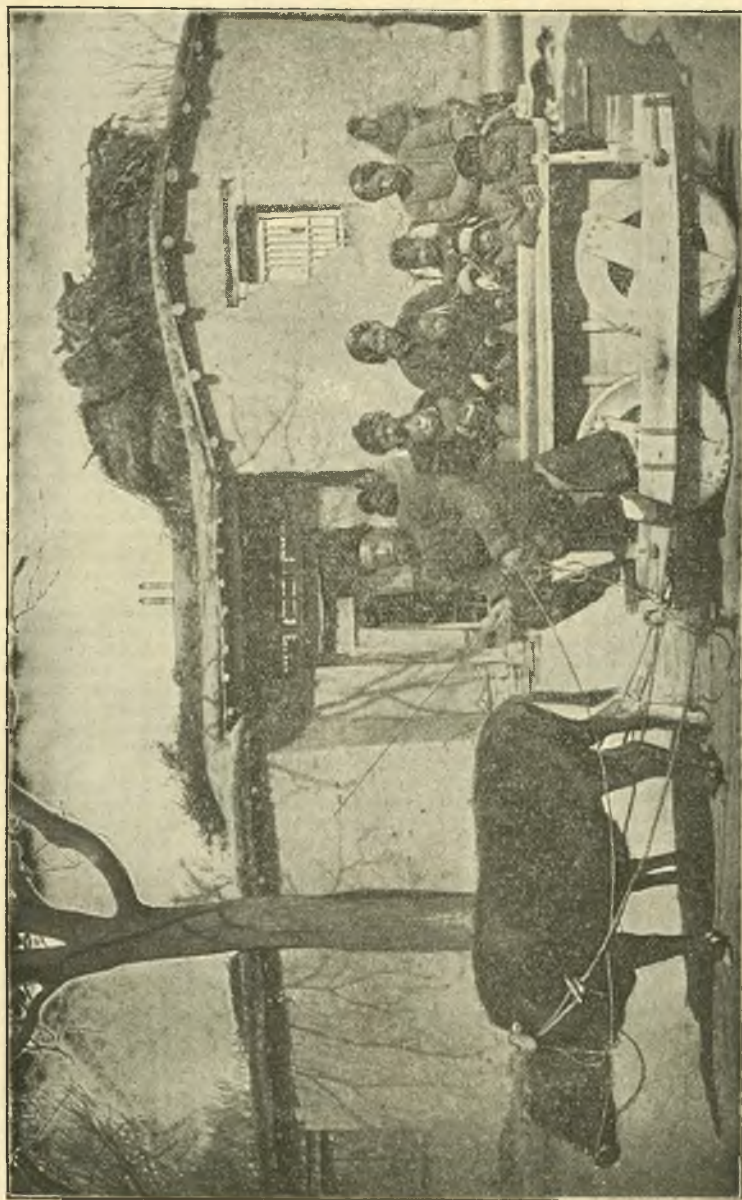
Kolostoruk van	613.
Klarissza nővér	12.942.

III. rendiek:

a.) Kolostorban élők:	
Férfi III. rendi kolostor	83.
A rendtagok száma	772.
Női III. rendi zárdák.	5. 169.
Rendtagok száma	63 917.
b.) világi III. rendiek:	
III. rendi községek száma	11.232.
A III. rendiek száma	1. 690.762.

Hazánk két Rendtartományában:

34. rendházban van ferences	410.
35 rendközségben III. rendi	8394.

Igy mennek templomba Kínában.

A nagylelkű lovag.

Krónikás történet.
Irta: Gombos Albin.

alán hallottátok hírét s nevét a nemes és vitézlő Pancsor Ádámnak? Aligha. A hálátlan utókor gyermekeinek könnyen begyepesedik a feje és elfeledi dicső őseink hősi tetteit. Pedig Pancsor Ádám a maga idejében olyan lovag volt, hogy nem csak a hazai lantosok, hanem a külföldiek is a dicsőségét zengték várkastélytól-várkastélyig.

Az igaz, hogy Pancsor Ádám nem szerzett magának vagyont sem a vitézsége, sem az esze révén, ámbátor a jó Isten mindkét irányban bőségesen megáldotta. Szegényen jött, szegényül ment, csak hírvirágos emlékezetet hagyván maga után.

Olyan mezítlábas senkifia, lóskifusski kisbíró volt Pancsor Ádám a vise-grádi révnél, amikor Lajos király figyelmét magára vonta. A király tüzes paripája ugyanis kisiklott a lovászok kezei közül és elvakult szilajsággal neki szaladt a Dunának, ahol legmeredekebb volt a sziklás part. Még egy pillanat és a drága állat menthetetlenül lezuhan a mélységben tajtékzó örvénybe. Az a pillanat azonban nem következett el, mert Pancsor Ádám a meredek szélén még idejében zablán ragadta a megvadult állatot, majd azonmelegében a toporzékoló paripa hátára vetette magát és visszanyargalt vele a királyhoz. Aznap este Pancsor Ádám már a királyi vitézek sorában díszeskedett, alig egy esztendő múlva pedig a vise-grádi, lovagtornán valamennyi ellenfelét kiütötte a nyeregből és a győztes jutalmát, a nehéz aranyláncot, maga a királyné akasztotta Pancsor Ádám nyakába.

Igy lett Pancsor Ádám szinte egy csapásra országos híré lovaggá. Aztán nyakába vette a világot, mint az akkoron az igazi vitézhez illlett és tengertől tengerig minden földet bejárt és mindenkit térdre kényszerített, aki összemérte vele a szabályját. Amikor már senkit sem talált, aki kardja elé bátorkodott volna állani, visszatért Lajos király udvarába, hozván magával oly tömördek kincset és drágaságot, mint

győzelmeinek jutalmát, hogy azon országot vehetett volna magának. Pancsor Ádám azonban nem vett országot, de még csak egy viskót sem. Minden kincsét szétszította a szegény vitézek között, magának csak azt a nehéz aranyláncot tartván meg, amelyet annak idején a királyné akasztott a nyakába.

De nemcsak a jószívűségéért szerették Pancsor Ádámot a bajtársai, hanem az eszességeért is. Minden dologban helyes ítéletet tudott mondani és a kérdőknek, ravaszkodóknak úgy frissiben olyan talpraesett válasszal fizetett, hogy holtuk napjáig megemlegették. A legjobban mégis a milánói herceg járta meg, aki arannyal vásárolt magának „győzhetetlen“ lovagi hírnevet.

Lajos király nápolyi hadjárata alatt történt ez a nevezetes eset, amely akkoriban az egész Európa vitézeit megnevetette. Ugy volt, hogy a magyar sereg előcsapata (néhány ezer ember) már Lombardiában járt és Lajos király még mindig nem tudott elindulni a derék haddal. Az előcsapat tehát a király rendeletére megállapodott a Pó vidékén és várta a királyt a fősereggel.

Az olaszok nagy szívességgel látták a közöttük időző magyar vitézeket; egyik vendégségből a másikba hívogatták őket, akik viszont azzal igyekeztek megszolgálni a barátságot, hogy pompás lovagjátékokat rendeztek. S mivel Pancsor Ádám is az előcsapathoz tartozott, csakhamar híre futott mindenfelé, hogy itt van az a magyar lovag, akít még senki sem győzött le.

Ez a hír fölötte bántotta a milánói herceget, aki a „legyőzhetetlen“ melléknevet ajándékozta magának. A legyőzhetetlenségében ugyanis csak annyi valóság rejlett, hogy tényleg kitűnő bajvívó volt. Egyébként pedig az erősebb ellenféltől arannyal szokta megvásárolni a győzelmet.

A magyar lovag diadalairól már korábban is sokat hallott a herceg és így egyáltalán nem kereste a vele való viaskodást, de most, hogy itt volt Lombardiában, többé nem térhetett ki előle, hacsak „legyőzhetetlen“ melléknevét nem akarta

gúny tárgyává tenni. Némi habozás után ki is hívta párosviadalra a kellemetlen vendéget. „Lovon és gyalogosan, teljes fegyverzetben és födetlen testtel egy szál egyenes pengére!” — írta nagydölyfösen Pancsor Ádámnak.

Milánóban még aznap síppal, dobbal kihirdették ezt a kiabáló kihívást, a herceg pedig magában azt gondolta, hogy majd ezt a lovagot is megvásárolja, ha másképpen nem boldogul vele.

A kítűzött időre népes vendégsereg gyülekezett össze Milánóban. Még Lajos király követei is megjelentek, akik tudtára adták Pancsor Ádámnak, hogy Lajos ki-

rály a nápolyi hadjárat érdekében nagy súlyt helyez a milánói herceg barátságára, amiért is nem szabad legyőznie. Azt azonban a világért sem kívánja a király, hogy Pancsor Ádám legyőzesse magát.

A herceg és Pancsor Ádám először lovon és teljes fegyverzetben mérték össze erejüket. A herceg szilaj hevevésséggel küzdött, de minden eredmény nélkül. Pancsor Ádám viszont csak úgy látszatra támadott és nagyon ügyelt rá, hogy véletlenül ki ne üsse a herceget a nyeregből. Ugyanígy folyt le a teljes fegyverzetben a gyalogos viaskodás is. A herceg semmiképpen sem tudott erőtt venni ellenfelén, az pedig

Schaffer Boldizsár ferences testvér, aki Schoppen János testvérral együtt a táborhegyi és az agónia-bazilika építésével szerzett nagy érdemet. Mellette hű segítője Brahim-Rafide.

mesteri módon vigyázott, hogy valamiképpen kárt ne tegyen a „legyőzhetellen” lovagban.

— És most födetlen testtel egy szál egyenes pengére! — kiáltotta a herceg nekihevíülve.

Erre legott lehánytak magukról minden páncélatot, marokra ragadták a hosszú, egyenes kardot, beléptek a versenybíráktól kijelölt körbe és keményen összecsaptak.

A párosviadalnak ez volt a legritkább és legszersmind a legveszedelmesebb

formája. Csak igen elkeseredett ellenfelek választották, amikor mindenáron el akarták dönteni, hogy melyikük a derekabb legény.

A herceget az előbbi, eldönthetetlen viaskodások oly elbizakodottá tették, hogy már maga is hinni kezdett legyőzhetetlenségében. Pancsor Ádám tartzkodó viselkedését ugyanis gyengeségnek vélte és kihívó hangon kiáltotta feléje:

— Lovag, minden kiütött fogadért egy-egy faluval kárpótollak!

Pancsor Ádám azonban oly mesterien védte mind a maga, mind az ellenfele

fogait, hogy a herceg végtére is elvesztette türelmét, a lovagtorna szigorú szabályát megsértve kilépett a körből és meg nem engedett cselvágással csakugyan kiütötte Pancsor Ádám két fogát.

— Két fog! — jelentette diadalmasan a herceg udvarmestere.

— Két falut a lovagnak! — kiáltotta a herceg.

— Köszönöm, fenség, — felelte némi bosszúsággal Pancsor Ádám — de nekünk magyaroknak már az a szokásunk, hogy az ajándékot nem hagyjuk viszonzatlanul! Kegyes engedelmével tehát én is megtisztelem fenségedet egy faluval.

S amikor az utolsó szót kimondta, a herceg legszebbik foga már kirepült a fészkeből.

A herceg Pancsor Ádám válaszát oly szellemesnek találta, hogy nem haragudott meg a fogáért, sőt ráadásul még gazdagon meg is ajándékozta a derék lovagot, aki nem volt hajlandó arannyal felmérni a tisztességet.

Amikor Lajos király meghallotta, hogy Pancsor Ádám milyen magyaros nagylelkűséggel ajándékozott egy falut a milánói hercegnek, úgy elfogta a kacagás, hogy hosszú ideig szólni sem tudott. A király iródiákja, aki állandóan ura mellett volt, feljegyezte, hogy sem azelőtt, sem azután nem hallotta a nagy királyt ilyen jóízűen nevetni. Az is igaz, hogy Nagy Lajos negyvenéves uralkodása alatt egész Európában nem fordult elő a Pancsor Ádáménál mulatságosabb eset.

Pancsor Ádám ajándéka szállóigévé lett hazánkon kívül is, ahol csak lovagok éltek. Ha valaki kihívóan viselkedett, ilyképen forrasztották a szót a torkára: „Vigyázz, mert még téged is megajándékozhatnak, mint Pancsor Ádám a milánói herceget!“ A pórul járt kérkedőre pedig azt mondták: „Ez is falut kapott ajándékba, mint a milánói herceg Pancsor Ádámtól!“

Hány ember élt a földön?

(A számok milliókban vannak).

	1800—1840 közül		1880-ban	1910-ben	legújabbban
Európában	187.4	251.0	334.4	447.5	474.7
Ázsiában	380.0	620.0	822.0	958.5	1033.4
Afrikában	76.0	90.0	108.5	126.9	142.0
Amerikában	21.0	50.0	112.0	180.4	228.0
Ausztráliában	2.0	4.0	5.0	6.9	9.0
Összesen:	666,4	1,015.0	1,381.9	1,720.2	1,887.1

Akik mind füttyülnek a vasútra.

— Irta: Kincs István. —

A fabula folytatása.

Vásárra indultak a somberek asszonyok hatalmas kosarakkal a fejükön, hogy a szomszéd város éhenkórász népsége ne panaszkodjék folyvást a falusiakra, amiért éhen hagyják veszni őket. A vonat nyolckor indul, félkilenckor benn vannak s az éppen jókor van, mert a városi asszonyok későn kelnek, sokáig is pomádézák magukat a tükör előtt, azért kilenc előtt kevesen vetődnek ki a piacra.

Mivel pedig a somberek állomás alig tíz percnyire van a falu végétől s a sík mezőn messziről meglátni a másina pipálásáról, ha vajjon a szomszéd állomásról elindult-e már a vonat, azért kár volna a nagy sietségért: útközben untig ráérnek itt-ott meg is állani s az otthonmaradt falusiakkal még egyet-mást megtárgyalni.

Aminthogy most is úgy cselekedtek,

Öten voltak kosaras asszonyok. ámbátor Kajcsos Lidi csak leányszámba ment még egyelőre; de Kövér Istókné, a kis sereg vezére legnagyobb ügyelettel éppen fölébe terjesztette ki a maga védő szárnyait. Ahogy, tetszik tudni az anyatyúk is csinálja, mikor ragadozó kering a magasban. És ők a városba mennek, arrafelé pedig nagyon sűrűn húznak azok a bizonyos vércsék, amelyek szívesen akaszknak az olyan tiszta, fehér galambba, amilyen Lidi is volt.

Lám már a falu végén is utána szól amolyan ragadozó fajta:

— Ne segítsek, Lidi szívem? Nagyon megraktad a kosaradat, látom.

Bilke Józsi volt, az öreg Bilkéné katonaviselt fia. Az udvarukon kotorászott s ahogy a leányt megpillantotta, rögtön ott termett az alacsony kerítés mellett, hogy valamiképpen szóval belekössön.

Kövér Istókné kapta le a cserfes legényt a tízkörmérről, mondván:

— Te akarsz másnak segíteni, mikor a magad munkájával sem tudsz elké-

szülni sohasem! A szénátok éppen három hete ázik odakünn, arra legyen gondod, ne miránk.

— Kelmednek úgysem kinálnám föl magamat, attól ne fájjon a feje — vágott vissza a hetyke fiú.

— A legfiatalabbat keresed ki közülünk persze — próbált gúnyolódni Kövér Istókné.

— Hát talán magukkal, öregekkel vesződjem? Van eszembe.

— Koppant neked az én keresztlányomnál is, azon kezdem.

— A bakter miatt talán? — húzta ki nyakát Bilke Józsi. — Hallottam hazajött szabadságra, de azzal talán még fölveszem a versenyt. És ha Lidinek éppen a szép uniformis kell, folyamodhatom bakternak én is akár. Egy héten belül kineveznek.

— Siessünk, keresztanyám, mert lekésünk — noszolta a tűzbe jött asszonyt Lidi, aki szóra sem érdemesítette a csufolódó legényt.

— Engedd, fiam, hadd torkoljam le a haszontalan frátert előbb! — kezdett idegeskedni a méregbegurult Kövér Istókné s mindjárt ki is hívta a hepciás legényt amolyan sok veszedelemmel járó páros viaskodásra, amelyiken legtöbbször repül a toll, reped a rongy s ha a böcsület nem is egészen, de az emberek legalább megmaradnak.

A kihívás pedig illetéknéppen hangzott:

— Gyere közelebb, te lurkó, ha mersz, kiszedem a szemedet a tíz kör mömmel!

— Hiszen a nyelvétől sem félek, hogy tartanék hát a tíz körmétől? — próbált gúnyolódni a legény. — Itt vagyok ni!

S mindjárt közelebb rukkolt az eleven sövényhez. A fél ember kiágaskodott fölébe.

— Jaj nekem, keresztanyám! — kapaszkodott Lidi most már ijedten a harcias öregasszony karjába — iparkodjunk, mert itthágy a vonat.

— Az sem volna baj, szép galambom, — fordult csöpögő melegséggel a leány felé Józsi. — Ha lemaradtok, neked befognék s a kocsimon vinnélek a városba, mint valami grófkisasszonyt. A többi kofa mind eltátná a száját. Vagyok olyan gavallér.

— Megverne az édesanyád érte — csipett a gavalléron egyet Kövér Istókné.

— Ha kelmednek fognék be asszonyonéni, meg is érdemelném, — piszkálódott a legény.

— Jaj nekem! — kiáltott nagyot Kajcsos Lidi — ott füstöl már a vonat.

— Szent Kleofás! — vakkantotta el magát egy másik asszony. — Szaladjunk!

És nekieredtek. A vezérük leghátul tipródott az egyszer. Bilke Józsi még utánaszólt:

— Vegye nyakába a két lábát, drága keresztanyám, különben gyalog nyargalhat be egész a városig a masina mellett.

— Neked lesz az baj, te buta fráter! — öltötte visszafordulva nyelvét utoljára a legényre Kövérné, hanem rögtön utána mégis cudar szaladásnak vette a dolgot, mert hiába no az ördög nem alszik.

Aminthogy nem is aludt az egyszer. Az asszonyok hasztalan loholtak: mikor a sorompóhoz értek, a vonat már régen befutott az állomásra, sőt mi több, erősen cihelődött is onnan kifelé. A gőz úgyszergett a mozdony minden eresztékén, hogy meg lehetett volna siketülni bele s az apró kakasok valóságos riadalomba kezdtek a kosarak alján. Egyik-másik keresztül is dugta hosszú vörös nyakát a tarka kendőn, melyikkel a kósár le volt takarva s kíváncsian nézték, hogyan tekerik fejüket a kalauzok, mikor a vonattal a sorompó mellett jajveszékő asszonyok oldalán elszekereztek.

A lemaradt fehérnépek elsöben, minthacsak összebeszéltek volna, hosszú orral meredtek szálíg az elvonuló vonat után, majd egymásra feledkeztek hirtelen s minden tekintet akárcsak egy kérdésbe olvadt volna össze:

— No, most mitevők legyünk?

— Megfaggyuzhatjuk — tört ki a mérges felelet Östör Nacából, aki leg-

jobban neki volt keseredve.

— Semmi olyas! találta föl magát Kövér Istókné hirtelen. — Pompásan csináltuk.

— Kiválómód — próbált morogni egy másik.

— Ezt akartam éppen — bizonykodott az asszonyok vezére. — Hallottátok, mit mondott Bilke Józsi az imént? Megigérte az én Lidi keresztlányomnak, ha lekésik, befog neki és saját lován viszi be a városba. No hát most mutassa meg, legény-e a talpán? Ki akartam próbálni, hány garas ára gavallér lakozik benne. Ha befog, valamennyien fölkapaszkodunk a szekereére, értitek?

— De ha nem fog be? — kíváncsiskodott Östör Naca.

— Az antul jobb lesz, akkor lefőztük a frátert. Próbálja csak az utcára kidugni a ballator képét ezentúl, jaj lesz neki, amondó vagyok. A szopós gyerekeket is mind rátanítjuk, hogy azt kiabálják utána:

— Gavallér! No mit szóltok hozzá?

A dolog tetszett volna az asszonyoknak, ketten biztatták is mindjárt Lidit:

— Nó eredj, fuss hamar, szivem!

Csakhogy a leány nem igen akart kötélnek állni: erősen húzódozott. Kövér Istókné találta megint fején a szeget.

— Majd még az kellene, hogy a Lidi kunyoráljon neki: Semmi olyas! Naca szentem, te mégy és punktum. Megmondod neki, miben áll a dolog s ha befog jó, ha meg nem, antul jobb, mondtam már: legalább a körmünk közé kerül a hengegő fráter.

Östör Naca nagynehezen elszánta magát, hogy megindul.

— De a tojásaimra vigyázzatok, azt megmondom! — kötötte még a visszamaradottak lelkére.

— Vigyázunk, galambom — szólt utána biztató szóval Kövér Istókné. A kotlós alatt sem lehetnének nagyobb biztonságban, arról én felelek.

Azzal el volt intézve a dolog. Östör Naca szaporán szedte két lábát. A visszamaradt négy fehérszemély meg erősen találgatta, vajjon az ő izenetüknek lesz-e valami foganatja? Hogy nem igen bíztak Bilke Józsi nagy gavallérságában, az kitetszett egész beszédjükből.

Akkor vetődött közibük Csóka Pali. Pár napi szabadságot kapott, de valamint a nyúl nehezen válik meg a maga lóhere-tagjától, őt is ösztönszerűleg sarkalta valami, hogy nézzen ki a vasútra. Ott őgyelgett az állomáson vonat induláskor s mikor megpillantotta a lekésésük miatt erős tanakodásnak esett fehérnépeket, mindjárt közöttük termett. Hanem mielőtt még szóhoz juthatott volna, Kövér Istókné máris munkába vette szegényt. Erős szemrehányással esett neki:

— Látod, Pali fiam, ilyen a te ronda vasutad.

— Milyen? tudakolta ártatlan képpel a fiú, miközben szemét fájo édeséggel legeltette a szép Lidin.

Hanem Kövér Istókné elébe állott és alaposan letette a vasutat. Szónokolt, mintha az országházban lett volna:

— Hát ettél te olyat, Pali? Itt hagyott a vonat. Pedig jókor indultunk, a végén meg már szaladtunk is. Hanem a vasut oda se neki! Könnyebb volt a lelkének, hogy megléphetett előlünk. S

csak láttad volna a sok kárörvendő kalauz szélesre húzott száját, ahogy minket nevettek. A te markod is ökölbe szorult volna, Hanem hagyján. Lesz még Budán kutyavásár. Csak kerüljön azok közül a buta vonatcsószók közül valamelyik egyszer az én szemetemre, majd visszafizetem nekik az is olyan igaz, aminthogy Kövér Istókné a nevem.

Csóka Pali többször meg akarta állítani az asszonyvezért a mondókájában, de nem lehetett, mert úgy járt a kereplője mint a kupi malom. Mondott még többet is. Szegény gőzmasina bizonyosan csuklott minden kalauzostul nyargalás közben, mert Kövér Istókné annyit emlegette.

Östör Naca tudta csak bekötni a hosszú szavalását, pedig az már megfordult a faluból.

— No mi van? — riadt szegény ártatlanra a kereplő asszony, kifordulva beszéde fonalából. — Lesz, vagy nem lesz? Befog a fráter?

— Azt mondta, Lidinek szivesen megtenné, de mivel tudja, hogy négy vénasszony is fölkiporodnék a kocsijára, azért inkább visszaveszi a szavát.

— Tyűh a fránya tagadóját! — szaladt el a hirtelen indulat Kövér Istókné istrángjáról. — És nem fogtad meg a fülét? nem ráztad meg a gazember üstökét mindjárt abban a minutában?

A hasztalan fáradott követ csak szelid lemondással rázta a fejét.

— Nó hát most már igazán megfagyúzhatjuk. Oh te elfajzott rongy fráter te! Hogy azt merre mondani!

— Még azt is hozzátette — cso-

magolt ki most már egészen Östör Naca — mivel hogy ugyis annyira szerelmek vagyunk abba a bakter gyerekbe... Jaj nekem! — ütött mindjárt a tulajdon szájára mert csak most vette észre Csóka Palit... Nem tudtam, hogy itt van.

— Semmi az csak tovább! — szorította az asszonyok vezére Nacát. — Tehát mivel hogy olyan szerelmesek vagyunk bele valamennyien, azért mi volt még a szive óhajtása?

— Hogy azt mondja, fogassunk be Csóka Palival, annak talán négy lova is áll az istállójában.

— Azt a buta teremtésit! Es még azért sem markoltad meg a nyakánál fogva? Jaj milyen tikmáj asszony nép vagy te Naca! — toporzékolt egy álló helyében Kövér Istókné. — Látod, látod. Most aztán végképpen lemaradtunk a vásárról. Még a Poncius Pilátus sem segíthet már mirajtunk.

Régi vitorlás hajó, amilyennel az első ferences misszionáriusok 620 éve, először Kinába mentek.

— Hátha? szólt közbe Csóka, aki nagyon röstelte, hogy Bilke Józsi amolyan hányiveti módon nyilatkozott róla.

— Te talán? — tette föl neki tamaskodva a kérdést Kövérné.

— Az is meglehet — felelt szerényen a bakter.

— Hát van lovad?

— Ha az nincs is — mosolygott hamiskásan a fiú — de lehetne szeke-rem.

— És azt mi húzzuk talán be egész a városig? — kezdett újra mérgeledni Kövér Istókné.

— Imént láttam egy dresszint idekűnn — kezdte a bakter.

— Hát az meg mi a csoda?

— Mindjárt meglátja asszonynéni, — volt a csöndes válasz. — Csak füttyölök egyet előbb.

Azzal belenyúlt a zubbonya két gombja közé, ahol piros spárgára kötött apró síp rejtőzködött és mindjárt ajkához illesztette. Abban a minutában többször megszakított füttyező hangzott s rá nyomban két ember bujt ki az állomás épületéből, akik erősen nyujtogatták nyakukat a füttyező irányában.

— Azokkal az emberekkel muszáj előbb beszélnem — jelentette Csóka Pali. Megyek, de minjárt itt leszek. Addig várjanak.

S már odébb is állott.

A beszélgetés nem tartott egy-két percnél tovább, hanem Kövér Istókné azt az időt is fölhasználta annak kijelentésére:

— Igazán nem tudom, mi bujik ki ebből?

És az bujt ki, hogy a fiatal bakter messziről kezdett integetni nekik:

— Hamar jöjjenek kelmetek, mert indulunk.

— Ezt meg már sehogyan sem értem — rázta fejét a megrökönyödött asszonyvezér s Lidihez fordulva biztatni kezdte. — Hamar kapd föl a kosaradat, gyerek mert ha ebből lesz valami, kaskasba fogadok, hogy neked köszönhetjük.

Mire az állomás elé értek, a két ember már odahúzta a sínautót, amilyen a mérnök urak szoktak a vonalakon zalámbolni.

— Gyorsan föl a kosarakat! komandérozott Csóka Pali — mert csak

félóránk van. Így ni; most aztán maguk is kapaszkodjanak.

— Mink is? — esett gondolkodóba Kövér Istókné.

— Hát magam menjek talán vásárra a kosarakkal? próbált tréfálózni Pali. — Indulunk!

— De a mindenit, várjatok! bökte ki az asszonyvezér. — Én is fölmászom rá.

Egy lökés s a dresszin megindult. Első pillanatra meghökkentek az asszonyok, de lassan kezdett nekik tetszeni a csöndes gurulás. Még szóba is haraptak:

— Ilyen szekéren sem ültem még soha életemben — jegyezte meg elsőnek Östör Naca.

— Jaj nekem, ha most látna az a haszontalan Bilke Józsi! Nem adnám egy ezres bankóért. Azt enné ám a méreg! — bimbózott neki Kövér Istókné kedve is. — Amondó vagyok, irjunk be a vasúthoz, helyezze át a mi Pali barátunkat Somberekre bakternak, akkor akár mindennap ilyenén utazunk. Nini nyúl! Odanézzetek! Utánunk nyargal, de nem ér el. Soha nem jutott volna eszembe teljes életemben, hogy valaha még a nyúlnál is jobban tudjak szaladni. Isten veled nyuszi! Estére találkozunk.

— De te, Pali fiam! — fordult mindjárt utána Csókához. — Hogyan jutott ez neked eszedbe? Pompás legény vagy te mégis.

— Csitt asszonynéni! — szólt a fiú vissza a gépről, ahol a munkásoknak segített. — Pár garas borraalóba került az egész, de a mérnök úrnak nem szabad megtudnia, mert baj találna lenni belőle.

— Jézus Mária! — harapta el a szót ijedten Kövérné. — Látjátok, asszonyok, mit meg nem tesz ez a fiú a mi kedvünkért? S ha eljártatjuk a szánkat, még talán le is csapják a baktersegről miattunk. Azért most hallgassunk.

Nehezen ment, az igaz, de lakott tettek a szájukra mégis.

Husz perc mulva beértek a városba s mire a városi lusta dámák kikerültek a piacra, büszke szóval árulták portékájukat valamennyien. Jó vásárt csináltak és virágos kedvvel tértek haza

a vonattal délután. Utközben pedig egymásnak lelkére kötötték, hogy:

— Csitt! Szót se az egész dologról! Különben baja eshetnék még szegény fiúnak.

Hanem másnap már egész Somberek tudta, hogy fölcsufolták az asszonyok a vasutat Kövér Istókné vezérsege mellett. És hogy mennyire smucig fráter volt Bilke Józsi, hogy nem tartotta meg szavát és hogyan főzte le őt gavalérságban Csóka Pali.

Ilyen ember kellene a sombereki állomásra bakternek, akkor semmiféle asszony lova nem lenne sánta.

Meghallotta persze a dolgot Lidi apja is és erősen sumákolt hozzá. Várta, hogy Lidi is szóvá teszi. Hanem a lány csak hallgatott, mint a kapufélfa. Az öreg próbált belőle kihúzni egyet-mást. Megkérdezte tőle:

— No hogy jártatok tegnap a vásáron:

— Jól, édesapám — volt az egyszerű felelet.

— Nem esett valami bajotok?

— Nem, édesapám.

Az öreg köszörülte a torkát, mintha valami nem tetszenék neki de nem folytatta.

A boldog magány.

— Rátartós gyerek — gondolta magában. — Hanem majd kiadja Kövér Istókné, ami a bögyében van, különben rosszul lenne tőle. Attól fogom megkérdezni.

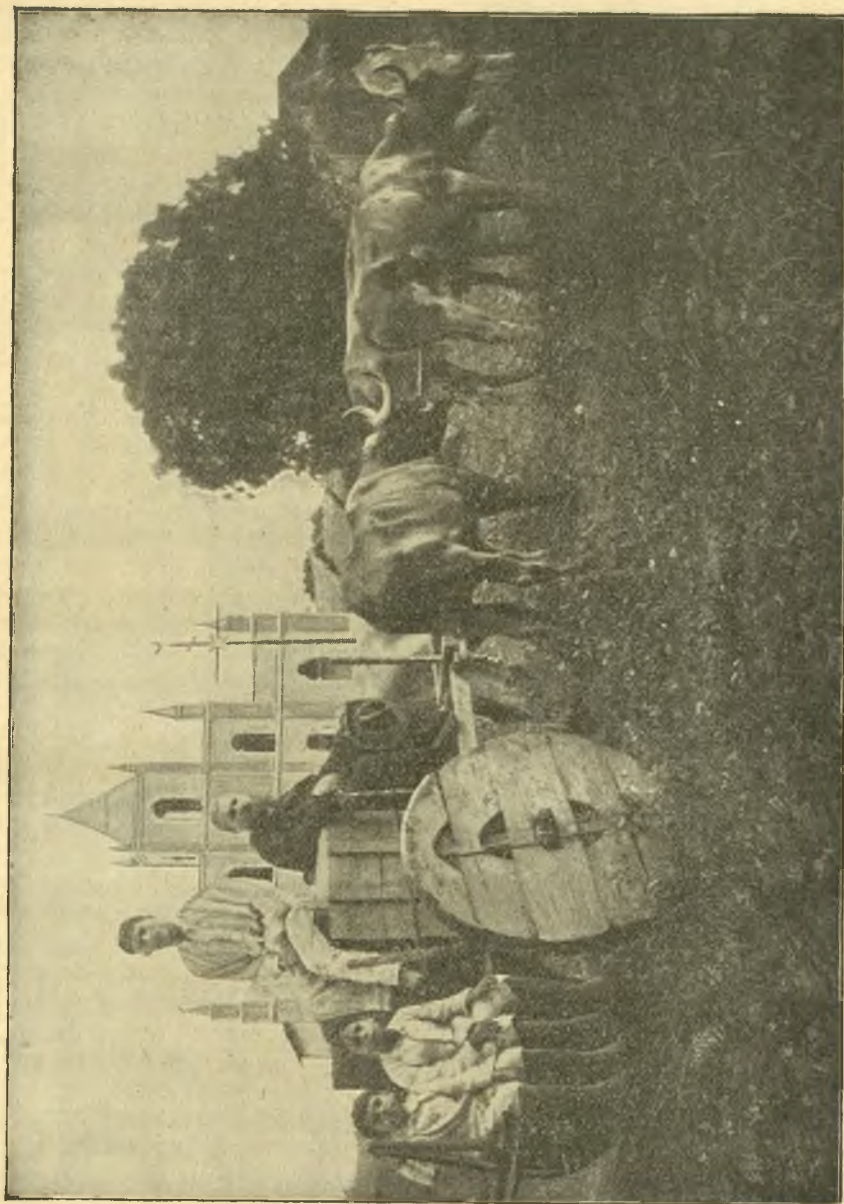
És a komaasszonyt hívni sem kellett jött az harmadnapra magától is.

— Jaj kedves komámuram — esett be az ajtón mindjárt a szóval. — Hogyan jártunk mi harmadnapja éppen!

— Hogyan?

— Hát nem mondta el Lidi?

— Az? — legyintett Kajcsos — fogóval sem lehetne csak egy fia szót

Ferences missziónárius úlja Brazília belsejében.

is kihúzni belőle.

— No persze, mert a pályaőr va-
gyon a dologban — vélekedett a koma-
asszony — jó gyerek, okos leány: tudja,
hogy komámuramnak nem áll a képé-
hez a fiú, azért is nem akarja erőltetni.
Hanem igaz, ami igaz. Csóka Pali előtt
elbujhatnak a sombereki legények Bilke
Józsistul: Az lefőzte valamennyit. Lema-
radtunk, tetszik tudni, a vonatról és
mikor ott állottunk Lidivel, meg a többi
pajtásommal a sorompó előtt és erősen

lógattuk a fejünket, mint a ló, amelyik
három hét óta szem zabot sem látott,
tudja mit csinált az az ördögös fickó?

— Mit no? — tette föl a kérdést
egykedvűen Kajcsos.

— Hát csak annyit mondott, hogy
hipp-hopp, füttyült egyet és kocsi állott
előttünk. Felkapaszkodtunk rá valameny-
nyien ő maga kocsisnak szegődött és ló
nélkül úgy szekereztünk be a városba,
mint az istennyila szokta Baranyában.
Még most is úgy reszket a lélek bennem,

hogy el sem mondhatom. Azt sajnáltam mindössze hogy nem vagyok leány, különben a nyakába estem volna a fránya gyerekének abban a szemhunyasban. Pár csókot megreszkirozok, gondoltam magamban, hiszi, vagy nem hiszi, édes komám

— Ne beszéljen bolondokat öreg asszony léteire! — kezdett mérgelődni Kajcsos.

— Az is baj, ha valaki nem feledkezik meg a köszönetről? Hát olyan hálátlan népségnek néz engem, komámuram? — méltatlankodott most már hangos szóval a megbántódott asszony.

— És hogy attól a derék fiútól még a legcsipetebb örömet is irigylik, az igazán a legnagyobb alávalóság.

— Ki irigyl? — ütötte föl fejét türelmetlenül Kajcsos.

— Hát kelmed is, komámuram.

— Mit, hogy én a maga csókját a baktértől irigyelném?

— Ej mit! — gabalyodott most már bele a szőözönbe Kövér Istókné egészen. — Tudom én azt, amit tudok. Azt az én drága gyerekemet, mert ha én hoztam volna a világra, akkor se szeretném jobban mondom no, szegény Palimat mindenki üldözi, bántja; kanál vízbe belefojtának, ha tehetnék. Kelmedet sem veszem ki drága komámuram, nem bizony. Mintha bizony fityinggel különb volna a többinél!

Kajcsos közbe akart szólni, de az asszony nem engedte.

— Csak nekem ne beszéljen! Tor-kig vagyok a hálátlan, komisz világgal. Kettőt mernék tenni egy ellen, hogy kelmed is egy követ fuj azokkal a rongy népekkel, akik az én szegény Palim füttyülését olyan drágán akarják megfizettetni

— Hallja-e komaasszony — gyuladt neki a gazda szeme lassan — ha abbanem hagyja ezt a sok retyerutyát mindjárt, akkor cudar háboruságba keverdünk mi ketten, azt mondom.

Hanem a neszes asszonynak beszélhetett. Az föl sem vette. Szorította a mondókáját tovább, ahogy a huszár szokta a lovát, mikor éppen árkot akar vele ugratni. Kövér Istókné pedig széles árok mellett tartott már csakugyan. Át is robogott rajta félig-meddig, behunytt szemmel mondván;

— Ne tesse magát édes rokon. Nekem finom szimatom szokott lenni és én úgy vélem, hogy kelmed keze benne vagyon valamiben.

— Hát aztán miben? — kezdett a paprika lassan már igazán dolgozni Kajcsos uramban.

— Hát hogy segítségére vagyon a többieknek, amiért hamarabb kitekerhesse a boldogtalan fiu nyakát.

Erre a nagy vádra a komaasszony megint behunyta két szemét. Jól is tette, mert Kajcsos gazda a levegőbe emelte jobb kezét.

— Alávalóság! — zuhant le utána az az ököl az asztalra.

— Hát persze, — lőtt neki most már megkönnyebbült szívvel Kövér Istókné. — Alávaló piszkosság így neki-támadni egy ártatlan embernek, aki talán az egyetlen gavallér az egész faluban. Mert hogy Bilke Józsi föl nem ér Csóka Pali egyik keze fejével, azt hirdetésben is ki lehetne már ragasztani a községházán. Józsi megígérte Lidinek, hogy befog neki, ha le talál késni a vonatról, oszt cicafarkat fogott. De mivel Pali azután füttyszóra állított kocsit, hogy befiakkerozzon minket szálíg a városba, nosza rajta elnyargaltak a vasút igazgatóságához, földadni az egyetlen tisztességes embert, hogy hát miért merte azt megcselekedni! Mert hogy aszondják, nem lett volna szabad füttyentenie arra a szekérre, minekutána ahhoz csak a mérnök uraknak van jussuk. És most viczorító foggal huzigálják már szegény Pali uniformisát mert azt akarják, hogy lecsapják a bakterságról és koldustarisznyát akasszon a nyakába. Mindezt pedig az én jóságós keresztlányom, az én Lidim miatt! Mert azt csak elhiszi komámuram, ha az én szép rozmaringom nem lett volna közöttünk, akkor nem füttyölt volna a gyerek.

— Hm — esett nagy gondolkodásnak Kajcsos. Szó nem került az ajkára, csak a bajusza remegett, mint a zab szára szokott, mikor éhes nyúl veszi magát a tövibe.

— No hát engedi ezt komámuram? — fütött még alája az asszony.

— Én! hagyjon nekem békét! — ugrott föl az öreg az asztal mellől és tipródni kezdett a szobában, miglen azu-

tán nagy hirtelen kinyitotta az ajtót e kiáltással:

— Lidi, gyere be!

S a leány a másik minutában már föltúrt ingujjal állott a küszöbön. Enni-váló helyes gyerek volt igazán. Ugy kérdezte:

— Mit akar édesapám?

— Eredj át fiam Csókáékhoz rög-tön, intézkedett az öreg — s ha Palit ott találod, mondd meg neki, hogy beszélni akarok vele. Azt is megemlítheted, ha sokat okoskodik vele a vasút a füttyülése miatt, attól se fájjon a feje, mert arra már feleségül adlak hozzá és ketten, akarom mondani hárman, füttyülünk az egész vasútra.

— Jaj nekem, drága édesapám! — tárta ki önfeledten két szép karját a hirtelen neki zavarodott leány s mire az öreg észbe kapott volna, a boldogságtól repeső Lidi már a nyaka közé esett és úgy szorongatta, hogy Kajcsos való-ságos könyörgésre fogta a szót:

— Ereszted el a nyakamat, te kis mafla? Nem látod, hogy kiszorítod be-őlem a szuflát? Hozd már egyszer azt a gyereket! ha mondom.

És Lidi futott, ahogy csak a lába bírta.

— No, komaasszony — fordult Kajcsos most már büszke örömmel az

elképedt Kövér Istóknéhoz. — Meg van elégedve velem?

— Meg én drága komámuram, csak egy kérésem volna még.

— Micsoda?

— Nekem is volna valamelyes jussom hozzá, hogy füttyöljek a vasútra. Ha már hárman csinálják együtt, akkor az volna az alázatos kérésem, fogadjon be engem negyediknek közibük.

— No ha csak éppen az kell, itt a kezem, kelmed főzi ki majd nálunk a lakodalmat.

Kövér Istóknéval pedig úgy elszaladt a szekér abban a minutában, hogy kevés hijja volt amiért ő is nyakába nem szakadt az öregnek virágfakasztó nagy örömeben és akkor egy csókon alul bizony nem adta volna. De erőt vett a nagy indulatján és kicsit zavartan nézett maga körül.

Kajcsos sem tudott igen mit szólni. Semmi okos dolog nem jutott hamarjában az eszébe. Csak úgy bökte ki azután találmra:

— Eddig már jöhetnének is a fiatalok. Nem tudom, mi van velük,

— Ne bántsa őket, kedves komám, — mondta benső melegséggel Kövér Istókné. Nagy munkában lehetnek szegények: bizonyosan kettesben füttyülnek most a vasútra.

Adomák.

Megfelelő.

A finánc a parasztemberhez, aki egy literes üvegben bort visz magával: — A bort megvámolom. Mennyi bort visz magával?

— Két litört, isztállom!

A finánc azonban, szemügyre véve az üveget, látja, hogy csak egy literes. A magyar csak nagy nyugalommal szip-pant a pipájából és így szól:

— Mert hát egy litör már bennem van, ha akarja tudni.

Életpálya ez is.

Tanító egy gyerekhez a beiratkozás-kor. — Mi a foglalkozása édes apádnak?

Tanítvány: Édesapám már meghalt.

Tanító: Hát mi volt ezelőtt?

Tanítvány: Eleven!

A zab.

Finánc: „Mit visz a kocsin?”

Földmives (sugva) Egy kevés zabot!

Finánc: (ingerülten) Mitsugdoskend, nekem?

Földmives: Muszáj, mert ha meghallja a lovam, nem megy egy lépést se, míg oda nem adom neki az utolsó szemig.

A per.

Az atyafi bekopog az ügyvédhez: — Nagyon haragszom a szomszédomra. Szerelném bepörölni!

— Miért? — kérdi az ügyvéd.

— Miért? — Hát azért jöttem a fiskális úrhoz, hogy tesszen valami jót kigondolni.

A gyermeki ima hatása.

(Indián történet.)

A lemenő nap előbb aranyra, majd kárminvörösre festette a pusztaságot. Messziről mindig halkuló hangon bégetés hallatszott s utána síri csend ülte meg a tájat. A pusztaság szélén őrségeként álló zsálya és cedrusok árnya úgy tűnt fel, mint a tüzet lehelő, tájalfestő napnak hosszú ecsetje.

Az itt-ott hallatszó bégetés a nagy némaságban mindig jobban és jobban kivehetőbb lett. A bégetésbe olykor-olykor belevegyült egy-egy hangos kutyaugatás. Nem messze fönt az emelkedésen egy legelésző nyáját lehetett látni. Az emelkedés mögött és körül egy indián pásztorfiúcska ingerkedett egy bozontosszörtyű kutyával. A fiúcska nem lehetett több tíz évesnél, kicsiny és sovány volt. Sűrű haja elől a halántékára símult, hátul pedig egy piros gyapju fonállal volt össze kötve. Inge a navajo indiánok szokásához hiven fekete bársony színű volt. Fehér posztó nadrágját ezüstös kagylóhéjakból összefűzött öv erősítette derekához. Mozdulatlan egyenes állásban mereven nézte a leáldozó nap bíbor korongját s csak szive dobogott hevesen, amikor az ősök naphimnuszát ajkára vette és énekelt.

A leáldozó nap főséges panorámája az amerikai tenger-pusztaságnak legszebb látványa. Azért nem is csoda, hogy a pogány indiánok a napot Istennek gondolták és imádták. A kis Nopha is azt hitte. Pogány atyja tanította erre. Lelkében azonban most nagy küzdelem támadt. Édesanyja ugyanis az ellenkezőt hangoztatta előtte, hogy tudniillik a nap nem az Isten, hanem teremtmény csupán, amely fölött mint a többi más teremtmény fölött az Isten uralkodik.

Mély gondolatokba merülve, Nopha a nyáját az emelkedésről lassan a lapályra terelte. Mikor lakásukba, a jellegzetes navajo kunyhóba lépett, lelke kétségek közt erősen háborgott. A kunyhó egyik sarkában beteg édesanyja feküdt. Mikor belépett, az anya a beszüremkező napsugár fényénél észrevette, hogy Nopha lelkében igen szenvedhet, mert bánatos szomorúság ült ki arcára.

— Nopha gyermekem — sóhajtott fel alig hallható hangon az anya — miért vagy oly szomorú és levert? Atyád néhány napon belül már itthon lesz.

— Oh, semmi az egész — válaszolta Nopha.

Erre az anya félretolta magáról a takarót, karjait Nopha felé kitarva mondotta: Jöjj közelebb hozzám s mondd el kis anyádnak, miért vagy oly bánatos.

Nopha szótfogadott, közelebb ment hozzá s elmondott mindent, ami lelkében a naplemente óta végbe ment.

A szegény anyának szive felsajgott. Igen gyermekem — felelte ő — amit mondtam neked, hogy egy Isten van, az igaz. Én ezt ott a missziós iskolában tanultam. A jó atyák sokat beszéltek akkor nekem Jézusról, Máriáról és más szentekről.

És most hosszasan kezdett neki az Istenről beszélni. Elmondotta, hogy Jézus, ki az emberek megváltására a földre jött, most is jelen van a földön az Oltáriszentségben. Elmondotta élete egész történetét és annak legszomorúbb fejezetét, hogy olyan férfivel kellett neki házasságra lépnie, aki a legnagyobb gyűlölettel volt eltelve a misszionáriusok iránt és éppen azért tőlük a legmesszebbre költöztek. Végül elővett egy képet, amely egy szentet a kis Jézuskával karján ábrázolt.

— Látod fiam, ez szent Antal. A

gyermek akit karján hordoz, az meg az Úr Jézus, ki értünk emberré lett; a földön három évig tanított, míg gonosz emberek meg nem ölték. Ő azonban halottaiból dicsőségesen feltámadott s a kék egekbe szállott. És Ő annak dacára — amint már mondtam is neked — itt van köztünk az atyák gondjaira bizva, akikhez én éppen ezért a mai napig hűségesen ragaszkodom.

— Anyám — szólott Nopha — add nekem azt a képet. Holnap este, ha leszál a nap, most már szent Antalhoz fogok imádkozni, hogy hozza el a kis Jézust hozzád. Az anya örömeiben önkéntelenül is elmosolyogta magát és a képet előbb megcsókolta és fiának nyujtotta.

Másnap este a pusztai jelenet megismétlődött. Nophának azonban úgy tűnt fel, mintha a nap most erősebben lövelte

Folyóárja az Amazon vidékén.

volna a tájra arany és bibor sugarait. A nap tündöklő korongja felé emelve kis kezeit így imádkozott:

— Oh Isten, ki alkottad ezt a szép napot, küldd el beteg jó anyámhoz szent Antalt. Mondd meg neki, hogy hozzon el Téged hozzál! Ezután telve szent buzgósággal és szeretettel elénekelte szokás szerint a naphymnust, mivelhogy más éneket nem tudott.

Amint az ének utolsó ritmusa is egészen elhalt — lejjebb az úton nagy kiáltás hallatszott, egy autó állott ott meg. Nopha leszaladt a láрма irányában. A hirtelen meglepetéstől lába mintha cövekké vált volna. Megállott. Az autóból egy soha még nem látott barnaruhás, kötéllel átövezett alak lépett ki. Nagyszerű volt az ének — szólt az idegen barátságosan — merre vezet az út erre tovább?

Szent Antal — kiáltott fel a gyermek — elhoztad Őt?

Kit? Én nem vagyok szent Antal, hanem Páter Jeromos a távoli misszióból.

A gyermek álla leesett. A meglepetés vagyis inkább a csodálkozás másik pillanatában elővette a képet, amit édes anyjától tegnap kapott. A ferences megnézte és boldogan mosolygott. Megsimogatva a gyermek arcát kérdezte:

— Mit akarsz te kis navajó szent Antaltól?

Anyám beteg — felelte Nopha — és azt óhajtja hozná el Őt — s erre rámutatott a képen levő Kisdedre.

Itt van nálam; vezess hozzá!

Amint a nap a pusztára kiterjesztett sátrát kezdte összevonogatni, a legelésző nyáj bégetve lejjebb vonult a lapályra s a bozontos kutya örömeiben körülugatta Nophát és a ferencset.

Angolból: *P. Unyi Bernardin, O.F.M.*

Ferencesek (O. F. M.) a pogány missziókban.

Missziós terület	64.
Ferences misszionárius	3098.
Misszióinkban van világi pap	607.
Szerzetes nővér (külföldi s bennszülött)	3818.
Világi III. rendiek	39.749.
Misszióink katolikusainak száma	7.070.645.
Nemkatolikusok száma	104.365.324.
Hítujoncok (keresztésre várnak)	112.551.
Templomok, kápolnák	5.229.
Plébániák	550.
Keresztény községek	7.145.
Papnövédek	1.230.
3339 iskola növendékeinek száma	188.561.
Árvaházainkban árva van	5.060.
A jótékonyági intézményekben van	28.759.
Ápolt betegek 1928-ban	1.383.764.

Műhelyeinkben foglalkoztatnak	2.756.
A 17 könyvnyomdában dolgozik	184.
Híveknek mondott beszédek száma	179.440.
Hitetlenek mondott —	169.138.
Megkereszteltek felnőttet	12.080.
Megkereszteltek gyermeket	154.818.
Áldozások száma 1928-ban	10.349.498.
Gyónások száma	4.196.438.
Amerikába vándoroltakat gondoz	200.
Ferences atya akik közül (11 magyar.)	

Katolikusok száma a világon.

Európában	201.055.725
Ázsiában	15.949.580
Afrikában	4.904.584
Amerikában	123.387.444
Ausztráliában	2.070.930
Összesen:	347.367.480

Igaz történetek a missziókból.

Mint az utolsóítélet napján.

(Mar del Plata)

Mint minden évben, a Ferences Mária Misszionáriusnővérek növendékei lelki csokrot küldtek a Szentatyának.

Az „Agyalok“ hálóterme teljes szívvel fogott munkához!...

Elérkezett a számadás nagy napja. — A misszionáriusnővér nagy komolyan asztalához ül, lejjebb bocsátja orrán szemüvegét és gépiesen lapozgat az asztalán előtte lévő könyvben.

„A Szentatya könyve!“ — suttogták a leánykák, könyökükkel lökdösve egymást. — És kezdődik az utolsó ítélet...

— Te vagy soron Elza...

Elza 7 éves, egy néhány hónap előtt lett megkeresztelve, — egy nagy ív papírt tereget szét maga elé. Lelkiismeretesen kell a dolgokat végezni! Képzeljék csak, a pápáért!

„Tessék jegyezni kedves Nővér: Elza, 5 szeretetszolgálat.“

— Helyes, a részletek?

Elza megragadja balkeze hüvelykujját... jobban tud számolni az ujjain mint a papiroson... Jó ha az ember gyakorlati módon tud segíteni magán, ugyebár?

„Egy. Rendbehoztam a „kicsinyek“ ágát, mert elkéstek.“

Mutatóujj. „Nélidának adtam a kendőmet és a nyakkendőmet, mert egy másik kis lányét akarta erőszakkal elvenni.“

— Nagyon jó. — Menjünk tovább, — három:

A középsőujj gondolkodásra kényszerít: „Tessék csak várni... Ah, igen, — kölcsönadtam a varrófümet, Gena elvesztette az övét.“

Négy, gyűrűsujj: „Egy darab csipkét, — ekkorát ni! — adtam Consueli-

tának, hogy szép új ruhát varrhasson a babájának.“

A kis ujjnak is jut: „Kimostam Rózsalia kötényét, pedig... nagyon piszkos volt!“

— Ez minden?

— „Ez minden“.

Hirtelen, Elza nyugtalanul hozzáfűzi: „Kedves Nővér, mondja meg nekem, a Szentatya el fogja hinni, hogy mind igaz?“

Oh igen kedves kis Elza, a pápa Jézus helytartója, azé, ki annyira szerette a kicsinyeket. Igen, el fogja hinni, hogy ez mind igaz, egészen igaz! A te szerény kis áldozatod a hívek kincsét fogja gyarapítani és ki tudja? — valamely adott alkalommal talán éppen a te szerető kis szived önmegtagadása fogja a mértéket jobboldalra billenteni!

Csiga-biga.

(Basoko).

Ugy-e mindenki ismeri a kis csiga-bigát, mely házát a hátán hordja? De vajjon ismerik-e a basokoi csiga-bigát, amely oly vakmerő volt, hogy ő is megjelent a katekizmus-leckén, — igaz, hogy csak a vége felé. És még hozzá egy szegény szárazföldi csiga, amely „szerencsétlenséget hoz“, — mig a tengeri csiga nagyon is keresett nyalánkság a kis feketék között.

A Ferences Mária Misszionáriusnővérek basokoi árvaházában nagyban folyik a katekizmus-óra, mindenki figyel, ma nagyon jól viselik magukat a kis feketék.

Hirtelen minden bevezetés nélkül, mindenki felugrik, ide-oda futkos, — egy

szempillantás alatt a legnagyobb zürzavar és pánik uralkodik az osztályban.

— Mi az? — Mi történt?

— „Kedves Nővér! Mindnyájan meghalunk!”

— Meghalunk? És vajjon miért?

— „Kedves Nővér! — Kedves Nővér! — Egy csiga!”

— Borzasztó eset! Hozzátok ide!

— „Hozzányulni? — Óh! Soha!”

A misszionáriusnővér az ablakhoz lép kezébe veszi a szegény csigát, mely békésen haladt a fal mellett és asztalra helyezi azt.

— Hát most nézzetek ide! Mit árt-hat nektek ez a szegény kis állat?

— „Ez egy szárazföldi csiga, — szerencsétlenséget hoz! — Ha megölik, akkor a lelke megbosszulja magát rajtunk!”

— Babona az egész! — A lelke? Hiszen ennek nincsen lelke! Bizonyosságul én magam fogom megölni!

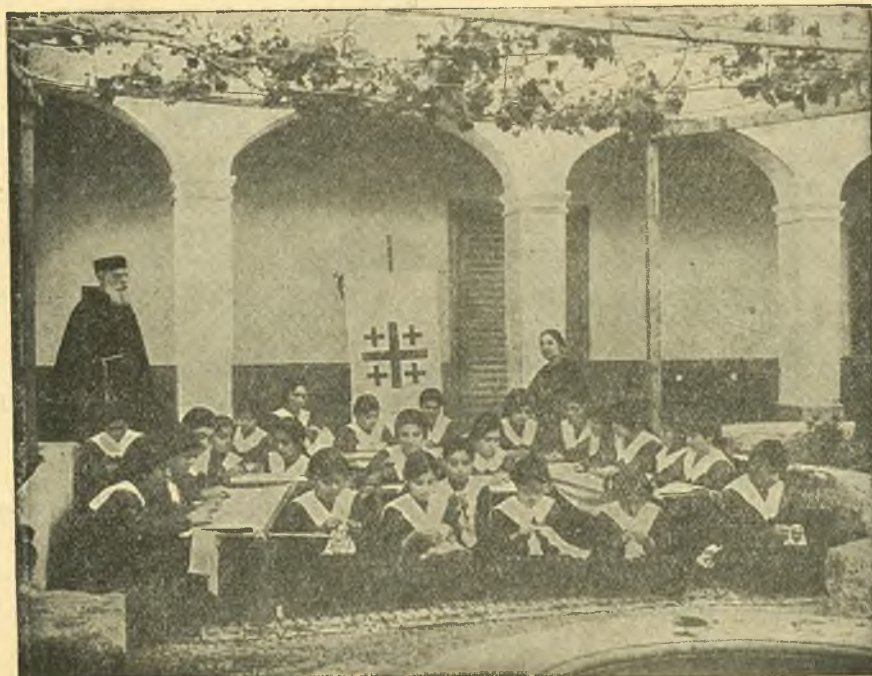
— „Kedves Nővér, — kedves Nővér! Gondolja meg! Ha megöli, mindnyájan meghalunk, a kedves nővér azért, mert nem akadályoztuk meg ezt a... azt a... bűnt!”

A nővér hajthatatlan marad, jó leckét akar adni az ő kedves kis feketéinek. Menekülni akarnak, de a rossz osztályzattal való fenyegetés eredményes és mindenki a helyén marad ugyan, de állva és az első vészjelre futásra készen.

A nővér lábujjhegygel eltapossa a szegény csiga-bigát.

A gyermekek rémülettől tágranyílt szemekkel figyelnek és léleketelfojtva várják, ki lesz közülök a csiga bosszújának első áldozata?...

Természetesen, a félelemnél nagyobb bajuk nem történt és — babonáik igazságát illetőleg — nagyon üdvös kétely fogant meg lelkükben.

Kézimunka iskola a Szentföldön.

Mameló, a mi jó barátunk.

Óh mily gyengéd szeretettel csüggnek rajta a tekintetek, mióta ott pihen a szalmán, szegényes kis jászolyában!

Szeretet, hála, szánalom, csodálkozás, minden és mindenki csak erről beszél! És Ő csak mosolyog, kitarja karjait a kicsinyek felé... az aprók, a szegények, az egészen kicsinyek felé... Külömbőség nélkül!...

Jól megértettétek?... Magához hívja a fehéret,... a sárgát,... a barnát, sőt még a kis feketéket is!...

Ma éppen egy csoport kis négergyerek áll őrt az isteni Gyermek bölcsőjénél. Magatartásuk tiszteletteljes, ha öltöztetik, — egy kis szövetdarab csupán a derekuk körül, — nem is valami ünnepestélyes! A szemek, nagy, kerek, csilló feketegyémánt-szemek, sokat, nagyon de nagyon sokat mondanak. Ez természetes! — Az ajkak kevésbé ékesszólóak. Mély csend... gondolkodnak...

A nővér mindent megmagyarázott a katekizmusórán. Ez a kis fehér, ki a szalmán fekszik, a mennyei nagy Főnök Fia, ki azért jött Kongóba, hogy a kis feketék lelkét megfehéritse! . . .

Mindenki nagyon jól megértette, most már nem hiányzik semmi más csak az, hogy jól megnézzék a jászolyt is, s teni lakóját is és a kis fekete arcocskák mélyen meghajolnak. — Hirtelen, a göndör kis négerfejek, mind egyszerre, — mint egy parancsszóra, fölemelkednek és kiáltják: „Mameló, ndeko na bi szu!“ Kedves Nővér, ez a mi jóbarátunk, mert éppen úgy van öltözve, mint mi!“

Váratlan és bájosan önkéntelen megnyilatkozása a gyermekléleknek!

A Gyermek Jézust egy kis fehér gyolcspólya fedte csupán, mint a kis néger fiukat! . . . És hogy Ő tényleg az ő jóbarátjuk, ki merne valaha abban kételkedni?...

A kioto vezeklése.

(Tananarive).

Kioto, egy öklömnyi emberke, a malgás rizsföldek szülötte, 4—5 éves korában már a nagy ökröket terelte, melyek a vízben álló rizsföldeket taposták. Bőrének füstös-foltos árnyalata arra mutatott, hogy a lápos talaj éghajlatának láza még akkor sem hagyta el, midőn a száraz évszak beálltával édesapja 2—3 juhát őrizte a mezőn.

Kioto teljes-tökéletesen boldog volt megszokott életmódjában és nem is gondolt semmi egyébre azon napig, míg egyszer csak más gyermekek jöttek a városból az ő kis falujába. Ezeknek a gyermekeknek szép könyveik voltak és uras volt a szavukjárása! Kioto hallotta, mily szép dolgokat meséltek a nagy városról, — ez szöveget ütött a fejébe. — Gondolkodni kezdett, . . . egyszer csak minden bevezetés nélkül kijelentette: „Tanulni akarok!“

A malgásoknál a fiúgyermek akarata szent. — Kiástak a földből két tizest: egyiket az egyhavi pensio lefizetésére, a másikkól vettek egy inget, egy kis fehér „lambát“-t, meg azután egy-két apróságot az útra.

Tehát Kioto útrakelt Tananarive felé, hol a Ferences Mária Misszionáriusnővérek neveldejében kis fiúkat is gondoznak, míg ezek hetedik életévüket betöltik. Kioto ott egy olyan nagy házba került, hogy abban az egész falunépe kényelmesen eltáncolhatta volna a „szaratrát“-t; — ott sok-sok gyermeket talált, kisebbeket, nagyobbakat nálánál és ráadásul még, amit ő soha, még álmában sem képzelt, — fehérruhás nővéreket, kik szeretettel ügyeltek a rendre és az engedelmességre. Kioto nagyon csodálkozott azon, hogy a fehérruhás nővérek mindig szelidek és nyugodtak; — a kis vadóc lassanként megszerette őket és oly engedelmes lett kezeik között, mint a lány viasz.

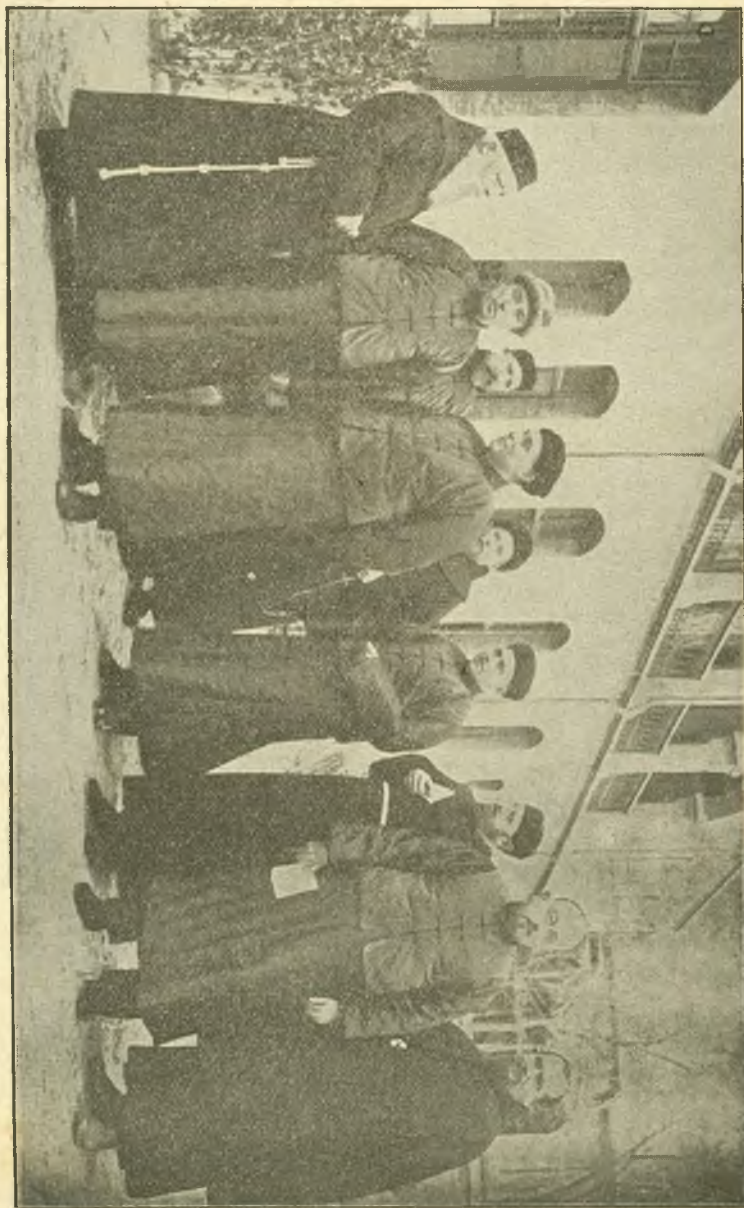
A gyermek szorgalmasan munkához látott és mindenki meg volt vele elégedve. Hét éves korában áthelyezték a misszionárius atyák neveldéjébe. — Ott rövid idő alatt megtanulta a francia nyelvet és már maga tudta olvasni az egyszerűbb nyelvezetben írt „Szentek életé“-t.

Micsoda új látóhatár tárult kis lelke elé! Oh! Hány homályos érthetetlen pont, de viszont mily lelkesedés, mily fény és melegség áradt kis szívébe!

Egy vasárnap Kioto egészen elmerült kereszties szent Pál életének olvasásában, ki, mint életrajza mondja, „mindennap véresre ostorozta magát.“

Mit jelenthet ez? . . . Kioto már egészen belefáradt a fejtörésbe, végre a könyvvel kezében, az ügyeletes Páterhez lépett, ujjával rámutatott a szóban forgó mondatra: „Atyám, nem értem!“

— Elhiszem kis fiam, hogy nem ér-

Új misszionáriusok első kínai öltözetükben.

ted! Nos hát, képzeld, hogy veszel egy olyan kötelet, mint amilyenre a fekete tábla van felfüggesztve, azt három- vagy négyszeresen összehajtod és azzal ütöd, vered magadat... a hátadat, ... a karjaidat, ... de jó erősen ám!

Kioto tágranyilt szemekkel hallgatja a magyarázatot és olyan furcsa arcot vág, mint aki azt szeretné mondani: „Én bizony nem leszek olyan ostoba!”

— Gondolj, amit akarsz emberkém, — de a szentek szomjazták a szenvedést

azért, hogy vezekelhessenek, nemcsak a saját bűneikért, de embertársaik bűneiért is, meg azért, hogy az Úr Jézus szenvedéseiből részt kérjenek maguknak.

Kioto szemét-száját nyitva felejt, de csak félig érti az egészet.

Még aznap este, midőn esti imák után a páter le-föl sétált a hálótermekben, különös neszt hallott: halk suhintás, melyet sercegés követ, — kétszer, — háromszor, — ötször... „Csak nem találtak fel valami új módszert az én lurkóim, hogy

P. Wand Lajos és Mense Hugó ferences hittérítők Észak-Braziliában.

„drót nélkül“ fecsegjenek?”

A fiúk pokrócaikba takarva nyugodtan pihennek a gyékényen, — a lecsavart

lámpa bizonytalan fénye bevilágítja arcukat.

Egy sötét sarokból kisértetiesen hal-

A kínai magyar ferences misszionáriusok.

Felső sorban: P. Károlyi Bernát, P. Erdős Apollinár, P. Tyukodi Lucián áldozó papok.

Második sorban: Ferenczi Ipoly, Szemmári Szergiusz papnövendékek, Tóth Titusz laikustestvér.

Harmadik sorban: Scheibl Szabin, Janocskó Jukund (Boliviában), Gunszt Ede, Baráth Benedek laikustestvérek.

latszik ismét ama különös nesz, a fiúk szabályos lélekzetvétele mellett.

Halkan, mint az árnyék, lép oda a páter... A nagyon is lecsavart lámpa hirtelen kialszik... A páter tapogatódik, keze egy kis karra akad, melyet erősen megfog...

— Ki vagy te? Mit csinálsz itt? Kelj fel azonnal!

Néma csend!... A páter nem bocsátja el foglyát, — felemeli, magával vonszolja szobájába, rázárja az ajtót s lámpát gyújt.

— Kioto! Te vagy az?

Kioto a falhoz lapul és nagyon boldognak érezné magát, ha belemélyedhetne, — kezeiben egy nagy túskeágot szorongat.

A páter szigorú. Kérdőre vonja:

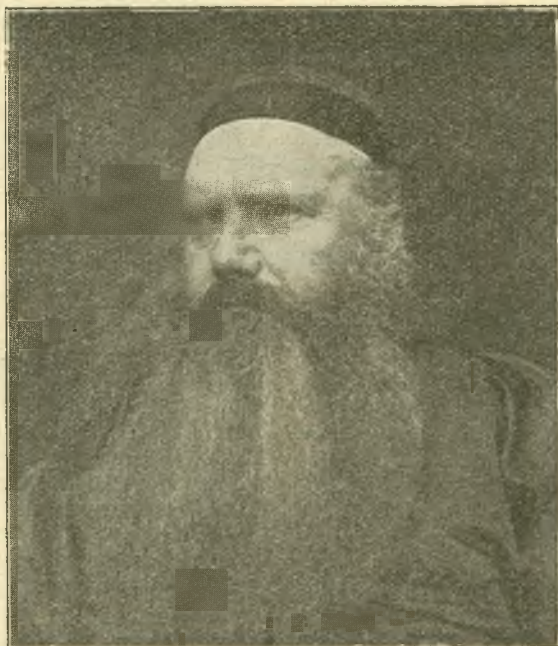
— Mi volt az a lárma az imént a hálóban?

„Bocsánat Atyám, — én is vétkeztem!”

És aztán?

— „Amint azt nekem megtetszett magyarázni a szentek életéből!”

— Mit magyaráztam én meg?

† P. Kovács Létusz O. F. M. Yungcsoufu ap. elöljáróság volt főnöke.

— „Igen, igen, ... a ... a véres ostorozást...”

— Mit? ... Micsoda?

„Nem találtam köteleit, de ... de ... olvastam a könyvben, hogy a szent tuskékkel is kínoztta magát, én is megpróbáltam és ... és ... ez nagyon jól megy így! Az ember suhint, nem nagyon erősen a nesz miatt, aztán végighúzza az ember, így ...

Kioto azonnal példával mutatja be

találmányát és a tuskék hosszú, vörös barázdákat hagynak szegény kis karján.

A páter kiveszi a tuskés vesszőt a gyermek kezéből, — Kioto félreérti nevelője szándékát és felkiált:

„Atyám, bocsásson meg, belátom, hogy nem ütöttem elég erősen, de ... de még nem tudom hogyan kell, mert most csinálom először ... azonban tessék ütni, ... jó erősen ... bátor leszek!”

A gyermek letérdelt és a páter észre-

vette barna vállain a hosszú, vörös sávokat, melyek helyenként megduzzadtak... kidudorodtak, mint a könnyek... nagy vércseppek gurultak le keskeny csíkokban a gyermek karjain és szétterültek a fehér lambán, mint nyíló piros virágok.

*

Édesanya: Reggel óhajtok meghalni. . .

Ferences Páttert hívtak haldokló édesanyjához. Mikor az édesanya közeli végét sejtette, azt mondja fiának: Gyermekeim, még egyszer gyónni szeretnék. „Melyik lelkiatyát hívjam?“ kérdi fia. Mire a szentéletű asszony azt válaszolta: Ki másnak mint neked fiam. Hiszen Te ismered édesanyádat. Nincs, amit előtted titkolnom kellene . . .“ Mikor aztán fia utoljára nyújtotta neki az Ur szent testét, így szólt az édesanya: „Egyet szeretnék még most kérni. Imádkozz velem e kegyelemért: reggel szeretnék meghalni, és nem este.“

Egyetlen könyv olvasása felébresztette Kioto lelkében a vezeklés vágyát. Vajjon mit fog tenni a kis malgás fiú később, midőn megkeresztelve, olvassa majd az Úr Jézus kinszenvedésének történetét és szívébe rejti mindazt, amit Megváltója érte szenvedett?

„Miért akarsz-édesanyám-reggel és nem este meghalni?“ Reggel szeretnék meghalni, hogy gyermekeimnek ne kelljen holttestem miatt éjszaka félniök. Nem akarok nekik álmatlan éjszakát szerezni. Reggel óhajtának meghalni, hogy napfölkeltékor, a világosság eljövetelekor menjek az örök világosságba . . .“

Csodás szeretete, figyelme az édesanyának, ki még halála alkalmával is kellemetlen körülményektől akarja gyermekeit megoltalmazni. Reggel halt meg, mikor a nap felkelt . . .

Lelkiatyám, megyünk az égbe . . .

A világháboruban történt, a franciaországi előtörések idejében. A harctér sebesültjei a községben lettek elhelyezve. Ki iskolába, ki félszerben. Egy rendi testvérem beszéli el a történetet. Súlyos betegen fekvő fiatal katonához hívtak. Szénapajta tetején várta a halált. Fölkapaszkodtam a létrán. Végignyújtóztva feküdt ott a beteg halálos sebei. Halkan beszélt. Ugyhogy közel kellett hozzá térdelnem. „Főtisztelendő Atyám, suttogta az égbe megyünk.“ Ugy suttogta szakadozottan, szóttagolva, de örömmel. Mikor megkérdeztem, hogy mibe helyezi égbe költözése iránti nagy bizodalját, a haldokló lassan, halkan folytatta: Mikor 14 éves koromban elhalt atyám akkor édesanyám karjaiba vett és így szólt hozzám: Gyermekeim, én most egyedül állok, rám nehezedik a házról és a gyermekekről való gondoskodás felelőssége. Te vagy gyermekeim közül a legidősebb: segíts édesanyádnak viselni a terhet, hogy a számadásom Isten előtt könnyebb legyen. — Ekkor azt mondtam

édesanyámnak: „Megteszem, esküszöm neked, hogy jóra való fiú vagyok és az is maradok.“ — A haldokló folytatta: Nem-sokára gyárba kerültem, a Ruhr mellett. Nehéz volt, lelkiatyám, nagyon nehéz volt annyi mindent látni, hallani hitem vallásos meggyőződése ellen. De megtartottam szavamat, eskümet, melyet édesanyámnak fogadtam. Erkölcsös, érintetlen-tisztaéletű maradtam, mindezen pillanatig. Ezért ismétlem, megyek lelkiatyám, megyek-én tudom, megyek az égbe. Vigasztalja meg édesanyámat, és nyugtassa meg a felőt, hogy ez volt halálom óráján meggyőződésem, szent tudatom.“

Még néhány sóhajtás, röpima, s az utolsó mély lélegzés, és az ifju katona arca a megdicsőült szépséges alakját vette fel. Lelke, lelke fölfelé, az ég felé szállott.

Vajha mindannyian mondhatnók ez ifju hőssel, egykor utolsó óránkban: Megyek az égbe, tudom, hogy odamegyek: Mind a mai napig tiszta, szüzi életet éltem. . .

Ön az Ur Jézus?

Ferences szerzetes ment Berlin utcáján. Tisztes öreggel találkozott. Az öreg úr megáll, s mint tulvilági látomás előtt, tágranyílt szemmel néz. Mikor az ámulattól magához tér, dobogó szívvel veti fel

a kérdést: „Talán az Úr Jézust látom? Hetven éves vagyok, de ilyen embert még nem láttam.“ A testvér csak ennyit válaszolt: Én nem vagyok az Úr Jézus, hanem az Ő szolgálja . . .

Nem gunyból kérdezte az öreg . . . Hiszen 70 éven keresztül tényleg nem láthatott szerzetest Berlin utcáin . . .

Ugyanazon körzetben a testvért egy ember átölelte e szavakkal: „Hát mégis csak szeretik még népünket!“ Nyílt utcán és illetéknépen adott kifejezést hálájának,

érzelmeinek, hogy szent Ferenc egyszerű ruhájában testvért látott.

Ugyanennek a testvérnek mondotta a zsidó rabbi, Tisztelem magát testvér, mert ismerem rendalapítójuk életét, és ez a nagy ember csodálattal tölti el lelkemet.

ADOMÁK:

A Mák.

Deák Ferencnek híres volt a mák adomája. A magyar gazdát szokta vele jellemezni. A soha meg nem elégedett gazda ember, akinek az sem jó, ha esik, az sem, ha melegen tűz a nap. Azt tudakolta egyszer valamelyik ismerősétől, milyen az idei termés?

— Nem jó bátyám uram. —

— Nem jó? Talán rosszul fizetett a buza?

— Dehogyan, buzám hál Istennek szépecskén van.

— Hát a rozs?

— Az is bevált.

— Hát az árpa?

— Az is bőven lett.

— No de a zab?

— A zab? Meglehetünk vele elégedve.

— Hát akkor öcsém mi panaszod van a termésre?

— Hogy mi panaszom rá? Az, hogy mák kevés termett.

Dr. Veszprémi.

Dr. Veszprémi prelátus kanonok a múlt század végén sokszor megkacag-tatta híveit és barátait. Egy délután a veszprémi várban sétálgatva, megpillantja a székesegyház tornyán Szudányi bádogos mestert amint éppen a torony tetejét javíthatja. Felkiált hozzá:

— Szudányi úr! Szudányi úr!

— A bádogos mester lenéz és látva, hogy a prelátus szólítja, lóhalál-ban lerobog a temérdek lépcsőn. Lihegve áll meg a kanonok előtt:

— Parancsol méltóságos uram?

— Mondta csak, Szudányi úr, nem szédül maga oda fönt.

Gazdálkodás gyümölcs nélkül: olyan mint az anya gyermek nélkül.

Sok gyümölcs a kenyérnek egyharmada.

Szent Antal ereklyéje Münchenben.

apok is közölték az örömhirt, hogy Münchenben meglették Páduai sz. Antal vállcsontját. Faulhaber biboros érsek a régi okmányok alapján elismerte és kijelentette, hogy ez az ereklye valóban Pádua Szentjéé és tiszteletét híveinek készörömet ajánlotta.

A müncheni kolostor és az állam levéltára, azonkívül a világi irodalom egyes művei is bizonyítják, hogy Bajor

Lajos császár három társával együtt hozta ezen ereklyét Páduából Münchenbe 1330-ban. Tőlünk kapta meg a müncheni ferences kolostor, melybe ünnepélyes körmenettel vitték el. A következő évtizedek alatt szomorú viszályok dúlták a várost és a becses ereklyét a ferences atyák bealazták, hogy megvédjék. Mivel azonban csak kevesen tudták, hol van, később az illetők halála után az ereklye hollétét el is felejtették.

Az ereklye hitelességét bizonyítja *Henrik rossi püspök* hivatalos irata 1394-ből, melyben sz. Antal karjának tiszteletéről beszél (csodálatos buzgósággal jön ide össze a nép) és ezen ereklyét „ugyanazon korus oltárán találtuk“ és ezért külön búcsukat engedélyez a müncheni ferencesek templomának. Ezen ereklyére való tekintettel a kolostort is megnagyobbitották és 1405-ben itt tartották a Rend általános kárpalanját. Ezek is mutatják, hogy müncheni kolostort a Rend milyen nagy-

ra becsülte a híres Szent ereklyéje miatt.

A nép szeretete abban nyilatkozott meg, hogy igen sokan kívánczok ide sz. Antal ereklyéje mellé temetkezni; aztán meg a sok végrendeletben, alapítványban, melyek e kiváló szentélyt igyekeztek díszessé tenni. Nem csoda, hogy lassankint e mélységes tisztelet hivatalos külsőségekben is nyilvánult és 1625-ben a bajor ferences rendtartomány sz. Antaltól nevezte el magát. Mivel a drága ereklyéből mindenki szeretett volna szerezni és a rendtartományfőnökök elég bőkezűen osztogattak belőle kicsi szilánkokat, 1680-ban P. Sanning Bernát vizitátor generális kiközösítés terhe alatt tiltotta meg, hogy bárkinek is adjanak belőle

1690-ben I. Lipót császár kíséretével együtt zarándokolt ide és megcsókolta az ereklyét, aztán pedig egyik pap által megáldatta magát vele. 1691-ben P. Strommer Illuminát könyvet is irt róla: „*München drága kincse*“ címen. A bajor választó fejedelmek és családjaik a legjobb példával jártak elő sz. Antal tiszteletében. Mária Antónia hercegnő még jegyesi ékszerreit is odaajándékozta, hogy a szent ereklyének tartót készítsenek. Henriette Adelheid két fiát hozta ide (Miksa Emmánuel, és József Kelemen későbbi kölni érsek), akiket felajánlott a nagy Szentnek. Mikor Miksa Emmánuel a törökök ellen indult, a Csodatevőtől is elbúcsuzott. Itt alakult a „Szent Antal szövetség“, mely sok előkelőt számlált tagjai között. Sok csoda is történt.

A szekularizáció (1802) alkalmával a müncheni ferencesek Ingolstadtba vitték magukkal a drága ereklyét, ahonnan 1827-ben hozták vissza és 1846-ban szívalaku ereklyetartóba helyezték, hogy a nép tisztelhesse. A nyilvános tiszteletet azonban 1868. körül nem engedélyezte egyik Vizitátor, mert az ereklye eredetiségét bizonyító okmányokat nem találta együtt. Miután a szükséges okmányokat meglették, Faulhaber biboros eredetinek ismerte el a Szent ereklyéjét és nyilvános tiszteletét is megengedte. Így München nagy öröme 1928. óta újra ünnepélyesen tisztelhetik a Csodatevő ereklyéjét. (A. O. F. M. 1929. I.

Hasznos tudnivalók.

A háziasszony tíz parancsolata. 1. Ne akard munkáidat segítség nélkül végezni, használd gépeket, fogadd el gyermekeid stb. segítségét.

2. Minden munkádat megfontolva végezd, igyekezzél a modern háztartást szabályait elsajátítani és hasznodra fordítani. Ne ragaszkodjál görcsösen nagyanyád elavult háztartási szokásaihoz. Az idők megváltoznak.

3. Haladj a korrallal, ne felejtse, hogy idő és erő pénzértéke képvisel. Felesleges és helytelenül végzett munka többet árt egészségednek, mint amennyit egy telefonbeszélgetéssel, vagy a régi divatú mosással megtakaríthatasz.

4. Egyeztesd össze szépérzékedet és a gyakorlati szempontokat. Lakásodban kevés, de szép bútor és dísz kellemes hatású és a takarítást is megkönnyíti. A sok szép lim-lom felesleges munkát okoz és sok port gyűjt össze.

5. Érdeklődjél az újabb kor tudományos vívmányai iránt, ezeken okulva, családod és háztartásod javát szolgálhatod és általuk nem rabszolgája. de királynője leszel otthonodnak.

6. Láányodat jó háziasszonnyá neveld, de engedd meg neki, hogy a jelenkor kíváncsi szerinti fejlődhesen, kinek idővel ismét újabb szükségletek szerint kell majd élnie. Neveld lelki és szellemi rugékonyságára, hogy esetleges új életmódokhoz és kötelességekhez könnyen, megválasztás nélkül alkalmazkodhassék.

7. Férfjedet ne untasd a háztartás apró-cseprő kellemetlenségeivel, aki otthonába pihenni tér. De éreztesd vele a háztartásba végzett munka fontosságát a család és a köz szempontjából; hálás lesz érte és ha szükséges, örömet fog támasztani, ha azt látja, hogy felesége okosan, szabályosan és felesleges munka és idő nélkül, nyugodtan vezeti háztartását és kipihenve, vidáman várja haza.

8. Ne csak saját életedet szabályozd az új kor elvei szerint, de családod tagjait is erre neveld. Ne csak egészséges lakásvizonyokra, hanem tápláló élelemre, egészséges ruházatra, az egészség megővésére, gyermekeid testápolására is kötelességed gondolni.

9. Lakásodat használd, mert az a család tulajdona, az ő kényelmét szolgálja, nem a ritkán betérő vendégeket. Az elzárt díszes vendégszoba nem gazdaságos, hideg és kényelmetlen, csak munkát okoz.

10. A legfoglaltabb háziasszonynak is joga van napközben egy kis pihenőre, egy jó könyv forgatására, saját művelődésedre. A technika által elővarázsolt új háztartási eszközök használata által, háztartásának helyes beosztása és szabályozása által az erre szükséges időt is könnyen megszerezheti. A háztartási munkát is átgondolva, okosan kell végezni. Az anya élete és egészsége minden családnak értékes tőkéje.

Tojáskonzerválás. A tojást legjobban Garantolban lehet eltartani. Ha teljesen friss tojást rakunk el, úgy egy évig is eláll. Legcserébb cserépfazekakat vagy üvegeket használni. A to-

jást vízszintesen rakjuk a fazékban és hűvös, sötét helyre állítjuk hol semmi erős szagot terjesztő anyag, tehát savanyú káposzta, petróleum nincsen. A tojást bármikor el lehet tenni, de logjobban a kora nyáriak állnak el, mert ezeknek héja keményebb a későbbiekénél. Egy hétnél régiebb tojásokat ne tegyük el, berakás előtt gondosan vizsgáljuk meg külön mindegyiket, mert egyetlen rossz az egész edény tartalmát elronthatja. A folyadéknek a tojásokat jól el kell lepnie. Garantolt használati utasítással minden drogériában kapni.

Ruhafőzésnél igen kellemetlen eset, ha a ruha a fazék alján vagy az üstben lesül, Ezt elkerülhetjük, ha deszkalap híján egy vékony mull vagy vászonzsacsókban pár marék törött tojáshéjat teszünk az üst fenekére, mely a lesülést megakadályozza. Tisztára mosott kavicsot is használhatunk. A tojáshéj, a kavics mésztartalma a ruhát ezenfelül még fehéríti.

A tej nyáron is édes marad, ha kevés cukorral forraljuk fel. 1 literhez egy csapott evőkanál cukrot adunk, ezáltal a meleg dacára pár napig eláll.

Egrest, rebarbarát, savanyú szilvát, vagy almát szódabikarbónával kell főzni, úgy kevesebb cukor kell hozzá.

A fejes saláta kemény marad és a rovarok belőle eltávolodnak, ha só helyett néhány csepp citromsavat használunk hozzá.

A húst nyáron is frissen tarthatjuk el, ha ecettel dörzsöljük be. Ettől nemcsak friss lesz, hanem puhább és porhanyósabb is.

Hogyan ismerjük fel a műselymet? Az igazi selymet a műselyemtől könnyen meglehet különböztetni ha egy kis darabot meggyújtunk. A hernyóselyem gyorsan összegöndörödik, hamarosan elalszik és világos barna hamu lesz belőle. A műselyem lassan ég, összegöndörödik, sötétbarna hamuja marad; a tiszta selyem hamuja elporlad, a műselyemé nem.

Zománcedényt porrártott tojáshéjjal és szappanos vízzel gyönyörűen meglehet tisztítani.

Sárcipőt soha sem szabad beolajozni, mert fényét veszti, helyette glicerint használunk. A nedves lábbelit vagy sámfára húzzuk, vagy árpával, kukoricával töltve szellős helyen lassan szárítjuk, utána fagyúval kell bedörzsölni, hogy a bőr puha maradjon.

Megsárgult ruhát úgy lehet kifehériteni, ha az utolsó öblögetővízbe egy-két evőkanál terpentinolajat és egy kanál tiszta spirituszt öntünk és utána rögtön felakaszítjuk. A ruha meg-savanyodott iróban is szépen megfehéredik, a gyümölcs és borfoltokat is kiveszi és emellett teljesen ártalmatlan.

A ruhaszárítókötelek mosását nem szabad elfelejteni, mert a ruhán a sárga kötél által

okozott folt igen bosszantó. A szárító köteleket évente egyszer, szódás-szappanos vízben főzzük ki, utána jól kiöblítjük boraxos vízben és újra felfőzzük, másodsor kiöblítjük és a napon szárítjuk. Legcélszerűbb azonban alumíniumhuzalokat használni, ez el nem szakad, foltot nem okoz és örökös. Minden jobb vaskereskedésben kapható.

Kályhákat nyáron kell kitapasztatnunk, hogy jól megszáradhassanak, a cserépkályha rozsdás vasalkatrészeit forró olajjal kell bekenni és azután fényesre dörzsölni.

Fényezett bútorokat néhány csepp dióolajjal lehet kifényesíteni. Egy vászoncsmócskára néhány csepp dióolajat csepegtetve, vele a bútort át dörzsöljük, utána puha ronggyal teljesen tisztára töröljük.

Az otthon.

Minden asszonynak vágya, hogy a családi fészke, azaz otthona kedves, meleg legyen, amelyben a család tagjai szívesen időznek.

Az otthon a háziasszonynak egészségessé és széppé kell varázsolnia.

Az otthon legfőbb díszje a tisztaság, ez legyen minden asszony legfőbb gondja, mert csak tiszta lakásban lehet a család egészséges. Ha lakást választunk, elsősorban azt vizsgáljuk, hogy a falak, a talaj nem nedvesek-e? Ha lehet, a reggeli napfénynek kitett lakást válasszunk, mert az árnyékos, északi fekvésű lakás hideg, barátságatlan. Az ablakokat, ha az időjárás engedi, nyitva tartjuk, hogy a napfény és levegő jól a lakásba hatolhassanak. Reggel az ágyakat jól ki kell szellőztetni, és azután bevetni. Különösen gondot fordítsunk a gyermekek ágyának tisztaságára. Éjjel az ablak egyik szárnyát hagyjuk nyitva, hogy a szoba szellőződjék, mert az emberi test gigőzölgeése megmérgezi a levegőt. A nyitott ablaknál alvó ember reggel frissen, kipihenve ébred fel és jó kedvvel kezd munkáját. A rossz levegőjű, zsúfolt hálószoba fejfájást, émelygést, fáradtságot okoz.

A szoba padlóját tisztán kell tartani, a port mindennap nyirkos ruhával letörölni. A por és a piszok a családok legnagyobb ellensége, tüdővést, ragályos betegséget okoz. Különösen gondot fordítsunk a lakás tisztaságára, a csecsemők és gyermekek miatt, akik legtöbb idejüket a lakásban töltik. Ne féltsük őket a levegőtől, szellőztessünk gyakran, kellő vigyázat mellett a gyermek meg nem hűl; de szelídletlen, lakásban a levegő-hiány miatt

Fehér ajtókról az újak nyomait egy terpentinszeszbe mártott puha szövetdarabkával töröljük le, a festéket meg nem támadja.

Festett szobafalakat seprűre kötött tiszta ruhával dörzsöljük le, melyet előzőleg tajtékporba mártottunk.

Az olyan elszakadozott függönyöket, melyeket kijavítani már alig érdemes, egyszerűen még felhasználhatjuk, ha a nagyobb lyukak alá keményítőes vízbe mártott függönydarabkát vasalunk. A hibát alig látni.

Parkettából tinafoltot citromlével kell kivenni. Félcitromdarabbal a foltot addig dörzsöljük, míg a folt el nem tűnik. Ezután meleg szappanos vízzel mossuk át.

betegszik meg, gyenge és vérszegény lesz.

Boldog az olyan család, amely a város külső részeiben, vagy falun, kis családi házban lakik, hol a gyermekek a kertben, mezőn, a jó Isten szabad ege alatt szaladgálva, játszadozva fejlődhetnek erős, munkabíró emberekké.

Télen a lakás fűtését is helyesen, észszerűen végezzük. Csak tiszta, szellőzött szobát lehet jól befűteni. A jó kályhában a levegő a kéményen át akadály nélkül közlekedik és a szobában sem füst, sem széndioxid nem érezhető. A kályhákat nem szabad túlfűteni, 15—16° Reaumurnél melegebb ne legyen.

A gondos asszony lakásának szépítésére is gondol. A bútorok egyszerűek és célszerűek legyenek, hogy tisztán tartásuk könnyű legyen. A fölösleges cifra-ság nem szép és sok munkát okoz. Ha a falakat festtetjük, világos színeket válasszunk, mert a világosra meszelt és festett fal barátságos a szemnek, megnyugtató a kedélynek. Világos lakásban a por, piszok hamarabb látható és a szorgalmas ügyes asszony nem tűri.

Ha tehetjük, díszítsük lakásunkat egy-két szép művészi képpel, néhány cserép virággal, de csak úgy, hogy a szellőztetést a virágok ne akadályozzák. Az ablakokra csak könnyű, világos függönyöket tegyünk, hogy a világosságot és napfényt fel ne fogják. A napfény a legjobb védőszer a betegségek ellen. A gyermekeket kiskoruktól fogva szoktassuk a lakás tisztán tartására. Szeressük, díszítsük otthonunkat, hogy családunk az élet küzdelmei között legalább otthon boldog legyen. *Barótiné Stegmüller Mária*

Kínai benszülött ferences újoncok (egy részük testvér) Tai-yüen-fuban.

A burgonya.

Alig van élelmiszer, melyről az embereknek olyan eltérő véleménye volna, mint a burgonyáról, mely népünk fő élelmiszere. Sokan azt állítják, hogy a burgonyában kevés tápanyag van, csak amolyan gyomortöltelék, mások szerint a burgonya fontos élelmiszer, hiszen $1\frac{1}{4}$ -szer több tápértéke van, mint a tejnek.

A három fő tápanyag: szénhidrát, zsír és fehérnye közül a burgonya főalkatrésze a szénhidrát, ellenben fehérnye kevés van benne, amennyiben csak 5 százalék fehérnyét tartalmaz, tehát félsanyit, mint hasonló mennyiségű tej. Zsír a burgonyában nincsen. Ebből látható, hogy pusztán burgonyából az ember meg nem élhet, mert ha más élelmiszer híján csak erre szorulna, roppant mennyiséget kellene belőle fogyasztania, mert a fehérnye az emberi tápláléknak legalább 10%-át kell hogy kitegye. Ezért a hiányzó

fehérnyét — hús,- hal,- tojás,- tejjel vagy egyéb fehérnye tartalmú étellel kell pótolni.

A burgonyában ellenben sok vitamin és só van, melyekre az emberi szervezetnek szüksége van. Ezen alkotórészek közvetlenül a burgonya héja alatt található és ezért helytelenül cselekszünk, ha hámozva főzzük. A héjában főtt vagy sült burgonya kevés vajjal vagy zsírral fogyasztva tápláló, egészséges étel. A burgonya tehát becses élelmiszer, ha a belőle hiányzó fehérnyét tejjel, tojással, hússal pótoljuk. Ha a szétzúzott burgonya lisztes részét eltávolítjuk, egy rostos anyag marad vissza, melyből izletes étkek készíthetők cukorbetegnek részére, akiknek szénhidrátot fogyasztani nem szabad. Ez a rostos anyag kövér embereknek is dietás ételszerűül szolgál.

Barótné Stegmüller Mária.

Ferencesek, akik a római missziós kiállítás körül szerzett érdemeikért pápai kitüntetést kaptak.

Az egészség ellensége.

Az amerikai — spanyol háborúban történt. Az amerikai csapatok nagyon sok katonát veszítettek. Nem az ellenség golyója oltotta ki életüket, hanem a katonák között dühöngő hastifuszjárvány vitte el őket.

Az amerikai katonai orvosok szigorú parancsot kaptak, hogy minden eszközzel

akadályozzák meg a betegség terjedését.

A katonáorvosok egyike a nyert parancs végrehajtásán gondolkodva közvetlen ebédidő előtt kisétált a táborral szomszédos mezőre. Véletlenül szemétgyűjtő telephez került, ahol elámult azon, hogy a legyeknek milyen tömege zsongja körül a táborból kikerült állati és emberi szennyet.

Az orvosnak nagyszerű gondolata villant át az agyán. Visszasietett a táborba és hamarosan egy csomag gipszport vett magához. A csomag tartalmát több részletben óvatosan ráhintette a vigan nyüzsgő, lakmározó legyekre . . .

Ezalatt eltelt az idő, az orvos tehát elindult, hogy a tábori konyhák mellett levő ebédlőben elköltse az ebédjét.

— Mit gondoltok, mit talált az ebédlőben és a konyhákban? Gipszportól fehérítő legyeknek egész szeregét. Vidáman járkáltak az élelmiszereken, ivó-és evőeszközön.

A katoniorvos nagy kitüntetésben részesült. Egyszerű eljárásával megtalálta a hastífusz terjedésének az okát és az ellene való védekezés módját.

A hastífuszt, éppen úgy, mint a többi ragadós betegséget, apró szabadszemmel nem látható kis élőlények okozzák — az

orvostudományban bakteriumoknak nevezik őket, Ezek ott találhatóak a beteg ember váladékában: székletében, köpetében, a köhögő, vagy tüsszentő ember szájából kirepülő nyálcseppekben, a sebekben, kiütésekben, hólyagokban levő gennyben. Ezeket a váladékokat a légy nagyon szereti. Messzire elvándorolnak egy-egy ilyen váladékhoz. A váladékban levő bakteriumok odatapadnak a légy szőrös testéhez és lábaihoz s vele együtt rövid úton eljutnak a mi kenyerünkre, ételünkre, italunkra. Így terjeszti a légy a ragadós betegségeket. Ezért nevezzük a legyet *repülő betegségeknek*.

Egészségünk érdekében küzdenünk kell a légy ellen, és pusztítanunk, amennyire bírjuk. A legjobb fegyver ellene a tisztaság, mert a légy a piszokban és a piszokból él.

Adomák.

Igy is jó, úgy is jó.

— Nézze, majszter uram. a jobb lábamra alig tudom felhúzni a csizmát, olyan szűk!

— Oh kérem. kitégul az, csak egy kis, jó száraz idő legyen.

— A ballábamra pedig nagyon bő a másik fele!

— Legyen nyugodt, kérem, összehúzódik az: mihelyt egy kis esős idő lesz.

A kis diplomata.

Jancsi: Nagypapa, elhoztam a napárt. Névnapiomat piros tintával húztam alá . . .

Templomi rejtvény.

Káplán; Mikor ma megpillantottam a templomban a sok kalapot, bundát és ékszereket, önkéntelenül is felvetődött lelkemben a kérdés: hát a szegények hol vannak?

Plébános: És mikor a szentmise után kiüresítettük a perselyt, én meg önkéntelenül azt kérdeztem: hol is maradtak a gazdagok?

Aruló gyermekszáj.

A templomban gyűjtés volt a pogány gyermekekért. Gyűjtés után kérdi a kis gyermek atyját:

— Papa, hát viselnek a pogány gyermekek is nadrágot?

— Miért kérded ezt, fiam?

— Mert apus az előbb nadrággombot tett a perselybe.

Sok jó takarmány: sok jó marha;
 sok marha: sok trágya;
 sok trágya: nagy termés;
 nagy termés: tele bugyelláris.

Különféle ételek és tészták készítése.

Meggy vagy cseresznyéslepény.

25 dkg. vajat habzásig keverünk 2 egész és 4 tojás sárgájával 1 citrom reszelt héját, 25 dkg. cukorport és 25 dkg. lisztet, 2 kanál zsemlyemorzsát adunk hozzá. Kiliszteztet tepsibe tesszük és reá szórjuk a cseresznyét. Ha rózsaszín, a következő krémet öntjük reá: 4 tojás sárgáját 6 kanál tojászín, 1 kanál és 4 kanál cukor jól el lesz keverve. Azután ezt a tésztára öntve a sütőbe tesszük és mindaddig a sütőben tartjuk, míg a krém megőrűsödik.

Sonkás omlette.

6 tojást kevés sóval hakverővel elkeverjük, hozzá $\frac{1}{4}$ kg. igen finomra vágott sonkát. Palacsintasütőbe teszünk fel tojás nagyságu zsírt, ha forró, beleöntjük a keverék egy részét, ha sülni kezd az egyik oldalon kezdjük göngyölni. Azonnal tálaljuk.

Gesztenye torta.

1 kg. gesztenyét meghámozva puhára főzünk, szitán átnyomjuk. 8 tojás sárgáját 10 kanál vaniliás cukorral elkeverjük, egy jó kanál lisztet, a 8 tojás habját és a gesztenyét belekeverjük, vajazott tortaformában átsütjük. Ha kihült, tejszínhabbal töltjük és vonjuk be, a tetejét áttört gesztenyével behintjük.

Dobos torta.

6 tojás sárgáját 6 kanál cukorral habosra keverjük, hozzáadjuk a 6 tojás habját és 6 kanál lisztet. A megkent tortaformát meghintjük lisszttel és megkenjük a keverékkel $\frac{1}{4}$ kg. teavajat $\frac{1}{4}$ kg. cukorral és $\frac{1}{4}$ kg. puhított csokoládéval símára elkeverjük.

Túrós sapka.

Harminchat deka lisztet, 8 deka zsírt, sőt 1 deka cukros tejben kelesztett élesztőt táblán eldolgozunk, még annyi tejet teszünk hozzá, amennyit felvesz; jól megkellesztjük a tésztát, vékonyan kigyúrjuk, kis kockára vágják és minden darab közepére jó kávéskanálnyi, következőkép készült töltelékkel teszünk: $\frac{1}{4}$ kiló jó puha túróba 1 tojás sárgáját, 1 vagy ha van 2 tojás habját, citromhéjat, cukrot és kávéskanálnyi tejet vagy tejfelt teszünk, a négy csücskét a tésztának öszenyomjuk, 10 percre a zsírral megkent tepsin kelni hagyjuk tojással megkenve megsütjük.

Teasütemény.

14 deka vajat, 7 deka vaniliás cukrot, 21 deka lisztet 2 keményre főtt tojás sárgáját összegyúrunk, vékonyan kinyújtjuk és különböző apró formákkal kiszúrva megsütjük.

Rácsostészta.

30 deka liszt, 15 deka cukor, 15 deka zsír, egy egész tojás egy citom héja, és egynek a leve. Deszkán összegyúrjuk és baracklevárral megkenve a szokásos módon rácsostésztát készítünk belőle.

Kávécsók.

28 deka cukrot 7 evőkanál jó erős feketekávéval sűrű sziruppá főzünk. Két tojás fehérjét kemény habbá verjük s a kávé forrva, folytonos keverés mellett a felvert habra töltjük és addig keverjük, amíg kihült. Vajjal megkent bádogra kanállal csókokat rakunk és hirtelen tűznél sárgára sütjük, hogy csak kérget kapjon és kívül krémes maradjon.

Nőszeszély.

16 deka vajat vagy zsírt laposra keverünk, hozzáadjuk 14 deka porcukrot és 6 tojás sárgáját egyenként és ezzel is tovább keverjük. Végül 32 deka liszt jön hozzá és zsírral megkent tepsin kisujnyi vastagságban félig sütjük meg. Ezalatt a 6 tojás fehérjét kemény habbá verjük és 14 deka porcukorral könnyedén elkeverjük. A félig sült tésztát kivesszük a sütőből, egyenletesen megkenjük baracklevárral, a tetejére tesszük az elkészített tojás habot elsímítva és visszatesszük a sütőbe, amíg a teteje is szép selyemszínűre sült. Éles késsel kockára vágjuk.

Dara-morzsóka.

Félliter tejbe félliter darát, sőt, pici cukrot teszünk és kissé állni hagyjuk. Azután 4 tojás sárgáját keverjük közé és lábásban forró zsírban sütjük, a tésztaalapattal meg-megkavarva, hogy oda ne égjen. Ha már megsült, egy marék mosott és tisztított mazsolát teszünk még hozzá, a talon vaniliás vagy fahéjas cukrot hintünk reá.

Kínai sütemény.

14 deka vajat 14 deka cukorral habosra keverünk, majd 2 egész tojást teszünk hozzá. 4 deka kitisztított mazsolát, törött vaniliát és citrom levét keverünk

14 deka lisztrel együtt hozzá. Ezt a masszát újjnyi magasan simítjuk a formába (kisebbféle keli hozzá), tetejét megkenjük tojás fehérjével és meghintjük héjazott, darált mandulával, szép világosra sütjük. Kiborítjuk s óvatosan visszaborítjuk egy másik kis deszkára, hogy a mandulás fele legyen felül és ezt vonjuk be narancsjéggel vagy más ízzel.

LEVESEK.

Karfiollevés

Egy-két fej szép karfiolt megtisztítva és részeire szedve, sós vízben puhárra megfőzzük. Zsemlyeszínű rántást készítünk, apróvágott, sok zöldpetrezselyemmel és előbb kevés hideg vízzel, majd karfiollal és levével feleresztjük és felforralva a levesestálban elkevert tojás sárgájára és egy fél deci tejjelre öntjük. Adhatunk hozzá pirított zsemlyekockát.

Bárányfej-leves.

Tavasszal veszünk 1—2 bárányfejet, azt sós vízben megfőzzük. Világos rántást készítünk, a lével feleresztjük, kevés ecetet és késhegynyi apróra vágott tárkonyt teszünk bele és galuskát ily módon készítve: 5—6 deka zsírt vagy vaját kikeverünk egy tojással, sót, 10 deka lisztet és annyi vizet teszünk hozzá, hogy inkább lágyabb tészta legyen és belefőzzük. A bárányfejeket kettévágva, hogy a velő kiszedhető legyen, külön tálon adjuk hozzá.

Almaleves.

5—6 darab édes almát meghámozva, apró kockára vagy szeletkére vágunk és kevés cukros vízben megfőzzük. Egészen fehér rántást készítünk, feleresztjük hideg vízzel, majd az almát és levét pici sóval adjuk hozzája, ha kell még cukrot is, felforraljuk, végül egy deci tejjel jön még hozzá.

FŐZELÉK-FÉLÉK.

Rakott káposzta.

Savanyított hordó káposztából veszünk egy kilót. Zsírban két kocka cukrot pirítunk és egy fél fej aprított hagymát, ezen pároljuk a káposztát, vigyázva, hogy oda ne égjen. 20 deka rizst is főzünk vagy párolunk, valamint egy negyed kilogramm debreceni főttkolbászt vágunk karikára. Mármint egy lábast kikenünk zsírral, kibéleljük savanyított káposztalevelekkel és rétegenként rakjuk bele az elkészített anyagokat. Közbe-közbe jól meglocsoljuk tejjel. A kolbász helyett vagdalt füstölt húst is vehetünk, vagy akár mind a kettőt is. Tetejére szintén káposztaleveleket rakunk fedő gyanánt és forró sütőbe tesszük egy negyed órára. Tálaláskor kerek táltra borítjuk, de nem szedjük le a leveleket.

Karfiolfőzelék.

Szép egészséges karfiolt megtisztítunk, részeire szedve sós vízben megfőzzük. Igen világos rántást készítünk zöld petrezselyemmel, feleresztjük a karfiol levével és a karfiolt is beletesszük. Tálalás előtt tejjel jön bele.

Svabki (tót étel).

Veszünk kiló burgonyát, héjába főzzük és ha lehámoztuk, hosszába kettévágjuk. Vajban sok karikára vágott hagymát pirítunk, de aranyárgának és ropogósnak keli lennie. Ebbe dobjuk a készen álló burgonyát, sót és juhtúróból fél vagy kegyed kilót aszerint, amennyit a burgonya mennyisége megkíván. Csak tavasszal kell ezt az ételt készíteni, amikor a juhtúró idénye van. Mert ha csípős, akkor már nem jó.

HASZNOS TANÁCSOK.

Ápold szántóföldedet, vetéseidet, hogy azok téged és családodat is ápolhassanak.

Ha csak teheted: vetőmagot piacról ne végy.

Jó vetőmag nem drága.

A gyomok rablók, irtsd azokat irgalmatlanul legelőn, réten kaszával, ásóval, aszatáló vassal, de mindig a magjuk megérése előtt. Szántóföldön az eke meg a kapa a legjobb gyompusztító.

Hancsikos rétnek, borvirágos orrú a gazdája.

AMIG AZ ORVOS MEGÉRKEZIK.

Ájulás

önkivületi állapot, amikor az érző és mozgató érzékek felmondják a szolgálatot. Az elájuló gyenge, szédül, rosszul van, hideg verejték őrzi ki, szemei előtt minden forog, elhomályosul. Az ájult érzéstelenül fekszik, szoligatásra sem mozdul, arca halvány. Ájulás a legkülönbözőbb okokból lehet: gyenge, beteges, vérszegény egyéneknél fordul elő többnyire, valamint nagyobb vérvesztések után, balesetek, ijedség, agyrázkódás, részegség, vérvesztés stb. következtében.

Míg az orvos megérkezik, igyekezzünk az okot megtudni és a körülményeket megjegyezni, hogy felvilágosítást tudjunk adni róla. Igyekezzünk a csoportosuló kíváncsiakat és a zavart okozó idegen egyéneket eltávolítani, pl. az ájultat kapu alá vagy szobába vinni. A lélegzésem érezzük a részegeknél a bor- vagy pálinka szagot. Megoldjuk a szorós inggallért, fűzöt stb., hogy a vérkeringést szabaddá tegyük. Szabad levegőt! a hátára fektetett beteg fejét, *ha arca sápadt, mélyebbre, ha arca vörös, magasabbra tesszük.* Ha hány, a fejet rögtön *oldalt* fordítjuk! Az ájultnak homlokát, arcát, halántékát, szívtájékat vízzel, ecetes, vagy kölni vízzel mossuk, orrát erős szagokkal izgatjuk, Ha a beteg nem lélegzik, mesterséges lélegzést végzünk, kivéve természetesen agyrázkódásnál és agyvérzésnél (gutaütés), mikor is ez ártalmas lehet.

Égés.

Égési sérüléseket okozhat: láng, hősugarak (nap), forró tárgyak (izzó vas), forró folyadékok (forró víz, kávé), robbanás stb. Az égésnek három fokát különböztetjük meg:

I. *Fájdalmas vörösség, bőrlobosodás.*

II. *Hólyagképződés.*

III. *Elszenesedés, mikor a testrész elég.*

I. *foku égés* legközönségesebb formája a naptólí leégés nyáron. Vazelinnal vagy borvazelinnal kenjük be, rá védőkötést vagy bőven pudert teszünk. Ha valakinek ruhái tüzet fognak, ne rohanjon észvesztetten, hiszen az előidézett léghuzattal még élesíti a lángokat. Vesse magát a földre és igyekezzék ide-oda gurulva testével elfojtani a lángokat, esetleg magára rántva szőnyegeket vagy ruhadarabokat. A közelben tartózkodók se rohanjanak szerteszét, hanem ruhadarabokkal, pokróccal, vagy ami éppen kéznél van, igyekezzenek elfojtani a lángot. Csak azután nézzenek víz után a parázsló forró ruhadarabok oltására. Utána leszedni a ruhákat, leginkább ollóval levágni, hogy a sebet ne sértjük a tapadó ruhadarabok ráncigálásával. Míg az orvos megérkezik, bőven inni, lehetőleg kávét vagy teát, hogy a szív működést javítsuk.

A II. *foku égésnél* a hólyagokat ne bántsuk, csak ha azok fájdalmasak, feszülnek, szabad az alapját kiizzított tüvel felszűri, hogy tartalma kifolyjon, e seb azonban ne maradjon védőtakaró nélkül, ezért rajta maradjon a hólyag. Utána kenőcsös kötést (borvazelin, szükség esetén olaj, zsír, vaj, tojásfehérje is felhasználható) teszünk. Ez természetesen ideiglenes kötés. Égő petróle-

umot, terpentint vízzel oltani nem lehet, homokkal vagy pokróccal fojtjuk el a tüzet. Ha valaki meszes gödörbe vagy lugba esik, sok vízzel kell öntözni. Azután, úgy, mint a lugos anyagok okozta marásoknál, egyáltalában — gyenge, savanyu oldatokkal (ecetes víz, citromos víz), vagy ha nincs hirtelen ilyen kéznél, tiszta vízzel kell kimosni a sebet — utána kenőcsös kötés. Savi anyagok okozta marásoknál (vitriol, sósav, salétromsav) gyenge lugos oldatokkal (mészvíz, szódabikarbónás víz, tej) semlegesítjük a lugot, vagy ha más nincs kéznél, tiszta vízzel mossuk le és utána kenőcsös kötést teszünk a fentebb említett módon. A fájdalom enyhítésére a kenőcsös kötés fölé lehet hideg borogatást rakni.

Ludtulp

nagyon sok embernek van és nagyon sok embernek okoz kellemetlenséget, bajt annélkül, hogy egyáltalán tudnák, vagy gondolnának arra, hogy ezen oly könnyű segíteni.

A ludtulp ritkábban veleszületett, többnyire azonban szerzett. Kiknek álló foglalkozásuk van (pék, lakatos, pincér, kereskedő, sebész), továbbá, kik hegyes vidéken laknak és sokat gyalognak, valamint a túlzottan magas sarku félcipőcskék hivei között látni egyre gyakrabban ludtulpot.

A lényege a ludtulpnak az, hogy a láb csontjai, az azokat összetartó inszalagok megizmok meglazulnak és a talp belső szélén levő talpboltozat besüpped. Igen jó lehet látni a strandfürdőben: a normális lábnyomon a homokban, az ujjak alatti kerek előtulp és a sarok között egy homoru bemélyedés felel meg a talpboltozatnak. A ludtulp nyoma a homokban széles, teljes talpnyomat, a külső és belső talpszéle parallel látható. A ludtulpok csoszogva járnak, cipőjüket hamar formátlantják, gyorsan elfáradnak, hosszabb gyaloglásokra képtelenek, lábizadásra hajlamosak. Ludtulpoknak megfelelő cipőbetétet kell hordani. Ez nem lehet rövid, készen vett betét, ami a lábhoz nem idomul és a cipőben elmozdul, hanem speciális orthopéd betét, amelyet szakértő csinál gipszlenomat után. Rendes, jóalakú, elég magas szárú cipő hordása is szükséges.

Agyvérzés (gutaütés)

többnyire idősebb embereknél fordul elő, gyakrabban olyanoknál, kiknek érelmeszesedésük van. Hirtelen, mintegy ütéstől találva rogyik össze eszméletlenül (innen a népies neve „gutaütés”), arca vörös, sötét kékes, érverése telt, kemény, gyakran lassabbodott. A légzés mély, horkolás-szerű zajjal, gyakran szintén lassabbodott. A beteget ruháitól felszabadítjuk. Szorító ruhadarabokat (gallér, ingnyak) esetleg átvágunk ollóval. Ágybafektetjük, fejét magasra polcoljuk, rá jég-tömlőt vagy hideg borogatást teszünk. Ha lehet, célszerű a beteget a beteg oldalára fektetni. Vértüdülésnél eret kell vágni, ezt azonban hagyjuk a sürgősen előhívott orvosra, Szigorúan tilos a betegnek izgató italt, kávét, teát, alkoholt adni.

Csonttörés

egyike a leggyakrabban előforduló baleseteknek. Külső erő behatására (ütés, rugás, esés) hallható recsenéssel törik el a csont. Megkülönböztetünk egyszerű és nyílt töréseket. Az egyszerű törésnél csak a csont törik; a nyílt törésnél a környező részek is megsérülnek és a felhasadt bőrön át a tört csontvég kilátszik. A törött végtag igen fájdalmas, a beteg nem tudja mozgatni, rövidült vagy görbült, ami legkönnyebben szembeötlik, ha az egészséges végtaggal összehasonlítjuk. A tört végtagot ne nagyon vizsgálgassuk, ugyan ellen tiltakozni fog maga a beteg, kinek minden érintés nagyon erős fájdalmat okoz. A ruhát és cipőt nem oldjuk meg, hanem levágjuk (nem többet, mint amennyi okvetlen szükséges), a tört végtagot olyan kötésbe tesszük, ahol mozdulatlan marad. Erre a célra a mentőládákban sinek vannak. Elég nagy az a sin, amely meghaladja a szomszédos két (alsó és felső-) izületeket, pl. felkartörés esetén a könyök a vállizületeken túl ér. Szükség esetén sinnek használhatunk bármilyen deszka vagy fadarabot, botot ernyőt, vonalzó, seprünyelet, redőnydarabot, sodronydarabot stb. stb. A sint ki kell párnázni vattával, vagy szükség esetén gyapjuval, szénával, ruhadarabokkal stb. és feszesen, hogy tartson, de ne szoritson, átkötjük. Cél szerű a sinben levő kezét a nyakon átkötött kendőbe helyezni úgy, hogy nemcsak a kar, hanem a kéz is kötésbe kerüljön, a sinben levő lábszárt az egészségeshez erősítjük. A nyílt törés sebet előbb nagyon gondosan bekötözzük a sebkezelés szabályai szerint, azután teszünk sint rá. Majd gondoskodunk arról, hogy a beteget a legközelebbi orvoshoz vagy kórházba szállítsuk. Ha a szállítás megfelelő jármű hiányában nem lehetséges, hagyjuk nyugodtan fekve, míg megfelelő elszállításról gondoskodni tudunk.

Ficamodás

az izületi végeknek egymástól külső erőszakkal való eltávolítása. Az izület fájdalmas, megduzzad. Ha az egészséges oldallal összehasonlítjuk, alakjának változását látjuk. A beteg végtag mozgathatósága korlátozott. A ficamót az orvosnak minél előbb vissza kell igazítani, Örizkedjünk a kifícamiott tagot vizsgálgatni, vagy éppen visszaigazítani próbálni. Az ilyen avatatlan kísérletek súlyos következményekkel járhatnak. Tegyük a beteg izületre hideg borogatást és támasszuk alá (kart kössük fel úgy, hogy megfelelő mozdulatlan fekvést kapjon) és hívjunk orvost, vagy szállítsuk a beteget az orvoshoz.

Fulladás

okozta baleseteket segélynyújtás szempontjából négy csoportban tárgyaljuk:

I. **Vizbefulás.** A vízbeesett kimentéséről csak röviden említünk pár legfontosabb szabályt. Az első: mindenki tanuljon uszni. A vizbefuldoklót a segítségére siető mindig hátulról igyekezzen megközelíteni, mert az ijedten belekapaszkodó magával rántja és az uszásban akadályozza a mentőt. Ha hátulról megközelítettük, akkor ügyes fogással a mentő hátulról balkezét a ful-

dokló bal karja alatt átdugja és megragadja annak jobb csuklóját. Ezzel a fogással (melyet cél szerű a fürdőben begyakorolni) saját veszélyeztetésünk nélkül, háton uszva menthetjük ki embertársunkat. Ha a fuldokló valakit megragadott és belekapaszkodik, akkor hirtelen bukjon a víz alá és ha a fuldokló elereszti, újból felbukva hátulról ragadja meg. Vannak más ügyes fogások is nagyszámban, azonban ezek felsorolására itt nincsen módunk. Még órák múlva is sikerül a vízből kimentettet visszaadni az életnek megfelelő, nyugodt és célszerű segítség nyújtása által. A vízből kimentett öntudatlan embert először megszabadítjuk ruháitól, azután küldünk orvost, száraz ruháért, takaróért. Fél térdre ereszkedve, hasával térdünkre fektetjük a szerencsétlenül jártat, hogy gyomrából és tüdejéből a víz kifolyhasson. Majd hátára fektetjük, ha lehet úgy, hogy a feje és mellkasa kissé lejjebb legyen, mint alsó teste. A fejét oldalra fordítjuk, szájába nyulva eltávolítjuk a légzést akadályozó, esetleg odajuttott iszapot vagy más idegen testet. — A nyelvet előrehuzzuk. Ha nem légzik, mesterséges légzést alkalmazunk és pedig néha hosszú ideig, órák hosszat, míg a beteg önállóan, mélyen, nyugodtan lélegzik. A mesterséges légzést gondosan és szabályosan végezzük, közben dörszéléssel és száritással igyekezzünk a beteget fölmelegíteni. Mesterséges légzés utánozza a természetét, célja a mellkas kitágításával a friss levegőt szivatni, összenyomásával a rosszlevegőt kinyomni. Minden esetben meg kell győződnünk, hogy a légutak nincsenek-e eldugulva, mert különben nincs értelme a mesterséges légzésnek, ha a levegő úgy se tud a tüdőbe jutni! Sajnos, erről sokszor megfeledkeznek. Nem szabad gyorsan lélegeztetni, mert nem jut akkor az egész tüdőbe levegő. 1. Megfogni mindkét felső kart, közvetlen a könyök felett és a fej fölé huzni. A belézésnek hallhatónak kell lennie. 2. Karokat vissza a mellkasra, lassu, határozott nyomással a levegőt kinyomni. Kilégzés is hallható, ha a légutak szabadok és a tüdő tényleg lélegzik. Más fogás: Laposan a mellkas alsó részére helyezett tenyérrel előrehajolva nyomni a mellkast (kilégzés), fölegyenesedve, oldalra gyakorolt nyomással visszanyomni (belézés). Ugyanezen módszer különösen vízbefulóknál olyként működik, hogy hasrafektetjük a fuldoklót. Hasa alá néhány összegöngyölt ruhadarabot teszünk. Fejét a karjára fektetjük, hogy orra, szája szabadon legyen.

II. **Gázmérgezés.** Széngáz, világító gáz, pincében (mustfőzéstől), régi kutakban, csatornában a fejlődő gázokat beléző ajultan összeesik és ha hirtelen segítség nem jön, megfullad. Az első teendő tehát a szerencsétlenül jártat a friss levegőre hozni. Természetesen vigyázni kell, hogy kellő elővigyázattal járjunk el. Nem szabad világító gázzal telt szobába pl. nyílt lánggal vagy gyufával menni. Az ablakokat kívülről kell beütni és így levegőt bejuttatni. Ha a kiszellőztetés nem lehetséges, pl. pincében, akkor aki be mer menni, annak derekára kötelet kell kötni, hogy szükség esetén rögtön kihuzhassuk, szája és orra elé pedig ecetes vagy mézvízes kendőt kössünk. Ha az eszméletlen beteget a friss levegőre hoztuk, akkor mesterséges légzést alkalmazunk.

III. **Megfojtott vagy akasztott embernél minde-**

nekelőtt a fojtó köteléket kell eltávolítani (a kötélről levágni), azután mesterséges légzést alkalmazunk és a testet dörzsöljük.

IV. *Lenyelt idegen test*: hus, burgonya, csont, stb. ha kisebb darabokban a légcsőbe kerül, erős köhögési ingert vált ki. Nagyobb darab a nyelőcsőben vagy a légcsőben megakadhat és a légcsövet összenyomja, elzárja a légzés útját. A fuldokló hirtelen elkékül, szemei kidagadnak,

kezeivel kapkod és pillanat múlva eszméletlenül esik össze. Tekintve, hogy a halál percek alatt beállhat, hirtelen, de hideg vérrrel kell cselekedni. A száját szétterpesztjük, a fogak közé, hogy önkéntelenül ne harapasson, csomózott zsebkendőt, fadarabot vagy dugót teszünk. Ujjunkkal a torkába nyulva, igyekezzünk az idegen testet kivenni, vagy a garatot érintve, hányást idézni.

Dr. Schulhof Imre,

A

FERENCES KÖZLÖNY

kiadóhivatalában kapható könyvek:

BUDAPEST II. Margit-körut 23.

	Pengő
P. Zadavec Izván O. F. M.: <i>Alverna</i>	1.—
Pálffy Erzsébet grófnő: <i>Szent Ferenc szentélyei</i>	1.—
Dr. Magyar Izván: <i>Magyar képek szent Ferencről</i>	—80
Dezső Izván: <i>P. Florentini Teodóz élete</i>	1.—
P. Majsai Mór O. F. M.: <i>Biztatások</i>	—80
P. Meyer — P. Unyi O. F. M.: <i>Ferenc testvér</i>	—80
P. Kubányi Kornél: <i>Assisi szent Ferenc, a költő</i>	1.20
P. Hack — P. Unyi O. F. M.: <i>A Ozanam Frigyes</i>	—40
P. Steck — P. Unyi O. F. M.: <i>A Ferencrend dicsősége</i>	1.20
P. Molnár Arkangyal O. F. M.: <i>A Ferences szellem</i>	4.—
P. Kőnig Kelemen O. F. M.: <i>Alverna felé (két kötet)</i>	6.—
P. Jagicza Juvenál O. F. M.: <i>A III. Rend katekizmusa</i>	—40
Pálffy Erzsébet grófnő: <i>Assisi szent Klára élete</i>	4.—
Santarelli — Pálffy: <i>Assisi szent Ferenc élete</i>	5.60
P. Trefán Leonárd O. F. M.: <i>Szeráfi kalauz</i>	3.20
Brisits Frigyes: <i>Assisi szent Ferenc élete</i>	—80
P. Rohr — P. Sipos O. F. M.: <i>Ferenc és Ignác</i>	1.—
Dezső Izván: <i>Ferencrendi szentek</i>	2.—
Salotti Károly: <i>Mária Assunta nővér élete</i>	5.—

III. rendi szabálykönyv 1 P, korda 80 fill., skapuláré 64 fill.,
rendi jelvény 80 fill., szép rendi diplomák 1 P.

Kínai missziós kápolna, melyet saját pénzéből építtetett egy északamerikai kolostor szolgálója.

FERENCES MISSZIÓSZÖVETSÉG.

Célja és kiváltságai.

Köztudomású, hogy a ferencesek (O. F. M.) 63 missziós területen 3,080 misszionáriussal munkálkodnak az Úr nagy aratásban. Ezen óriási terjedésű missziós területek fenntartása hihetetlen összegekbe kerül. A *Ferences missziószövetség* anyagilag adományok gyűjtése által, lelkiileg pedig imával és jócselekedetekkel törekszik támogatni a hatalmas ferences tábor hitterítői tevékenységében.

1909-ban. X. Pius pápa apostoli *ál-dását* adta a *Ferences Missziószövetség tagjaira, jótévőire terjesztőire*. XI. Pius pápa pedig 1922. ápr. 25-én igen sok teljes és nemteljes búcsut engedélyezett számukra, melyeket a fölvételi könyvecské tüntet fel. Azon kívül még egyéb kiváltságokban is részesülnek, melyeket szintén a felvételi könyvecskében olvashatunk.

Tagok, jótévők, terjesztők.

Rendes tagok azok, akik beiratkoznak a Szövetségbe és naponta vagy legalább hetenkint 1 Miatyánkot és Üdvözlégyet imádkoznak a misszókért;

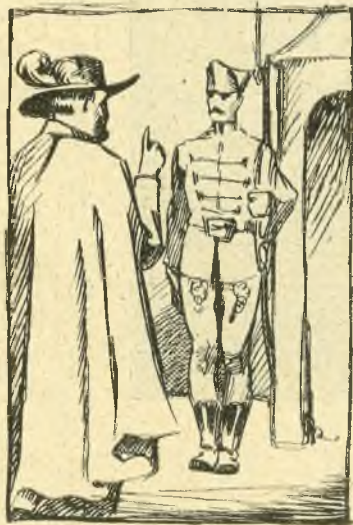
továbbá havonta legalább 4 fillér alamizsnával vagy egyébként anyagilag segítik a missziókat. — *Jótévők* azok, akik évente legalább 8 P-t vagy egyszersmindenkorra 80 P-t adományoznak. — *Terjesztők* azok, akik legalább 15 új tagot vagy jótévőt szereznek. Ők írják jegyzékbe a tagokat, jótévőket, és a névsort a begyűlt adományokkal együtt beküldik a *legközelebbi ferences kolostor missziós ügyvivőjének*. Ha nem tudják, hová kell küldeni a jelzett dolgokat, akkor adják fel erre a címre: a *Ferences Missziók országos ügyvivője Budapest, II., Margit-körút 23. a cél pontos megjelölésével*: innen lehet kapni fölvételi lapokat is.

Örökös tagok, elhunytak, családok.

Örökös tagok azok, akik egyszersmindenkorra 16 P-t adományoznak; az *elhunytak* is lehetnek örökös tagok, ha helyettük 16 P-t adományozunk. Így ők is részesülnek a tagsággal járó imajótéteményekben. A *családok örökös tagok* lesznek ha 40 P. alamizsnát adnak.

Kossuth és az őrszem.

Debrecenbe hideg téli éjjelen Kossuth a miniszteri tanácsból éppen hazamenvén egy ház alatt didergő honvédőrt lát.

váltottak fel. — S hány órát kellene itt állnod? — Csak egyet. — Fölváltlak én. — Uram, azt nem lehet. Főbe lőnek. — Mitől se tars, add át fegyveredet és fővegedet, s az enyémmel menj a napos tiszthez. — Azt nem teszem uram, én becsületem katoná vagyok. — De én parancsolom. S átvéve a honvédőtől a puskát és csákót, saját fővegét tette a fejére. A honvéd a vártára érvén, a napos tiszt bámulva rivalt rá: — Fickó, hogy merted helyed elhagyni? — Fölváltottak uram. — Megőrültél? Ki váltott fel? — Nem ösmerem. Valami nagy úr lehetett, mert ugyancsak parancsolt. Meglátva a tiszt a főveget a honvéd fején, kérde tőle: — S a főveg? — Tőle van uram. A tiszt eszeveszetten szaladt az őrhelyhez: s valóban nem csalódott, mert Kossuth sétált ott le s fel fegyveresen. A tisztbe belehalt a szó. Kossuth szigorúan kérde tőle: Ön a napos tiszt? — Igen uram. — Vegye a puskát. Reggeli nyolc óráig itt fog őrt állani.

— Te fázol? kérde. — Oh nagyon! Már négy órája vagyok itt s még nem

Hasznos tanácsok.

Mustodat, szilvádat szüret, illetve szedés előtt el ne add. Felette óvatos légy, előleget csak „szüreti árban eladva” végy.

Tanyahelyed környékén egy kis zöldséges kert okvetlen legyen, nyári tápláléknak a zöldség igen jó; betegnek orvosság, gyereknek áldás.

Ha homokon trágya nincs, teher a szőlő, nem kincs.

Árokparton pusztítsd a kőkenyit, galagonyát, helyette hasznos fát ültess.

Inkább kevés jó, mint sok rossz állatot tarts. Egyaránt fogyaszt mind a kettő. A rossz állat bosszúság és szegénység; a jó pedig haszon és gyönyörűség.

Száraz legyen az alom, hogy tiszta és egészséges legyen a barom.

Gondos ápolás fél abrak.

Az állataidnak rendszeresen adj sót is; azzal ne fukarkodjál.

Ne egyféle takarmánnyal etesd állataidat.

Abból a borjúból lesz jó tehén, mely hat hónapos korától kezdve lefelé jár; de emellett, mikor kell, otthon is jó takarmányt kap.

A hányszor fejőrocska a tehén tőgyénél, annyszor legyen abrakos szaksztó a szájánál.

Azt a borjút, melyből tejelő állatot akarsz nevelni, jól tartsd, de ne hizlald, mert a hizlaltból nem válik jó fejős tehén.

Nincs jobb takarékpénztár a földnél. Nemcsak készpénzedet, de munkádat is jól kamatoztatja.

Mindent tarts a maga helyén, mert a keresgélés sok időtöltéssel és még több bosszúsággal jár.

Jó minőségű marhának mindig van vevője, s jó a kelendősege.

A gazdaságban a méh és a selyemhernyó fillérekben adják a közköltőségekre szükséges pénzt, a tyúkok ruházzák a gyermekeket és a gazdaasszonyt, a juhok a gazdát, a sertés sokat megtakarít, ami különben kárba veszne, a szarvasmarha hozza meg a mindennapi kenyeret, a ló — ha jó, gyönyörűséget szerez, de hasznot is hajt.

A méhes hasznos dísz a kertben, pénzt hoz és nagynak-kicsinek „édes” örömet szerez.

Eladásnál, vételnél mindig ceruza legyen kezvedben, vagyis „számíts”.

Olvasgassál, tanuld meg a mi hasznodra lehet, a jó pap is holtig tanul.

Utazó ügynöktől — vigéctől gépet és gazdasági eszközt ne vásárolj,

A váltóval szerfölött vigyázz: Csak akkor élj vele, ha annak értékét hasznosan fektetheted gazdaságodba.

Az adósság egy tálból élőködik az adóssal.

Munkával, takarékossgal igen, de kapzsisággal nem lehet zöld ágra vergődni.

Ember szerzi a pénzt, pénz, becsület és lelkiismeret teszi az embert.

Vigyázat háritja el a veszélyt. Biztonsíts tűz és jég ellen.

Ha jó kert van a házad mellett, továbbá ha száraz, egészséges és tiszta a lakásod, kevés dolgod lesz a doktorral.

Kamrádban avas szalonna, kertedben agg-széna és szalma mindig legyen.

Kút és fáskamra közel legyen a konyhához; a trágyafészkek messze a kúttól.

Szobádat, istállódat meszeld, mert a méz tisztít és ragadós betegségtől megóv.

Sok gazda felejtí, hogy boldogulását egy részt jó cselédjének köszönheti.

Gazdaság és boldogság nem tartoznak össze!

Szorgalom és takarékoság a jólét leghatalmasabb eszközei.

Szegénység ellen a munka a legjobb orvosság.

Cselédeddel emberségesen bánj, tisztességes bért, jó konvenciót adj neki; az ilyenek sikeres a munkája, különben örök bosszúság és vesződség van vele.

Az élet két hatalmas támasza: a munka és az ima,

A hol ismerik a munka értékét ott a gyermek áldás számba megy.

A gyermeked nevelésére fordíts kiváló gondot. Járasd iskolába és templomba. Családi életed olyan legyen, hogy gyermekeid csak jót lássanak és tanuljanak otthon is!

Főddolog mindenben a tisztaság. Tiszta eszközök, tiszta állatok, tiszta földek, tiszta kert, tiszta vetőmag, tiszta udvar, tiszta istálló, tiszta felszer, tiszta etető- és itatóvályú, tiszta víz, tiszta alomtiszta levegő és tiszta — l e l k i s m e r e t.

Ragaszkodj földedhez, mert a kié a föld, azé az ország.

Amit egy gazda el nem ér, többen szövetkezve az erők egyesítésével biztosan elérik.

Inkább ne egyél vacsorát, de adóságot ne csinálj.

Bevételeidet, kiadásaidat írd fel.

A rozsdá és a korhadás többet árt a szerszámnak, mint a használat.

Festék kevesebbe kerül mint az új deszka.

Gazdaságunk szükséges felszerelésében a fukarság rossz tanácsadó. Jó felszerelés a jövedelmet biztosítja, a tőkét nagyobbítja.

Ápolod szántóföldedet, vetéseidet, hogy azok téged és családodat is ápolhassanak.

Jól művelt földbe tiszta, jó magot vess. Ha ocsút vetsz — gazt aratsz!

Próbáld meg, miként csirázik vetőmagod.

Jó vetőmag nem drága.

Idejében való vetőmagcseréről el ne feledkezzél.

A rét gondozása minden község fontos feladata.

Legelőterületen áldás a faültetés.

Kazlad mindig északról délnek nézzen; úgy ezt, mint boglyádat a déli oldalon kezd vágni: patkát, darabvágást sohase hagyj; keskeny szeletekbe fogj; jó kés, ügyes ember sok takarmányt megtakarít.

Szilvatermő vidékek udvarain a szilvafa képezi a legszebb díszet és ad igen tekintélyes hasznot.

Minden évben ültess néhány jó fajta, vidéken bőven termő gyümölcsfát, hogy mikor pusztul az öreg fa, legyen fiatal, mely termésével neked hasznot hajt.

Futóhomokterületek kellő trágyázás mellett szőlőültetéssel értékesíthetők leginkább. Szokás a részért való telepítés: sok szegény rokon vergődött ekként zöld ágra.

Erdősítsünk csakis arra való területet, különösen a meredek hegyoldakat, hogy hasznunk legyen és a vízmosásoknak útját álljuk.

Mi a Kapisztrán Nyomda?

Az olcsó és jó katolikus sajtónak egy kicsiny meleg fészke.

Régente csendes klastromban, lúdtollal rajzolgatták a pergamentre őszeborult szerzetesek a szép betűket, de ma már a váci ferencesek zárdájának ősi falai között, fiatal barátok ólombetűket szedegetnek sorba naphosszat és a zárda csendjébe belemorajlik a gépek dübörgése, amint a szépen megnyomtatott papírost vígan dobálják ki magukból: könyveket, képes folyóiratokat, imakönyveket és más nyomtatványokat, mint ez a NAPTÁR is. — Könyvkötészetük is van, ahol az imakönyveket, könyveket, protocollumokat szépen és aránylag nagyon olcsó áron bekötik.

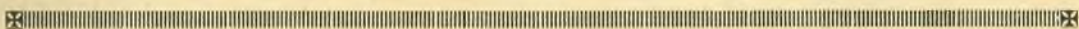
Az Isten országának terjesztője ez a nyomda.

Azt mondják, a jó mindig drága. A ferencesek azt akarják, hogy a jó olvasmány olcsó legyen. A léha olvasmányokat millió számba veszik meg és viszik érte a pénzüket az emberek a lelkük ellenségeinek. Könnyű dolga van hát a rossz sajtónak, de a jámbor olvasmányt kevesen veszik és terjesztik.

Ezért a Kapisztrán Nyomda fenntartása verejtékes áldozatokba

kerül a ferenceseknek. Aki nekik segít, az a lekek megmentését, az Isten ügyét mozdítja elő. Segítsünk!

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE

BUDAPEST, IV., Petőfi-tér 1. (Régi Piarista épület.)

Alapítva 1854-ben.

Telefon T. Aut. 884—26.

W **KLISÉKET.**
ID. WEINWURM ANTAL
BUDAPEST, IV., KAMMERNAYER-U. 5. TELEFON AUT. 891—37.

Magyarország területén tartani szokott orsz. vásárok jegyzéke.

(A kereskedelmi m. kir. min. törzkönyvi adatok alapján.)

Használt rövidítések; áv. = állatvásár; kv. = kirakóvásár; e. = előtt; u. = után; mege. = megelőző; köv. = követő; mfogl. = magában foglaló; v. = vagy; vm. = vármegye; ó-n sz. = ó-naptár szerint.

Abádszalók (J.-N.-K.-Szolnokm.) febr. 16., máj. 18., aug. 10. és nov. 11-ét m. foglaló vasárnap és hétfőn.

Abaujszántó (Abauj-Tornam.) n.-csüt. e. szerdán, júl. 13., okt. 4. és dec. 6.

Abony (Pestm.) márc. 19. kv. és áv. máj. 31., aug. 20., és nov. 30. e. vas. és hétfőn vásárok.

Acsa (Pestm.) ápr. 15. és 16., okt. 29. és 30. mfogl. vasárnap és hétfő első napon a kv.

Acs (Komárom vm.) ápr. 20. okt. 26.

Adánd (Somogym.) „Laetare” vasárnapot, Nep. Ján., Urszine változása és Mindszent napokat mfogl. hetekben mindig hétfőn és kedden.

Adony (Fejérm.) ápr. 2., jún. 16., szept. 15., nov. 24. áv. és kv.

Ajka (Veszprém.) márc. 5., jún. 25., aug. 27., nov. 22.

Akasztó (Pestm.) márc. 11., és szept. 9. napját mege. hőtői napokon áv. köv. n. kv.

Alattyan (Szolnok vm.) jún. 10., nov. 4.

Alberti (Pestm.) máj. 16., júl. 13., nov. 5-ét mege. vasárnap és hétfő. Első nap áv. másn. kv.

Alpár (Pestm.) virágvas. és okt. 10. mege. vasárnap.

Alsónémedi (Pm.) ápr. 2., júl. 4., szept. 2., dec. 3. vasárnap és hétfőn.

Alsópaty (Vasm.) febr. 3., máj. 4., szept. 4., nov. 4.

Alsóság (Vasm.) ápr. 4., máj. 25., szept. 21., nov. 5. Ha ünnep köv. napon kv. és áv.

Apátfalva (Csanádm.) ápr. 24., júl. 26., szept. 8. és nov. 25. u. szomb. áv. vasárnap. kv.

Apc (Hevesm.) márc. 19., aug. 1., és okt. 15. mege. hétfőn.

Apostag (Pestm.) jún. 24-ét s okt. 12-ét mege. vasárnapon.

Aroktő (Borsodm.) febr. 9., jún. 9. áv.

Árpás (Sopronm.) júl. 6. és okt. 11-én.

Aszaló (Abauj-Tornam.) márc. 28. júl. 22., dec. 31.

Aszód (Pestm.) márc. 19-ét köv. pénteken kv. és áv. áld. csüt., Sz.-István és Sz. Márton napok u. pénteken.

Babócsa (Somogym.) márc. 19., Sz.-háromság vas. u. hétfőn, aug. 24., nov. 30.

Bácsalmás (Bácsm.) febr. 9., máj.

1., szept. 14., és nov. 22., ha vasárnapra esnek, a köv. hétfőn, ha más napon az ezt mege. hétfőn.

Badacsonytomaj (Zalam.) márc. 12., szept. 1.

Baja febr. 14. mege. vas. ápr. 24 júl. 22 szept. 21. dec. 6. Ha a hét közepébe esik, a mege. hétfőn.

Bajna (Esztergom.) febr. 16., máj. 16., aug. 16., nov. 16 napját mfogl. hetekben szerd. és csüt. áv. és kv. Ha a szerda ünnepre esik, akkor csüt. és pént. ha csüt. esik ünnepre, akkor kedd és szerda.

Bakonya (Baranyam.) jún. 10., szept. 29.

Balassagyarmat (Nógrádm.) jan. 6. mege. hétfőn és kedden, febr. 2. mege. hétf. kedd, ha v. esik, a köv. hétf. kedd, „Lataere” v. köv. hétf. kedd. máj. első hétf. kedd, jún. 24. mfogl. hétf. kedd, aug. 20. szept. 29. mfoglaló hétfőn és kedd nov. 1. mfogl. hétf. és kedden, első napján áv., második napján kv.

Balatonfüred (Zalam.) jan. 14., ápr. 15., júl. 11., szept. 11. mfogl. szerdán kv. és áv.

Balatonlelle (Somogym.) húsvét u. kedden, május 9-én, ha vas., a legközelebbi hétközn.: kisasz. n. el. hétf. Farkas n. kv. és áv.

Balatonfőkajár (Veszprém. vm.) máj. 10., aug. 4., nov. 10.

Balatonszabadi (Veszprém vm.) márc. 1., okt. 1. hetében hétfőn.

Balkány (Szabolcsm.) ápr. 1. nov. 1. és dec. 25. napját mege. és aug. 20. mfogl. ked. kv. és áv.

Balmazújváros (Hajdum.) febr. 2., máj. 25., aug. 14., nov. 19., napjait mf. szerda áv. és kv.

Bánokszentgyörgy (Zalam.) ápr. 24., jún. 24., aug. 3., nov. 29.

Bánréve (Gömör K.-Hont m.) márc. 18. és szept. 6.

Barcs (Somogym.) ápr. 1., jún. 24., szept. 2., dec. 9. ha ünnepnapra esnek, úgy legközelebbi hétköznapi.

Báth (Hontm.) septuagesima előtt csüt. áv., utána hétfőn kv., továbbá virágvas. „rogate” nap aug. Lőrinc, advent 3. vas. és nov. Márton előtti csüt. napokon áv-ok, u. hétfőn kv-ok.

Báta (Tolnam.) máj. 4-ét és okt. 15-ét magában foglaló hétfőn kv. és áv.

Bátaszék (Tolnam.) márc. 19., jún. 16., szept. 24., és okt. 28. mege. hétf. n. áv. és kv.

Báté (Somogym.) márc. 10., máj. 25., aug. 29. és okt. 9. áv. kv., ha vas. v. ünn. köv. hétkn.

Battonya (Csanádm.) Judica v. feketevas. e, jún. 29. u. nov. 5. e. pénteki napokat mege. szombati napon áv. vasárnap kv.

Becsehely (Zalam.) márc. 19., május 11., szept. 11. és okt. 13.

Békés (Békésm.) márc. 24., jún. 20., szept. 29., ha nem vas. esnek, mindig a mege. vas. Ezt mege. 2 napon áv.

Békéscsaba (Békésm.) márc. 1., júl. 1., okt. 26., dec. 1., mindig 4 napon keresztül. Pénteken a szarvasmarha-, juh- és sertésv. szombaton a lóv., vas. és hétf. a kv. Ha a kitűzött határnapok nem vasárnapra esnek, a kv. mege. vas. kezdődik. Évenként ápr. 24. luxuslövésár,

Békéscsámson (Békésm.) Sárlos B.-A. n. követő vas. v. ha sarl. B.-A. vas. esik aznap búcsú kv.

Bélapátfalva (Borsodm.) március 19., máj. 29., aug. 14., nov. 30.

Belezná (Somogym.) ápr. 24. e. és szept. 8. (kisasszonyon.) u. hétfőn kv. és áv.

Berenocs (Szabolcsm.) lásd Rétközberencs:

Berettyóújfalú (Biharm.) ápr. 24., aug. 15., okt. 9. napjait mege. hét. és febr. havának első szerda és csüt. napjain szerdán a juh- és sertésv. csüt. a ló- és szarvasmarhav. mindkét napon kv.

Berkesd (Baranyam.) minden év márc. 2. és jún. 30., ha vas. a köv. hétköznapi kv. és áv.

Berzence (Somogym.) fekete vas. u. hétf. jún. 13., aug. 10., dec. 19., ha vas. vagy ünnep a köv. hétköznapi kv. és áv.

Besenyszög (Szolnokm.) jún. 13., okt. 10.

Bicske (Fejérm.) jan. 25., máj. 3., szept. 2., Máté, júl. 21–22., Jakab nap hetében kedd és szerdai napon, 1 nap áv., 2 nap kv.

Biharkeresztés (Biharm.) máj. 29-ét és szept. 12-ét mfogl. hét szerdai napján.

Biharnagybajom (Biharm.) márc. 4., jún. 4. szept. 27.

Bodajk (Fehérm. újév u., jún. 29. u. sz. Mihály nap u. hétf. napokon kv. és áv. egy napon).

Bodrogkeresztúr (Zemplénm.) febr. 24-ét, aug. 24. és nov. 24-ét mfogl. héten csüt. és pünk. u. csüt.

Bodvaszilas (Abauj-Tolna vm.) márc. 3., jún. 12. nov. 20.

Boldogkőváralja (Ab. Tolna.) febr. 16., máj. 26. aug. 11., nov. 11.

Bonyhád (Tolnam.) márc. 6., máj. 1., júl. 10 és szept. 4-et mfogl. és dec. 8-át mege. hétf. év. és kedden kv.

Bő (Sopronm.) febr. 6., máj. 9. aug. 10.

Bőhőnye (Somogym.) márc. 19., jún. 21 nap u. napon júl. 20., aug. 24 kv. és év.

Budapest Marhavásár: (IX. ker. Soroksári út 58.) József napi márc. 16., Medárdnapi jún. 1., János fejtélnapi aug. 24., Lipótnapi nov. 9. **Lóvásár:** (X. ker., Kerepesi út 7—11 sz. alatt a Tattersall és Lóvásár telepen.) József napi márc. 16., Medárdnapi jún. 1., János fejtélnapi aug. 24., Lipótnapi nov. 9. **Kirakodóvásár:** (IX. ker., Országos vásártéren.) Józsefnapi márc. 9—22., Medárdnapi május 25—jún. 7., János fejtélnapi aug. 17—30. **Lipótnapi nov. 2—15. Borvásár:** (IX. ker., Központi vásárcsarnoki pincében.) József napi márc. 9—22., Medárdnapi Május 25—jún. 7., János fejtélnapi aug. 17—30., Lipótnapi nov. 2—15. — **Nyersbőrvásár:** (IX. k. Országos vásártéren.) Józsefnapi márc. 5—11., Medárdnapi máj. 21—27., János fejtélnapi aug. 13—19., Lipótnapi okt. 29—nov. 7. — **Kikészített bőrvásár:** (IX. k. Orsz. vásártéren.) József napi márc. 5—11., Medárdnapi máj. 21—27., János fejtélnapi aug. 13—19., Lipótnapi okt. 29.—nov. 7.

Büdszentmihály (Szabolcs m.) Jan sz. Pál napját mfogl. hétfőn, ápr. 23. mfogl. kedden, júl. Margit és okt. 18-át mf. hétfőn kv. és év.

Bükkösd (Baranya m.) márc. 25., Szentháromság u. hétfőn, okt. 4., nov. 11. Ha okt. 4. és nov. 11. ünnepre esik, a köv. nap.

Büssü (Somogym.) febr. 16., ápr. 28., jún. 8., aug. 21. Ha ünnep, a köv. napon.

Csabrendek (Zalam.) pünk. e. csüt., Lőrinc e. csüt., húshkedd u. csüt.

Csákány (Somogym.) aug. 15. búcsúvásár.

Csákvár (Fejér m.) oc. vas. u. rogate vasárnap köv. hétfőn és kedden, Anna napot és Miklós napot mfogl. hét hétfőjén és keddjén. 1. nap év., 2. nap kv.

Csanádpalota (Csanád m.) jún. 11-ét mege. és okt. 23-át köv. szombati napon.

Csege (Hajdúm.) ápr. 12., júl.

1-ét, szept. 20-át és nov. 15. e. hétf. napokon kv. és év.

Csenger (Szatmár m.) A dec. kivételével minden hó 3-ik pönt. napi., ha ünnepre esik, akkor előző pénteken. A dec. v. kar. e. pénteken tartatik meg.

Csépa (J.-N.-K.-Szolnokm.) ápr. 12., júl. 12., szept. 5., dec. 18., Ha hétk. esik, akkor mege. vas..

Csepreg (Sopron m.) hamvazósz. ut. csüt., nagycsüt., áldcsüt. u. pönt., júl. 29., szept. 29., karácsony e. szerda.

Csesztreg (Zalam.) jan. 19., márc. 19., máj. 16., aug. 25. és okt. 31.

Csipkerek (Vasm.) febr. 10. és szept. 17.

Csongrád Csongrád m. márc. 1., máj. 1., aug. 25. és dec. 10-ét mege. vas. kv., mege. nap év. Ha vas. esnek, a vásár e. nap tartatik.

Csorna (Sopronm.) jan. 6., Gergelynap, Fülöp Jakab nap, sz. Iván, sz. Mihály és sz. Márton napján. Ha ünnep v. vasárnap, továbbá péntek, szom. v. zsidó ünnepre esnek, az utánuk köv. hétfőn.

Csőgle (Veszprém m.) márc. 12. jún. 23., okt. 9. mfogl. hetek hétfői napj.

Csőköly (Somogy m.) jan. 25., nagycsüt., aug. 28., nov. 25.

Csurgó (Somogy m.) hús. u., pünk. u. kedden, szept. 1-én.

Cece (Fehérm.) fek. vas. u. hétfőn, Lőrinc és Miklós nap u. hétfőn.

Cegléd (Pest m.) jan. 15., ápr. 16., júl. 22., nov. 1. napi. mege. vas. és hétf.

Cibakháza (Pest m.) márc. 31., máj. 30., szept. 15., nov. 18-át mfogl. héten vas. és hétfőn, ha hétköznapra esik, úgy e. való vas. és hétfőn.

Darány (Somogy m.) márc. 9., aug. 18., nov. 5. Ha ünnepre esik, úgy a köv. hétköznap.

Debrecen A remet. Antal, sz. György, Nagyboldogassz. és Dénes napokról elnevezett vásárok 9 napon át tartanak, a vásár az ünnepeket mege. héten hétfőn kezdődik. Nyersterményekre és iparcikkre nézve az egész 9 nap alatt; első héten csüt. és pénteken juh., szombaton és vas. sertésv.; vas. és hétf. lóv., a második héten hétf. és kedd napi. pedig marhav. tartatik. A hortobágyi pusztián jún. 20-át mfogl. hét csüt. év.

Derecske (Bihar m.) jan. 15., ápr. 24., aug. 15. és okt. 15-ét mege. hétfői napok e. pénteken.

Dévaványa (J.-N.-K.-Szolnokm.) jan. 17., ápr. 15., júl. 5., okt. 12. szombaton; és vas.; első nap év., másnap kirakóvásár.

Devecser (Veszprém m.) jan. 25., máj. 1., aug. 6. és nov. 1. nap. előző hétfői és keddi napokon.

Diósjenő (Nógrádm.) jan. 25., ápr. 24., szept. 8., november 3. hetében, hétfőn.

Diósvizlő (Baranyam.) ápr. 1., júl. 13., okt. 26. Ha ünnep v. vas., a köv. napon.

Dombovár (Tolnam.) vkereszt u. hétf. sz. György. Péter n. nov. 30. kv. és év.

Dombrád (Szabolcs m.) jan. 15., ápr. 28., júl. 8. és okt. 8-át mfgl. hét hétfőn.

Döbrököz (Tolnam.) virágvas. e., István kir. u. hétfőn.

Dömső (Pestm.) márc. 7., jún. 22. és aug. 10. év. és nyersterményv., a köv. napokon kv.

Draskovec (Zalam.) l. **Szigetvár**. **Drávafok** (Somogym.) febr. 15., máj. 20, szept. 15.

Dunafőlvár (Tolnam.) márc. 25. mfogl. hétfőn és kedden, pünkösöt mfogl. kedden és szerdán, aug. 20-át mfogl. hétfőn és kedden, nov. 1-ét mfogl. hétfőn és kedden, első nap év., a második nap kv.

Dunapataj (Pestm.) febr. 19., ápr. 14., jún. 29., okt. 4. és dec. 13-át mege. szombat, vas. és hétfőn.

Dunapentele (Fehérm.) sz. György napot, sz. háromságvas., kisasszonynapot mfogl. hétf. és az első adventi vas. u. köv. hétfőn.

Dunaszeccskő (Baranyam.) márc. 12., jún. Szentháromság u. hétfőn szept. 1., nov. 5. Ha ünnep v. vasárnap, a köv. hétfőn.

Dunavecse (Pestm.) febr. 14., máj. 6., júl. 26., szept. 29. napokat mege. vas. állat.-kedden kirakóv.

Edelény (Borsodm.) jan. 15., ápr. 15., júl. 15., okt. 15. napi. mege. csüt., ha ünnepnap, mege. kedden.

Eger (Hevesm.) vízk. u. hétfőn, Pongrác nap hetében hétfőn, Sároslósboldogasszony u. hifőn, szept. 28. és 29. marhav., 29. és 30. kv.

Egerág (Baranyam.) ápr. 5., okt. 11.

Egerv. r (Vasm.) márc. 19., nov. 25.

Egyed (Sopronm.) márc. 1., okt. 20., ün. és vas. esetén a köv. hétfőn.

Egyek (Hajdúm.) jan. 20-át, ápr. 25-ét, aug. 20-át és okt. 20-át mege. hétfőn.

Elek (Aradm.) márc. 15., jún. 15. és okt. 15-ét mege. vas.

Encs (Abaúj-Tornam.) jan., márc., máj., júl., szept. és nov. hónapok első csüt. napján. Ha ünnep. köv. csütörtökön.

Enying (Veszprém.) sexagesima vas u. köznapon jún. 10. szept. kisassz. hetéb. hétfőn, dec. aprósz. hetéb. az első köznapon.

Ercsi (Fejérm.) ápr. Leónapot és szept. Mihálynapot mfogl. hétf. állat-, kedden kv.

Erd (Fejérm.) máj. első hétfőjén és keddj. aug. 10. és 11. Első n. év., 2. napon kv.

Erdős-konya (Somogy.) febr. 24., husv. u. csüt., jún. 27., júl. 26., szept. 21. kv. és év., Ha vas. v. ünnep, köv. hétköznap.

Erdőbénye (Zemplén.) jan. 28., ápr. 24., okt. 28. Ha ünnep, a mege. hétfőn kv.

Erdőtelek (Hevesm.) ápr. 1—2., okt. 15—16.

Ersekvadkert (Nógrádm.) jan. 1-ét köv. vas., ápr. 23., júl. 22., szept. 24. mege. vas; Ha a határnap vasárnap, akkor aznapon.

Esztergom Gergely, Orbán, Lőrinc, Simon-Juda u. köv. hétfő, kedd és szerda év. és kv.

Ettyek (Fejérm.) máj. 8., szept. 8-ának hetében csüt., ha ünnep, a köv. köznapon.

Fadd (Tolnam.) márc. 12., okt. 15. mege. hétfőn és. júl. 25. első v. ezt köv. hétfőn.

Fegyvernekpuszta (J.-N.-K.-Szolnokm.) márc. 1., jún., 1 szept. 12., nov. 20. hetében vas. és hétfőn; első nap év. másn. kv.

Fehérgyarmat (Szatmárm.) febr. 2 u. húsvét, pünk. e. héten júl. 28. szept. 22. mfogl. hét. kar. e. hét. hétf.

Felsődabas (Pestm.) febr. 18-át mege., máj., aug. 3. és nov. 1-ét mege. vas. és hétfőn. Első napon év. és kv., második nap kv.

Felsőlreg (Tolnam.) Balázsnap, sz. György, kisasszony és Katalin napokat mfogl. hétfőn és kedden.

Felsőseged (Somogy.) márc. 30., júl. 2. u. hétfőn, szept. 8. mege. hétfőn, nov. 25. kv.

Felsőszőlők (Vasm.) jan. 1., máj. 1., június 1.

Felsővadász (Abaúj-Tornam.) Gyümölcsoltó Boldogasszony u. hétfőn, jún. 24., őrzőangy. vas. köv. hétfőn és okt. 26.

Fertőrákos (Sopronm.) sz. György és sz. Mihály u. csütört.

Fertőszentmiklós (Sopronm.) bőjt harmadik hétf., pünk. u. kedden. Máté nap és Miklós nap u. hétf.

Fokszabadi (Veszprém.) márc. 1. és okt. 1. mfogl. hetében hétf.

Forró (Abaúj-Tornam.) jan. 10., ápr. 25., aug. 15-ét mfogl. csüt.; ha ünnep, mege. szerdán; okt.

9., ha szombatra esnek, az e. való napon, ha vas., a köv. hfőn.

Főldéák (Csanádm.) Mátyás napot, cantate és őrangalvas. és Boldogassz. fogant. ünnepét mege. szombaton év., vas. kv.

Földes (Hajdúm.) május 3-ik, nov. 2-ik hetére eső szerdán.

Fülöpszállás (Pestm.) ápr. 8—9., jún. 17—18., szept. 5—6. és dec. 6—7. Mindig vas. és hétf. Ha nem vasárnapra esnek, a mege. vas. év. hétf. kv.

Füzesabony (Hevesm.) márc. 12., jún. 12., szept. 12., dec. 12. mege. vas. év., hétf. kv. ha e napok nem esnek hétfőre, a mege. vas. és hétfőn.

Füzesgyarmat (Békésm.) márc. 29—30., jún. 10—11., aug. 26—28., okt. 24—25. Ha nem szombat, vasárnapra esnek, a mege. szombaton szarvasmarha-, juh-, sertés-, vas. a kv. és lóv.

Galambok (Zalam.) febr. 16. és aug. 2. előtti hétfőn.

Galosfa (Somogy.) márc. 12., május 16., júl. 3., augusztus 21. szept. 21. ha ünnep vagy vas., akkor a köv. hétköznap.

Gáva (Szabolcsm.) jan. 8., ápr. 8., júl. 8., okt. 14.

Gasztony (Vasm.) Úrnapot és sarlósboldogassz. napot köv. vas. kv.

Gelej (Borsodm.) ápr. 24., nov. 19-ét mfogl. kedden.

Gesztely (Zemplén.) jan. 25., Pál ford., ápr. 12. Gyula, jún. 29. Pét. és Pál, okt. 26. Demet. het. első keddi nap. Előző 3 nap év.

Gödöllő (Pestm.) máj. 20., jún. 29., okt. 1., dec. 13-át köv. hétfőn. Ha hétfőre esik, e napon kv. és sertésv., mege. nap év.

Gödre (Baranyam.) márc. 19., júl. 22., szept. 21-ike u. és nov. 5-ét mege. hétfőn.

Gönc (Abaúj-Tornam.) márc., jún., aug., okt., dec. hónapok 2. keddi napján, ha ünn., akkor a hónap 3-ik keddjén.

Göröcsöny (Baranyam.) febr. 24., máj. 25., aug. 24., nov. 5.

Gyarmata (Temesm.) jan. 16., máj. 16., okt. 26.

Gyékényes (Somogy.) máj. 1., okt. 30. ha vas. és ünnepnapra esnek, úgy a köv. köznap.

Gyoma (Békésm.) márc. 10. és 11., jún. 1—2., aug. 15—16., nov. 15—16-át mege. pénteken év., szomb. lóv., vas. kv.

Gyömör (Pestm.) márc. 30., okt. 15.

Gyöngyös (Hevesm.) febr. 2—3., máj. 25—26., aug. 24—25., nov. 19—20. Ha e határnapok elseje nem esik vasárapra, úgy, mege.

vas. és hétfőn, márc. 25. mege. hétf. tenyészév.

Gyöngyösmellék (Somogy.) ápr. 5-ét és okt. 5-ét mfogl. hét hét főjén és keddjén

Gyöngk (Tolnam.) húshagyókedd, pünk. e. csüt., aug. és nov. első csüt. kv. és év., szept. 29. kv.

Győr jan. 18-ik, Úrnapját, júl. 22-ét, szept. 8-át, nov. 25-ét s Teréz napját mfogl. hétfőn és kedden és nagyhéten hetf. kedd év. és kv., kedden csak kv., a mege. szomb. és v. kizárólag év.

Győrasszonyfa (Györm.) máj. 19-ét mfogl. hétfőn és szept. 14.

Győrszentmárton (Györm.) József napot mfogl. csüt., Lőrinc napot mfogl. csüt. nov. 11. Ha ünnep v. vasárnap esik a köv. napon.

Gyula (Békés m.) Pál ford. mege. héten szerdától hétfő délig, tov. „Exaudi“ vasárnapot, júl. 22-ét és szept. 8-át mege. hetekben szerdától hétfő délig.

Gyulakeszi (Zalam.) ápr. 24., jún. 4., szept. 8. és 29., nov. 11. állatfelhajtással.

Hajdúböszörmény (Hajdúm.) febr. 3., ápr. 1., jún. 26., aug. 25. és nov. 19. napot mfogl. hétfőn. Ha ünn., a köv. hétfőn.

Hajdúdorog (Hajdúm.) febr. 8., júl. 29. és nov. 11-ét mfogl. csüt. év és kv.

Hajdúhadház (Hajdúm.) márc. 12., júl. 6-át, szept. 21-ét mfogl. csütörtökön kv és év,

Hajdúnánás (Hajdúm.) márc. 19., júl. 16. szept. 14. dec. 4. napokat mfogl. szerdán kv és év.

Hajdúszoboszló (Hajdúm.) virágvas. és áldcsüt. mfogl. héten hétfőn, júl. első hfőjén, Demeter nap hetében hétfőn.

Hajdúvámospércs (Hajdúm.) jan. Károly máj. Zsigmond, aug. Lajos. nov. Katalin napot mfogl. héten hétf.

Hajós (Pestm.) márc. 25., jún. 29. és szept. 29. u. köv. vnapon.

Halászi (Mosonm.) febr. 24., június 27., aug. 20., nov. 11-ét köv. hétfőn.

Harka [Sopronm] júl. 29., aug. 24. kv.

Ha-kány (Baranyam.) Zsuzsánna szent György, vasas sz. Péter és Miklós hetében hétfőn.)

Háromfa (Somogy.) márc. 1., nov. 19., máj. 6., aug. 30. Ha ünnep v. vasárnap, a köv. hét köznap.

Hatvan (Hevesm.) febr. 9., ápr. 28., jún. 2., aug. 31., okt. 2. nov. 5. hetében hétfőn és kedden.

Hédervár (Györm.) húsvét u. kedden, Úrnap, szept. 8., nov. 25-e u. hétfőn.

Hedrehely (Somogy.) ápr. 18, 5. aug. 9 és okt. 20. kv és év.

Hegyfalva (Vasm.) jún. 8. nov. 11-ike u. szerdán kv és év.

Hegykő (Sopronm.) núsvét e. és sz. Mihály nap u. hétfőn év, és kv.

Helesfa (Baranyam.) jún. 29. kv. **Hercegszántó** (Bács-Bodrogm) márc. 1, szept. 1,

Hercegfalva (Fejérm.) márc. 15, okt. -1-ét mfogl hétfőn kv, és év.

Hetes [Somogy.] márc. első hétfőn máj, első csüt. jún. 18, ha e nap vas, v. ünnepnapra esik, a köv. közn.; okt. 4-ik hétfőjén.

Heves (Hevesm.) jan. 25., ápr. 18, júl. 18, okt. 24. mfogl. vas és hétfő napján.

Himesháza (Baranyam.) Vince és Agost napokat mögl. hétfőn, ha ünnep, a köv. napon.

Hódmezővásárhely jan. Jézus nevenapja, vas, és hétfőn, márc. József napot, Úrnapot, júl. apostolok oszlását és okt. szent Gál napot mege. vas. és hétfőn, mege. szomb. év.

Hortobágy Hajdum. jun. 20. év. **Hosszúhelény** (Baranya) máj. 4, sz. Kereszt napja.

Hosszúperesztég (Vasm.) márc. 4, máj 5, jun. 30. aug. 21.

Hőgyész [Tolnam.] Pál ford., Józsefnapja, Péter és Pál és Lipót napja u. szerdán marhav. csüt. kv.

Igal [Somogy.] ápr. 24, jún. 24., szept. 1 és okt. 28.

Iharosberény (Somogy.) Mátyás napja, febr. 24, május 16, júl. 26., szept. 21 kv és év.

Ikervár (Vasm.) márc. elő szer. szept. 21 és dec. 21-ét mege. szerda.

Irsa [Pestm.] febr. 14, jún. 15, szept. 1, dec. 13, Ha e napok vas, nem esnek, a mege, vas,

Istvándi [Somogy.] ápr. 28, jun. 7, aug. 30, okt. 27, Ha ünnep, v. vas, a köv. napon,

Isttimér (Fejérm.) József, Zsuzsanna és Mindsz. napját mfogl. hétfőn kv. év.

Iván (Sopronm.) sz. Pál u., Jubilate vas. u., Bertalan nap u. és Mindsz. u. keddi nap.

Ivánegerszeg (Vasm.) jan. 6. u. szer., tov. ápr., júl. és okt. hónapok első szerdáján.

Izmény (Tolnam.) minden év okt. 2-án búcsu kv.

Izsák (Pestm.) márc. 23., Jul. 19. és okt. 11-ét mege. vas. év., hétfőn kv.

Jánk (Szatmárm.) máj. és szept. hó második csütörtökén.

Jánoshalma (Bácsbodrogm.) ápr.

17-ét mege., a júl. 26-át követő s nov. 2-át mege. vas.

Jánosháza (Vasm.) márc. 19., pünkösöd e. hétfő, aug. 23., nov. 15

Jánoshida (J.-N.-K.-Sz.-m.) jan. 28—29., júl. 16—17. és okt. 25—26.; ha vas. vas., a köv. napkn.

Jászsalsz.-györgy Sz. hárs. vas. jan 10-ét, aug. 2-át és okt. 15-ét mege. vas.

Jászapáti febr. 19—20., jun. 24—25., szept. 8-9. és deb. 3-4. hetében vas. és hétfő.

Jászárokszállás (J.-N.-K.-Sz.-m) febr. 24—25., jun. 15—16., aug. 5—6., szept. 21—22. Ha köznap,

a mege. vas év., másn. kv.

Jászberény márc. 25—26., május 18—19., aug. 15—16., okt. 4—5., dec. 9—10. Ha nem vas. mege. v.

Jászdóza jan. 8., júl. 8. u. vas. és hétf., év. vas. kv. hétf., okt. 11—12. Ha köznap, a mege. vas.

és hétf. Első nap év., másnap kv.

Jászfényszaru (J.-N.-K.-Sz.-m.) márc. 12—13., máj. 12—13., júl. 29—30., okt. 24—25., Ha hétköznap a mege. vas. és hétf.

Jászfákóhalma (J.-N.-K.-Sz.-m.) márc. 4., aug. 30.; ha hétköznap, a mege. vas. és hétfőn; május

3—4., első nap év., másnap kv.

Jászkarajenő (Pestm.) ápr. 3., júl. 8., okt. 2. Ha nem vas. esik, a mege. vas. Karácsonyi vas. kv. és év.

Jászkerekgyháza (Pestm.) jun. 5-ét és okt. 10-ét mege. hétőn kv. és év.

Jászkisér (J.-N.-K.-Sz.-m) febr. 8., ápr. 25., júl. 25., nov. 11., év., a köv. napokon kv. Ha nem vas., az év. a mege. vas., a kv. pedig hétfőn.

Jászladány (J.-N.-K.-Sz.-m.) jan. 18., ápr. 5., júl. 2., nov. 22. napját mfogl. vas és hétf.

Jászmihálytelek J.-N.-K.-Sz.-m.) aug. 21-ét mfogl. vasárnap.

Kaba (Hajdum.) febr. 14-ét, jun. 21-ét, szept. 8-át és nov 5-t mfogl. szerdán kv. és év.

Kadarkút (Somogy.) sz. János e. kedd, sz. István, sz. Bertalan és sz. Imre e. hétfőn.

Kál (Hevesm.) márc. 5. és szept. 19.; ha nem hétfői napra esik, a mege. hétfőn.

Kálmánca (Somogy.) márc. 22., ha vas. v. ünn., a köv. közn.

Kalocsa (Pestm.) márc. 19., aug. 15., és nov. 30. e. és jun. hó első vas. és hétf.

Kálóz (Fejérm.) febr. 1., húsvét e. hétf., Boldogasszony napját, sz. Mihály napját mfogl. héten hétf. A kar ünn. mege. hétf.

Kapolcs (Zalam.) május 10., okt. 28. Ha vas. vagy ünnepnapra

esnek, a köv. köznap.

Kápolna (Hevesm.) május első, nov. második hétfőjén.

Kaposmérő (Somogy.) febr. 10. ápr. 1., május 18., jun. 14., aug. 11., szept. 30. Ha vas., akkor a köv. hétfőn.

Kaposvár (Somogy.) márc. 26., jun. 29. megelőző hétf., szept. 4., nov. 2.

Káptalantóti (Zalam.) márc. 19.

Kapuvár (Sopronm.) a január 25., márc. 19., továbbá Úrnapra, júl. 26., okt. 15., és dec. 13.; ha nem hétfőre esnek, a köv. hétf.

Karád (Somogy.) márc. 12., május 4., jun. 27., szept. 29. kv. és év. Ha ünn. v. vas., a köv. hétköznapon.

Karcag (J.-N.-K.-Sz.-m.) Mátyás nap, pünk., Margit nap, sz. Mihály nap, sz. András nap, e. vas. és hétf. vas. év. mindkét nap kv.

Karmacs (Zalam.) május 3. és nov. 1. utáni kedden.

Katymár (Bácsm.) máj. 16-t köv. hétf., okt. havában Teréz napot mfogl. hétfőn kv. és év.

Kecskemét márc. 12., május 10., aug. 10., szept. 26., nov. 25. Ha e napok valamelyike nem vas. esik, e. vas. és hétf.

Kecel (Pestm.) húsv. u. első v. és hétf., júl. 20. és okt. 26. nap. mege. vas. és hétf., első nap év. második nap kv.

Kenderes (J.-N.-K.-Sz.-m.) ápr. 9., júl. 9., nov. 9.

Kercseliget (Somogy.) márc. 24., május 15., aug. 16., okr. 15.

Kerkasztentmiklós (Zalam.) febr. 16., ápr. 23., jun. 10., és aug. 6. u. kedden.

Keszthely (Zalam.) jan. 6., húsv. Úrnap, aug. 10., szept. 21., és sz. Márton u. csüt.

Kétegyháza (Békésm) ápr., aug. és dec. hónapok elsejét követő hétfőn.

Kéthely (Somogy.) Szentháromság vas., Adorján és Eööm-tör nap u. hétf.

Kéty (Tolnam.) ápr., és október második keddjén.

Kiliti (Somogy.) ápr. 26. köv. és júl. 21, mfogl. hét hétf.

Kisbárapáti (Somogy.) máj. 20, és okt. 6,

Kisbér (Komáromm) ápr. 24.-ének hetében jun, sz, lván nap, aug. N, B, Asszony n, nov, sz, Márton napot mfogl. csüt.

Kiscell (Vasm, Celldömölk) a bőjt e, hétf, máj, 16, szept 1, okt. 24, Ha ünnep v, vas, a köv, n,

Kiskomárom (Zalam) sz, György, sz, Pál és Katalin e, hétf,

Kiskőrös (Pestm) febr, 24—25, május 1—2, aug, és okt, 18—19,

napján ha nem vas, és hétfőn esnek, a mege, vas, és hétfőn, első nap év, másn, kv,

Kiskünderozsma (Czongr.) ápr 7, jun, 29, szept, 16, dec 7, Ha nem vas, esnek, a mege, vas,

Kiskúnfegyháza jan, 20, márc, 19, május 27, aug, 18, és okt, 4, napokat mege, vas, és hétf, kv, és év,

Kiskúnhalas (Pestm) márc, 25, jun, 21, szept, 1, nov, 19, e, vas, és hétf,

Kiskúnlacháza [Pestm.] febr, 28—29, máj, 25—26, aug, 3—4, és okt, 15—16, mfogl, héten vas, és hétf, elsőnap év, másn, kv,

Kiskúnmajsa [Pestm.] febr, 9, Szentháromság vas, u, hétfőn, aug, 27, nov, 71, megelőző vas, és hétf,

Kisláng [Fejérm] ápr 2, aug 22, **Kismarja** [Biharm.] márc, 9, jun, 12, szept, 11, dec, 11,

Kistelek [Csongrádm] jan 13-át ápr, 16-át, júl, 7-ét és okt, 20-át mege, szombat és vas, első nap baromfi, sertés és juhvásár,

Kisterenye [Nógrádm] máj, 1-2, nov, 11—12, Az első nap marhv, másnap kv,

Kisujszállás [Szolnok-m] márc, 19—20, jun, 30, szept, 4—5, és dec, 13, mege, vas, és hétf, Ha vas, és hétf, esnek, akkor ezen napok,

Kisvárdá [Szabolcsm] márc, 17, május 23, jun, 16, szept, 1, és nov, 1-ét mfogl, hétf, és kar, e, hétfőn,

Kiszombor [Torontálm] Virágv, előtt, N, B, Assz, előtt, illet, ha ez a nap az aug, 19, mege, vas, összeszik aug, 15, mege, más v, és okt, első vas,

Kóka (Pestm.) febr, 22, ha nem vas, és hétf, jun, 22, szept, 22., nov, 22. mfgl. vas. és hétf.

Komádi (Biharm.) márc, 20., ápr, 20., aug, 16. és okt. 1. napjai hetében pénteken és szombaton kv. és év.

Könyi (Tolnam.) ápr, 12., és okt, 9, hetében szerdán.

Kóny (Györm.) máj, 12., okt, 17.

Koppányszántó (Tolnam.) Pongrác és Máté hetében csütörtökön.

Kölcse (Szatmárm.) febr, 23., ápr, 27., aug, 3., nov, 30.

Kölesd (Tolnam.) Judika, sz. Gothárd, sz. László és, sz. Márton hetének keddi napján marhav., szerdán kv.

Kömlő (Hevesm.) máj, és szept, 3-ik hétfőjén.

Körmend (Vasm.) febr, 6., márc, 12., ápr, 5., máj, 10., jún, 24., júl, 20., aug, 24., szept, 21., okt, 12., nov, 14, dec, 13. Ha vas. v.

ünn. esik. akkor a köv. hétköznap

Köröshegy (Somogym.) márc. és aug. hónapok u. keddi napján

Körösladány (Békésm.) máj, 10. jún, 28., és szept, 15. Ha vas. v. ünn. a mege. két napon. Első nap év., második nap kv.

Köröstarcsa (Békésm.) április 23—24, szept, 1—2. elsőnap áll. vas., második nap kv.

Köszeg (Vasm.) Virágv. előtt pünkösdi e., Jakab e., Egyed u., Orsolya e., és a harmadik adv. vasárn. u. mindig hétfői napon, továbbá jan, u. szerdáján év.

Kötegyám (Biharm.) január 10., július 10.

Kötelek (J.-N.-K.-Szolnok.) jan 25, május 5. és szeptember 20., illetve ha nem hétfőre esik megelőző hétfőn.

Kövágóórs (Zalam) augusztus 15., november 5.

Kövágószőlős (Baranyam.) júli. 22. szeptember 15. Ha vasnapra esnek, a köv. hétköznap; márc, 1., dec, 1 év

Köveskál (Zalam.) húsvét u. kedden, áldozócsüt. u. pénteken Lajos nap u. hétfőn kv. és év.

Kunhegyes (J. N. K. Szolnokm.) Gyertyaszentelő Bold. assz., Pád, szent Antal, Sámuel és Lukács napján: ha hétköznapra esnek az e. vas. és hétfőn,

Kunmadaras (J. N. K. Szolnokm.) jan. 25. és mege. vas. és hétf., júl, 25-ét mfgl. héten vas és hétf okt. 26. s mege. vas. és hétfőn első nap év., másn. kv.

Kunszentmárton (J. N. K. Szolm.) febr, 14—15., május 22—23., aug, 22—23., nov, 11—13. napját mfgl. héten vas. és hétfőn.

Künszentmiklós (Pestm.) márc, 16—17, jun, 2—3, aug, 22, 23, okt, 26—27, Ha az első nap hétköznap, úgy a mege, vas, és hétf,

Kutas (Somogym) ápr, 5, jun, 30, júl, 31, szept, 6, kv, és év.

Lajoskomárom [Veszprém.] febr, jun, u, csüt, sz, István hetében csüt, Ha szent István csüt, esik, mege, szerdán, végül november másd, csüt,

Lajosmizse [Pestm.] jan, 10, máj, 26, és szept, 15, mege, hétf, kv, és év,

Lajtaújfalu [Mosonm] jan, 25, ápr, 25, szept, 14,

Lénárdaróc [Borsodm] jun, 1, nov, 6,

Lengyeltóti [Somogy] márc 10, júl, 25, okt, 10,

Lenti [Zalam.] febr, 22, ápr, 10, dec, 6, ha vas, v, ünn esnek, a köv, hétk, nap,

Lepsény [Veszprém.] május 25, okt, 15, mege hétfőn,

Lesencetomaj [Zalam.] jul, 26, állatfelhajtással, Ha vas, esik, köv, napon, május hó elsejét, a Medárd napot köv, szerd,

Letenye [Zalam.] febr, 24, jun, 2, jul, 29, aug, 25, okt, 6, Ha vas, v, ünn, köv, hétkzn, dec 25, mege, kedden,

Liget [Baranyam.] Dömötör n, hetében csüt, és szept, 29.

Lovasberény [Fejérm.] a nagyhétben és pünkösdi e, hétf, szept, 11, mfogl, hét hétfőjén, és Dömötör nap u, hétf, ünn, esetén, a köv, kedden,

Lovászatona [Veszprém.] Rezső, Antal, Ágoston, Erzsébet napokat mfogl, hétf; ha ünnep, a köv, napon,

Lőrinci [Nógrádm.] ápr, 15, nov, 15, ha vas, v, ünn, esnek, a köv, hétkzn, év, u, kv,

Mád [Zemplénm.] febr, 15., máj, 30, okt, 6, dec 12, kv,

Mágocs [Baranyam.] febr, 14, ápr, 18, jun, 13, okt, 7-ét mfogl, hétfőn; ha ünn, esik a követkz, hétkzn,

Magyarkeszi [Tolnam.] sz, György nap e, hétf, N, B, Assz, és Márton napját mfogl, héten hétf, Ha ünn, akkor kedd,

Magyarmecske [Baranyam.] jun, 19, és szept, 7, év,

Magyaróvár (Mosonm) jan 6, május 5, aug, 1, szept, 21, okt, 28, mfogl, hét hétf és keddjén, kv.

Magyarszentiván (Baranyam) febr, 20, május, 19, mfogl hét hétf, júl, 14, szept 4,

Majs [Baranyam] jan, 20, máj, 1, aug, 29, okt, 10,

Maklár [Hevesm.] jan, 19, jun, 14, okt, 14,

Makó [Csanádm.] Judica vas, jun, 24, aug, 19, nov, 19, mege, szombaton, vas, és hétf, első n, év, a másik két n, kv,

Mándok [Szabolcsm.] Judica vas, köv, hétf, Péter és Pál n, mfogl, hét hétf. Advent első vas, köv, hétf, Ha ünn, akkor a köv, napon,

Mány [Fejérm] jan, 15, ápr, 1, júl, 8, nov, 24, mfogl, hét szerd, Ha ünn, v, vas, úgy a köv, hétf,

Marcali [Somogym.] márc, 26, május, 1, júl, 25, szept, 4, nov, 5, ha vas, a köv, hétkzn,

Marcaltó [Veszprém.] jan 25, sz, György, sz, Margit, nov, 5, köv, csüt,

Máriapócs [Szabolcsm.] febr, 6, máj, 3, aug, 21, Mária n, dec, 8, köv, hétf,

Martonvásár [Fejérm.] márc, 25, jun, 15, szept, 14, dec, 21, mfogl, hét hétf, és keddjén, első nap év, másn, kv,

Mátészalka [Szatmárm.] márc. 19, ápr. 30, júl. 23, okt. 1, nov. 19, mfogl, hét hétf.

Megyaszó [Zemplénm.] jan. 15, máj, 10, szept. 29,

Mekényes [Baranyam.] jun. 4, mfogl, hét hétf, kv, és marhav, aug. 10, mfgl, hét, hétf.

Mernye (Somogym.) febr. 24, máj, 5, aug. 2, nov. 5, mfogl, hét, hétf.

Mezőberény [Békésm.] ápr. 8, júl. 12, és okt. 6, mege, pénteken szarvasm, sertés és juhvás, szomb. ló, vas, kv.

Mezőcsát [Borsodm.] márc. 4, jun. 6, okt. 10, dec. 30, mege, napon áv.

Mezőkeresztes [Borodm.] ápr. aug. első vas, és hétf, szept. 19, dec. 22, mege, vas, és hétf, az első napon áv, másn, kv.

Mezőkomárom [Veszprém.] Judica, Rog, napja, sz. Mihály, hét, kedd és szerda. ha sz. Mih, vas, a köv, kedd és szerdán sz. Kelemen pápa napján hét napon át.

Mezőkövesd [Borsodm.] márc. 19, jun. 27, aug. 20, okt. 4, mege, hétfőn. A mege vas, áv.

Mezőtur J.-N.-K.-Sz.-m jan. 1, máj, 1, aug. 1.

Ha vas, az áv, az e, szomb, a kv, magán a határnapon és a köv, napon van ; ha hétköznapra esnek, a kv, a mege, vas. és hétfőn az áv, mege, szomb,

Mihályi (Sopronm.) jan. 6, jun. 13, aug. 6, okt. 4, u, kedd.

Mike (Somogym.) febr. 16, ápr. 8; szept. 1, nov. 5.

Mikosszéplak (Vasm.) jan. 22, márc. 22, aug. 22, okt. 22,

Mindszent (Csongrádm.) jan. 7—8, ápr. 14—15, jun. 30, júl. 1, okt. 27—28, Ha nem szombat és vas, a mege, hét szombat és v, Első n. áv, másn, kv.

Miskolc Julianna, Orbán, Sámuel, Lukács, és Lázár n. mfgl hetekben hétf, mege, a köv, 3—3, n, áv.

Miszla (Tolnam.) jan, ápr, szept első hétf, okt. 26, mege, hét hétf, ha ünn, a köv, n.

Mohács (Baranyam.) febr. 24, ápr. 17, jun. 24, szept. 15-ét mfgl, héten hétf; ha szept. 15, vas, úgy szept. 16; nov. 11, dec. 21, mege, hétf, Ha vas, úgy a köv, hétf, ha hétf, ünn, akkor a köv, kedd; ha hétf, esnek, úgy azn, tartandók.

Monor (Pestm.) márc. 12, jun. 1, aug. 18, dec. 8, Ha nem vas, esnek, akkor a mege, vas, és hétf, első n, áv, másn, kv.

Monoszló (Zalam.) márc. 10,

és júl. 10, mege, szerd.

Mórág Tolnam. ápr. 12, nov. 1, hetéb, hétf.

Moór (Fejérm.) sz. György és Szenthrms, napjai u, hétf, Rozália és Márton nap hétfében hétfőn, kv.

Moson (Mosonm.) ápr. 2, júl. 13, okt. 4, dec. 21-hez legközelebb eső hétfőn; ha ünnep, a köv, közn.

Mosonszentjános (Mosonm.) márc. 19, jun. 24, aug. 20, nov. 11, mfgl, hétf.

Mosonszentmiklós júl. 25-ét és nov. 4-ét mege, szerda, Ha szerda magán a határn,

Mozsgó (Somogym.) húsvét u, kedd, jun. 24,

Mucsi (Tolnam.) máj. 20, okt. 20, mfogl hétf. szerd, Ha ünn, a köv, n,

Nádasd (Vasm.) márc. 2, és szept. 1, Ha vas, v, ünn, úgy a mege, htkzn,

Nádudvar (Hajdum.) jan, ápr, aug. első hétf, okt 25-ét mfogl, hét hétf, Ha újévre v, ünn, esne, a köv, n,

Nagocs (Somogym.) József. Antal, Nagyassz, Teréz napot mfogl, hét hétf.

Nagyatád (Somogym) Gergely. tavaszi, kereszt nap, Illés-nap e., Rókus napján ősi „kereszt nap e. hétfőn és nov. 11-ét köv. hétf.

Nagybajom [Somogym] József. nap e. kedden, máj. 8., aug. 18. Teréz e. hétfőn.

Nagybaracska [Bácsm] jún.17. okt.20., ha hétfő úgy a határnapon, ha vas, úgy köv, hétfőn, ha másnap, úgy a mege, hétfőn,

Nagyberki [Somogym.] húsv. u, kedden, jún. 27, augusztus 10., szeptember 25.

Nagybörzsöny [Hontm.] jan. 1. jún. 18., aug. 6., okt. 18, mfogl, héten kedd és szerda első napon áv, más kv.

Nagycsákány [Vasm.] febr. 24 máj. 2., jún. 8., aug. 6., szept. 9 és 29., nov. 25, Ha ünnep, a legköz. hétköznapon v, ha a körmendi v, szentgotthárdi vásárok is azon napra esnek, akkor az u, való napon.

Nagycenk [Sopronm.] húsvét u, és Simon-Juda e, csütörtök,

Nagydolány [Vasm.] jún. 16., dec. 6,

Nagydorog [Tolnam.] márc. 13., jún. 5, aug. 1., okt. 16, mfogl hét hétfőjén,

Nagyecsed [Szatmárm.] febr. aug., okt., és dec, hónapok első keddjén,

Nagyharsány [Baranyam.] jan 25. e. hétfőn és kedden, ápr. 12.

jún. sz. László és okt. 9. e. hétf. és kedden.

Nagyigmánd [Komáromm.] József nap, Vitus nap és szent Mihály nap hetében hétfőn.

Nagykálló [Szabolcsm.] Hush. kedd u. csüt. sz, György László király. sz, Mihály, sz, András napját mfogl, hetek csüt,

Nagykanizsa [Zalam.] febr. 2, Husvét Pünkösd, aug. 15, okt. 15, e, hétfőn, ha okt. 15, hétfőre esik, akkor ezen a napon, dec. 8, e, hétf, két napig,

Nagykapornak [Zalam.] Jézus nevenapja, Fehérvasárnap, Szentháromság vas; Boldogassz, n, és Mindszent u, hétfőn,

Nagykátá [Pestm.] jan. 25., ápr. 24., szept.14-ét mfogl, hét, vas. és hétfőn, vas, áv., kv, mindkét napon,

Nagykörös [Pestm.] márc. 5., ápr. 27., jún. 27., okt.27., mege, vas, és hétf, aug. utolsó hétfőjén és keddjén,

Nágy lengyel [Zalam.] május és szeptember első szerdáján,

Nagyléta [Biharm.] jan. 10, ápr. 19., és okt. 2-át mfogl, héten csüt,

Nagylózs [Sopronm.] húsv. e, két héttel hétfőn, Úrnap e, sz, István, Lukács-nap u, és a kar, e, hétfőköz,

Nagymaros [Hontm.] József, Jakab hetében szerdán, Brigitta és Judit hetében hétf, kv,

Nagymezely [Tolnam.] ápr. 14., syept., 15,

Nagyoroszi [Nógrádm.] márc. 19, hetében, keresztjáró héten, aug. 6, és dec. 6, hetében hétf, és kedden,

Nagyperkátá [Fejérm.] márc. 12, és aug. 29, ha hétfőre esnek, ha nem, úgy köv, hétfőn,

Nagypirít [Veszprémm.] máj. 10., júl.25., szept 29,

Nagyrákos [Vasm.] febr. 10., máj. 25., aug. 16, és nov. 15,

N.-Szakácsi [Somogym.] febr. 10, ápr. 1, nov. 11, Ha ünnep v, szombat, köv, köznap,

N.-Szentmihály [Vasm.] Húsv. u, 4 vas, köv. hétfőn, Bertalan e, n. hétfő szeptember 29. és Miklós e, hétfőn,

N.-Vázsony [Veszprémmegy.] Invocate vas., sz. kereszt feltalálása napját, szent Iván napját (jún. 24.) szent kereszt felmagasztalását és karácsony napját mege, hétfőn áv, kedden kv,

Nemesdéd [Somogym.] márc. 24., Szentháromság u, kedden, szept. 29, és dec. 21. e, hétfőn,

Nemeshetés [Zalam.] Húsvét u, kedden, áld, csüt, e, szerdán,

jún, 28, kv, és év,

Nemes-Sándorháza [Zalam.] jan, 25., márc, 9,

Nemesvid [Somogym.] jan, 22 márc, 21., jún, 17., okt, 24, Ha vas, esznek. köv, nap,

Németboly [Baranyam.] jan, 6., máj, 16, júl, 25, szept, 8, Ha nem hétfőre esik, a mege, hétf, okt, 20., márc, 25-ét mflg, hétf, ha ünnep, a köv, napon.

Németkeresztes (Vasm.) sz, háromszávas, és virágvas, utáni hétf, dec, Miklós u, hétfőn,

Nikla (Somogym.) dec, 6, búcsúv,

Nógrád Julianna, Zsófia, Anna és Erzsébet napját mfolg, hétf,

Noszlop (Veszprémm.) ápr, sz, György és okt, Terézia napokat mfolg, hétfőn,

Nova (Zalam.) Gergely, György, Sarlós boldogasszony e, hétfőn, N, bold, assz., Mihály e, és karácsony e, hétfőn,

Nyirbakta (Szabolcsm.) jan, 27., ápr, 15., júl, 5., aug, 21, és nov, 6, napját mfolg, hétfőn kv, és év,

Nyirbátor (Szabocsm.) márc, 25., máj, 28., szept, 8., nov, 9, és dec, 6, u, köv, csüt, kv, és év,

Nyiracsád (Szabolcsm.) márc, 17., aug, 26,

Nyirbogdány (Szabolcsm.) márc, 12., jún, 24., okt, 4., dec, 6, hetében szerdán,

Nyiregyháza (Szabolcsmegye) Tamás napján (márc, 7.) mfolg, hétf, és kedden, Pünk, napját mege, hét, hétfőn és kedden és kisasszony, és Luca napját mfolg, hétfőn és kedden kv, és év, Med, napját mfolg, hétfőn lóvásár,

Nyirlugos (Szabolcsm.) máj, 1, és júl, 31-ét mfolg szerdán kv, és év,

Nyirmada (Szabolcsm.) Virágvas, u, szerdán, áld, csüt, mfolg, júl, Anna n, kisassz, és András napját mfolg, szerda kv, és év,

Ocsa (Pestm.) jan, 18, márc, 27: jun, 24, okt, 19, mege, vas, év, és kv, Ha vas, e, vasárnap s a köv, hétf,

Öcsöd (Békésm.) márc, 10, szept, 22, bármily n, esik,

Olád (Vasm.) febr, 4, máj, 5, jun, 8, nov, 6, Vas nem tartatik meg,

Ókány (Biharm.) május 21, aug, 19,

Olaszliszka (Zemplénm.) márc 19-ét jun, 24-ét szept, 29-ét nov, 20-át mfolg, szerda, ha ünn, a mege, szerd,

Ónod (Borsodm.) jan, 2, márc, 19, máj, 10, júl, 3, okt, 4,

Oroszvár (Mosonm.) sz, Vida napj,

Orkény január, 21, aug, 11,

Ostfiasszonyfa (Vasm.) júl, 13,

Ozora (Tolnam.) Jézus neven, nagyhéten, Sarolta, Teréz e, hétf, év, kedden, kv,

Oriszentpéter (Vasm.) febr, 28, márc, 21, máj, 18, jun, 20, aug, 1, nov, 4, köv, és év,

Órtilos szeptember 29, kv,

Pacsa (Zalam.) aug, 18-án és Mátyás n, e, csüt, kv, és év, ápr, első csüt, sz, Iván e, csüt, okt, utolsó és dec első csüt, év,

Paks máj 16-át, júl, 15-ét szept, 21-ét nov, 25, n, mfolg, hétf, év, és kedden kv,

Pápa (Veszprémm.) Gyertyasz, Boldogassz, Gyümölcsoltó Boldogassz, Szentírms, vas, julius Sarlósboldogassz, aug, Nagyboldogassz, szept, Kisassz, és dec, Boldogasszony szep, fogant, ünn, u, eső kedden és szerdán,

Pápóc [Vasm.] február, 14, és Pünkőd e, hétf, aug, 10, és okt, 26, el, hétf, Ha ünnep, vagy vas, esik, a köv, n,

Pásztó (Hevesm.) Virágvas, u, köv, jun, 29, aug, 10-ét és dec, 24-ét mege, hétf, és kedden,

Patca (Somngym.) máj, 12, szept, 17, kv, és év,

Pátka (Fejérm.) máj, 12, júl, 20, nov, 18-át mfolg, hétf, év,

Pécs Minden hó első hétfőj, illetőleg ha ezen nap Gergely naptár szerint ünnepnapra esnék, a köv, hétkezn, országos állat és kirakodóvásár tartatik, Ezeket kivül más országos v, nincsen,

Pécsvárad (Baranya m.) Bálint, Adalbert Nagyboldogassz, és Lukács napot mfolg, hétfő és kedden,

Pécel (Pestm.) máj, hó első és szept, második htf, és keddj,

Pellérd (Baranyam.) márc, 9., okt, 10,

Pétervásár (Hevesm.) jan, 2-ik napja, ha ez péntekre v, szomb, esik, utána való hétfőn és kedden, Pongrác hetében szerdán és csüt., Ciprián napja ha ez pönt, szomb előtti szerd és csüt,

Pilis (P-m.) jan, 5., ápr, 5., júl, 5., okt, 5-ét mege, vas, év, hétf, hv,

Pilisvörösvár (Pestm.) 1. **Vörösvár.**

Pincehely (Tolnam.) Húshagyó kedden és Hamvazó szerdán, sz, György nap, Urnap és Simon-Juda hetében kedden év, szerdán, kv,

Polgár (Szabolcsm.) jan, 4., márc, 15., jún, 14., szept, 20, mfolg, szerdán kv, és év,

Polgárdi (Fejérm.) márc, 19, és szept, 16-át mege hétf, Ha ünn, a köv, napon,

Poroszló (Hevesm.) febr, 9., jún,

1., szept, 1., nov, 9. Ha nem vas, a mege, vasárnapokon,

Pölske (Zalam.) júl, 25., szept, 1,

Putnok (Gömör K.-Hontm.) Gyertyaszentelő, Husvét, Pünkőd, Nagyboldogassz, M.-szent és Karácson nap el, hétf, év., kedden kv,

Püspökladány (Hajdum.) márc, 19., júl, 13., szept, 29., nov, 11, hetében csüt és szept, 29, e, csüt, kv, és év,

Püspöknapas (Baranyam.) márc, 19, s aug, 20 hetében hétf,

Rakoca (Borsodvm.) febr, máj., júl., okt, második hetének hétf,

Rajka (Mosonm.) Farsang u, hétfőn, Nagycsüt, Pünk, kedd, Úrszine változását köv hétfőn, Kálmán napj, köv, hétfőn, Tamás n,

Rakamaz (Szabolcsm.) ápr, 25., aug, második és nov, második hetében hétfőn, Ha ünnep, a köv, napon,

Rábahidvég (Vasm.) jan, harmadik, húsv, e, hétfőn, jun, harmadik hétfőjén és okt, 4, Ha okt, 4, nem hétfő a köv, hétfőn,

Rácalmás (Fejérm.) okt, 15, mege, hétfőn,

Ráckeve (Pestm.) jan, 25., ápr, 17., júl, 5, s nov, 5-ét mege, vas, és hétfőn állat-és kedden kv,

Ráckozár (Baranyam.) márc, 12., máj, 5., jún, 26., okt, 20, Ha ünnep, a köv, napon,

Rákóczifalva (Szolnok) máj, 23., okt, 31,

Recsk (Hevesvm.) ápr, 14., szept, 18., dec, 22,

Regöly (Tolnam.) máj, 16, és aug, 15-et mfolg, kedden,

Rédics (Zala vm.) márc, 26., nov, 19,

Rékas Zagyva, (Pestm.) febr, 9., jún, 16., szept, 16,

Répczemere (Sopronm.) máj, 7., szept, 14, vasárnap esetén az u, való hétfő, Marhav, u. a. napon,

Répceszentgyörgy (Vasm.) márc, 12., ápr, 24., Pünk, u, kedden, okt, 26, kv, és év,

Rétság (Nógrád vm.) ápr, 7., szept, 1,

Rétközberencs (Szabolcs) júl, 2., dec., 18,

Rum (Vasm.) jan, 10., márc, 21., jún, 27., aug, 25., okt, 15,

Rótfalva (Vas vm.) aug, 15., szept, 8, kv,

Sajószentpéter (Borsodm.) márc, 12., ápr, 24., jún, 29., szept, 29, és dec, 6-át mfolg, hétfőn és mege, vasárnapon, ha ünnep, a köv, hétfőn és vasárnapon,

Sajóvárkony (Borsodm.) ápr, s okt, első hétfőjén,

Sajtóskál (Sopronm.) „Laetare“ e, csüt., sz, István, szent Gellért

és sz. Tamás heteiben csüt.

Salgótarján (Nógrád vm., jan., márc., júl. és okt. hónapok 3-ik hétfőjén. Ha ünnep, a köv. közn. év., másnap kv.

Sárbogárd (Fejérm.) ápr. 4., júl. 14., szept. 15., nov. 19. napját mfogl. hétfőn év. és kv.

Sári (Pestm.) aug. 15.

Sarkad (Biharm.) ápr. 4., jún. 8., okt. 28. és dec. 21. napját mege. szombat és vasárnap.

Sárkeresztur (Fejérm.) május 13-át és okt. 15-ét mege. hétfőn év. és kv.

Sárosd (Fejérm.) májcs 1-ét, júl. 1-ét, aug. 14., nov. 11-ét mfogl. hét hétfőjén. Ha ünnep, a köv. kedden év. és kv.

Sárospatak (Zemplénm.) márc., május, aug. és okt. hónapok első, dec. hónap második szerdáján. Ha ünn., a köv. szerdán.

Sárvár (Vasm.) aug. 2. u. köv. hétfőn. Simon-Juda napján. Ha ünnep, a köv. napon.

Sármellék (Zala vm.) husvét és Szent Márton ellőtti kedden.

Sárrétudvari (Bihar vm.) máj. 6., okt. 7.

Sásd (Baranyam.) márc. 7., júl. 7. és szept. 1-ét mfogl. hétfőn. Ha ünnep, a köv. kedden.

Sátoraljauhely (Zempm.) Apollonia, Virágvas., júl. 2., szept. 2-ika, nov. 5-ike hetében. Karácsont mege. héten hétfőn és kedden, ünnep. esetén csütörtökön és pénteken.

Sellye (Baranyam.) márc. 4., május 1., aug. 10., okt. 15. és dec. 3. e. hétfőn év., kedden kv.

Senyeház (Vasm) május hó első, aug. hó harmadik, okt. hó első, nov. hó u. és dec. hó u. vasárnapján kv. május 8. Ha vas. v. ünn., köv. hétközn. kv. és év.

Seregélyes (Fejérm.) jan. 29. mfogl. hét hétfőjén, Feketevas., Apostolok oszlását mfogl. és okt. 4-ét mfogl. héten hétfőn.

Siklós (Baranyam) márc. 19. hetében, Szentháromság vas. u., Nagyboldogasszony, nov. 30. hetében hétfőn, kedden év., szerdán kv.

Simontornya (Tolnam.) Laetare, Exaudi és őrangyalok vasárnapját, Imre herceg napját mfogl. hetekben kedden év., szerdán kv.

Siófok (Veszprémm.) ápr. 20., okt. 19. mfogl. héten szerdán.

Solt (Pestm.) Sára napot mege. vas., hétfő és kedden, ha a Sára nap vas., Sára napján és köv. hétfő és kedden, ha vasárnapra esik, Rókus napján és köv. hétfőn és kedden, Mártonnap e. havas.-ra esik, Máton-napján és a köv.

hétfőn és kedden.

Somlószőlős (Veszprémm.) május. és nov. elsejét mege. szerdán.

Somlóvásárhely (Veszprémm.) Benedek, Margit, Lampert napot, Karácsony ünn. mfg. hétfőn kv. és év.

Somogybükkösd aug. 5. köv. vasárnap.

Somogyásmon jan. 2, márc. 12, aug. 2. Ha ünn. vagy vas., úgy a köv. hétköznapon.

Somogyárd Ald. csüt. e. hétf. Sarlósboldogasszony, Úrszinevált. Máté napján kv. és év. Ha vas. v. ünn., a köv. hétköznapon.

Somogyzill márc. 1, máj. 10., szept. 15-én, ha vas., a köv. hétfőn. Úrszinevált. köv. hétfőn nov. 19.

Somogyvár ápr. 18, okt. 15. Ha vas. v. ünn., a köv. hétköznap kv. és év.

Somogyzobb máj. 21, szept. 17.

Sopron márc. első hétfőjén, ha ez a farsang u. hétfőjére esik, egy héttel később máj. első, aug. utolsó hétfőjén, sz. Erzsébet napot mfogl. hétfő, ha Erzsébet napja vasárn., a mege. hétfőn febr. ápr. jún. és okt. hónapok első hétfőjén lóv., gazdasági és marhav. A vásár még kedden és szerdán is tart. A vásárt mege. délután lóvásár.

Soroksár (Pestm.) márc. 8, máj. 15., aug. 10. és okt. 31. mfogl. vasárnap és hétfőn.

Sóskút (Fejérm.) Gergely, Medard, Úrszinivált. és Erzsébet hetében kedden és szerdán. Ha ünnep, a köv. napon első nap év., második napon kv.

Sőjtör (Zalam. márc. első csütörtökjén, ha ünnep, úgy a legközelebbi hétköznap kv. és év., júl. hó 30-án, ha szombatra, vasárnapra v. ünnepre esnek, úgy a következő hétköznap.

Sümeg (Zalam.) Böjt közepe u. kedd, Nagyhétben hétfőn, Áldozócsütörtök e. kedden. Sarlósboldogassz. napján, Bertalan, Dömötör és Erzsébet napján.

Süttő (Esztergom.) március 18, jún. 18., és dec. 18. mfogl. hét csüt. kv. és marhav.

Szabadszállás (Pestm.) márc. 31., júl. 7., szept. 17 és nov. 15. Ha nem vas. esnek, a mege. vas. sárnapokon kv., e nap. év.

Szabadszentkirály (Baranya.) jan. 13., május 25., június 27., aúp. 18., szept. 21., nov. 2.

Szakcs (Tolnam) febr. 24., jún. 3., szept. 14., dec. 6.

Szalkszentmárton (Pestm) jan. 28. máj. 19., júl. 20. okt. 18.

Szany (Sopronm.) máj. 9, szept.

19. kv és év., jan. 15. és júl. 25-ét. év., ha ünnep v. vas. esnek, köv. nap.

Szarvas (Békésm.) febr. 24, jún. 24., okt. 19. s dec. 21. mege. pénteken marhavásár, szombaton lóvásár, vas. és hétfőn kv. az év. a megelőző szombaton.

Szászvár (Baranyam.) márc. 25. u. hétfőn és szept. 15.

Szécsény Nógrád vm. jan. 25., márc. 12., ápr. 24 jún. 13., júl. apostolok oszl., aug. 29., nov. 25-ét mfogl. hétfőn és kedden. Ha vas. a köv. hétfőn és kedden. Első nap év., második nap kv.

Szeged febr. 17, sz. Donát napját mfogl. héten. máj. 5., júl. 31., okt. 10., nov. 30., mglogl. hetekben vasárnaptól vasárnapig, megelőző pénteken és szombaton sertésvásár

Szeghalom (Békésm. febr. 10., máj. 20., júl. 20. és szept. 20. u. hétfőn és kedden.

Szegvár (Csongrádm) márc. 10, máj. 19., aug. 19. és nov. 19. napokat mege. szombat, vasárnap és hétfőn első napon év.,

Szekszárd (Tolnam.) Virágvasárnap, Áldozócsütörtök, Sarlósboldogasszony, Keresztföltalálás napját s Erzsébet napokat mfogl. hétfői és keddi napok.

Székesfehérvár Invoc. vasárnap, sz. György, szent Iván, Dömötör. napokat mfogl. vasárnap és hétfőn, aug. 20-át köv. vas. és hétfőn, a Karácsonyt mfogl. hetet mege. hétfőn és kedden kv. és év.

Szendrő (Borsodm.) jan. 22., márc. 25., aug. 1. és okt. 4-ét mege. hétfőn.

Szentpéterur (Zalam.) ápr. 15., jún. 30., okt. 20.

Szentantalfalva (Zalam.) febr. első, Antalnap hetének, nov. u. hetének szerdán állatfelhajtással.

Szentbalázs (Somogy) máj. 11., aug. 30 kv. és év.

Szentbékálla (Zala.) Gyümölcsoltó Boldogasszony u. hétfőn állatfelhajtással.

Szentdiénes (Baranya.) jún. 1, ha ünnep, a köv. hétfőn, márc. 15., aug. 10. év. és kv. Jan. 2-án év. Dienes u. köv. vas. kv.

Szentendre (Pestm.) máj. 5. aug. 1-ét mfogl. hét hétfőjén, ha vas. a köv. hétfőn és Minden-szentek ünn. u. első hétf. kv. és év.

Szentes (Csongrádm.) febr. 2-át, ápr. 24-ét, júl. 22-ét, szept. 21-ét mege. szombat, vas. és hétfőn, szombat kv., a köv. 2 napon év.

Szentgál (Veszprém.) júl. 16-át mfogl. hétfőn és szept. hónap első hétfőjén év.

Szentgotthárd (Vasm.) márc., jún., szept. és dec. Kántorsz. u. hétf., Nagycsüt., máj. 1., júl. 22., okj. 18.

Szentgyötvölgy (Zala.) febr. 19., ápr. 12., jún. 8., aug. 10., okt. 21. Ha ünnep v. vas., a köv. napon **Szentkereszt** (Esztergom.) Virágvasá. ellőtti pénteken, máj. 3., szept. 14., okt. 20. kv.

Szentkereszt (Zalam.) máj. 3., szept. 14.

Szentlőrinc (Baranyam.) febr. 14., szept. 4. Ha ünn., a köv. hétf., ápr. 12. és jún. 10. Ha vas. v. ünnepn. esnék, mege. hétf.

Szentmartonkátá (Pestm.) szept. 1-jét mege. vas. av. és kv.

Szepetk (Zalam.) márc. első, dec. Luca nap e hétfőn.

Szerencs (Zemplénm.) jan. 16., ápr. 24., aug. 16., nov. 2.

Szigetvár (Somogy.) jan. 25., ápr. 24., jún. 12., aug. 2., szept. 29., nov. 19., mfogl. hétfő. av., kedden kv.

Szigetvár [Zalam.] aug. 16. kv.

Sikszó [Ab.-Tornam.] febr. 6., máj. 1., júl. 22., szept. 8., nov. 11-ét mfg. vas. és hétf.

Szil [Sopronm.] ápr. 24., Bertalan napján. Ha ünnep v. vas v. szombatra esn., a köv. hétfőn. Mindsz. napja u. hétfőn és Karácsony e. csüt. av. és kv.

Szín [Ab.-Tornam.] márc., máj., szept. és nov. más. pént. és nov. más. pént. napj. Ün. esetén a köv. pént.

Szirák [Nógrád vm.] febr. 24-ét követő, máj. 15—16., szept. 8—9. mege. és nov. 25-ét köv. hétfőn kv., kedden av.

Szob [Hontm.] jan. rem. Pál napja e. hétf. és kedden, ápr. Dezső napja e. jún. sz. László e. okt. sz. Vendel e. hétf. és kedden kv.

Szolnok [J.-N.-K.-Szolnokm.] febr. 24., máj. 18. szept. 8., nov. 5. Ha vas, úgy ezen és a köv. napon, ha nem vas, akkor a mege. vas. av. és hétfőn kv.

Szombathely [Vas] Húshagyó, sz. György e. kedden és szerdán, ha sz. György kedre esik, aznap és szerdán. Ün. e. júl. 15-én, ha nem kedd, a mege. ked. Kiszaszony nap és Andrásnap e. keddre esik. aznap és szerd. kv. és av. máj. 3-ik és okt. 1. keddi napon av.

Szöny (Komáromm.) márc. 4., máj. 16., júl. 17., szept. 13. köv. hf.

Szőlősgyőrök [Somogy.] márc. 21., máj. 16., szept. 9., okt. 18. Ha vas. v. ün., a köv. napon kv. és av.

Szöreg [Torontálm.] febr. 24., ápr. 20., júl. 15., szept. 14. Ha nem vas, a mege. vas,

Szulok [Somogy] Husvét, Pün-

kösd, Lukács n. e. hétf. kv. és av. **Tab** [Somogy.] ápr. 11., Jún. 2. aug. 1., szept. 21.

Tabajd [Fejérm.] febr. 3., máj. 24., aug. 30., nov. 8-át mfogl. csüt. kv. és av.

Tamási [Tolnam.] febr. márc. első Kántorn. e. máj. és jún. 2. torn. el. júl. Magd. e. szept. Kánt. dec. Kánt. hfőn av. köv. napon kv.

Tápióbicske [Pestm.] febr. 7., máj. 7., szept. 8., het. vas. av., kedden kv.

Tápiógyörgye [Pestm.] márc. 1., máj. 5., és aug. 31.

Tápiószéle [Pestm.] jan. 1., ápr. 1., júl. 2., és okt. 15., napokat mfogl. hétfőn.

Tapolca [Zalam.] aug. és dec. 1-ső szerdáján kv. és av. márc. és máj. 1-ső szerdanap av. Ha ünn. esnek, csüt.

Tarcal [Zemplénm.] febr. 3., márc. 10., máj. 5., aug. 11., szept. 29. és nov. 17. u. köv. hétf. Ha ünn. a mege. hétf.

Tarján (Komáromm.) márc. 31., máj. 10., aug. 4. és okt. 18., mfogl. hétf. kv. av.

Tarpa (Bereg.) márc. 19., jún. 11., okt. 8., kv. av.

Tata [Komáromm.] Husvét Pünkösdi, u. Jan. felv. és Imre heléb kedden és szerdán.

Téglás [Hajdum] jan. 28., máj. 10., aug. 18., okt. 29., mfogl. hetek csüt. kv. av.

Tét [Györm.] máj. 16., köv. okt. 31., mege. csütörtökön.

Tevel [Tolnam. ápr. első hétf., szentháromság és Tekla u. hétfőn kv. és av.

Tihany [Zalam.] ápr. hó, 24-ét és júl. 24-ét köv. kedden.

Tinnye [Pestm.] jan. és márc. hó első jún. hó 2-ik és okt. első hétfőjén.

Tiszabercel [Szabolcsm.] febr. 16. jún. 2. aug. 24., okt.

Tiszadob [Szabolcsm.] jan. 15., ápr. 17-ét aug. 7-ét és okt. 4-ét mege. hétfőn.

Tiszaföldvár [J.-N.-K.-Szolnokm.] márc. 24., jún. 8. aug. 29., okt. 11. ha hétköznap, esik, az előző vas. és hétfő.

Tiszafüred [Hevesm.] jan. 4., ápr. 15., aug. 4., okt. 3., mfogl. csüt. és, pént. kv. febr. márc. máj., jún. júl. szept. nov. és december. első csütörtök. av.

Tiszakürt [J.-N.-K.-Szolnokm.] minden év máj. első vas. és szept. 30-át mfogl. hét vas és hétfő. Első nap av. másóik nap kv.

Tiszalök (Szabolcsm.) febr. 14., máj. 15., augusztus 21., szept. 25., nov. 27., mfogl. hét. Ha ünnep, akkor szerda kv. és av.

Tiszaluc (Zemplénm.) jan. 5., ápr. 15., júl. 10., nov. 5.

Tiszanána [Hevesm.] febr. 24., máj. 1., aug. 4. és okt. 15. Ha nem vas, akkor a mege. vas.

Tiszaörs [Hevesm.] dec. máj. első hétfő.

Tiszapolgár Szabolcsm. 1. Polgár.

Tiszaszentimre J.-N.-K.-Szolnokm. júl. első hétfőn és nov. 19-ét mege. hfőn av. és kv.

Tiszatarján [Borsod] ápr. 5., júl. 30., szept. 10., nov. 30., mege. hétfőn. Ha ünnep, a köv. nap. mege. nap av.

Tiszavárkony [Szolnokm.] szept. 8-án kv.

Tokaj (Zemplénm.) márc. 24., jún. 23., júl. 22. szept. 22., okt. 27., dec. '22-ét mfogl. hétf. ha ünnep, a köv. hétfőn.

Tolcsva [Zemplénm.] ápr. 8., jún. 22., szept. 9., nov. 10., kv. Ha ünn. a mege. hétfőn.

Tolna [Tolnam.] máj. első hét. jún. 13., aug. 10., nov. 5., kv. és av. **Tolnanémedi** (Tolnam) jún. 22-ét és október 21-ét mfogl. hét hétfőjén

Tompa [Bács-Bodrogm.] febr. 25., máj. 12., júl. 29., szept. 1., okt. 17.

Toponár Somogy. ápr. 25., Szenthár, vas. u. napon, aug. 25., nov. 11., kv. és av., egy napon. **Tornaszentandrás** Abauj-Torna várm. jan. 31., máj. 1., aug. okt. 23.

Tótszerdahely Zalam. máj. 3., szept. 14.

Tótszentmárton (Zalam.) júl. 13., nov. 11.

Tökölly [Pestm.] máj. 1., okt. 1.

Törökkopány [Somogy] jún. 15., szept. 17. Ha vas. v. ünn. a legköz. hétköznapon kv. és av.

Törökszentmiklós [J.-N.-K.-Szolnokm.] jan. 10., ápr. 17., júl. 26., okt. 4. Ha hétk. az előtte való vas. és hétf., av. vas., kv. hétfőn.

Tura [Pestm.] Virágvas, és okt. 2-ik vasárnap. av. hétfőn kv.

Turkeve [J.-N.-K.-Szolnokm.] ápr. 1. jún. 20. szept. 20. dec. 6. mege. vas. és hétfő. Ha vas, úgy ezen és a köv. hétfőn.

Türje [Zalam.] febr. 24., ápr., 24., júl. 25., szept. 29. Ha vas v. ünnep, a köv. hétköznap.

Tüskevár [Veszprém.] febr. 24., jún. 13., júl. 22. szept. 8. napokat mege. hétfőn.

Ujfehértó [Szabolcsm.] Nagy Károly + Medárd. Sámuel és nov. 20-át mfogl. hetek csüt. av. és kv.

Ujkécske [Pestm.] febr. 20., máj. 15., júl. 31., nov. 3. Ha nem

vas, úgy a mege, vas, áv hétfőn kv.

Ujpest febr, máj, jul. és okt, 15-ét köv, vas,

Ujszász [Szolnokm.] márc, 3, jun, 23,

Ujszóny [Komáromm.] febr., Mátyás hetének hétfőjén áv, köv, két napon kv,

Und [Sopronm.] márc, 20, máj, 11, jun, 30, szept, 9,

Uzdód [Pestm.] szept. 1. mege. hétf, marhav,

Üllő [Pestm.] márc, 4, aug. 10, mege, hétfőn.

Vác [Pestm.] Husvét e. Sarlósboldogasszony; Gál és Tamás napok e vas. és hétfőn.

Vadkert (Pestm.) sz. György hetében vas és hétfőn, nov 1. mege vas.

Vaja (Szabolcsm.) aug, első hétfőjén kv.

Vajszló (Baranyam.) márc, Gergely, jul Sarlósboldogasszony okt, Ferenc és dec, Lujza napot mfogl hétfőn,

Vál (Fejérm.) febr 20, máj. 16, aug. 16, okt. 20, mfogl hétf áv, kedden kv.

Vámosmikola Hontm, jul 22, e hétf áv, kedd kv, szept, 29, e hétf, áv, kedd kv. Az ápr 6, és dec 1. köv hétf áv.

Vármellék (Vasm.) Rogate hétfőn, Advent első hétfőjén.

Városlód (Veszprémm.) febr, 13, szept 17, mfogl, szerdán áv.

Várpalota (Veszprémm.) ápr 12, aug 6, nov, 11 és dec, 13 napját mfogl, hétfőn.

Vásárosbéc (Somogy) máj, 23, okt, 4,

Vásárosmiske (Vasm.) Gy-sz, Boldogasszony napját, Cyümölcsoltó Boldogasszony napját köv napon, S-Boldogasszony, Kisaszszony napját köv. napon Ferenc, Katalin és Luca napján, Ha az ünnepnapra esik, aköv, napon.

Vásárosnamény (Bereg m.) Hushagyókedd u, eső hétfőn, jun,

Medárd napot mfogl, hétfőn, szept, 8-a u, hétfőn, dec. Luca napot mfogl, hétfőn kv és áv.

Vassurány (Vasm.) márc 19, máj, 1, aug, 12, okt, 26, kv.

Vasszécsény (Vasm.) febr, 16, mege, jun, 17, ha vas, v ünnep, a köv. napon, szept, 14 és nov, 22. mege, csüt.

Vasvár (Vasm.) jan, 27, márc, 15, máj, 3, jun, 13, aug, 10, szept, 29, nov 10.

Velence (Ferjérm.) márc, 27, aug. 7, nov, 6, marha és kv.

Véménd (Baranyam.) minden évben márc, 27, jul, 17, szept, 30, kv, és áv

Vép (Vasm.) jan, 25, Fehérvas, u. hétfőn, Áldozócsütörtök e, Péter és Pál előtti, István király e napon, nov, 5. Ha szombatra v. vas-ra esik, a köv hétfőn.

Verpelét (Hevesm.) jan, 18, ápr 24, jul, 27, okt, 31. Ha nem hétfő, a mege hétfőn.

Vése (Somogy megye) márc. 5, aug, 5, okt. 30, Ha ünnep, v, vasárnap, a köv, napon.

Vészto (Békésm.) febr, máj, aug, és nov, hónapok első napját mfogl, szerda és csüt, kv, és áv

Veszprém jan, 6, febr, 14, márc, 12, Gergely, máj, 4, aug, 10, szept, 21, napját mfogl. hétfőn, nov első hétf.

Villány Baranyam, ápr. 4, és okt 31, mege, hétfőn, jul 4, és szept, 1-ét mfogl hétfőn kv, és áv.

Visegrad (Pestm.) jun, 24, szept, 8-át köv, vasárnap.

Vizvár (Somogy,) okt. 5, kv, áv.

Vörösvár (Pest) szept, 8, köv, hétfőn, febr, 20, köv, hétfőn kv, és áv.

Vörs (Somogy,) ápr, 3, jul, 5 u, köv, hétfőn.

Zagyvaróna (Nógrádm.) minden hó 15-ét köv, kedden, ha ünnep, a köv. napon kv.

Zákány Somogy, jun 24, kv, és áv.

Zala Somogy, ápr. 5, máj, 25, aug, 27, okt, 4, Ha ünnep, előtte v, u, eső hétközn;

Zalaapáti Zalam, márc, 21. Pünk, e, szerda, Órangyal u, napon, okt, 31,

Zalabaksa máj, 4, szept, 14, Sarlós Boldogasszony u, hétfőn áv és kv.

Zalabér sz, Gergely nap e, Medárd nap, szerdán, Nagy-Boldogasszony u., Advent 2, vas, u, kedden marhav és kv.

Zalaegerszeg febr. 14, Virágvas e, hétfőn, sz. György nap u, hétfőn; Pünkösöd u, kedden, jul, 22, szept, 9, okt, 28, nov, 30, dec, 28,

Zalagyömrő aug. 20, nov, 5,

Zalalövő (Zalamindszent, Zalapatata és Pusztaszentpéter törölve) ápr, 14, okt, 10, kv és áv,

Zalaszántó Pünk, u, kedd, Illés u, kedden kv és áv.

Zalaszentiván máj, 19, aug, 4,

Zalaszentlászló jan, 17, máj, 16, aug, 15, utáni szerdán.

Zalaszentbalázs Balázsn., Úrnap és sz. Istvánn, Yöv, hétfőn,

Zalaszentgrót febr, 3, márc, 12, Husv, e, szerda, jun, 24, jul, 13, szept. 1, nov, 11, Kar, e, szerda,

Zalavár (Zalam, febr, 24, jul, 26,

Závod (Tolnam,) negyhét e, pénteken kv,

Zebegény (Hontm,) máj, 15, okt, 15,

Zirc (Veszprémm,) márc, 19, máj, jul, 26, szept, 29, dec, 4, Ha vas, v, ünnepnapra esnek, a köv, napon,

Zomba (Tolnam,) ápr, 18, jul, 26-át mfogl, szerdán, okt, havi Dömötör hetébe eső szerd,

Zsámbék (Pestm,) febr, 4, ápr, 24, jun, 24, okt, 28, mfogl, szerdán áv, csüt, kv,

Zsámbok (Pestm,) ápr, 1-ét és szept, 14-ét mege, hétfőn kv és áv.

A vásárok jegyzékét évenként kijavítjuk, kérjük azért a községek főjegyzőit, hogy az esetleges változásokat kiadóhivatalunkkal közölni sziveskedjenek.

FERENCES KÖZLÖNY

a terciáriusok és a ferences missziók hivatalos lapja.

Aki terjeszti, a magyar kínai missziókat segíti.

Cim: FERENCES KÖZLÖNY kiadóhivatala,

Budapest 11. Margit-körut 23.

Előfizetése: 4'80 P.

DR. KUGLER JÓZSEF

SZÉNNAGYKERESKEDÉS

Telefon: Aut. 855—53.

Telefon: Lipót 904—06.

I-a porosz szén, koks, tüzifa nagyban és kicsinyben legolcsobban napi áron!

Központi iroda:

IX. Gönczy Pál-utca 2. szám.

Telep:

V. Wahrmann-utca 7. szám.

A MEGRENDELT ANYAGOT HÁZHOZ SZÁLLÍTJUK.

Katolikus Testvérek!

Tankönyvek, — könyvek, — iskolaszerek stb. beszerzési forrása:

Cziffer János

könyv-, zenemű- és papirkereskedés Budapest, II., Margit-körut 7.

Oberbauer A. utóda

Magyar-
ország legré-
gibb miseruhák,
egyháziszerek, zászlók,
oltárépítő és temp-
lomberendező
vállalata.

Budapest IV., Váci-utca 41

ALAPÍTVÁ 1863. TEL.: AUT. 833-44.

Aki a FERENCES KÖZLÖNYT terjeszti,
a magyar ferences miszsióináriusokat segíti,
mert a Ferences Közlöny tiszta jövedelmét a Kínában mű-
ködő magyar ferences hittérítők segélyezésére fordítjuk!